

MINISTERSTWO
ROZWOJU

Gmina Szydłowiec

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Załącznik do Uchwały Nr XXXIII/213/17
Rady Miejskiej w Szydłowcu z dnia 21 kwietnia 2017 r.

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Szydłowiec 2016 - 2023

Kwiecień, 2017 r.

Zadanie współfinansowane ze środków Unii Europejskiej,
w ramach Programu Pomoc Techniczna 2014 - 2020

Zamawiający:

Gmina Szydłowiec
Urząd Miejski w Szydłowcu
Rynek Wielki 1
26-500 Szydłowiec

Wykonawca:

Green Key
ul. Nowy Świat 10a/15
60 - 583 Poznań
www.greenkey.pl

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Szydłowiec 2016 - 2023

Właściciel firmy:

mgr Joanna Masiota - Tomaszewska

Autorzy opracowania:

mgr Joanna Walkowiak – Kierownik Zespołu Projektowego
mgr inż. Łukasz Gińko
mgr Andrzej Karkowski
mgr Wojciech Pająk

Kwiecień, 2017 r.

WYKAZ SKRÓTÓW

CKE – Centralna Komisja Egzaminacyjna
CT – Cel tematyczny
DW – droga wojewódzka
EFRR – Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
EFS – Europejski Fundusz Społeczny
FS – Fundusz Spójności
GPR – Gminny Program Rewitalizacji
GUS – Główny Urząd Statystyczny
IZ – Instytucja Zarządzająca
MOPS – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
MPZP – Miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego
MŚP – Małe Średnie Przedsiębiorstwa
NGO – organizacja pozarządowa (non-government organization)
NFOŚiGW – Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
OKE – Okręgowa Komisja Egzaminacyjna
ONZ – Organizacja Narodów Zjednoczonych
OZE – Odnawialne Źródła Energii
PKD 2007 – Polska Klasyfikacja Działalności 2007
PKP – Polskie Koleje Państwowe
RCB-M – Regionalne Centrum Biblioteczno-Multimedialne
RPO WM – Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego
SAR – Szydłowiecka Akademia Rodziny
SSE – Specjalna Strefa Ekonomiczna
WPF – Wieloletnia Prognoza Finansowa
WTZ – Warsztaty Terapii Zajęciowej

SPIS TREŚCI

I. WSTĘP	7
1.1. PODSTAWA PRAWNA.....	7
1.2. METODA OPRACOWANIA GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI.....	7
II. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY SZYDŁOWIEC	10
2.1. POŁOŻENIE.....	10
2.2. ŚRODOWISKO I INFRASTRUKTURA.....	12
2.2.1. ŚRODOWISKO I UŻYTKOWANIE GRUNTÓW.....	12
2.2.2. INFRASTRUKTURA.....	14
2.3. SPOŁECZEŃSTWO.....	15
2.4. GOSPODARKA.....	23
2.5. ROLNICTWO.....	24
2.6. TURYSTYKA I REKREACJA.....	24
2.7. KULTURA.....	26
III. DIAGNOZA OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI	27
3.1. PODSTAWA PRAWNA I WYTYCZNE NIEZBĘDNE DO WYZNACZENIA OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I REWITALIZACJI.....	27
3.2. WYZNACZENIE PORÓWNYWALNYCH JEDNOSTEK PRZESTRZENNYCH DO CELÓW ANALIZY WYSTĘPUJĄCYCH ZJAWISK.....	29
3.3. SZCZEGÓŁOWA DIAGNOZA OBSZARU REWITALIZACJI.....	32
3.3.1. SFERA SPOŁECZNA.....	33
3.3.1.1. DEPOPULACJA – TENDENCJA W ZMIANACH LICZBY LUDNOŚCI.....	33
3.3.1.2. ZAAWANSOWANIE PROCESU STARZENIA SIĘ LUDNOŚCI.....	40
3.3.1.3. PROBLEMY RYNKU PRACY.....	44
3.3.1.4. SAMOWYSTARCZALNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI I GOSPODARSTW DOMOWYCH.....	50
3.3.1.5. PRZESTĘPCZOŚĆ.....	55
3.3.2. SFERA GOSPODARCZA.....	61
3.3.3. SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA.....	67
3.3.4. ZDEGRADOWANE PRZESTRZENIE – ANALIZA JAKOŚCIOWA.....	76
3.3.5. PODSUMOWANIE ANALIZY WSKAŹNIKOWEJ.....	78
3.3.6. WYZNACZENIE OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI.....	85
IV. WIZJA STANU OBSZARU PO PRZEPROWADZONEJ REWITALIZACJI, CELE REWITALIZACJI I KIERUNKI DZIAŁAŃ	90
4.1. WIZJA STANU OBSZARU PO PRZEPROWADZONEJ REWITALIZACJI.....	90

4.2. CELE REWITALIZACJI I ODPOWIADAJĄCE IM KIERUNKI DZIAŁAŃ SŁUŻĄCE ELIMINACJI LUB OGRANICZENIU ZDIAGNOZOWANYCH NEGATYWNYCH ZJAWISK	90
V. PRZEDSIĘWZIĘCIA I PROJEKTY REWITALIZACYJNE.....	93
VI. MECHANIZMY INTEGROWANIA DZIAŁAŃ REWITALIZACYJNYCH	152
6.1. MECHANIZMY ZAPEWNIANIA KOMPLEMENTARNOŚCI MIĘDZY POSZCZEGÓLNYMI PROJEKTAMI REWITALIZACYJNYMI ORAZ POMIĘDZY DZIAŁANAMI PODMIOTÓW I FUNDUSZY NA OBSZARZE OBJĘTYM PROGRAMEM REWITALIZACJI	152
6.2. MECHANIZMY WŁĄCZENIA MIESZKAŃCÓW, PRZEDSIĘBIORCÓW ORAZ INNYCH PODMIOTÓW I GRUP AKTYWNYCH NA TERENIE GMINY W PROCES REWITALIZACJI	156
VII. OPIS POWIĄZAŃ GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI.....	161
7.1. OPIS POWIĄZAŃ GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI Z STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY SZYDŁOWIEC.....	161
7.2. OPIS POWIĄZAŃ GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI Z STRATEGIĄ ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY SZYDŁOWIEC	162
7.3. OPIS POWIĄZAŃ GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI Z STRATEGIĄ ROZWOJU GMINY SZYDŁOWIEC NA LATA 2015-2025	163
VIII. FINANSOWANIE GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI I HARMONOGRAM REALIZACJI DZIAŁAŃ	165
IX. OPIS STRUKTURY ZARZĄDZANIA REALIZACJĄ GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI	175
X. SYSTEM MONITOROWANIA I OCENY GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI	178
XI. OKREŚLENIE NIEZBĘDNYCH ZMIAN W UCHWAŁACH	185

XII. WSKAZANIE KONIECZNOŚCI UTWORZENIA SPECJALNEJ STREFY REWITALIZACJI.....	185
XIII. WSKAZANIE SPOSOBU REALIZACJI GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI W ZAKRESIE PLANOWANIA I ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	186
13.1. ZAKRES NIEZBĘDNYCH ZMIAN W STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	186
13.2. MIEJSCOWE PLANY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO I MIEJSCOWE PLANY REWITALIZACJI KONIECZNE DO UCHWALENIA ALBO ZMIANY	187
XIV. PODSUMOWANIE I POSTANOWIENIA KOŃCOWE	187
SPIS RYCIN	189
SPIS TABEL	190
SPIS WYKRESÓW	192
WYKORZYSTANE MATERIAŁY I OPRACOWANIA.....	193
ZAŁĄCZNIKI	194

I. WSTĘP

1.1. PODSTAWA PRAWNA

Ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2015 poz. 1777, ze zm.), określiła zasady oraz tryb przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji. Samorządy otrzymały podstawę prawną do podjęcia kompleksowych działań służących rewitalizacji obszarów zdegradowanych.

Rewitalizacja stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie programu rewitalizacji.

Przygotowanie, koordynowanie i tworzenie warunków do prowadzenia rewitalizacji, a także jej prowadzenie w zakresie właściwości gminy, stanowią jej zadania własne wobec czego Gmina Szydłowiec przystąpiła do opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Szydłowiec 2016-2023. W celu opracowania diagnoz służących: wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, sporządzeniu albo zmianie gminnego programu rewitalizacji oraz ocenie aktualności i stopnia realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Szydłowiec, Burmistrz Szydłowca zobowiązany jest przeprowadzić analizy, w których wykorzystuje obiektywne i weryfikowalne mierniki i metody badawcze dostosowane do lokalnych uwarunkowań.

Projekt Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Szydłowiec 2016-2023 został sporządzony zgodnie z przepisami zawartymi w Ustawie z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. 2015 poz. 1777). Jest zgodny również z „Wytocznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014 – 2020” Ministerstwa Rozwoju z dnia 2 sierpnia 2016 r. (MR/H 2014-2020/20(2)08/2016), co stanowi podstawę ubiegania się o dofinansowanie dla przedsięwzięć rewitalizacyjnych opisanych w tym dokumencie. GPR został sporządzony według zasad zawartych w „Instrukcji dotyczącej przygotowania projektów rewitalizacyjnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020 oraz preferencji dla projektów mających na celu przywrócenia ładu przestrzennego”. Dokument ten określa zasady przygotowania projektów rewitalizacyjnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020. Instrukcja jest skierowana przede wszystkim do władz samorządów lokalnych w województwie mazowieckim, które są odpowiedzialne za opracowanie i wdrażanie programów rewitalizacji, ale także do innych podmiotów, które są zainteresowane kreowaniem zmian na zdegradowanych przestrzeniach wskazanych do rewitalizacji.

1.2. METODA OPRAWOWANIA GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

Na podstawie przeprowadzonych analiz Burmistrz Szydłowca sporządza diagnozę, która jest podstawą do wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych można wyznaczyć jako obszar zdegradowany w przypadku

występowania na nim ponadto co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk gospodarczych lub środowiskowych lub funkcjonalno-przestrzennych lub technicznych. Obszar zdegradowany może zostać podzielony na podobszary, w tym takie nieposiadające wspólnych granic pod warunkiem stwierdzenia na każdym z podobszarów występowania koncentracji negatywnych zjawisk społecznych oraz gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych lub technicznych. Obszar rewitalizacji natomiast stanowi całość lub część obszaru zdegradowanego cechującego się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na których gmina zamierza prowadzić rewitalizację. Niniejszy dokument zawiera opis cech i delimitacji obszaru zdegradowanego i rewitalizacji. Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji został podjęty Uchwałą Nr 149/XXIII/16 Rady Miejskiej w Szydłowcu w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.

Dla wyznaczonego obszaru rewitalizacji Burmistrz Szydłowca sporządza Gminny Program Rewitalizacji (GPR), w którym w szczególności zawiera:

- szczegółową diagnozę obszaru rewitalizacji obejmującą analizę negatywnych zjawisk oraz lokalnych potencjałów występujących na terenie tego obszaru,
- opis powiązań GPR z dokumentami strategicznymi gminy, w tym strategią rozwoju gminy, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz strategią rozwiązywania problemów społecznych,
- opis wizji stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji,
- cele rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań służących eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk,
- opis przedsięwzięć rewitalizacyjnych, w szczególności o charakterze społecznym oraz gospodarczym, środowiskowym, przestrzenno-funkcjonalnym lub technicznym, w tym:
  - listę planowanych podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, wraz z ich opisami zawierającymi w odniesieniu do każdego przedsięwzięcia,
  - charakterystykę pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych;
- mechanizmy integrowania działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych,
- szacunkowe ramy finansowania GPR wraz z szacunkowym wskazaniem środków finansowych ze źródeł publicznych i prywatnych,
- opis struktury zarządzania realizacją GPR, wskazanie kosztów tego zarządzania wraz z ramowym harmonogramem realizacji programu,
- system monitorowania i oceny GPR,
- określenie niezbędnych zmian w uchwałach, o których mowa w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. z 2014 r. poz. 150 oraz z 2015 r. poz. 1322),
- określenie niezbędnych zmian w uchwale o zasadach wyznaczania składu Komitetu Rewitalizacji,
- wskazanie, czy na obszarze rewitalizacji ma zostać ustanowiona Specjalna Strefa Rewitalizacji wraz ze wskazaniem okresu jej obowiązywania,
- wskazanie sposobu realizacji GPR w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego, w tym:
  - wskazanie zakresu niezbędnych zmian w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy,

- wskazanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego koniecznych do uchwalenia albo zmiany,
- w przypadku wskazania konieczności uchwalenia miejscowego planu rewitalizacji, o którym mowa w art. 37f ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym – wskazanie granic obszarów, dla których plan ten będzie procedowany łącznie z procedurą scaleń i podziałów nieruchomości, a także wytyczne w zakresie ustaleń tego planu;
- załącznik graficzny przedstawiający podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji sporządzony na mapie w skali co najmniej 1:5000 opracowanej z wykorzystaniem treści mapy zasadniczej, a w przypadku jej braku – z wykorzystaniem treści mapy ewidencyjnej w rozumieniu ustawy z dnia 17 maja 1989 r. – Prawo geodezyjne i kartograficzne (Dz. U. z 2015 r. poz. 520, ze zm.).

Gminny Program Rewitalizacji sporządzony zgodnie z założeniami Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 powinien odznaczać się następującym zestawem cech:

Ryc. 1. Cechy programów rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne na podstawie „Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014 – 2020”

Kompleksowość programu jest rozumiana jako ujęcie działań rewitalizacyjnych w oparciu o wszystkie aspekty rewitalizacji (społeczny i gospodarczy, przestrzenno-funkcjonalny, techniczny lub środowiskowy) powiązane z obszarem rewitalizacji i jego otoczeniem, a także z integracją działań pod względem finansowania z różnych źródeł.

Na konstrukcję programu składa się wiele różnorodnych projektów, które powinny być wzajemnie powiązane i powinien zachodzić między nimi efekt synergii.

Koncentracja programu rewitalizacji oznacza, że działania zawarte w programie dotyczą terenów o istotnym znaczeniu dla rozwoju gminy, które obejmują całość lub część obszaru zdegradowanego, i na których zdiagnozowano szczególną koncentrację negatywnych zjawisk kryzysowych

Komplementarność przedsięwzięć/projektów dotyczy komplementarności pod względem:

- przestrzennym,
- problemowym,
- proceduralno-instytucjonalnym,
- międzyokresowym,
- źródeł finansowania.

Komplementarność została opisana szerzej w podrozdziale 6.1 Mechanizmy zapewniania komplementarności między poszczególnymi projektami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami podmiotów i funduszy na obszarze objętym programem rewitalizacji.

Realizacja zasady partnerstwa i partycypacji odnosi się do aktywnego udziału interesariuszy w procesie rewitalizacji w gminie na każdym z etapów (diagnozowanie, programowanie, wdrażanie, monitorowanie). Program, który realizuje zasadę partnerstwa i partycypacji zawiera opis procesu przygotowania dokumentu, w którym przedstawiono udział interesariuszy, a także wybraną formę zarządzania programem, która realizuje zasadę udziału interesariuszy.

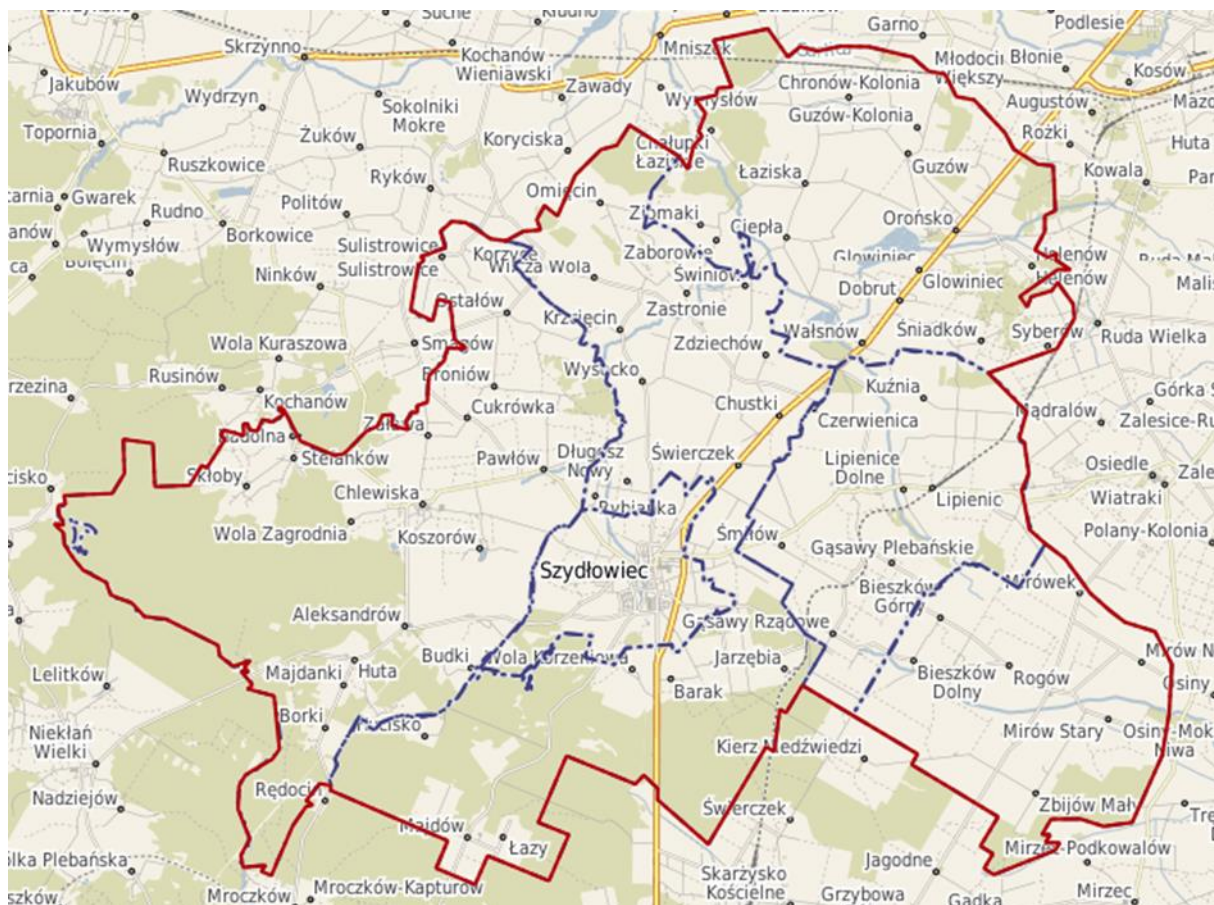
II. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY SZYDŁOWIEC

W niniejszym rozdziale dokonano podstawowej charakterystyki Gminy Szydłowiec pod względem: położenia geograficznego i administracyjnego; aspektów społecznych wyrażonych podstawowymi danymi demograficznymi, a także przedstawiono charakterystykę środowiska i sposobów jego ochrony na terenie gminy, infrastruktury, gospodarki, rolnictwa, turystyki i rekreacji, kultury oraz ochrony zabytków.

2.1. POŁOŻENIE

Gmina Szydłowiec położona jest w południowej części województwa mazowieckiego, w powiecie szydłowieckim. Jednostka zajmuje obszar o powierzchni 13 830 ha, z czego obszar miasta zajmuje 2 189 ha, natomiast obszar wiejski 11 641 ha. Sieć osadniczą gminy tworzy 28 miejscowości, łącznie z miastem Szydłowiec. Odległości dzielące siedzibę Urzędu Miejskiego (miasto Szydłowiec) od największych miast regionu to:

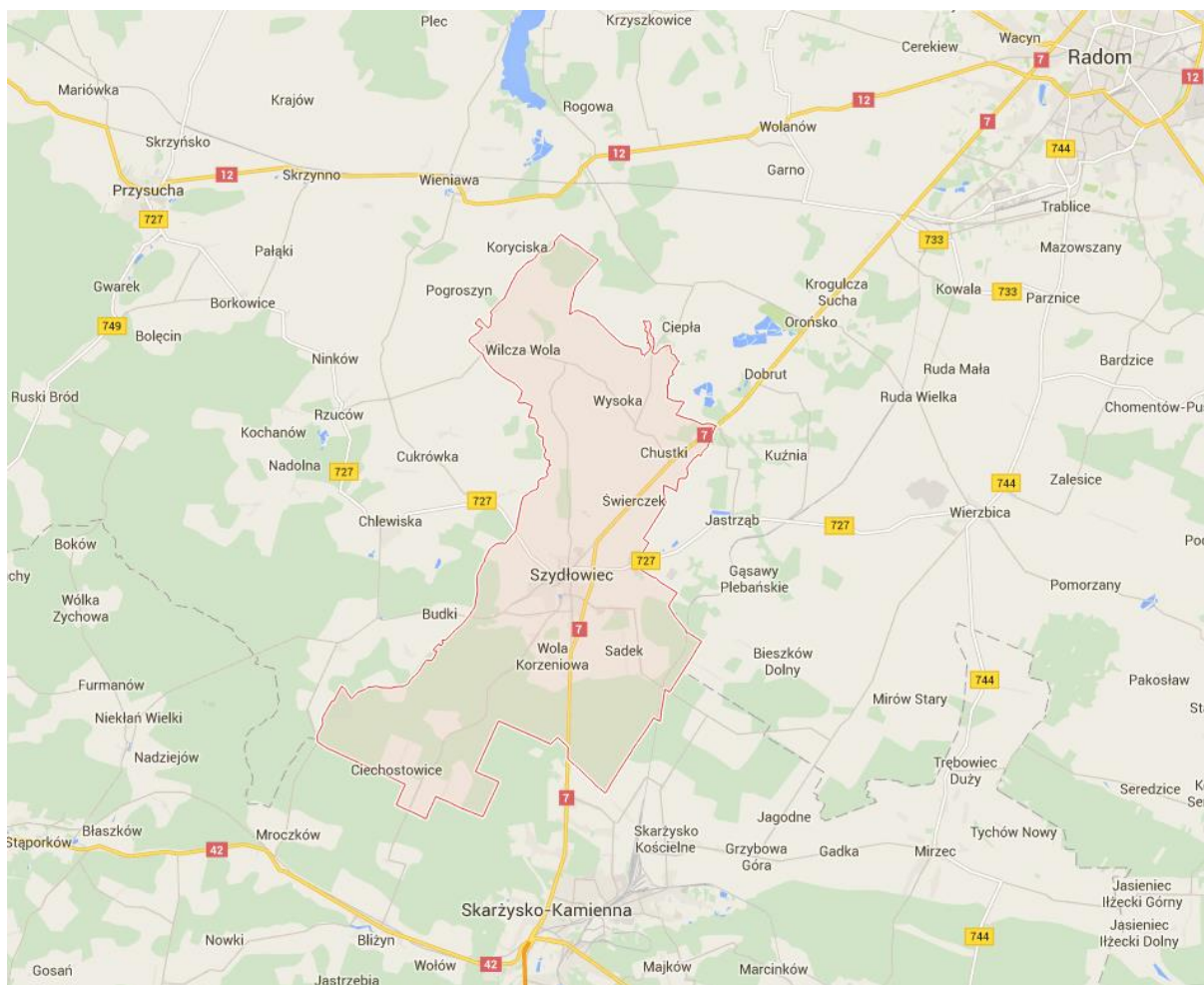
- Radom - 30 km,
- Kielce – 47 km,
- Warszawa – 121 km.

Ryc. 2. Położenie Gminy Szydłowiec na tle gmin powiatu szydłowieckiego

Źródło: www.szydłowiecki.e-mapa.net

Gmina Szydłowiec jest dogodnie położona pod względem komunikacyjnym. Przez teren analizowanej jednostki (w tym obszar miejski) przebiega droga krajowa nr 7 oraz droga wojewódzka nr 727. Lokalny układ komunikacyjny zbudowany jest z sieci dróg powiatowych i gminnych.

Ryc. 3. Gmina Szydłowiec na tle sieci komunikacyjnej

Źródło: www.google.pl/maps

2.2. ŚRODOWISKO I INFRASTRUKTURA

2.2.1. ŚRODOWISKO I UŻYTKOWANIE GRUNTÓW

Na terenie Gminy Szydłowiec występują tereny objęte ochroną prawną ze względu na wysokie wartości przyrodnicze. Są nimi: obszar Natura 2000 Lasy Skarżyskie, Obszar Chronionego Krajobrazu Lasy Przysusko – Szydłowieckie, 2 rezerwaty przyrody: Rezerwat Cisowy Skarżysko – Cis A, Rezerwat Cisowy Majdów – Cis B, stanowiska dokumentacyjne: Łom Podkowiński, Łom Pikiel, Łom na Polankach oraz 3 użytki ekologiczne: użytek 155, użytek 156, użytek 157. Ich łączna powierzchnia wynosi 6 564,6 ha. Wśród indywidualnych form ochrony przyrody wymienić należy 12 pomników przyrody. Jeden z wyżej wymienionych terenów prawnie chronionych znajduje się w obszarze rewitalizacji:

Łom Podkowiński – stanowisko dokumentacyjne, którego celem jest zachowanie ściany nieczynnego kamieniołomu wglębnego piaskowców szydłowieckich - odstonięcia geologicznego wraz z pasem gruntu i wyrobiska wypełnionego wodą szerokości po 1m w części górnej i dolnej ściany, ograniczającej wyrobisko od wschodu i północy.

Według danych GUS, stan na 31.12.2015 r., na analizowanym obszarze znajduje się 51,57 ha parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej oraz 5 cmentarzy o powierzchni 10,60 ha. Udział terenów zieleni w powierzchni ogółem wynosi 0,4 %. Lesistość wynosi przeciętnie 38,1 %.

Udział użytków rolnych w ogólnej powierzchni opisywanego obszaru jest bardzo wysoki i wynosi 49,1 %. Niewielka jest powierzchnia gruntów zabudowanych i zurbanizowanych, które zajmują 5,5 % powierzchni jednostki. Udział gruntów leśnych oraz zadrzewionych i zakrzewionych razem to 44,1 %.

Należy przy tym zaznaczyć, że dla obszaru miejskiego, wskaźniki te przyjmują znacznie mniej korzystne wartości. Znacznie większy jest udział gruntów zabudowanych i zurbanizowanych (17,1 %), co ma wpływ na zmniejszenie powierzchni gruntów leśnych oraz zadrzewionych i zakrzewionych. Ich udział w powierzchni Szydłowca wynosi jedynie 21,7 %.

Tabela 1. Użytkowanie gruntów na terenie Gminy Szydłowiec

Forma użytkowania	Powierzchnia (ha)	Udział %
powierzchnia ogółem	13 830	100,0
powierzchnia lądowa	13 808	99,8
użytki rolne razem	6 792	49,1
użytki rolne - grunty orne	4 668	33,8
użytki rolne - sady	121	0,9
użytki rolne - łąki trwałe	958	6,9
użytki rolne - pastwiska trwałe	689	5,0
użytki rolne - grunty rolne zabudowane	333	2,4
użytki rolne - grunty pod rowami i stawami	23	0,2
grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione razem	6 103	44,1
grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione - lasy	5 319	38,5
grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione - grunty zadrzewione i zakrzewione	784	5,7
grunty pod wodami razem	22	0,2
grunty pod wodami powierzchniowymi płynącymi	21	0,2
grunty pod wodami powierzchniowymi stojącymi	1	0,0
grunty zabudowane i zurbanizowane razem	754	5,5
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny mieszkaniowe	171	1,2
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny przemysłowe	63	0,5
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny inne zabudowane	54	0,4
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny zurbanizowane niezabudowane	6	0,0
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny rekreacji i wypoczynku	17	0,1
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny komunikacyjne - drogi	384	2,8
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny komunikacyjne - Kolejowa	51	0,4
grunty zabudowane i zurbanizowane - użytki kopalne	8	0,1
użytki ekologiczne, nieużytki i tereny różne	159	1,1

Źródło: dane GUS, stan na 31.12.2015 r.

2.2.2. INFRASTRUKTURA

Sieć drogową na terenie Gminy Szydłowiec tworzą ogólnodostępne drogi publiczne:

- droga krajowa nr 7
- droga wojewódzka nr 727,
- drogi powiatowe, będące w zarządzie Powiatu Szydłowieckiego,
- drogi gminne, którymi zarządza Burmistrz Szydłowca.

Sieć dróg na obszarze gminy zapewnia dobre połączenie między miejscowościami. Gmina posiada dogodnie położenie komunikacyjne ze względu na bezpośredni dostęp do drogi krajowej nr 7 Gdańsk – Warszawa – Radom – Kielce – Kraków – Chyżne (na długości 14,84 km), która jest częścią europejskiej drogi międzynarodowej E77. Dobre połączenie komunikacyjne zapewnione jest również dzięki drodze wojewódzkiej nr 727 relacji Klwów - Przysucha - Szydłowiec - Wierzbica (na długości 5,54 km). Opisane trasy tworzą południkowo-równoleżnikowy układ krzyżowy, na którym oparta jest lokalna sieć komunikacyjna.

Na terenie analizowanej jednostki przebiega również linia kolejowa nr 8 relacji Warszawa Zachodnia – Kraków Główny. Linia wykorzystywana jest w ruchu towarowym i pasażerskim. Na terenie Gminy zlokalizowana jest jedna stacja kolejowa – Szydłowiec, która jest położona w miejscowości Sadek, około 5 km na wschód o centrum miasta. Ze względu na usytuowanie stacji kolejowej na granicy gminy nie pełni ona istotnej roli w transporcie towarowym oraz pasażerskim.

Zgodnie z danymi GUS za rok 2015 z sieci wodociągowej na obszarze miejskim korzysta 93,8 %, a na obszarze wiejskim 94,4 %. Dostęp do sieci kanalizacyjnej jest mniejszy i wynosi odpowiednio 88,2 % i 11,7 %. Nieczystości ciekłe z terenu Gminy Szydłowiec trafiają do miejskiej oczyszczalni ścieków w Szydłowcu. Pozostali mieszkańcy korzystają z indywidualnych form gromadzenia nieczystości ciekłych, tj. 412 zbiorników bezodpływowych i 10 przydomowych oczyszczalni ścieków (dane GUS za 2015 rok).

Obszar Gminy Szydłowiec jest w pełni zelektryfikowany. Na jej terenie najważniejszym punktem zasilania sieci energetycznej SN jest stacja 110/15 kV Szydłowiec. Wzmacniana liniami 110 kV relacji Szydłowiec – Skarżysko i Rożki – Szydłowiec stacja ma do dyspozycji dwa transformatory, których moce wynoszą po 16 MVA. Obciążenie każdego z nich wynosi odpowiednio 4,6 MW oraz 6,0 MW. Eksploatacja sieci przemysłowych Głównego Punktu Zasilającego w Szydłowcu należy do Rejonu Energetycznego Najwyższych Napięć w Radomiu.

Na obszarze Szydłowca jednostka zajmującą się sprawami dotyczącymi użytkowania i wykorzystywania systemu ciepłowniczego oraz zarządzaniem nim jest Ciepłownia Miejska Spółka z o.o., której celem jest dostarczanie energii cieplnej. Na podstawie danych z 2014 r. do najważniejszych z nich według kryterium wielkości sprzedaży energii cieplnej zalicza się:

- Szydłowiecką Spółdzielnię Mieszkaniową – udział w sprzedaży 51,10%,
- wspólnoty mieszkaniowe – udział w sprzedaży 20,21%,
- Urząd Miejski w Szydłowcu z jednostkami podległymi – udział w sprzedaży 9,27%, w tym Zespół Edukacji i Finansów Oświaty w Szydłowcu – udział w sprzedaży 6,62%,
- Starostwo Powiatowe w Szydłowcu z jednostkami podległymi – udział w sprzedaży 5%, w tym obiekty Zespołu Opieki Zdrowotnej – udział w sprzedaży 2,77%,

- Państwową Straż Pożarną, Ochotniczą Straż Pożarną, Prokuraturę i Sąd Rejonowy w Szydłowcu – łączny udział w sprzedaży 1,61%.

Pozostali odbiorcy ciepła to drobne przedsiębiorstwa i osoby fizyczne, których udział w sprzedaży ciepła ogółem wynosił 12,81%.

W skład spółki wchodzi jedna kotłownia systemowa wyposażona w trzy kotły wodne typu WR 10. Średnia moc dyspozycyjna kotłowni systemowej jest równa 23,76 MWt (dane za rok 2014). W chwili obecnej pracują tylko dwa kotły grzewcze w układzie kolektorowym zabezpieczające w pełnym zakresie zapotrzebowanie na energię ciepłą zgłaszane przez odbiorców przyłączonych do miejskiej sieci scentralizowanej.

W Gminie Szydłowiec z sieci ciepłowniczej korzysta około 6 000 osób, głównie mieszkańców miasta, co stanowi około 50% ogółu mieszkańców miasta Szydłowiec i około 30% mieszkańców Gminy Szydłowiec. Pozostałe gospodarstwa domowe korzystają z własnych systemów grzewczych bazujących na paliwach takich jak: węgiel kamienny i jego rodzaje, gaz ziemny, energia elektryczna, gaz płynny (LPG), olej opałowy lub paliwa ekologiczne (odnawialne). Ogrzewanie kominkowe jest dopuszczalne jako dodatkowe źródło wytwarzania ciepła. Rozwój sieci ciepłowniczej w Gminie Szydłowiec jest jednym z jej celów operacyjnych na najbliższe lata.

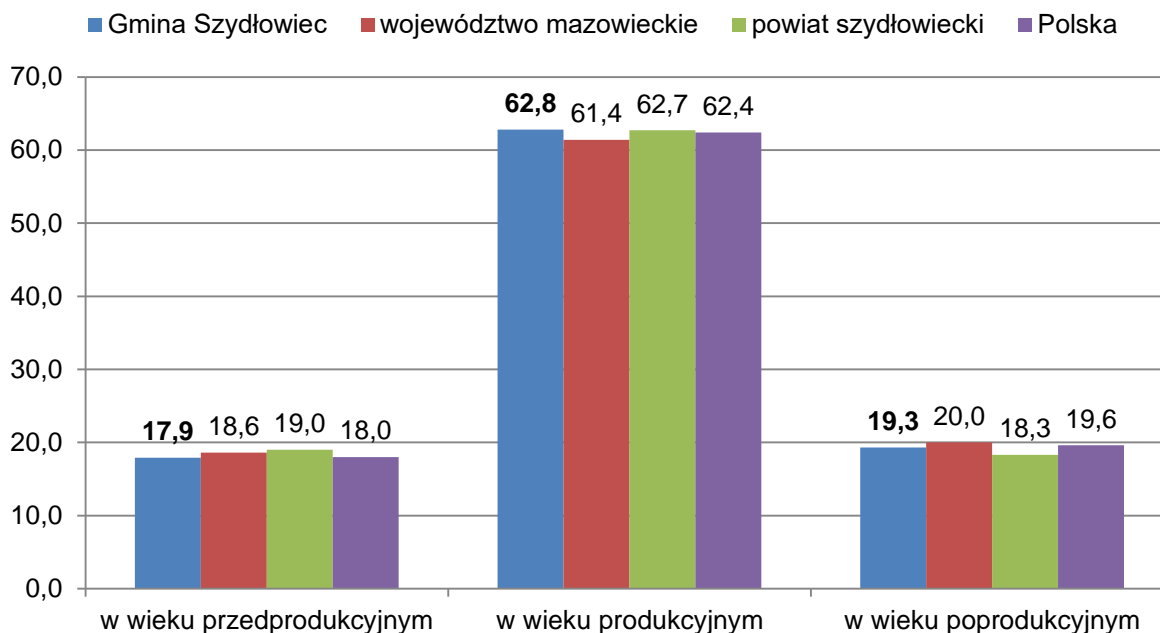
Sieć gazowa na terenie Gminy Szydłowiec ma długość 30 152 m i zaopatruje blisko 35,3 % ogółu mieszkańców (GUS, stan na 31.12.2015 r.). Czynnymi przyłączy do budynków jest 522, w tym 506 przyłączy jest do budynków mieszkalnych. Liczba gospodarstw domowych – odbiorców gazu wynosi 2 204, z czego większość to odbiorcy w mieście. Dostęp do sieci gazowej jest zapewniony dla większości mieszkańców miasta, natomiast z obszarów wiejskich tylko niewielki odsetek mieszkańców ma dostęp do sieci.

2.3. SPOŁECZEŃSTWO

Biorąc pod uwagę dane Urzędu Miejskiego na terenie Gminy Szydłowiec mieszkają 18 922 osoby, z czego 11 769 na obszarze miejskim i 7 153 na obszarze wiejskim (stan na 31.12.2015 r.).

Szczegółowe dane dotyczące struktury ludności zostaną przedstawione w oparciu o ewidencję samorządu terytorialnego. Jednak w niniejszym opracowaniu wskazane zostały również dane GUS. Jest to niezbędne do sporządzenia porównania danych dla gminy z danymi dotyczącymi powiatu szydłowieckiego, województwa mazowieckiego i Polski.

Liczba ludności zamieszkująca Gminę Szydłowiec wynosiła na koniec roku 2014, zgodnie z danymi GUS według faktycznego miejsca zamieszkania 19 025 osób. Od 2010 roku, kiedy liczba osób zamieszkujących Gminę Szydłowiec osiągnęła maksimum 19 577, obserwuje się tendencję spadkową w ogólnej licznie mieszkańców. Następnym wykres przedstawia zestawienie ww. wymienionych jednostek pod względem udziału ludności wg konkretnych ekonomicznych grup wieku.

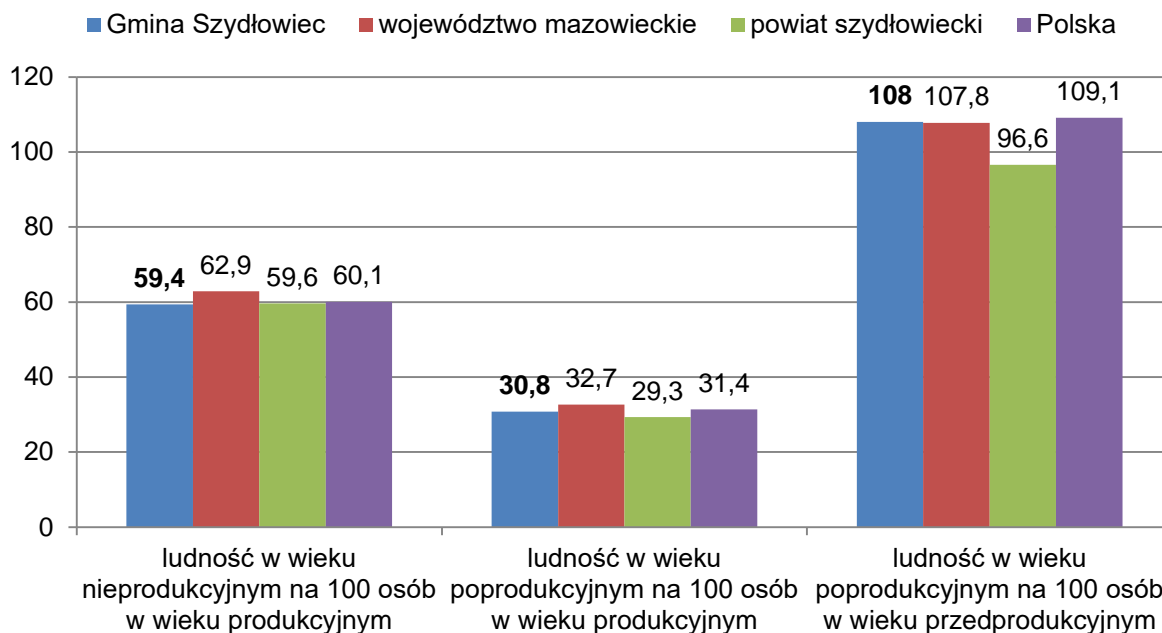
Wykres 1. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS za 2015

Dane o strukturze ekonomicznej ludności, pochodzących z GUS-u (2015 r.) pozwalają na wyliczenie wskaźników obciążenia demograficznego i porównanie ich do danych dla powiatu szydłowieckiego, województwa mazowieckiego i danych dla całego kraju tj.:

- Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym:
  - wskaźnik dla Gminy Szydłowiec: 59,4,
  - wskaźnik dla powiatu szydłowieckiego: 59,6,
  - wskaźnik dla województwa mazowieckiego: 62,9,
  - wskaźnik dla Polski: 60,1.
- Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym:
  - wskaźnik dla Gminy Szydłowiec: 108,0,
  - wskaźnik dla powiatu szydłowieckiego: 96,6,
  - wskaźnik dla województwa mazowieckiego: 107,8,
  - wskaźnik dla Polski: 109,1.
- Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym:
  - wskaźnik dla Gminy Szydłowiec: 30,8,
  - wskaźnik dla powiatu szydłowieckiego: 29,3,
  - wskaźnik dla województwa mazowieckiego: 32,7,
  - wskaźnik dla Polski: 31,4.

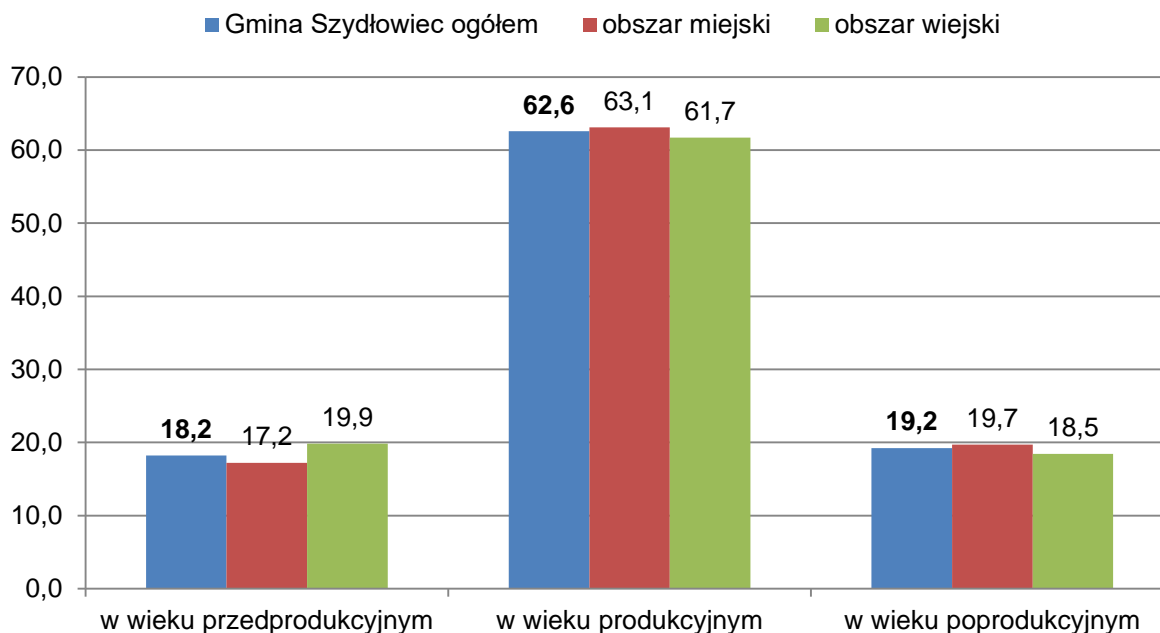
Wykres 2. Wskaźniki obciążenia demograficznego

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS za 2015

Na przestrzeni ostatnich dziesięciu lat obserwuje się malejącą tendencję w zmianie liczby ludności w Gminie Szydłowiec, nie licząc jednorazowego wzrostu liczby ludności w 2010 r. o 479 mieszkańców. Według danych GUS liczba mieszkańców według faktycznego miejsca zamieszkania zmniejszyła się od 2005 r. do 2015 r. o 365 osób. Zgodnie z tymi danymi, gęstość zaludnienia w granicach administracyjnych analizowanej jednostki wynosi 138 osób/km² i jest zdecydowanie wyższa od średniej powiatu szydłowieckiego (89 osób/km²), a także Polski (123 osób/km²). Natomiast jest niższa od gęstości zaludnienia dla województwa mazowieckiego (150 osób/km²).

Na podstawie danych GUS(2015) przyrost naturalny na terenie Gminy Szydłowiec wynosi -1,8 ‰. Wartość ta dla całego województwa mazowieckiego jest dodatnia i wynosi 0,7 ‰, dla powiatu szydłowieckiego natomiast -0,3 ‰. Analizując przytoczone dane wraz z porównaniem poszczególnych wartości na przestrzeni ostatnich lat pokazuje, że na terenie Gminy Szydłowiec notowany jest ujemny przyrost naturalny, a zmniejszająca się liczba ludności związana jest zarówno z niskim przyrostem, jak i migracją mieszkańców poza obszar gminy.

Według ewidencji ludności (stan na 31.12.2015 r.) prowadzonej przez Urząd Miejski w Szydłowcu liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym (do 17 lat włącznie) wynosi ogółem 3 444 osoby, z czego 1 420 osób na wsi i 2 024 na obszarze miejskim. Najwięcej, bo 11 839 jest osób w wieku produkcyjnym, w tym na obszarze wiejskim 4 413 osób i 7 426 osób w Szydłowcu. Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym (mężczyźni - 65 lat i więcej, kobiety - 60 lat i więcej), wynosi 3 639 osób (1 320 na obszarze wiejskim i 2 319 na obszarze miejskim). Strukturę ludności w ujęciu procentowym przedstawiono na rycinie.

Wykres 3. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem – porównanie na poziomie gminy miejsko – wiejskiej Szydłowiec

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Szydłowcu (stan na 31.12.2015 r.)

Liczbę ludności obszaru wiejskiego przedstawiono w podziale na sołectwa, natomiast ludność obszaru miejskiego w podziale na jednostki przestrzenne. Oba podziały uwzględniają grupy wiekowe. Należy przy tym stwierdzić, że obszar Miasta Szydłowca został podzielony na potrzeby opracowania niniejszego dokumentu – nie jest to podział formalny. Wydzielono 10 jednostek przestrzennych dla których prowadzone będą analizy wskaźnikowe. Dane tabelaryczne pochodzą z ewidencji prowadzonej przez Urząd Miejski w Szydłowcu.

Tabela 2. Liczba ludności Gminy Szydłowiec w podziale na jednostki przestrzenne i grupy ekonomiczne ludności

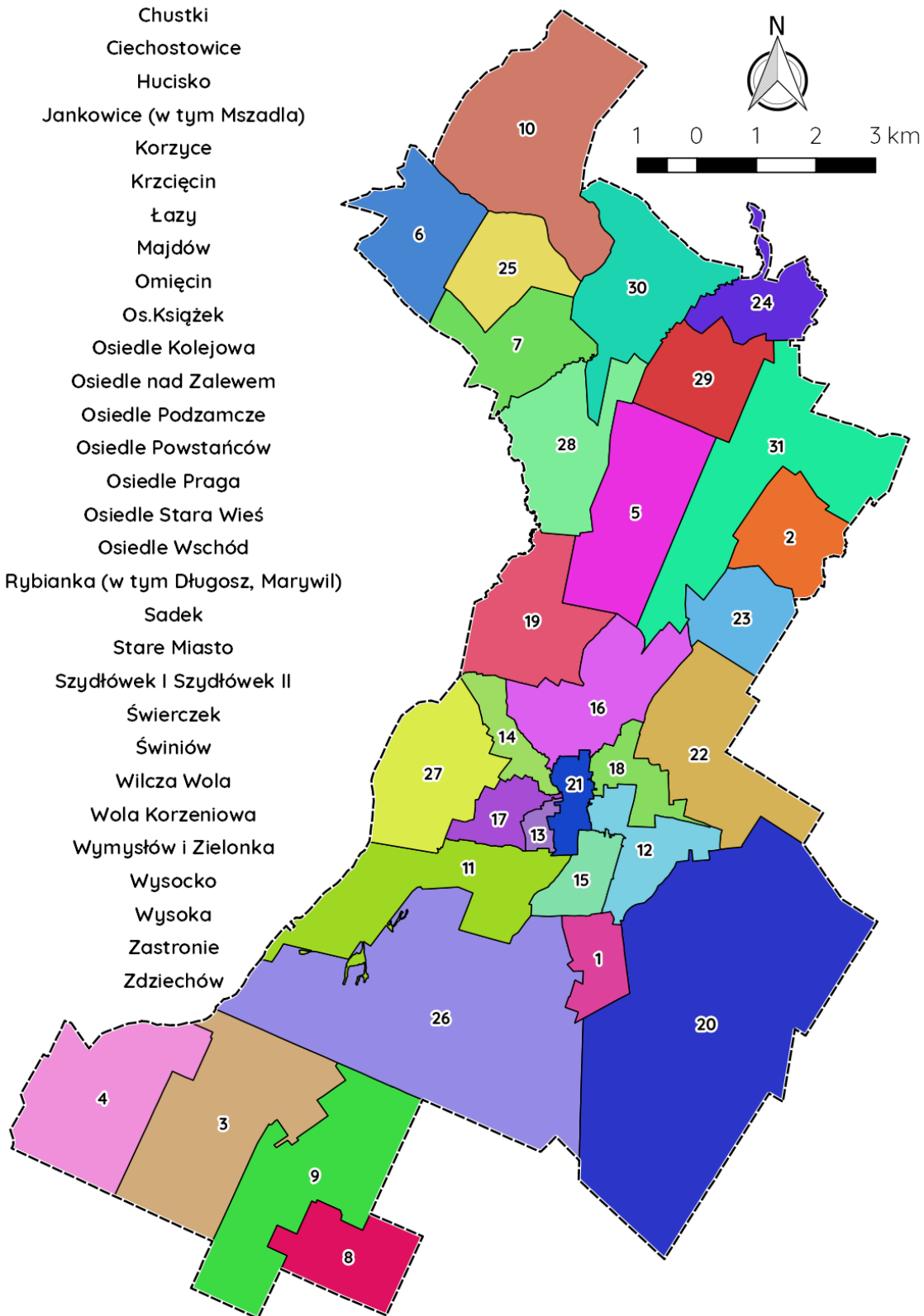
Lp.	Jednostka przestrzenna	Liczba ludności ogółem	Liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym (do 17 lat włącznie)	Liczba ludności w wieku produkcyjnym (mężczyźni wiek 18-64 lata, kobiety 18-59 lat)	Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym (mężczyźni - 65 lat i więcej, kobiety - 60 lat i więcej.)
1	Osiedle Książek	445	99	266	80
2	Wymysłów i Zielonka	84	18	56	10
3	Osiedle Praga	875	147	529	198
4	Osiedle Kolejowa	1 973	324	1 289	360
5	Osiedle Wschód	3 207	498	1 931	778
6	Osiedle Powstańców	914	164	610	139
7	Osiedle Stara Wieś	830	139	555	136
8	Osiedle Podzamcze	325	65	207	53
9	Stare Miasto z przyległymi ulicami	2 001	329	1 197	477
10	Osiedle nad Zalewem	1 115	241	786	88
suma – obszar miejski		11 769	2 024	7 426	2 319

Lp.	Jednostka przestrzenna	Liczba ludności ogółem	Liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym (do 17 lat włącznie)	Liczba ludności w wieku produkcyjnym (mężczyźni wiek 18-64 lata, kobiety 18-59 lat)	Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym (mężczyźni - 65 lat i więcej, kobiety - 60 lat i więcej.)
1	Barak	194	33	130	31
2	Chustki	442	98	273	71
3	Ciechostowice	855	172	566	117
4	Hucisko	203	38	119	46
5	Jankowice (w tym Mszadla)	198	42	122	34
6	Korzyce	115	16	67	32
7	Krzcięcin	86	23	54	9
8	Łazy	367	66	226	75
9	Majdów	563	104	368	91
10	Omięcín	120	19	56	45
11	Rybianka (w tym Długosz, Marywil)	220	50	129	41
12	Sadek	920	160	550	210
13	Szydłówek i Szydłówek II	731	148	467	116
14	Świerczek	344	77	217	50
15	Świniów	74	21	47	6
16	Wilcza Wola	108	18	65	25
17	Wola Korzeniowa	454	77	279	98
18	Wysocko	162	30	100	32
19	Wysoka	163	30	94	39
20	Zastronie	240	49	133	58
21	Zdziechów	594	149	351	94
suma – obszar wiejski		7 153	1 420	4 413	1 320
suma dla gminy miejsko – wiejskiej		18 922	3 444	11 839	3 639

Źródło: Urząd Miejski w Szydłowcu (stan na 31.12.2015 r.)

Zasięg poszczególnych jednostek przestrzennych wykazano w formie ryciny, a przynależność ulic do jednostek przestrzennych w formie tabelarycznej.

- 1 Barak
- 2 Chustki
- 3 Ciehostowice
- 4 Hucisko
- 5 Jankowice (w tym Mszadla)
- 6 Korzyce
- 7 Krzcięcin
- 8 Łazy
- 9 Majdów
- 10 Omięcín
- 11 Os.Książek
- 12 Osiedle Kolejowa
- 13 Osiedle nad Zalewem
- 14 Osiedle Podzamcze
- 15 Osiedle Powstańców
- 16 Osiedle Praga
- 17 Osiedle Stara Wieś
- 18 Osiedle Wschód
- 19 Rybianka (w tym Długosz, Marywil)
- 20 Sadek
- 21 Stare Miasto
- 22 Szydłówek I Szydłówek II
- 23 Świerczek
- 24 Świniów
- 25 Wilcza Wola
- 26 Wola Korzeniowa
- 27 Wymysłów i Zielonka
- 28 Wysocko
- 29 Wysoka
- 30 Zastronie
- 31 Zdziechów

Ryc. 4. Zasięg jednostek przestrzennych wydzielonych na terenie Gminy Szydłowiec

Źródło: opracowanie własne

Tabela 3. Przynależność ulic Miasta Szydłowca do jednostek przestrzennych wydzielonych na potrzeby analizy wskaźnikowej

Lp.	Obszar miejski: JEDNOSTKI PRZESTRZENNE	Wykaz ulic należących do jednostki przestrzennej
1	Osiedle Książek	Książek Majdowski, Książek Nowy, Książek Stary, Sosnowa
2	Wymysłów i Zielonka	Wymysłów, Zielonka
3	Osiedle Praga	Browarska, Mikołaja Kopernika, Tadeusza Kościuszki (numery parzyste od 208 wzwyż, numery nieparzyste od 215 wzwyż), Władysława Małeckiego, Metalowa, Polna, Północna, Słoneczna, Mikołaja Szydłowieckiego, Świętokrzyska, Targowa
4	Osiedle Kolejowa	Fryderyka Chopina, Iłżecka, Kolejowa, Leśna, Sadowa, Wschodnia (numery parzyste od 2 do 40 włącznie, numery nieparzyste od 1 do 19 włącznie)
5	Osiedle Wschód	Władysława Jachowskiego, Jastrzębska, Piękna, Bolesława Prusa, Władysława Reymonta, Różana, Spółdzielcza, Stanisława Staszica, Wschodnia (numery parzyste od 42 wzwyż, numery nieparzyste od 21 wzwyż)
6	Osiedle Powstańców	Armii Krajowej, Brzozowa, Majora Hubala, Tadeusza Kościuszki (numery parzyste od 2 do 10 włącznie, numery nieparzyste od 1 do 125 włącznie), Mariana Langiewicza, Stanisława Moniuszki, Polanki, Powstania Listopadowego, Powstania Styczniowego, Powstania Warszawskiego, Księżnej Anny Sapieżyny, Ludwika Waryńskiego, Willowa, Żołnierzy Września 1939 roku
7	Osiedle Stara Wieś	Dworska, Jodłowa, Krótka, Kwiatowa, Mała, Gabriela Narutowicza, Piaskowa, Wąska, Wspólna, Zielona
8	Osiedle Podzamcze	Lipowa, Podzamcze, Generała Józefa Sowińskiego, Wiejska
9	Stare Miasto z przyległymi ulicami	Bankowa, Garbarska, Kamienna, Kąpielowa, Kielecka, Jana Kilińskiego, Marii Konopnickiej, Tadeusza Kościuszki (numery parzyste od 12 do 206 włącznie), numery nieparzyste od 127 do 213), Kręta, 1 Maja, Ogrodowa, Podgórze, Poprzeczna, Przechodnia, Radomska, Plac Rynek Wielki, Rzeczna, Słomiana, Strażacka, Widok, Plac Wolności, Zakościelna, Zamkowa, Źródłana
10	Osiedle nad Zalewem	Folwarczna, Górna, Jana III Sobieskiego, Kazimierza Jagiellończyka, Jana Kochanowskiego, Janusza Kusocińskiego, Adama Mickiewicza, Parkowa, Partyzantów, Władysława Sikorskiego, Spacerowa, Sportowa, Wincentego Witosa, Stanisława Żeromskiego

Źródło: opracowanie własne

*- ulica Tadeusza Kościuszki przebiega przez teren całego Szydłowca. Podzielono ją na 3 części włączając do Osiedla Powstańców, Starego Miasta z przyległymi ulicami oraz Osiedla Praga.

Dane ilościowe do analizy wskaźnikowej (liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej) podzielono na 3 części. Podobną regułę zastosowano w przypadku ulicy Wschodniej, gdzie dane ilościowe podzielono na dwie części włączając do Osiedla Wschód i Osiedla Kolejowa.

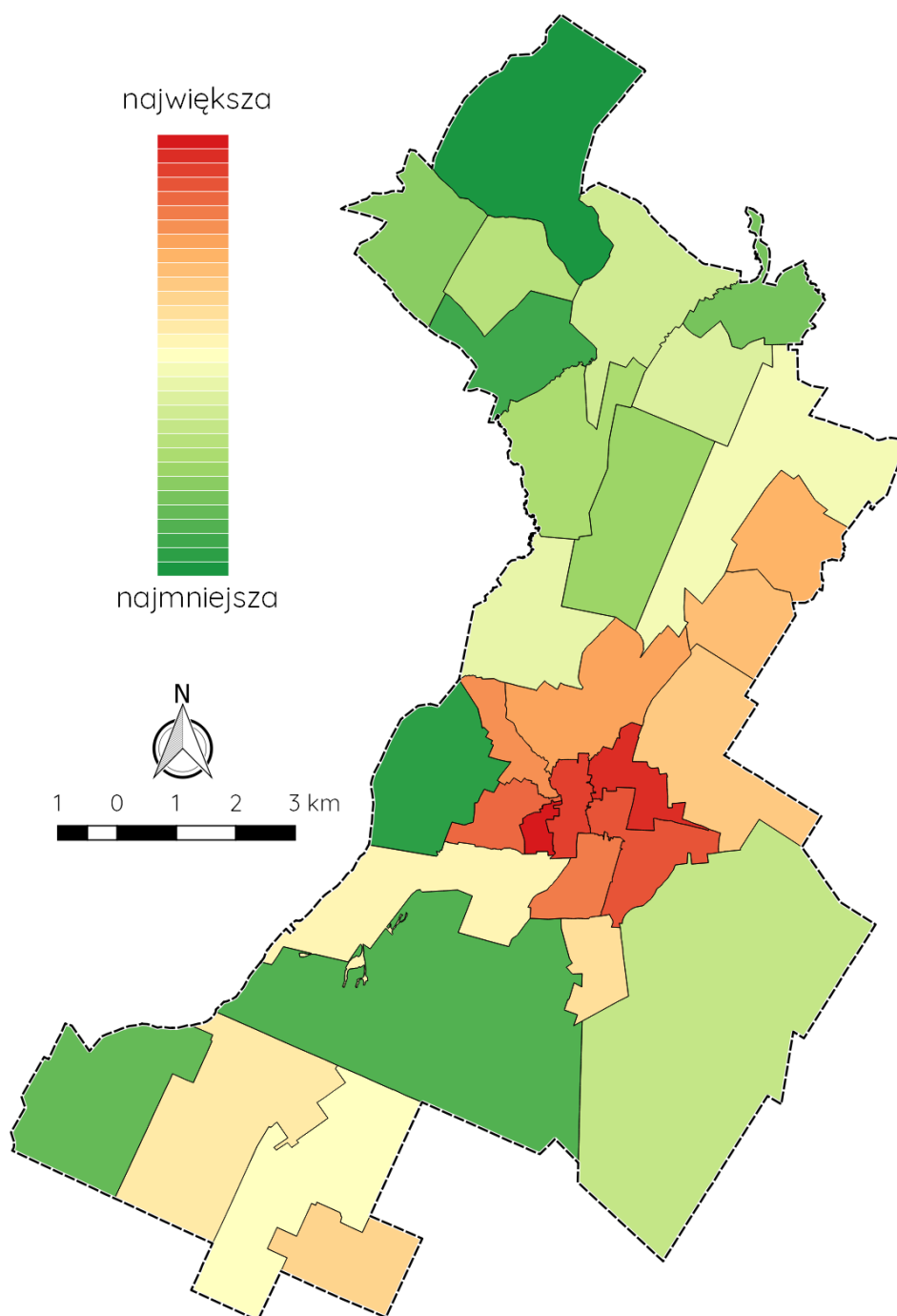
Przynależność numerów domów z ulicy Kościuszki do jednostek przestrzennych jest następująca:

- Osiedle Praga - (numery parzyste od 208 wzwyż, numery nieparzyste od 215 wzwyż),
- Osiedle Powstańców - (numery parzyste od 2 do 10 włącznie, numery nieparzyste od 1 do 125 włącznie),
- Stare Miasto z przyległymi ulicami - (numery parzyste od 12 do 206 włącznie), numery nieparzyste od 127 do 213).

Przynależność numerów domów z ulicy Wschodniej do jednostek przestrzennych jest następująca:

- Osiedle Kolejowa - (numery parzyste od 2 do 40 włącznie, numery nieparzyste od 1 do 19 włącznie),
- Osiedle Wschód - (numery parzyste od 42 wzwyż, numery nieparzyste od 21 wzwyż).

Czynnikiem, jaki należy uwzględnić przy opisie demografii obszaru Gminy Szydłowiec jest koncentracja mieszkańców. Należy stwierdzić, że liczba ludności nawet największych sołectw nie przekracza 5 % ogólnej liczby ludności Gminy Szydłowiec. Gęstość zaludnienia na obszarze miejskim wynosi 538 osób/km², a na obszarze wiejskim jedynie 61 osób/km² (na podstawie danych Urzędu Miejskiego, stan na 31.1.2015 r.). Gęstość zaludnienia jednostek przestrzennych Gminy Szydłowiec przedstawiono na rycinie.

Ryc. 5. Gęstość zaludnienia jednostek przestrzennych wydzielonych na terenie Gminy Szydłowiec

Źródło: opracowanie własne

2.4. GOSPODARKA

Biorąc pod uwagę dane Głównego Urzędu Statystycznego dotyczące zarejestrowanych podmiotów gospodarczych (stan na rok 2014), na terenie Gminy Szydłowiec działało 1 655 podmiotów gospodarczych, z czego 1 603 należało do sektora prywatnego, natomiast pozostałe 52 działały w sektorze publicznym.

Tabela 4. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON według sekcji PKD

Sekcja	Ogółem Gmina
Ogółem	1655
W sekcji a - rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo, rybactwo	17
W sekcji B - górnictwo i wydobywanie	7
W sekcji C - przetwórstwo przemysłowe	226
W sekcji D – wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	1
W sekcji E – dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	52
W sekcji F - budownictwo	260
W sekcji G - handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	474
W sekcji H – transport, gospodarka magazynowa	65
W sekcji i – działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	35
W sekcji J – informacja i komunikacja	27
W sekcji K – działalność finansowa i ubezpieczeniowa	47
W sekcji L – działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	35
W sekcji M – działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	72
W sekcji N – działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	34
W sekcji o – administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	16
W sekcji P – edukacja	58
W sekcji Q – opieka zdrowotna i pomoc społeczna	81
W sekcji R – działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	23
W sekcji S – pozostała działalność usługowa W sekcji T - gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	125

Źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych (klasyfikacja PKD 2007)

Najbardziej rozwiniętą działalnością gospodarczą jest handel hurtowy i detaliczny, budownictwo, a także przetwórstwo przemysłowe. Wysoki liczbą podmiotów w sekcji C związana jest istniejącą podstrefą ekonomiczną SSE Starachowice o powierzchni 13,5 ha.

2.5. ROLNICTWO

Gmina Szydłowiec posiada niekorzystne warunki glebowe do rozwoju produkcji rolnej – około 90% gleb na jej terenie to gleby kwaśne i bardzo kwaśne. Dominują gleby klas IV a i b, V i VI, z niewielkim udziałem gleb klasy III. Są to głównie kompleksy żytne i ziemniaczane.

Użytki rolne na obszarze analizowanej jednostki zajmują blisko 49,1 % powierzchni. Zgodnie z danymi Powszechnego Spisu Rolnego (GUS, 2010) na terenie Gminy Szydłowiec funkcjonuje 907 gospodarstw rolnych. Gospodarstw do 1 ha łącznie jest 226, między 1 a 5 ha – 511, między 5 a 10 ha – 127, a gospodarstw rolnych powyżej 10 ha jest 43. Z powyższych danych wynika, że w strukturze gospodarstw rolnych przeważają gospodarstwa małe do 5 ha. Charakter rolniczy posiada tylko północna część Gminy Szydłowiec.

2.6. TURYSTYKA I REKREACJA

Gmina Szydłowiec posiada wysokie walory turystyczne. Jeśli chodzi o walory przyrodnicze należy tutaj wymienić przede wszystkim formy ochrony przyrody znajdujące się na terenie analizowanej jednostki.

Środowisko przyrodnicze opisywanego obszaru stwarza dobre warunki do uprawiania wędkarstwa oraz myślistwa. W zasobach łowieckich Gminy Szydłowiec występuje zarówno zwierzyna gruba, jak i drobna. Wśród zwierzyny grubej poluje się głównie na sarny, jelenie i dziki, natomiast wśród drobnej – na lisy, zające, bażanty i kuropatwy.

Na terenie gminy zlokalizowanych jest również wiele zabytków architektury i urbanistyki, obiektów archeologicznych, czy muzeum co stanowi o jego atrakcyjności dla turystów.

Na obszarze gminy zachowało się wiele obiektów zabytkowych, jednak dwa spośród nich zlokalizowanych w Szydłowcu stanowi szczególnie cenną pamiątkę złotego okresu rozwoju miasta. Wznoszący się pośrodku rynku renesansowy ratusz należy do najcenniejszych zabytków kultury mieszczańskiej w Polsce. Fara reprezentuje późny gotyk i jest najwspanialszym przykładem mecenatu Odrowążów, którzy wznosili podobne świątynie w kluczowych miejscowościach swych dóbr. Przy budowie i zdobieniu sztandarowych dla miasta i gminy budowli użyto miejscowego piaskowca.

Najważniejszym jednak zabytkiem architektonicznym na terenie Gminy Szydłowiec jest zamek szydłowiecki, pochodzący z XV w. i jest jednym z niewielu nieprzekształconych i najlepiej zachowanych zamków na Mazowszu. Usytuowany jest na północny zachód od miasta lokacyjnego, na wyspie otoczonej fosą. Współcześnie w Zamku mieści się Szydłowieckie Centrum Kultury – Zamek oraz Muzeum Ludowych Instrumentów Muzycznych.

Muzeum Ludowych Instrumentów Muzycznych w Szydłowcu jest jednym z najbardziej oryginalnych muzeów w Europie, w którym zgromadzono unikatową kolekcję eksponatów. Zbiory zaczęto gromadzić w roku 1968, a siedem lat później udostępniono zwiedzającym. Aktualnie obejmują one dwa tysiące eksponatów, od najprostszych – listków, kory do grania, gwizdków ze słomy czy pióra – po instrumenty skomplikowane takie jak harmonia, skrzypce

czy dudy. Zbiór jest reprezentatywny dla wszystkich regionów Polski, najpełniej zaś dokumentuje obszar między Wisłą a Pilicą (obszar byłego województwa kieleckiego).

Wśród zachowanych zabytkowych cmentarzy najważniejszy jest kirkut (cmentarz żydowski) w Szydłowcu. To jedna z największych judaistycznych nekropoli w Polsce. Zachwyca ornamentyką ponad 3 tys. zachowanych piaskowcowych płyt nagrobnych (macew). Przede wszystkim jednak jest pomnikiem barbarzyńsko zniszczonej podczas holocaustu kultury oraz pamiątką po społeczności, która przynajmniej od XVI w. do II wojny światowej wpływała znacząco na gospodarczy obraz miasteczka i kulturę ziemi szydłowieckiej.

Krajiną kamiennych Madonn można nazwać północną część gminy, bowiem w każdej niemal tamtejszej wiosce wznosi się figura Matki Boskiej. Najczęściej ze złożonymi modlitewnie dłońmi, gdyż kapliczki mają charakter wotywny. Wśród wykonanych z miejscowego piaskowca figur, przeważają figury XIX-wieczne. Jest jednak szereg nowszych, z początków XX stulecia oraz kilka ufundowanych po zakończeniu II wojny światowej.

Turystyczna baza noclegowa na obszarze Gminy Szydłowiec liczy 7 obiektów, które dysponują 266 miejscami noclegowymi. Jest to największa baza noclegowa w powiecie szydłowieckim. Uzupełnieniem turystycznej bazy noclegowej, będącej wyrazem zaadaptowania przestrzeni turystycznej na potrzeby funkcji turystycznej, jest baza gastronomiczna wykorzystywana przez turystów pośrednio lub bezpośrednio. W Gminie Szydłowiec znajduje się 19 obiektów gastronomicznych.

Podstawowa baza turystyczna jest uzupełniona przez bazę towarzyszącą. Zaliczono do niej wszelkie obiekty i urządzenia umożliwiające uprawianie różnego rodzaju form rekreacji, szczególnie turystyki aktywnej. Jednym z ważniejszych obiektów na terenie gminy Szydłowiec działającym w tym zakresie jest hotel Oleńka, zlokalizowany w miejscowości Barak. Oferuje on usługi w zakresie odnowy biologicznej, sauny, jacuzzi, basenu, etc. Ważnym elementem bazy towarzyszącej są szlaki turystyczne oraz ścieżki edukacyjne stanowiące wyjątkową formę linearnych systemów rekreacyjnych. Przez obszar gminy Szydłowiec biegną następujące szlaki:

- Szydłowiec – Sadek – Barak [Skarbową Górą] – Szydłowiec: Pomarańczowy – 23 km (wariant ze Skarbową Górą – 33 km);
- Szydłowiec – Budki II – Altana (408 m n.p.m.) – Hucisko – Cymbra (378 m n.p.m.) – Leszczyny – Huta Aleksandrów – [Antoniów] – Budki i – Szydłowiec: Zielony – 20 km (wariant z Antoniowem - 32 km);
- Szydłowiec – Książek – Budki i – Aleksandrów – Chlewiska – Koszorów – Szydłowiec: Żółty – 24 km;
- Szydłowiec – Pawłów – Chlewiska – Stefanków – Skłoby – Nadolna – Rzuców – Smągów – Jabłonica – Zawonia – Ostałów – Broniów – Krawara – Bieduszki – Marywil – Szydłowiec: Fioletowy – 37 km;
- Szydłowiec – Wysocko – Krzcięcin – Wilcza Wola – Korzyce – Pogroszyn – Koryciska – Omięcín – Zaborowie – Chałupki Łaziskie – Łaziska – Ciepła – Świniów – Zdziechów – Szydłowiec: Niebieski – 38 km;
- Szydłowiec – Szydłówek – Śmiłów – Kurkoć – Gąsawy Plebańskie – Jastrząb – Lipienice – Wola Lipieniecka – Kuźnia – Jastrząb – Orłów – Szydłówek – Szydłowiec: Granatowy – 25 km;
- Szydłowiec – Szydłowiec PKP – Gąsawy Rządowe – Bieszków – Rogów – Mirów – Zbijów – Kierz Niedźwiedzi – Sadek – Szydłowiec: Zielony – 2–37 km;

- Szydłowiec – Majdów – Ciechostowice – Altana (408 m n.p.m.) – Hucisko – Budki II – Szydłowiec: Różowy – 24 km;
- Szydłowiec – Zdziechów – Ciepła – Łaziska – Orońsko – Helenów – Tomaszów – Śniadków – Dobrut – Wola Lipieniecka Mała – Nowy Dwór – Mirówek – Mirów – Rogów – Bieszków – Gąsawy Plebańskie – Jastrząb – Orłów – Szydłówek – Świerczek – Szydłowiec: Purpurowy – 60 km;
- Szydłowiec – Książek Majdowski – Hucisko – Leszczyny – Huta – Chlewiska – Koszorów – Cukrówka – Smągów – Zawonia – Pogroszyn – Omięcin – Zaborowie – Ziomaki – Wysocko – Długosz – Szydłowiec: Brązowy – 57 km.

Dla obszaru Gminy Szydłowiec zostały opracowane trasy dydaktyczne, m.in. ścieżka edukacyjna „Szydłowiec – miasto na kamieniu” i miejska ścieżka dydaktyczna po Szydłowcu.

W Gminie Szydłowiec funkcjonują również następujące obiekty sportowo – rekreacyjne, przeznaczone do aktywnego wypoczynku dla mieszkańców i turystów:

- boiska sportowe przy Publicznym Gimnazjum nr 2 im. Mikołaja Kopernika,
- boisko sportowe przy Publicznej Szkole Podstawowej nr 1 z Oddziałami Integracyjnymi im. Jana III Sobieskiego,
- „Orlik” Majdów,
- boisko przy PSP w Zdziechowie,
- boisko przy PSP w Wysokiej,
- boisko sportowe przy byłej PSP w Wysocku,
- boiska do piłki plażowej przy Ośrodku Rekreacyjnym – „Zalew”,
- korty tenisowe w Szydłowcu,
- kompleks boisk sportowych „Orlik 2012” w Szydłowcu,
- boisko sportowe KS „Szydłowianka” w Szydłowcu.

2.7. KULTURA

Na terenie Gminy Szydłowiec można znaleźć bogatą ofertę kulturalną. Główną jednostką organizacyjną w zakresie animacji wydarzeń kulturalnych na terenie Miasta i Gminy jest Szydłowieckie Centrum Kultury – Zamek będące samorządową instytucją kultury gminy. Centrum działa w różnych obszarach kultury i realizuje przedsięwzięcia z zakresu edukacji kulturalnej, upowszechniania i promocji sztuki, dostosowując swoją ofertę do potrzeb odbiorców. Inicjuje, wspiera inicjatywy kulturalne i społeczno-edukacyjne, promuje także osiągnięcia kulturalne lokalnego środowiska. Jest również organizatorem cyklicznych przedsięwzięć artystycznych o zasięgu ponadlokalnym tj.: Zamkowe Spotkania Teatralne „O Laur Złotego Gargulca” – Ogólnopolski Przegląd Teatralny, Ogólnopolski Przegląd Kapel i Zespołów Ludowych Stylizowanych im. Jana Derlety, Szydłowiecki Plener Malarski Artystów Mazowsza im. Władysława Aleksandra Maleckiego, Szydłowiecka Gala Taneczna, Szydłowieckie Spotkania Chóralne im. Zofii Stachowskiej, Szydłowieckie Spotkania Orkiestr Dętych, „Wianki” z widowiskami plenerowymi i koncertami na wyspie oraz dziedzińcu zamkowym, Dzień Kultury Żydowskiej „Mazel Tow”, Noc na Zamku, Noc Bibliotek, koncerty sylwestrowe w szydłowieckim zamku i wystawy w Galeriach Zamkowych.

W Szydłowieckim Centrum Kultury – Zamek działają liczne grupy twórcze i zainteresowań, mające wieloletnią tradycję, takie jak: Miejska Orkiestra Dęta, Klub Tańca Towarzystwa „Zamek”, Chór Miasta Szydłowca „Gaudium Canti”, Teatr Poezji i Muzyki

„U Radziwiłła”, Grupa Teatralna „Zamczysko”, Zamkowa Pracownia „Olśnienie i wzruszeń”, Klub Seniora, Szydłowiecki Uniwersytet Trzeciego Wieku czy Szydłowieckie Pasjonatki.

Drugą ważną placówką odpowiedzialną za dostęp do usług kulturalnych w gminie jest Szydłowiecka Biblioteka Publiczna zlokalizowana w Regionalnym Centrum Biblioteczno-Multimedialnym wybudowanym w 2013 r. Centrum powstało w ramach projektu „Odnowa zabytkowych obiektów i przestrzeni publicznej w Szydłowcu – poprawa funkcjonalności i dostępności infrastruktury kulturalnej i turystycznej dla mieszkańców Mazowsza” współfinansowanego przez Unię Europejską z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego 2007–2013. Zbiory RCB-M liczą ponad 40 tysięcy woluminów i obejmują literaturę naukową i popularnonaukową z różnych dziedzin, księgozbiór o charakterze informacyjnym, bogaty zbiór wydawnictw regionalnych będących źródłem wiedzy o historii, geografii, życiu gospodarczym i kulturalnym miasta oraz regionu.

W strukturze Szydłowieckiego Centrum Kultury – Zamek funkcjonuje również Miejska Informacja Turystyczna, mająca swoją siedzibę na Rynku Wielkim, która obsługuje turystów, prowadzi sprzedaż pamiątek oraz wydawnictw turystycznych dotyczących Szydłowca i regionu. Udostępnia informacje dotyczące walorów turystycznych, produktów turystycznych miasta, gminy i regionu, bazy oraz usług turystycznych i paraturystycznych, w tym: bazy obiektów noclegowych, gastronomicznych, komunikacji oraz innych usług niezbędnych uczestnikom i organizatorom turystyki. Świadczy usługi przewodników po zabytkach Szydłowca. W Miejskiej Informacji Turystycznej działa Galeria Szydłowieckich Artystów, która oferuje turystom unikatowe, atrakcyjne pamiątki z Szydłowca.

III. DIAGNOZA OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI

W niniejszym rozdziale przedstawiono szczegółową diagnozę, która obejmuje analizę negatywnych zjawisk oraz lokalnych potencjałów występujących na terenie Gminy Szydłowiec, a także sposób wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji wraz z przedstawieniem graficznym zasięgów przestrzennych danych obszarów na obszarze Gminy Szydłowiec.

3.1. PODSTAWA PRAWNA I WYTYCZNE NIEZBĘDNE DO WYZNACZENIA OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I REWITALIZACJI

Przygotowanie, koordynowanie i tworzenie warunków do prowadzenia rewitalizacji jest jednym z zadań własnych gminy, i jeżeli gmina zamierza je realizować jest zobowiązana do przeprowadzenia w pierwszej kolejności szczegółowej diagnozy obszaru rewitalizacji. W toku opisywanej procedury obejmującej analizę negatywnych zjawisk oraz lokalnych potencjałów wyznacza się obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji, które są głównym przedmiotem działań GPR.

Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji wyznaczone zostają w drodze uchwały z własnej inicjatywy Rady Miejskiej albo na wniosek Burmistrza. Podstawą do wyznaczenia obszaru zdegradowanego i rewitalizacji jest diagnoza, która powinna być dopasowana do problemów występujących na analizowanym obszarze. Wynikiem diagnozy jest wskazanie obszaru zdegradowanego, na którym zidentyfikowano destrukcyjne procesy społeczne, przestrzenno-funkcjonalne, gospodarcze oraz środowiskowe, które są powodem jego trwałej degradacji.

Skala negatywnych zjawisk powinna zostać odzwierciedlona za pomocą wskaźników rozwoju opisujących wszystkie sfery rewitalizacji, które wskazują na niski poziom rozwoju lub silną dynamikę jego spadku. Wybrane wskaźniki powinny w możliwie największym stopniu odzwierciedlać charakter obszaru i jego problemów.

W „Instrukcji dotyczącej przygotowania projektów rewitalizacyjnych...” została zawarta lista rekomendowanych wskaźników dla każdej ze sfer:

- **społecznej:**
  - wysoka stopa bezrobocia,
  - wysoki poziom ubóstwa,
  - wysoka przestępczość,
  - wysoki wskaźnik przemocy w rodzinie, niski poziom edukacji,
  - niewielka liczba organizacji społecznych / liczba członków,
  - niska frekwencja w wyborach,
- **przestrzenno-funkcjonalnej:**
  - degradacja stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym,
  - braku funkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska,
  - niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę techniczną i społeczną,
  - brak dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości,
  - niedostosowanie rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru,
  - niski poziom obsługi komunikacyjnej,
  - deficyt lub niskiej jakości tereny publiczne,
- **gospodarczej:**
  - niski stopień przedsiębiorczości,
  - słaba kondycja lokalnych przedsiębiorstw,
- **środowiskowej:**
  - przekroczenie standardów jakości środowiska,
  - obecność odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska,

Obszar zdegradowany może zostać podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, pod warunkiem stwierdzenia na każdym z podobszarów występowania koncentracji negatywnych zjawisk. Natomiast **obszar rewitalizacji** to obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na którym ze względu na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację.

Obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20 % powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30 % liczby mieszkańców gminy. Może zostać podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic.

Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji zostaje podjęty stosowną uchwałą przez Radę Miejską w Szydłowcu na podstawie wniosku o wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. We wniosku zostaje zawarta szczegółowa diagnoza potwierdzająca spełnienie przez obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji przesłanek ich wyznaczenia oraz mapa w skali 1:5 000 zawierająca wskazanie granic tych obszarów, sporządzonej z wykorzystaniem treści mapy zasadniczej, a w przypadku jej braku – z wykorzystaniem treści mapy ewidencyjnej w rozumieniu ustawy z dnia 17 maja 1989 r. – Prawo geodezyjne i kartograficzne (Dz. U. z 2015 r. poz. 520, ze zm.).

W uchwale można ustanowić:

- na rzecz gminy prawo pierwokupu wszystkich nieruchomości położonych na obszarze rewitalizacji,
- zakaz wydawania decyzji o warunkach zabudowy, o której mowa w art. 59 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2015 r. poz. 199, z późn. zm.), dla wszystkich albo określonych w tej uchwale zmian sposobu zagospodarowania terenu wymagających tej decyzji, jeżeli stan zagospodarowania obszaru rewitalizacji oraz stopień jego pokrycia miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego wskazują, że nieustanowienie zakazu może doprowadzić do niekorzystnych zmian w zagospodarowaniu obszaru rewitalizacji, pogłębiających niekorzystne zjawiska.

Dana uchwała stanowi akt prawa miejscowego.

Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji została opracowana w zgodzie z przepisami zawartymi w Ustawie z dnia 9 października 2015 o rewitalizacji (Dz. U. 2015 poz. 1777, ze zm.), jak i w „Wytocznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014 – 2020” Ministerstwa Rozwoju z dnia 2 sierpnia 2016 r. (MR/H 2014-2020/20(2)08/2016).

Diagnoza jest również zgodna z zasadami przygotowania projektów rewitalizacyjnych w ramach RPO WM 2014-2020 opisanymi w „Instrukcji dotyczącej przygotowania projektów rewitalizacyjnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020 oraz preferencji dla projektów mających na celu przywrócenia ładu przestrzennego”.

3.2. WYZNACZENIE PORÓWNYWALNYCH JEDNOSTEK PRZESTRZENNYCH DO CELÓW ANALIZY WYSTĘPUJĄCYCH ZJAWISK

Uzyskanie porównywalności wyników diagnozy wymaga przetwarzania danych w ramach możliwie podobnych do siebie jednostek przestrzennych. Powinny być to pewne całości pod względem funkcjonalnym, charakteryzujące się pewną spójnością społeczną i przestrzenną.

Autorzy niniejszego opracowania dołożyli starań, aby przeprowadzona analiza w sposób możliwie trafny odzwierciedlała znane i powszechnie dostrzegane zróżnicowanie w przestrzeni społeczno – gospodarczej i infrastrukturalnej Gminy Szydłowiec.

Gmina Szydłowiec jest gminą miejsko – wiejską. Cechuje się więc zróżnicowaniem jakościowym i ilościowym występujących problemów. Jednocześnie ustawa o rewitalizacji, wyraźnie wskazuje, że wydzielony obszar rewitalizacji nie może zajmować ponad 20 % powierzchni całkowitej gminy oraz nie może koncentrować ponad 30 % mieszkańców. W związku z tym zaszła konieczność stwierdzenia, które obszary wymagają najpilniejszej interwencji.

W celu prowadzenia analiz cały obszar Gminy Szydłowiec został podzielony na jednostki przestrzenne:

- 1) podstawową jednostką przestrzenną w ramach których prowadzono analizy na obszarze wiejskim Gminy Szydłowiec były sołectwa,
- 2) obszar Miasta Szydłowca podzielono na 10 jednostek przestrzennych, spójnych wewnątrz i wyróżniających się od obszarów sąsiednich pod względem terytorialnym, funkcjonalnym i społecznym. Podczas wydzielenia jednostek przestrzennych bazowano na podziale Szydłowca na ulice, które łączono w celu uzyskania porównywalnych jednostek przestrzennych. Dołożono starań, by ulice dla których pozyskano dane znalazły się w wydzielonej jednostce przestrzennej w całości.

W formie tabelarycznej przedstawiono udział poszczególnych wartości w całkowitej powierzchni i liczbie ludności.

Tabela 5. Wykaz wydzielonych jednostek przestrzennych według udziału liczby ludności i zajmowanej powierzchni

Lp.	Wydzielona jednostka przestrzenna	Powierzchnia (ha)	Udział w ogólnej powierzchni (%)	Liczba ludności (osób)	Udział w ogólnej liczbie ludności (%)
1	Osiedle Książek	514	3,7	445	2,4
2	Wymysłów i Zielonka	422	3,1	84	0,4
3	Osiedle Praga	394	2,8	875	4,6
4	Osiedle Kolejowa	223	1,6	1 973	10,4
5	Osiedle Wschód	135	1,0	3 207	16,9
6	Osiedle Powstańców	135	1,0	914	4,8
7	Osiedle Stara Wieś	119	0,9	830	4,4
8	Osiedle Podzamcze	117	0,8	325	1,7
9	Stare Miasto z przyległymi ulicami	90	0,7	2 001	10,6
10	Osiedle nad Zalewem	40	0,3	1 115	5,9
suma – obszar miejski		2 189	15,8	11 769	62,2
1	Barak	147	1,1	194	1,0
2	Chustki	260	1,9	442	2,3
3	Ciechostowice	719	5,2	855	4,5
4	Hucisko	614	4,4	203	1,1
5	Jankowice (w tym Mszadla)	523	3,8	198	1,0
6	Korzyce	342	2,5	115	0,6
7	Krzcięcin	302	2,2	86	0,5
8	Łazy	276	2,0	367	1,9
9	Majdów	658	4,8	563	3,0
10	Omięcín	800	5,8	120	0,6
11	Rybianka (w tym Długosz, Marywil)	392	2,8	220	1,2
12	Sadek	2009	14,5	920	4,9
13	Szydłówek i Szydłówek II	510	3,7	731	3,9

Lp.	Wydzielona jednostka przestrzenna	Powierzchnia (ha)	Udział w ogólnej powierzchni (%)	Liczba ludności (osób)	Udział w ogólnej liczbie ludności (%)
14	Świerczek	222	1,6	344	1,8
15	Świniów	223	1,6	74	0,4
16	Wilcza Wola	256	1,9	108	0,6
17	Wola Korzeniowa	1494	10,8	454	2,4
18	Wysocko	400	2,9	162	0,9
19	Wysoka	292	2,1	163	0,9
20	Zastronie	478	3,5	240	1,3
21	Zdziechów	724	5,2	594	3,1
suma – obszar wiejski		11 641	84,2	7 153	37,8
suma / średnia dla gminy miejsko – wiejskiej		13 830	100,0	18 922	100,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie zebranych danych za rok 2015 (stan na 31.12.2015 r.)

3.3. SZCZEGÓŁOWA DIAGNOZA OBSZARU REWITALIZACJI

W celu uzyskania danych niezbędnych do opracowania diagnozy na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji zwrócono się do podmiotów działających na terenie Gminy Szydłowiec w zakresie:

- struktury wiekowej ludności, nagromadzenia budynków, których stan konstrukcji ogranicza lub uniemożliwia ich użytkowanie i zarejestrowanych podmiotów gospodarczych – dane udostępnił Urząd Miejski w Szydłowcu,
- konieczności korzystania z pomocy społecznej – w tym aspekcie zwrócono się do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szydłowcu,
- problemu bezrobocia – dane pozyskano od Powiatowego Urzędu Pracy w Szydłowcu,
- poziomu bezpieczeństwa – źródłem danych były materiały nadesłane przez Komendę Powiatową Policji w Szydłowcu,
- poziomu kształcenia dzieci i młodzieży – informacje pozyskano od Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Warszawie i Centralnej Komisji Egzaminacyjnej.

Dane zbierano w odniesieniu do ulic. Następnie dane dotyczące ulic sumowano w ramach jednostek przestrzennych. Obszar Miasta podzielono na 10 jednostek przestrzennych dla których prowadzono analizę. Zsumowano wyniki z poszczególnych ulic w ramach wydzielonych jednostek przestrzennych, zgodnie z klasyfikacją ulic.

Ulicę Kościuszki ze względu na jej długość i przebieg przez znaczny obszar Szydłowca podzielono na 3 części włączając do Osiedla Powstańców, Starego Miasta z przyległymi ulicami oraz Osiedla Praga. Dane ilościowe do analizy wskaźnikowej podzielono proporcjonalnie na 3 części. Podobną regułę zastosowano w przypadku ulicy Wschodniej, gdzie dane ilościowe podzielono proporcjonalnie na dwie części włączając do Osiedla Wschód i Osiedla Kolejowa.

W przypadkach, gdy danych ilościowych nie dało się podzielić na równe części, zaokrąglono wartość, a resztę z dzielenia dodano do Starego Miasta z przyległymi ulicami w przypadku ulicy Tadeusza Kościuszki oraz do Osiedla Wschód w przypadku ulicy Wschodniej. Związane jest to z dominującym położeniem danej jednostki w podziale na jednostki przestrzenne.

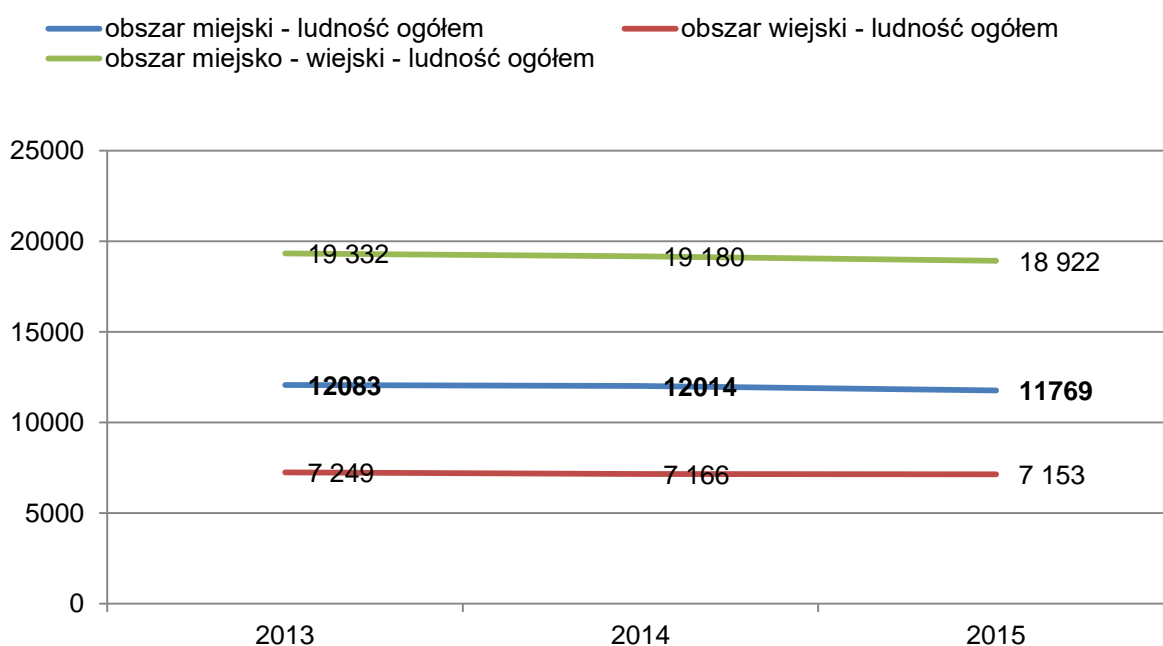
3.3.1. Sfera społeczna

W ramach analizy sfery społecznej zbadano zjawiska: depopulacji czyli zmniejszania się liczby ludności danej jednostki przestrzennej, zaawansowania procesu starzenia się ludności, wysokiego bezrobocia, wysokiego poziomu ubóstwa, wysokiej przestępczości oraz niskiego poziomu edukacji

3.3.1.1. Depopulacja – tendencja w zmianach liczby ludności

Depopulacja oznacza proces wyludniania się pewnego obszaru, czyli zmniejszania się liczby ludności, a w rezultacie i gęstości zaludnienia tego obszaru. Z demograficznego punktu widzenia depopulacja jest rezultatem występowania - oddzielnie lub łącznie - dwóch czynników: ujemnego przyrostu naturalnego i ujemnego salda migracji. Spowodowana jest zatem nadwyżką zgonów nad urodzeniami albo/i nadwyżką emigrantów nad imigrantami.

W niniejszym opracowaniu w pierwszej kolejności odniesiono się do liczby ludności ogółem Gminy Szydłowiec, obszaru miejskiego i obszaru wiejskiego. Zaobserwowano, że w ostatnich latach, tj. pomiędzy 2013 a 2015 rokiem w każdym z wymienionych przypadków doszło do zmniejszenia liczby ludności. Jest to ogólnopolski trend występujący w wielu jednostkach terytorialnych. Graficzne ujęcie tego zjawiska przedstawiono na wykresie.

Wykres 4. Zmiany liczby ludności Gminy Szydłowiec w latach 2013-2015

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego

Wobec przedstawionych faktów, konieczne jest przeanalizowanie tego zjawiska bardziej dokładnie, na poziomie wydzielonych jednostek przestrzennych (czyli sołectw na obszarze wiejskim i 10 jednostek wydzielonych w Szydłowcu). Dane wejściowe zestawiono w formie tabelarycznej, a dotyczą one przekroju lat 2013-2015 wg stanu na koniec każdego roku, z uwzględnieniem grup wiekowych.

Tabela 6. Zmiany liczby ludności Gminy Szydłowiec w latach 2013-2015 z uwzględnieniem grup wiekowych

Lp.	Jednostka przestrzenna	Liczba ludności (stan na 31.12.2013 r.)				Liczba ludności (stan na 31.12.2014 r.)				Liczba ludności (stan na 31.12.2015 r.)			
		1*	2*	3*	4*	1*	2*	3*	4*	1*	2*	3*	4*
1	Osiedle Książek	437	91	280	66	441	94	275	72	445	99	266	80
2	Wymysłów i Zielonka	81	20	52	9	82	18	54	10	84	18	56	10
3	Osiedle Praga	884	152	555	177	888	151	547	188	875	147	529	198
4	Osiedle Kolejowa	2 017	328	1 368	320	1 997	321	1 334	341	1 973	324	1 289	360
5	Osiedle Wschód	3 448	531	2 291	627	3 394	528	2 158	709	3 207	498	1 931	778
6	Osiedle Powstańców	899	163	616	120	914	166	616	130	914	164	610	139
7	Osiedle Stara Wieś	835	153	537	145	820	140	543	137	830	139	555	136
8	Osiedle Podzamcze	323	63	213	47	326	64	212	50	325	65	207	53
9	Stare Miasto z przyległymi ulicami	2 076	362	1 251	463	2 047	348	1 233	470	2 001	329	1 197	477
10	Osiedle nad Zalewem	1 083	230	785	68	1 105	236	789	80	1 115	241	786	88
suma – obszar miejski		12 083	2 093	7 948	2 042	12 014	2 066	7 761	2 187	11769	2 024	7 426	2 319
1	Barak	221	43	140	38	198	35	131	32	194	33	130	31
2	Chustki	425	96	263	66	434	99	269	66	442	98	273	71
3	Ciechostowice	872	183	574	115	856	173	570	113	855	172	566	117
4	Hucisko	200	36	116	48	208	41	120	47	203	38	119	46
5	Jankowice (w tym Mszadla)	195	42	116	37	197	44	117	36	198	42	122	34
6	Korzyce	112	16	69	27	116	16	70	30	115	16	67	32
7	Krzcięcin	86	24	55	7	84	22	54	8	86	23	54	9
8	Łazy	386	67	245	74	376	64	237	75	367	66	226	75
9	Majdów	573	114	371	88	571	110	371	90	563	104	368	91
10	Omięcín	123	20	55	48	125	20	57	48	120	19	56	45
11	Rybianka (w tym Długosz, Marywil)	213	50	125	38	215	49	127	39	220	50	129	41
12	Sadek	941	173	568	200	927	167	558	202	920	160	550	210
13	Szydłówek i Szydłówek II	748	170	469	109	719	146	464	109	731	148	467	116
14	Świerczek	343	73	222	48	349	78	222	49	344	77	217	50
15	Świniów	76	23	48	5	74	22	46	6	74	21	47	6
16	Wilcza Wola	111	19	66	26	112	20	65	27	108	18	65	25

Lp.	Jednostka przestrzenna	Liczba ludności (stan na 31.12.2013 r.)				Liczba ludności (stan na 31.12.2014 r.)				Liczba ludności (stan na 31.12.2015 r.)			
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
17	Wola Korzeniowa	451	77	276	98	448	73	276	99	454	77	279	98
18	Wysocko	168	36	93	39	166	33	98	35	162	30	100	32
19	Wysoka	169	33	98	38	166	31	97	38	163	30	94	39
20	Zastronie	245	47	141	57	239	47	137	55	240	49	133	58
21	Zdziechów	591	151	350	90	586	142	352	92	594	149	351	94
suma – obszar wiejski		7 249	1 493	4 460	1 296	7 166	1 432	4 438	1 296	7 153	1 420	4 413	1 320
suma dla gminy miejsko – wiejskiej		19 332	3 586	12 408	3 338	19 180	3 498	12 199	3 483	18 922	3 444	11 839	3 639

Źródło: Urząd Miejski w Szydłowcu (dane wg stanu na 31.12.2013 r., 31.12.2014 r., 31.12.2015 r.)

1 – ogółem, 2 - w wieku przedprodukcyjnym (do 17 lat włącznie), 3 - w wieku produkcyjnym (mężczyźni wiek 18-64 lata, kobiety 18-59 lat), 4 - w wieku poprodukcyjnym (mężczyźni - 65 lat i więcej, kobiety - 60 lat i więcej)

Wskaźnik: zmiana liczby ludności w latach 2013-2015 (wartość 100 oznacza stałą liczbę ludności, wartość niższa depopulację, tj. wyludnianie się obszaru)

Biorąc pod uwagę zebrane dane podjęto próbę określenia zjawiska depopulacji w ramach jednostek przestrzennych stosując następujący wskaźnik: zmiana liczby ludności w latach 2013 -2015 (wartość 100 oznacza stałą liczbę ludności, wartość niższa depopulację, tj. wyludnianie się obszaru).

Stwierdzono, że ogółem w skali Gminy Szydłowiec, liczba ludności wg stanu na 31.12.2015 r. stanowi 97,9 % liczby mieszkańców z 31.12.2013 r. Oznacza to, że przez 24 miesiące liczba ludności zmniejszyła się o 2,1 %.

W określonych jednostkach przestrzennych ubytek liczby ludności był bardziej widoczny. Spowodowane jest to migracjami ludności do innych, bardziej atrakcyjnych obszarów. Procentowo, najwięcej osób ubyło w sołectwie Barak. Tam w okresie od 31.12.2013 r. do 31.12.2015 r. liczba ludności zmniejszyła się o 12,2 %.

Biorąc pod uwagę liczby bezwzględne, w skali całej gminy w analizowanej jednostce czasu ubyło 410 osób, z czego liczba mieszkańców Szydłowca zmniejszyła się o 314 osób, a liczba mieszkańców obszaru wiejskiego o 96 osób.

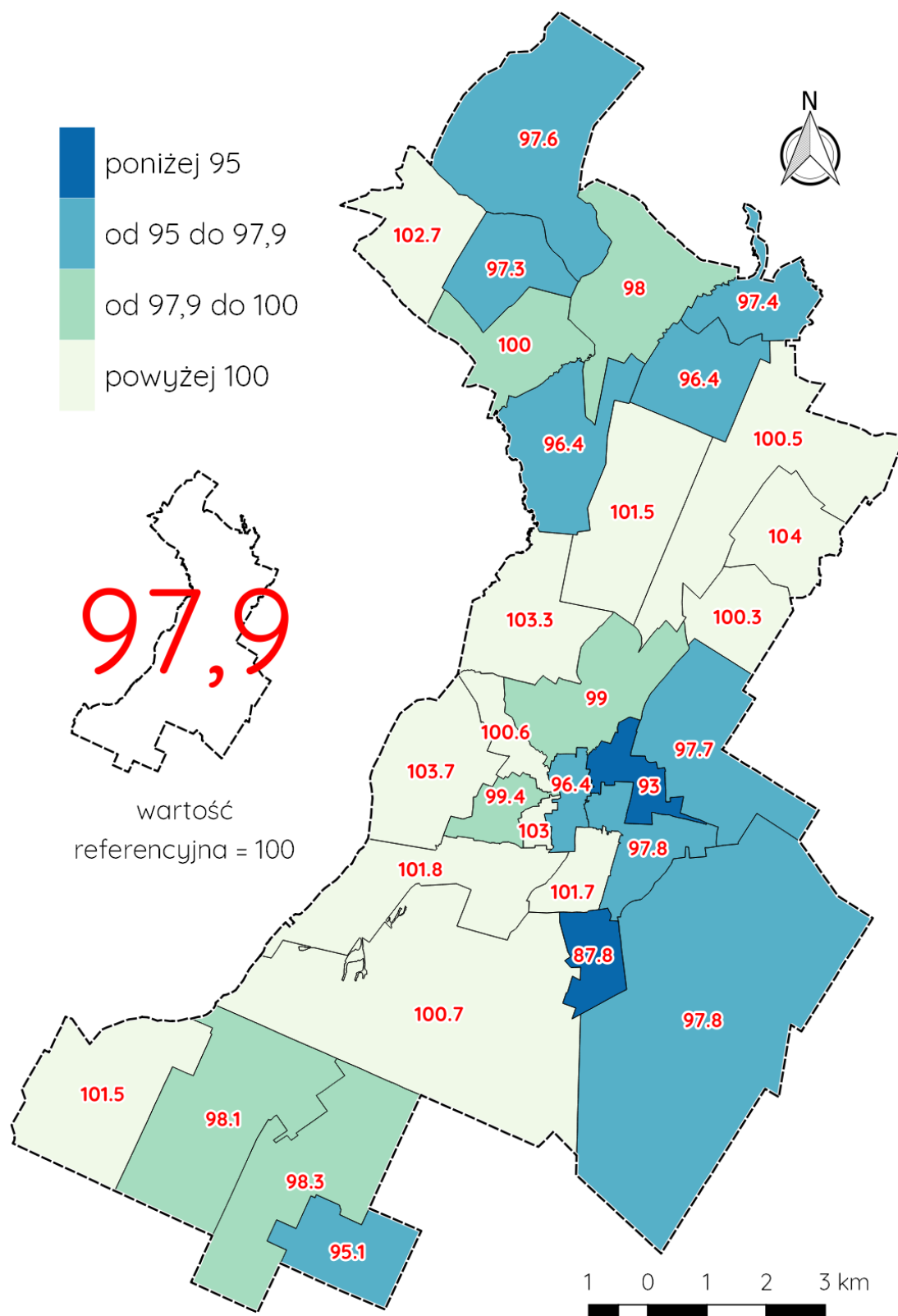
Wszystkie jednostki przestrzenne, dla których zdiagnozowano zjawisko depopulacji nasilone bardziej, niż ma to miejsce w przypadku Gminy Szydłowiec ujętej całościowo oznaczono w tabeli tłem pomarańczowym. Są to obszary w których zjawisko depopulacji jest nasilone co wskazuje na stan kryzysowy danego obszaru.

Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawiono w tabeli oraz ujęto w formie graficznej.

Tabela 7. Tendencje dotyczące zmiany liczby ludności Gminy Szydłowiec w okresie lat 2013-2015

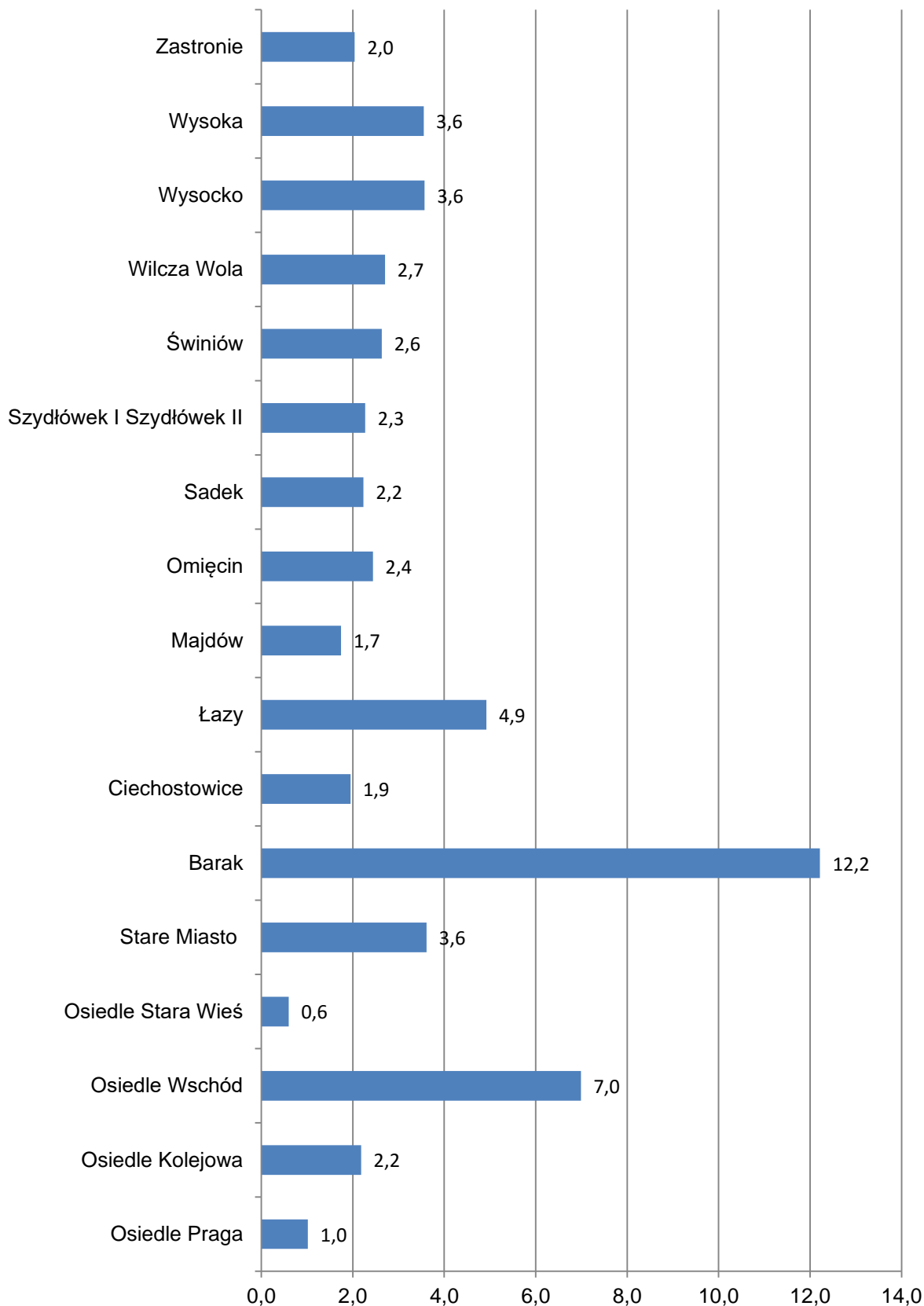
Lp.	Jednostka przestrzenna	Liczba ludności (stan na 31.12.2013 r.)	Liczba ludności (stan na 31.12.2015 r.)	Zmiana liczby ludności w latach 2013 -2015 (wartość 100 oznacza stałą liczbę ludności, wartość niższa depopulację, tj. wyludnianie się obszaru)
1	Osiedle Książek	437	445	101,8
2	Wymysłów i Zielonka	81	84	103,7
3	Osiedle Praga	884	875	99,0
4	Osiedle Kolejowa	2 017	1 973	97,8
5	Osiedle Wschód	3 448	3 207	93,0
6	Osiedle Powstańców	899	914	101,7
7	Osiedle Stara Wieś	835	830	99,4
8	Osiedle Podzamcze	323	325	100,6
9	Stare Miasto z przyległymi ulicami	2 076	2 001	96,4
10	Osiedle nad Zalewem	1 083	1 115	103,0
suma – obszar miejski		12 083	11769	97,4
1	Barak	221	194	87,8
2	Chustki	425	442	104,0
3	Ciechostowice	872	855	98,1
4	Hucisko	200	203	101,5
5	Jankowice (w tym Mszadla)	195	198	101,5
6	Korzyce	112	115	102,7
7	Krzcięcin	86	86	100,0
8	Łazy	386	367	95,1
9	Majdów	573	563	98,3
10	Omięcín	123	120	97,6
11	Rybiana (w tym Długosz, Marywil)	213	220	103,3
12	Sadek	941	920	97,8
13	Szydłówek i Szydłówek II	748	731	97,7
14	Świerczek	343	344	100,3
15	Świniów	76	74	97,4
16	Wilcza Wola	111	108	97,3
17	Wola Korzeniowa	451	454	100,7
18	Wysocko	168	162	96,4
19	Wysoka	169	163	96,4
20	Zastronie	245	240	98,0
21	Zdziechów	591	594	100,5
suma – obszar wiejski		7 249	7 153	98,7
suma dla gminy miejsko – wiejskiej		19 332	18 922	97,9

Źródło: Urząd Miejski w Szydłowcu (stan na 31.12.2015 r.)

Ryc. 6. Zmiana liczby ludności w latach 2013 -2015 (wartość 100 oznacza stałą liczbę ludności, wartość niższa depopulację, tj. wyludnianie się obszaru)

Źródło: opracowanie własne

Wykres 5. Spadek liczby ludności w okresie między 31.12.2013 r. a 31.12.2015 r. w przeliczeniu na 100 osób

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Szydłowcu
(wyszczególniono wyłącznie jednostki przestrzenne, w których zanotowano spadek liczby ludności)

3.3.1.2. Zaawansowanie procesu starzenia się ludności

Wskaźnik: udział (%) ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze

Biorąc pod uwagę ogólne tendencje występujące w wielu jednostkach terytorialnych w kraju polegające na zwiększaniu się udziału ludności w wieku poprodukcyjnym, do ogólnej liczby ludności stwierdzono, że jest to istotny wskaźnik. Dlatego zaawansowanie procesu starzenia się ludności przeanalizowano za pomocą wskaźnika: udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze.

Wskaźnik obrazujący udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze jest bardzo istotnym wskaźnikiem demograficznym. Pozwala ocenić stosunek grupy osób będących w wieku emerytalnym (dla kobiet – powyżej 60 lat, dla mężczyzn – powyżej 65 lat) do liczebności pozostałych grup wiekowych. Im więcej osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności, tym mniej korzystna struktura ekonomiczna społeczeństwa, świadcząca o jego starzeniu się.

Tabela 8. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze

Lp.	Jednostka przestrzenna	Liczba ludności ogółem	Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym (mężczyźni - 65 lat i więcej, kobiety - 60 lat i więcej.)	Udział (%) ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze
1	Osiedle Książek	445	80	18,0
2	Wymysłów i Zielonka	84	10	11,9
3	Osiedle Praga	875	198	22,6
4	Osiedle Kolejowa	1 973	360	18,2
5	Osiedle Wschód	3 207	778	24,3
6	Osiedle Powstańców	914	139	15,2
7	Osiedle Stara Wieś	830	136	16,4
8	Osiedle Podzamcze	325	53	16,3
9	Stare Miasto z przyległymi ulicami	2 001	477	23,8
10	Osiedle nad Zalewem	1 115	88	7,9
suma – obszar miejski		11 769	2 319	19,7
1	Barak	194	31	16,0
2	Chustki	442	71	16,1
3	Ciechostowice	855	117	13,7
4	Hucisko	203	46	22,7
5	Jankowice (w tym Mszadla)	198	34	17,2
6	Korzyce	115	32	27,8
7	Krzcięcin	86	9	10,5
8	Łazy	367	75	20,4
9	Majdów	563	91	16,2

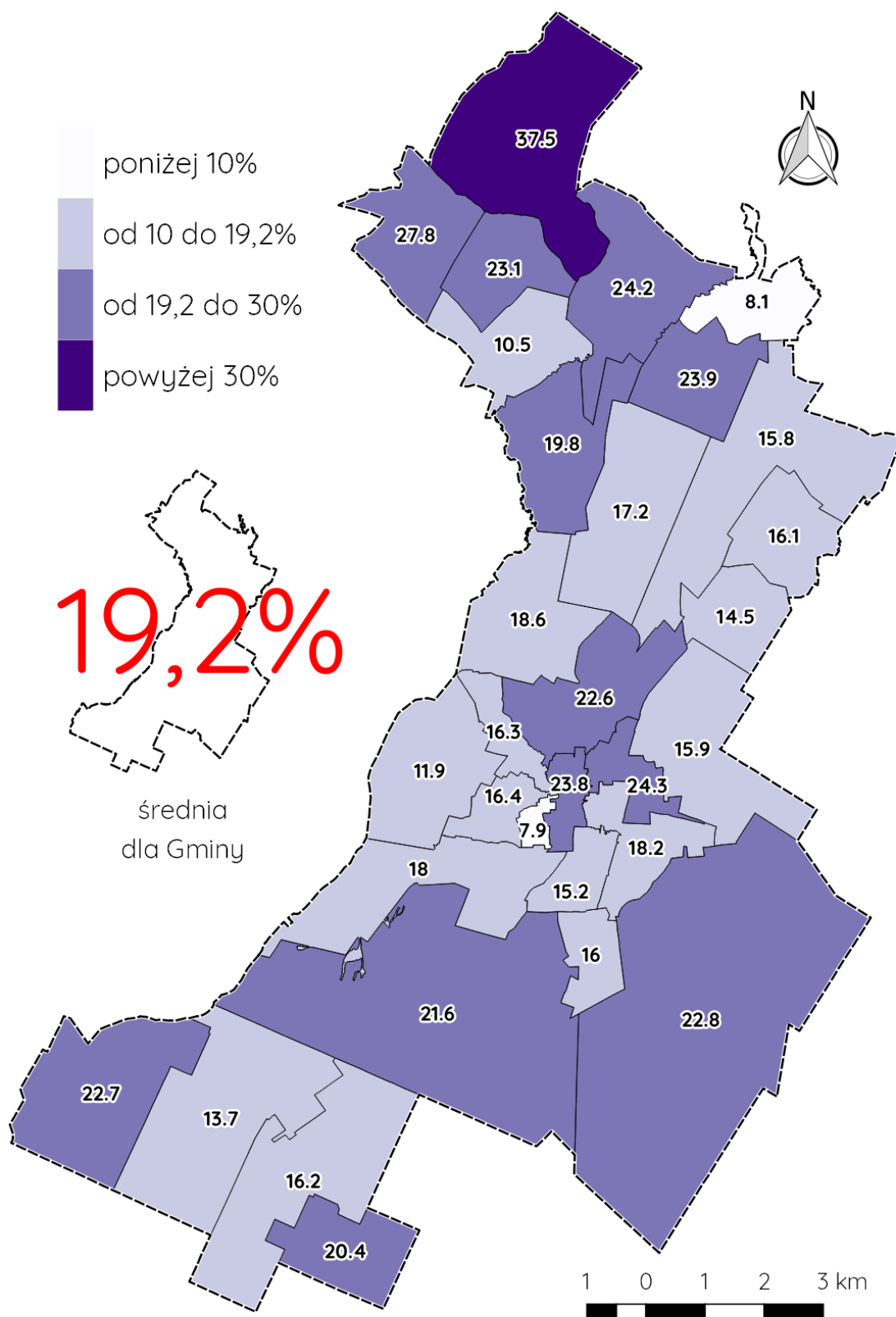

Lp.	Jednostka przestrzenna	Liczba ludności ogółem	Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym (mężczyźni - 65 lat i więcej, kobiety - 60 lat i więcej.)	Udział (%) ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze
10	Omięcin	120	45	37,5
11	Rybianka (w tym Długosz, Marywil)	220	41	18,6
12	Sadek	920	210	22,8
13	Szydłówek i Szydłówek II	731	116	15,9
14	Świerczek	344	50	14,5
15	Świniów	74	6	8,1
16	Wilcza Wola	108	25	23,1
17	Wola Korzeniowa	454	98	21,6
18	Wysocko	162	32	19,8
19	Wysoka	163	39	23,9
20	Zastronie	240	58	24,2
21	Zdziechów	594	94	15,8
suma – obszar wiejski		7 153	1 320	18,5
suma / średnia dla gminy miejsko – wiejskiej		18 922	3 639	19,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Szydłowcu (stan na 31.12.2015 r.)

Na podstawie analizy zebranych danych (stan na 31.12.2015 r.) stwierdzono, że udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze w skali całej Gminy Szydłowiec wynosi przeciętnie 19,2 %. W wielu przypadkach przekracza on średnią wartość dla gminy, uznaną za wartość referencyjną. Może to świadczyć o występowaniu stanu kryzysowego, dlatego wyniki jednostek przestrzennych, w których udział ludności w wieku poprodukcyjnym przekracza 19,2 % oznaczono tłem pomarańczowym.

Graficzne ujęcie udziału ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem w poszczególnych jednostkach przestrzennych przedstawiono w formie ryciny.

Ryc. 7. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem w poszczególnych jednostkach przestrzennych

Źródło: opracowanie własne

Wśród obszarów wiejskich wysokim udziałem procentowym ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem cechują się sołectwa: Hucisko, Korzyce, Łazy, Omięcin, Sadek, Wilcza Wola, Wola Korzeniowa, Wysocko, Wysoka i Zastronie.

W Szydłowcu problem szczególnie dotkliwy jest w jednostkach przestrzennych: Osiedle Praga, Osiedle wschód i Stare Miasto z przyległymi ulicami. Biorąc pod uwagę liczby bezwzględne, w Szydłowcu liczba osób wieku poprodukcyjnym jest duża i wymaga analizy.

Struktura Osiedla Praga jest zróżnicowana. Występuje tu zabudowa wielorodzinna jak i jednorodzinna. Stare kamieniczki pochodzące nawet z XIX wieku, sąsiadują z blokami z „wielkiej płyty”. Znajduje się tu wiele firm, dworzec autobusowy, dom weselny, synagoga garbarska oraz liczne lokale usługowe, gastronomiczne i sklepy.

Teren Osiedla Praga nie posiada dostatecznie rozbudowanej infrastruktury, która zachęciłaby młode osoby do zamieszkania tutaj. Budynki wielorodzinne powstałe w czasach PRL, są niedostosowane do oczekiwań mieszkańców. Problemy jakie występują na obu osiedlach są podobne.

Również w przypadku zabytkowych kamienic Osiedla Praga, ich stan techniczny nie jest dobry. Użytkowanie tych energochłonnych budynków wiąże się z koniecznością ponoszenia wysokich kosztów eksploatacji. Wymagane są liczne remonty.

Nie bez znaczenia pozostaje również fakt nieuporządkowanej struktury przestrzenno – funkcjonalnej Osiedla Praga i występujących barier architektonicznych.

W przypadku Osiedla Wschód udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem wynosi 24,3 %. Jest to osiedle blokowe, a wzrost udziału osób starszych jest związany z historią tego terenu. Osiedle zostało zbudowane pod koniec lat 60-tych XX wieku. Budynki są własnością Szydłowieckiej Spółdzielni Mieszkaniowej, Wspólnot Mieszkaniowych i ZEP „Pofel”. Domów jednorodzinnych będących własnością prywatną jest znacznie mniej. W czasach PRL było to największe osiedle z dobrze rozbudowaną infrastrukturą co było zachętą do zamieszkania. Zrealizowano tu przedszkole, przychodnię, kościół, pocztę i bibliotekę. Połączenie tych czynników z dobrą lokalizacją Osiedla Wschód względem starszej części Szydłowca spowodowało, że osiedlały się tu młode rodziny.

Obecnie osiedle liczy sobie ponad 40 lat. Również osoby, które zamieszkały na tym osiedlu po jego powstaniu, które miały wtedy 20-30 lat, obecnie przechodzą w wiek emerytalny. Napływ młodych ludzi do Osiedla Wschód jest obecnie znacznie mniejszy niż kiedyś. Wynika to z faktu, że atrakcyjność osiedla jest teraz znacznie mniejsza. Budynki w znacznym stopniu uległy dewastacji, konieczne są remonty w celu utrzymania dobrego stanu technicznego tych nieruchomości, co związane jest z rosnącymi kosztami utrzymania budynków. Również otoczenie budynków z „wielkiej płyty” nie jest atutem, który skłaniałby młode osoby do zamieszkania w tym miejscu.

Opisane wyżej czynniki sprawiły, że rokrocznie przybywa osób w wieku poprodukcyjnym, natomiast nie rośnie liczba osób w wieku przedprodukcyjnym. Osiedle Wschód jest więc miejscem, gdzie wymagane są działania mające na celu przyciągnięcie ludzi młodych. Inaczej stopniowo średnia wieku osób zamieszkujących ten teren będzie rosła.

Stare Miasto z przyległymi ulicami cechuje się udziałem ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na poziomie 23,8 %. Bez wątplenia uzasadnienia tego

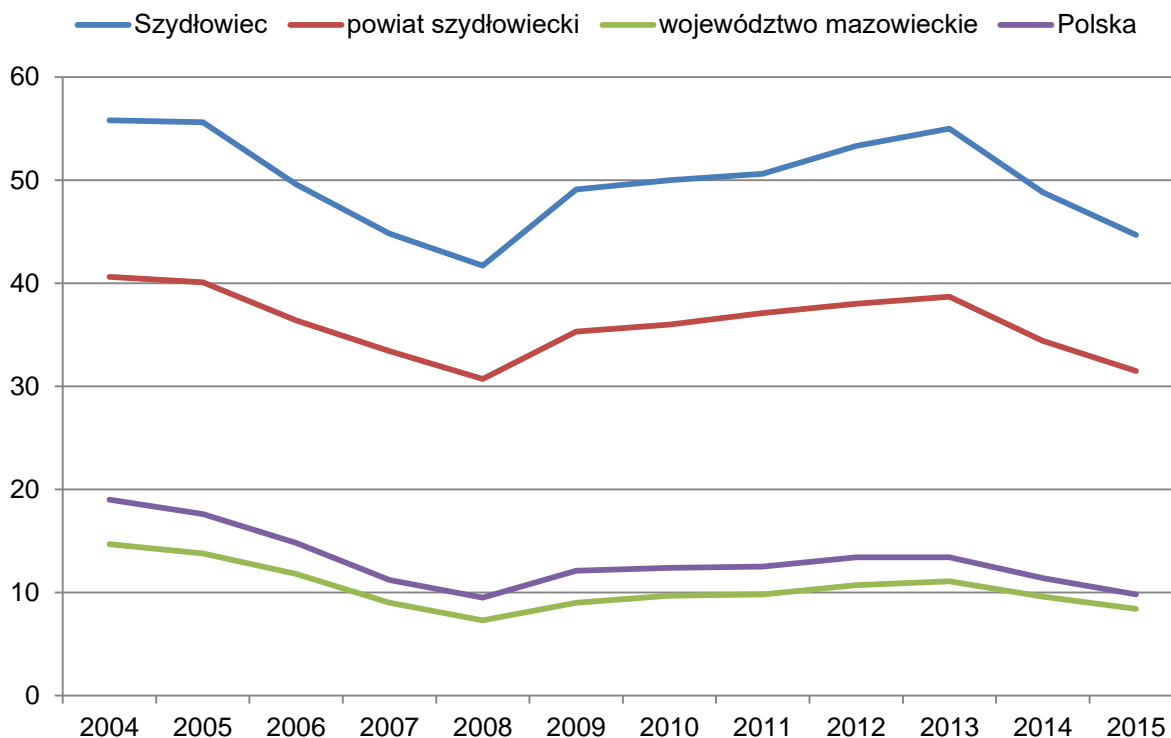
faktu należy doszukiwać się w historii tej jednostki przestrzennej. Stare Miasto z przyległymi ulicami cechuje się dominacją budynków starych, posiadających bogatą historię i liczących nierzadko kilkadziesiąt i więcej lat. Mimo wartości historycznej jaką przedstawiają takie budynki, charakterystyczne dla nich są również zwykle problemy techniczne. Budynki wymagają remontów elewacji, dachów, wyposażenia. Również infrastruktura techniczna (wodociąg, kanalizacja, instalacja gazowa, telekomunikacyjna) często jest wykonana bez należytej staranności.

Opisane względy sprawiają, że jednostka przestrzenna Stare Miasto z przyległymi ulicami dla wielu młodych osób, w tym młodych rodzin, nie jest atrakcyjna do zamieszkania. Koszty niezbędne do utrzymania zabudowy kamienicznej w odpowiednim stanie technicznym, koszty ogrzewania budynków są na tyle wysokie, że młodzi ludzie emigrują poza centrum Szydłowca. Powoduje to stosunkowy wzrost ilości osób w wieku poprodukcyjnym.

Wszystkie opisane problemy sprawiają, że problem wysokiego udziału osób w wieku poprodukcyjnym w ogóle mieszkańców jest na terenie Osiedla Praga, Osiedla Wschód i Starego miasta z przyległymi ulicami szczególnie dotkliwy.

3.3.1.3. Problemy rynku pracy

Zgodnie z danymi GUS stopa bezrobocia rejestrowanego w Polsce wyniosła na koniec 2015 roku 9,8% i była nieznacznie wyższa niż wskaźnik dla województwa mazowieckiego, kształtujący się na poziomie 8,4 %. Bezrobocie na terenie powiatu szydłowieckiego ukształtowało się na poziomie 31,5 % . Analiza danych z okresu 2004-2015 pozwala stwierdzić, że stopa bezrobocia na terenie analizowanej jednostki jest znacznie wyższa niż odsetek osób bezrobotnych na terenie powiatu szydłowieckiego, województwa mazowieckiego i Polski. Co więcej, bezrobocie na terenie powiatu szydłowieckiego należy do najwyższych w kraju. Dane o bezrobociu na poziomie gmin są szacowane w oparciu o stopę bezrobocia rejestrowanego dla powiatu oraz porównanie stosunku liczby bezrobotnych do ogółu ludności w wieku produkcyjnym w powiecie i gminie. Zjawisko zostało przedstawione w formie wykresu. Szacunkowa stopa bezrobocia na terenie Miasta Szydłowca osiągnęła w roku 2014 około 44,7 %.

Wykres 6. Szacunkowa stopa bezrobocia rejestrowanego w latach 2004-2015

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.polskawliczbach.pl

Problemy rynku pracy przeanalizowano za pomocą analizy:

- liczby osób bezrobotnych ogółem,
- liczby osób długotrwale bezrobotnych, pozostających bez pracy co najmniej 24 miesiące,
- koncentracji osób bezrobotnych w odniesieniu do powierzchni jednostki przestrzennej (zagęszczenie bezrobocia)

Zgodnie z danymi Powiatowego Urzędu Pracy w Szydłowcu, według stanu na 31.12.2015 r. na terenie Gminy Szydłowiec zarejestrowanych było 1 996 osób bezrobotnych. Na obszarze wiejskim liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych wynosi 875 osób, a w Szydłowcu jest to 1 091 osób.

Zgodnie z tendencją charakterystyczną dla jednostek wyższego rzędu, również na terenie Gminy Szydłowiec obserwuje się stopniowy spadek liczby osób bezrobotnych. Zgodnie z danymi Powiatowego Urzędu Pracy w Szydłowcu w okresie od 31.12.2013 r. do 31.12.2015 r. liczba zarejestrowanych bezrobotnych spadła o 622 osoby na terenie całej gminy miejsko – wiejskiej (z 2 618 do 1 996 osób).

Maleje także liczba osób bezrobotnych, pozostających bez pracy co najmniej 24 miesiące. W dniu 31.12.2013 r. takich osób zarejestrowanych było 759, a w dniu 31.12.2015 r. liczba spadła do 588 osób. Tendencje zauważalne są zarówno w mieście, jak również na obszarach wiejskich.

Powiatowy Urząd Pracy w Szydłowcu udostępnił dane dotyczące liczby osób bezrobotnych z podziałem na ulice, dzięki czemu możliwe było przedstawienie analizy w podziale na jednostki przestrzenne.

Tabela 9. Liczba osób bezrobotnych ogółem oraz liczba osób długotrwale bezrobotnych, pozostających bez pracy co najmniej 24 miesiące w odniesieniu do danego obszaru

Lp.	Jednostka przestrzenna	Liczba osób bezrobotnych ogółem			Liczba osób długotrwale bezrobotnych, pozostających bez pracy co najmniej 24 miesiące		
		2013	2014	2015	2013	2014	2015
1	Osiedle Książek	59	41	47	19	14	7
2	Wymysłów i Zielonka	21	18	18	8	8	8
3	Osiedle Praga	86	67	67	25	21	8
4	Osiedle Kolejowa	227	201	166	53	61	46
5	Osiedle Wschód	402	320	272	108	96	84
6	Osiedle Powstańców	112	84	74	29	25	11
7	Osiedle Stara Wieś	141	98	102	35	39	30
8	Osiedle Podzamcze	40	36	32	15	12	15
9	Stare Miasto z przyległymi ulicami	273	224	208	86	79	61
10	Osiedle nad Zalewem	139	121	105	29	29	30
suma – obszar miejski		1 500	1 210	1 091	407	384	300
1	Barak	38	26	23	10	4	6
2	Chustki	79	65	59	23	23	17
3	Ciechostowice	177	158	126	49	47	45
4	Hucisko	28	27	17	11	9	3
5	Jankowice (w tym Mszadla)	26	26	18	13	10	8
6	Korzyce	12	9	6	4	4	2
7	Krzcięcin	16	15	15	3	3	2
8	Łazy	78	61	48	26	28	19
9	Majdów	95	78	68	26	21	14
10	Omięcín	14	13	11	6	8	8
11	Rybianka (w tym Długosz, Marywil)	41	38	29	9	13	12
12	Sadek	146	107	92	42	30	26
13	Szydłówek i Szydłówek II	95	96	88	37	44	33
14	Świerczek	63	62	54	16	21	21
15	Świniów	22	21	20	9	11	10
16	Wilcza Wola	10	12	10	5	3	2
17	Wola Korzeniowa	1	67	62	1	25	16
18	Wysocko	26	22	22	8	8	3
19	Wysoka	20	16	16	8	6	4
20	Zastronie	28	23	14	10	13	11
21	Zdziechów	103	84	77	36	33	26
suma – obszar wiejski		1 118	1 026	875	352	364	288
suma dla gminy miejsko – wiejskiej		2 618	2 236	1 996	759	748	588

Źródło: dane PUP w Szydłowcu (stan na 31.12.2013 r., 31.12.2014 r., 31.12.2015 r.)

Z przedstawionych danych bezwzględnych wynika, że najwięcej osób bezrobotnych zamieszkuje jednostki przestrzenne: Osiedle Wschód (272 osoby) oraz Stare Miasto z przyległymi ulicami (208). Na każdym z tych obszarów zamieszkuje powyżej 200 osób bezrobotnych. Łącznie mieszka tu 480 osób bezrobotnych, więc bez wątpienia jest to obszar cechujący się kumulacją zjawiska bezrobocia biorąc pod uwagę dane bezwzględne.

Dodatkowo należy stwierdzić, że Osiedle Wschód oraz Stare Miasto z przyległymi ulicami, to również obszar, gdzie występuje trwałe bezrobocie. Liczba osób długotrwale bezrobotnych, za które uznano bezrobotnych pozostających bez pracy co najmniej 24 miesiące wynosi: na Osiedlu Wschód – 84 osoby, w obrębie Starego Miasta z przyległymi ulicami – 61 osób.

Wskaźnik: udział (%) osób bezrobotnych w ludności ogółem na danym obszarze

Biorąc pod uwagę konieczność analizy dla wszystkich jednostek przestrzennych wydzielonych na terenie Gminy Szydłowiec, w przypadku bezrobocia uwzględniono wskaźnik pokazujący udział (%) osób bezrobotnych w ludności ogółem na danym obszarze.

Taki wskaźnik został zastosowany w celu obiektywnego przedstawienia rzeczywistej sytuacji osób bezrobotnych na terenie Gminy Szydłowiec. Takie ujęcie pozwala stwierdzić w których jednostkach przestrzennych Gminy Szydłowiec występuje największy udział (%) osób bezrobotnych w ludności ogółem na danym obszarze i gdzie działania przeciwdziałające temu zjawisku będą najbardziej efektywne.

Na podstawie zebranych danych (stan na 31.12.2015 r.) stwierdzono, że udział (%) osób bezrobotnych w ludności ogółem na danym obszarze w skali całej gminy miejsko – wiejskiej wynosi 10,4 %. Ta wartość referencyjna stała się punktem odniesienia. Jednostki przestrzenne w których występuje większy udział osób bezrobotnych w przeliczeniu na 100 osób. Są to obszary, gdzie zjawisko bezrobocia jest szczególnie istotne.

Zebrane dane wyraźnie wskazują na konieczność podjęcia na wskazanych obszarach działań niezbędnych do aktywizacji bezrobotnych celem zwiększenia kwalifikacji i podjęcia pracy.

Udział (%) osób bezrobotnych w ludności ogółem przedstawiono w formie tabelarycznej oraz na rycinie.

Tabela 10. Udział (%) osób bezrobotnych w ludności ogółem na danym obszarze

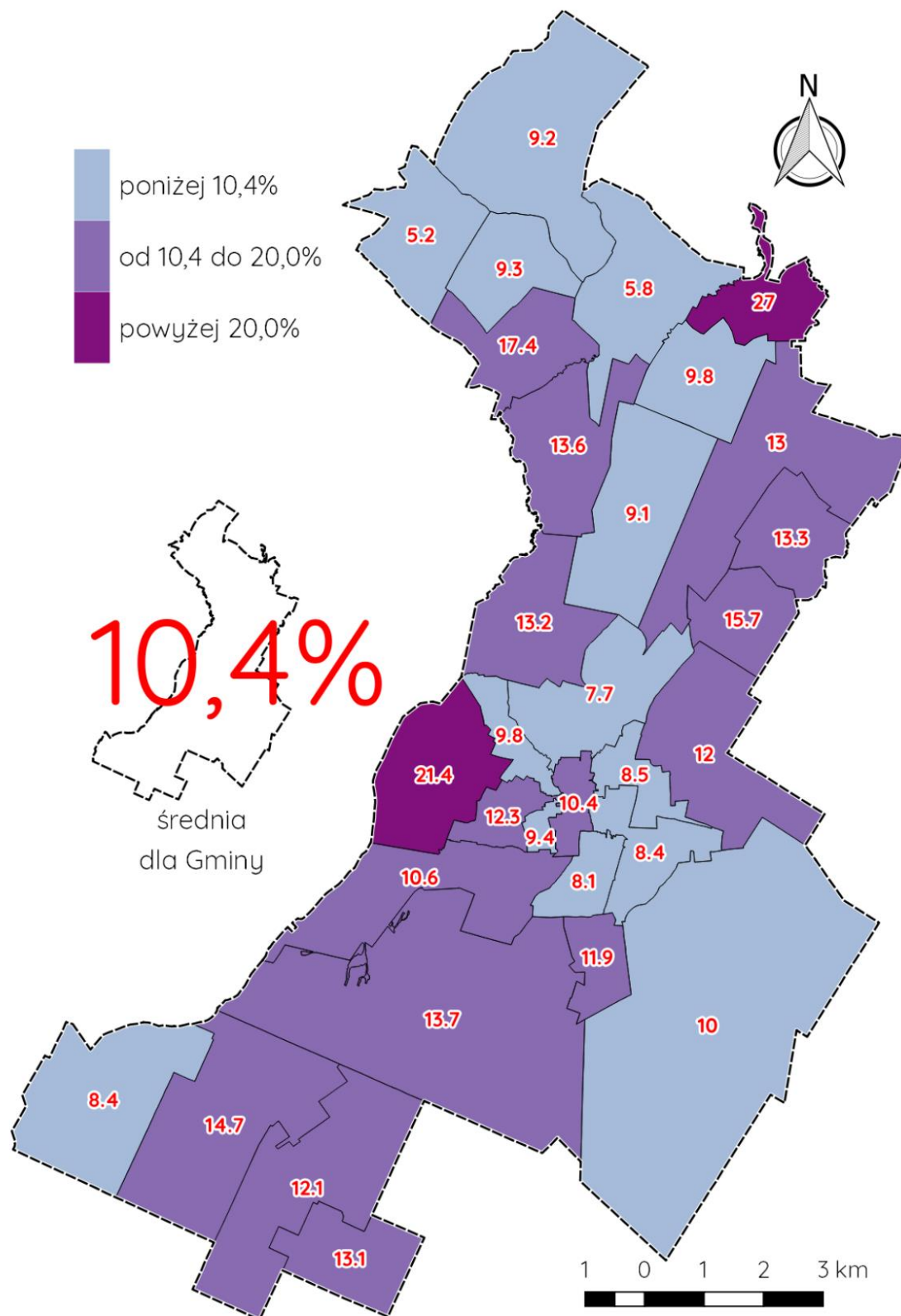
Lp.	Wydzielona jednostka przestrzenna	Liczba ludności ogółem	Liczba osób bezrobotnych (stan na 31.12.2015)	Udział (%) osób bezrobotnych w ludności ogółem na danym obszarze
1	Osiedle Książek	445	47	10,6
2	Wymysłów i Zielonka	84	18	21,4
3	Osiedle Praga	875	67	7,7
4	Osiedle Kolejowa	1 973	166	8,4
5	Osiedle Wschód	3 207	272	8,5

Lp.	Wydzielona jednostka przestrzenna	Liczba ludności ogółem	Liczba osób bezrobotnych (stan na 31.12.2015)	Udział (%) osób bezrobotnych w ludności ogółem na danym obszarze
6	Osiedle Powstańców	914	74	8,1
7	Osiedle Stara Wieś	830	102	12,3
8	Osiedle Podzamcze	325	32	9,8
9	Stare Miasto z przyległymi ulicami	2 001	208	10,4*
10	Osiedle nad Zalewem	1 115	105	9,4
suma – obszar miejski		11 769	1091	9,3
1	Barak	194	23	11,9
2	Chustki	442	59	13,3
3	Ciechostowice	855	126	14,7
4	Hucisko	203	17	8,4
5	Jankowice (w tym Mszadla)	198	18	9,1
6	Korzyce	115	6	5,2
7	Krzcięcin	86	15	17,4
8	Łazy	367	48	13,1
9	Majdów	563	68	12,1
10	Omięcín	120	11	9,2
11	Rybianka (w tym Długosz, Marywil)	220	29	13,2
12	Sadek	920	92	10,0
13	Szydłówek i Szydłówek II	731	88	12,0
14	Świerczek	344	54	15,7
15	Świniów	74	20	27,0
16	Wilcza Wola	108	10	9,3
17	Wola Korzeniowa	454	62	13,7
18	Wysocko	162	22	13,6
19	Wysoka	163	16	9,8
20	Zastronie	240	14	5,8
21	Zdziechów	594	77	13,0
suma – obszar wiejski		7 153	875	12,2
suma / średnia dla gminy miejsko – wiejskiej		18 922	1966	10,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Szydłowcu oraz Powiatowego Urzędu Pracy w Szydłowcu (stan na 31.12.2015 r.)

*-ze względu wartość zbliżoną do średniej dla całej gminy, w celu porównania obu wartości uwzględniono kolejne miejsca po przecinku

Ryc. 8. Udział (%) osób bezrobotnych w ludności ogółem na danym obszarze

Źródło: opracowanie własne

3.3.1.4. Samowystarczalność ekonomiczna ludności i gospodarstw domowych

W celu oszacowania samowystarczalności ekonomicznej ludności i gospodarstw domowych, pozyskano dane z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szydłowcu. MOPS realizuje zadania z zakresu polityki społecznej na rzecz osób i rodzin, które nie są w stanie pokonać trudnej sytuacji w jakiej się znalazły wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Głównym celem Ośrodka jest zaspakajanie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin oraz umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka, poprzez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

Według danych MOPS w Szydłowcu w roku 2015 liczba rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na terenie Gminy Szydłowiec wyniosła 901. Na obszarze Miasta Szydłowca liczba ta wynosi 439 rodzin, a na obszarze wiejskim 462 rodziny.

Podstawowymi powodami występowania o pomoc była trudna sytuacja życiowa, występująca ze względu na bezrobocie, niepełnosprawność, ubóstwo oraz długotrwałą i ciężką chorobę. Działalność Ośrodka nastawiona była na usamodzielnienie życiowe oraz integrację ze środowiskiem.

Samowystarczalność ekonomiczna ludności i gospodarstw domowych została zbadana za pomocą wskaźników:

- liczby rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w 2015 roku przypadająca na 100 mieszkańców danego obszaru,
- wielkość zaległości czynszowych w lokalach komunalnych i socjalnych (w zł) przypadająca na 100 mieszkańców

Wskaźnik: liczba rodzin korzystająca ze świadczeń pomocy społecznej w 2015 roku przypadająca na 100 mieszkańców danego obszaru

Grupę wskaźników dotyczących samowystarczalności ekonomicznej ludności i gospodarstw domowych odzwierciedla wskaźnik dotyczący liczby rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej 2015 roku przypadająca na 100 mieszkańców danego obszaru. Wskaźnik wyraźnie opisuje jaką część ludności w poszczególnych jednostkach przestrzennych nie jest w stanie funkcjonować samodzielnie, bez pomocy MOPS.

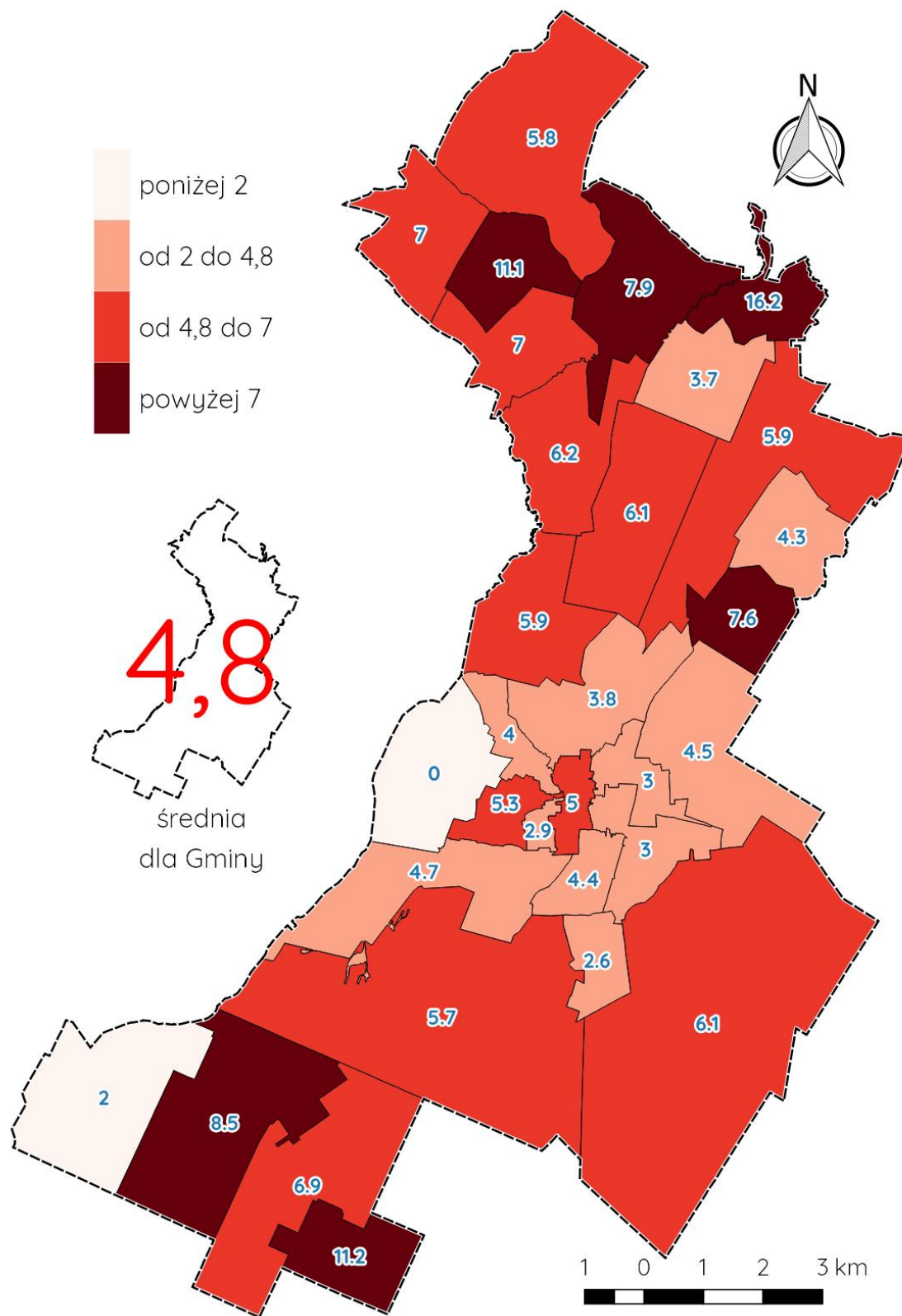
Szczegółowe dane dotyczące przyznawania pomocy społecznej w 2015 r. opracowane na podstawie danych MOPS w Szydłowcu zaprezentowano w tabeli. Dane przedstawiono w przeliczeniu na 100 osób, aby można było porównać zapotrzebowanie na świadczone przez MOPS usługi w podziale na jednostki przestrzenne.

Średnia liczba rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej przypadająca na 100 mieszkańców w skali całej gminy miejsko-wiejskiej wynosi 4,8 %, przy czym na obszarze wiejskim wynosi 6,5 %, natomiast w Szydłowcu 3,7 %. Wszystkie jednostki przestrzenne, które charakteryzują się dużą liczbą rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej przypadającą na 100 mieszkańców danego obszaru zaznaczono w tabeli tłem pomarańczowym. Cechują się występowaniem stanu kryzysowego biorąc pod uwagę czynnik korzystania z pomocy społecznej.

Tabela 11. Liczba rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w 2015 roku przypadająca na 100 mieszkańców danego obszaru

Lp.	Jednostka przestrzenna	Liczba ludności ogółem	Liczba rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej	Liczba rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej przypadająca na 100 mieszkańców danego obszaru
1	Osiedle Książek	445	21	4,7
2	Wymysłów i Zielonka	84	0	0,0
3	Osiedle Praga	875	33	3,8
4	Osiedle Kolejowa	1 973	59	3,0
5	Osiedle Wschód	3 207	97	3,0
6	Osiedle Powstańców	914	40	4,4
7	Osiedle Stara Wieś	830	44	5,3
8	Osiedle Podzamcze	325	13	4,0
9	Stare Miasto z przyległymi ulicami	2 001	100	5,0
10	Osiedle nad Zalewem	1 115	32	2,9
suma – obszar miejski		11 769	439	3,7
1	Barak	194	5	2,6
2	Chustki	442	19	4,3
3	Ciechostowice	855	73	8,5
4	Hucisko	203	4	2,0
5	Jankowice (w tym Mszadla)	198	12	6,1
6	Korzyce	115	8	7,0
7	Krzcięcin	86	6	7,0
8	Łazy	367	41	11,2
9	Majdów	563	39	6,9
10	Omięcín	120	7	5,8
11	Rybianka (w tym Długosz, Marywil)	220	13	5,9
12	Sadek	920	56	6,1
13	Szydłówek i Szydłówek II	731	33	4,5
14	Świerczek	344	26	7,6
15	Świniów	74	12	16,2
16	Wilcza Wola	108	12	11,1
17	Wola Korzeniowa	454	26	5,7
18	Wysocko	162	10	6,2
19	Wysoka	163	6	3,7
20	Zastronie	240	19	7,9
21	Zdziechów	594	35	5,9
suma – obszar wiejski		7 153	462	6,5
suma / średnia dla gminy miejsko – wiejskiej		18 922	901	4,8

Źródło: dane MOPS w Szydłowcu za rok 2015 (stan na 31.12.2015 r.)

Ryc. 9. Liczba rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w 2015 roku przypadająca na 100 mieszkańców w poszczególnych jednostkach przestrzennych

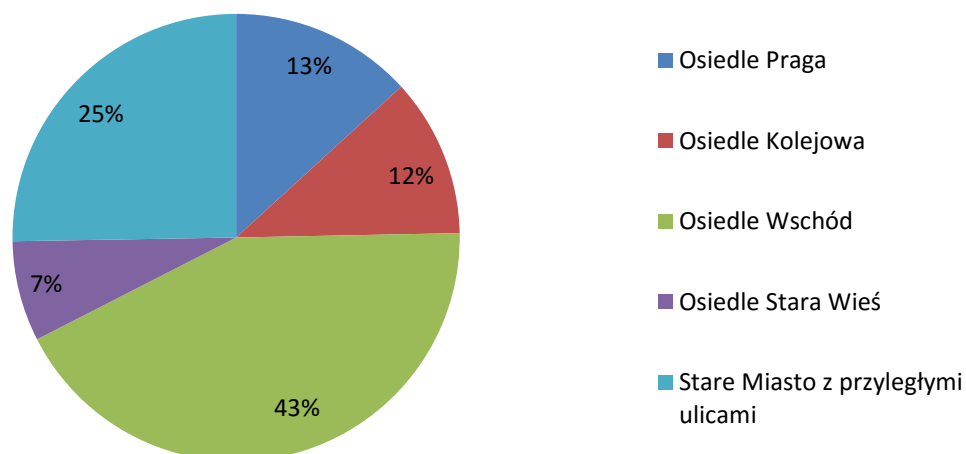
Źródło: opracowanie własne

Wskaźnik: wielkość zaległości czynszowych w lokalach komunalnych i socjalnych (w zł) przypadająca na 100 mieszkańców

Na bazie przedstawionych wcześniej danych dotyczących liczby rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej odniesiono się do problemu zaległości czynszowych w lokalach komunalnych i socjalnych. W opinii autorów niniejszego opracowania na podstawie informacji dotyczących wysokości zaległości można określić jak dotkliwe są problemy ekonomiczne mieszkańców. Okazuje się, że część z nich nie jest w stanie pokryć kosztów najmu lokalu komunalnego lub socjalnego.

Ze względu na fakt, że na obszarach wiejskich takich lokali nie ma, problem skoncentrowany jest w Szydłowcu.

Biorąc pod uwagę wartości bezwzględne wysokości opisywanych zaległości, największe notowane są na Osiedlu Wschód (55 089 zł) i jednostce przestrzennej Stare Miasto z przyległymi ulicami (32 526 zł). Procentowe ujęcie wielkości zaległości czynszowych w odniesieniu do tych jednostek analitycznych, w których problem występuje, przedstawiono w formie ryciny.

Wykres 7. Wielkość zaległości czynszowych w lokalach komunalnych i socjalnych (% ogółu zaległości dla całej Gminy Szydłowiec)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Szydłowcu, pominięto wartości równe 0

W celu umożliwienia porównania wielkości zaległości czynszowych w lokalach komunalnych i socjalnych (w zł) przypadającej na 100 mieszkańców stwierdzono, że średnia wysokość tych zaległości w skali całej gminy miejsko-wiejskiej wynosi 680,4 zł. Wartości dotyczące jednostek przestrzennych charakteryzujących się wartością wyższą niż wartość referencyjna oznaczono w tabeli tłem pomarańczowym. Problem występujących zaległości czynszowych jest tam pogłębiony.

Tabela 12. Wielkość zaległości czynszowych w lokalach komunalnych i socjalnych (w zł) przypadająca na 100 mieszkańców

Lp.	Jednostka przestrzenna	Liczba ludności ogółem	Wielkość zaległości czynszowych w lokalach komunalnych i socjalnych w zł na 31.12.2015	Wielkość zaległości czynszowych w lokalach komunalnych i socjalnych (w zł) przypadająca na 100 mieszkańców
1	Osiedle Książek	445	0	0,0
2	Wymystów i Zielonka	84	0	0,0
3	Osiedle Praga	875	17 015	1 944,6
4	Osiedle Kolejowa	1 973	14 767	748,5
5	Osiedle Wschód	3 207	55 089	1 717,8
6	Osiedle Powstańców	914	0	0,0
7	Osiedle Stara Wieś	830	9 341	1 125,5
8	Osiedle Podzamcze	325	0	0,0
9	Stare Miasto z przyległymi ulicami	2 001	32 526	1 625,5
10	Osiedle nad Zalewem	1 115	0	0,0
suma – obszar miejski		11 769	128 738	1 093,9
1	Barak	194	0	0,0
2	Chustki	442	0	0,0
3	Ciechostowice	855	0	0,0
4	Hucisko	203	0	0,0
5	Jankowice (w tym Mszadla)	198	0	0,0
6	Korzyce	115	0	0,0
7	Krzcięcin	86	0	0,0
8	Łazy	367	0	0,0
9	Majdów	563	0	0,0
10	Omięcín	120	0	0,0
11	Rybianka (w tym Długosz, Marywil)	220	0	0,0
12	Sadek	920	0	0,0
13	Szydłówek i Szydłówek II	731	0	0,0
14	Świerczek	344	0	0,0
15	Świniów	74	0	0,0
16	Wilcza Wola	108	0	0,0
17	Wola Korzeniowa	454	0	0,0
18	Wysocko	162	0	0,0
19	Wysoka	163	0	0,0
20	Zastronie	240	0	0,0
21	Zdziechów	594	0	0,0
suma – obszar wiejski		7 153	0	0,0
suma / średnia dla gminy miejsko – wiejskiej		18 922	128 738	680,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Szydłowcu (stan na 31.12.2015 r.)

3.3.1.5. Przestępczość

Jednym z istotnych zadań w zakresie poziomu życia ludności jest zapewnienie odpowiedniego stopnia bezpieczeństwa. W celu określenia narażenia lokalnej społeczności na niebezpieczeństwa związane z przestępczością, przeanalizowano dostępne dane przekazane przez Komendę Powiatową Policji w Szydłowcu.

W świetle zebranych informacji za rok 2015:

1. Liczba interwencji służb porządkowych z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego wyniosła:
  - na obszarze wiejskim – 559,
  - na obszarze miejskim – 1 313.
2. Liczba przestępstw kryminalnych popełnionych na danym obszarze wyniosła:
  - na obszarze wiejskim – 58,
  - na obszarze miejskim – 112.
3. Liczba wykroczeń (także przestępstw) młodzieży 13-18 lat odnotowanych przez służby porządkowe wyniosła:
  - na obszarze wiejskim – 3,
  - na obszarze miejskim – 4.
4. Liczba przeprowadzonych interwencji dotyczących przemocy w rodzinie wyniosła:
  - na obszarze wiejskim – 13,
  - na obszarze miejskim – 12.

Przestępczość zbadano za pomocą dwóch wskaźników:

- liczba interwencji służb porządkowych z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego przypadająca na 100 mieszkańców danego obszaru,
- liczba popełnionych przestępstw kryminalnych przypadająca na 100 mieszkańców danego obszaru.

Wskaźnik - liczba interwencji służb porządkowych z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego przypadająca na 100 mieszkańców danego obszaru

Grupę wskaźników dotyczących bezpieczeństwa na terenie Gminy Szydłowiec odzwierciedla wskaźnik dotyczący liczby interwencji służb porządkowych z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego, którą odniesiono do 100 mieszkańców danego obszaru.

Szczegółowe dane ilościowe zaprezentowano w tabeli, na podstawie informacji Komendy Powiatowej Policji w Szydłowcu. Informacje dotyczą roku 2015.

Liczba interwencji służb porządkowych z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego przypadająca na 100 mieszkańców danego obszaru w skali całej gminy miejsko-wiejskiej wynosi 9,9, przy czym wyższa jest na obszarze Szydłowca i wynosi 11,2, natomiast w przypadku obszaru wiejskiego ukształtowała się na poziomie 7,8 interwencji.

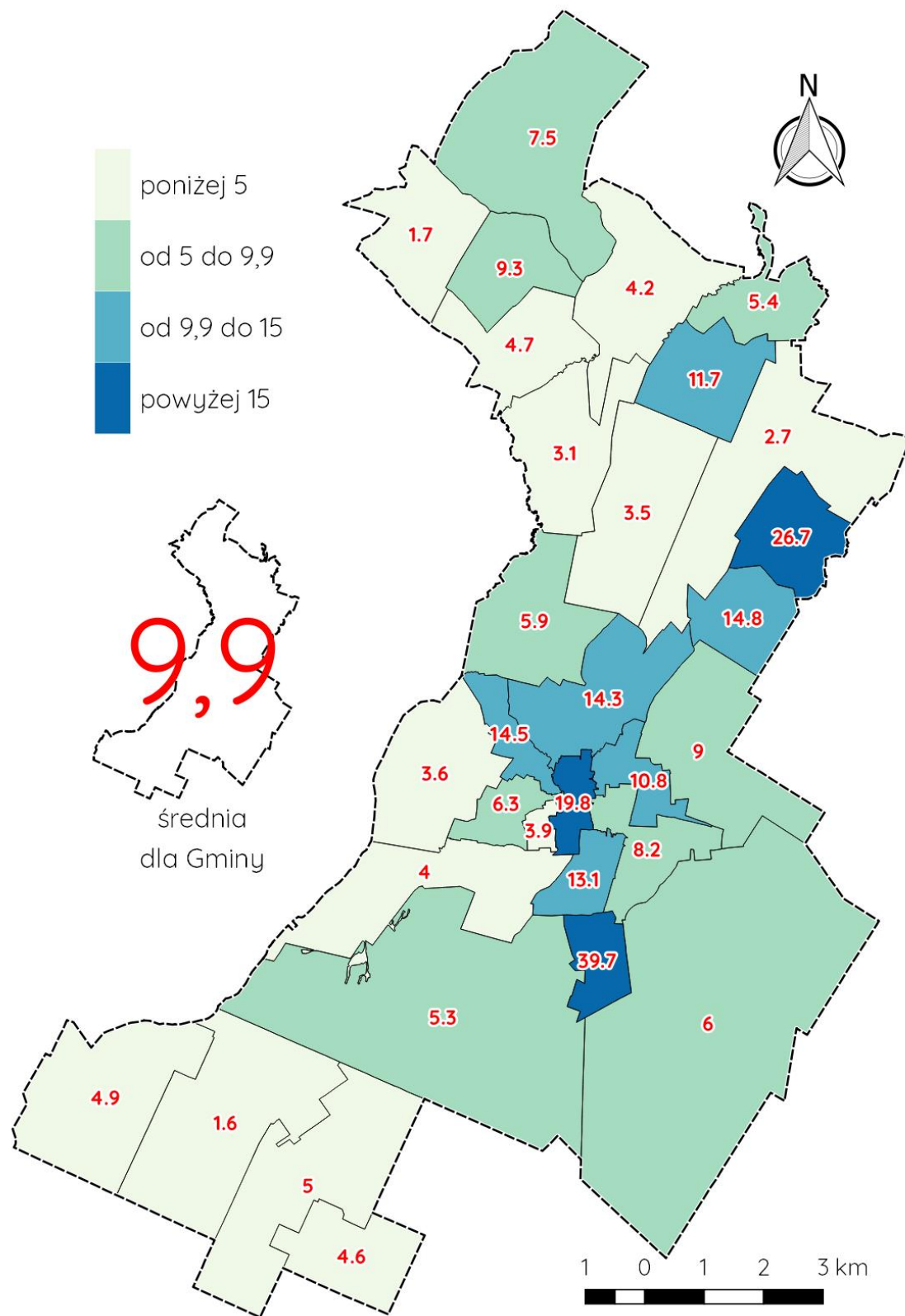
Jednostki przestrzenne, w których zdiagnozowano nasilony problem, tj. liczba interwencji przypadająca na 100 mieszkańców jest wyższa niż 9,9 oznaczono w tabeli tłem pomarańczowym. Zjawisko zobrazowano w tabeli i na rycinie.

Tabela 13. Liczba interwencji służb porządkowych z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego przypadająca na 100 mieszkańców danego obszaru

Lp.	Jednostka przestrzenna	Liczba ludności ogółem	Liczba interwencji służb porządkowych z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego	Liczba interwencji służb porządkowych z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego przypadająca na 100 mieszkańców danego obszaru
1	Osiedle Książek	445	18	4,0
2	Wymysłów i Zielonka	84	3	3,6
3	Osiedle Praga	875	125	14,3
4	Osiedle Kolejowa	1 973	162	8,2
5	Osiedle Wschód	3 207	347	10,8
6	Osiedle Powstańców	914	120	13,1
7	Osiedle Stara Wieś	830	52	6,3
8	Osiedle Podzamcze	325	47	14,5
9	Stare Miasto z przyległymi ulicami	2 001	396	19,8
10	Osiedle nad Zalewem	1 115	43	3,9
suma – obszar miejski		11 769	1 313	11,2
1	Barak	194	77	39,7
2	Chustki	442	118	26,7
3	Ciehostowice	855	14	1,6
4	Hucisko	203	10	4,9
5	Jankowice (w tym Mszadla)	198	7	3,5
6	Korzyce	115	2	1,7
7	Krzęcin	86	4	4,7
8	Łazy	367	17	4,6
9	Majdów	563	28	5,0
10	Omięcin	120	9	7,5
11	Rybianka (w tym Długosz, Marywil)	220	13	5,9
12	Sadek	920	55	6,0
13	Szydłówek i Szydłówek II	731	66	9,0
14	Świerczek	344	51	14,8
15	Świniów	74	4	5,4
16	Wilcza Wola	108	10	9,3
17	Wola Korzeniowa	454	24	5,3
18	Wysocko	162	5	3,1
19	Wysoka	163	19	11,7
20	Zastronie	240	10	4,2
21	Zdziechów	594	16	2,7
suma – obszar wiejski		7 153	559	7,8
suma / średnia dla gminy miejsko – wiejskiej		18 922	1 872	9,9

Źródło: dane Komendy Powiatowej Policji w Szydłowcu za rok 2015 (stan na 31.12.2015 r.)

Ryc. 10. Liczba interwencji służb porządkowych z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego przypadająca na 100 mieszkańców danego obszaru

Zródło: opracowanie własne

Wskaźnik - liczba popełnionych przestępstw kryminalnych przypadająca na 100 mieszkańców danego obszaru

W grupie wskaźników dotyczących bezpieczeństwa na terenie Gminy Szydłowiec znalazł się również wskaźnik dotyczący liczby popełnionych przestępstw kryminalnych, którą odniesiono do 100 mieszkańców danego obszaru.

Szczegółowe dane ilościowe zaprezentowano w tabeli, na podstawie informacji Komendy Powiatowej Policji w Szydłowcu. Informacje dotyczą roku 2015.

Zgodnie z zebranymi informacjami, przeciętna liczba przestępstw kryminalnych przypadająca na 100 mieszkańców danego obszaru wynosi 0,9 przy czym dla obszaru wiejskiego wynosi 0,8 natomiast dla obszaru Szydłowca kształtuje się na poziomie 1,0 przestępstwa kryminalnego na 100 mieszkańców.

Największa liczba popełnionych przestępstw kryminalnych przypadająca na 100 mieszkańców danego obszaru występuje w sołectwie Rybianka (3,6). W przypadku Szydłowca kumulacja tego negatywnego zjawiska występuje w jednostce przestrzennej Stare Miasto z przyległymi ulicami, gdzie przekracza 1,7 popełnionych przestępstw kryminalnych na 100 mieszkańców. Wszystkie obszary, gdzie zdiagnozowano wartość mniej korzystną niż średnia dla gminy miejsko-wiejskiej Szydłowiec (tj. 0,9) oznaczono pomarańczowym tłem.

W tych jednostkach przestrzennych ze względu na obniżony poziom bezpieczeństwa można wskazać na występowanie stanu kryzysowego.

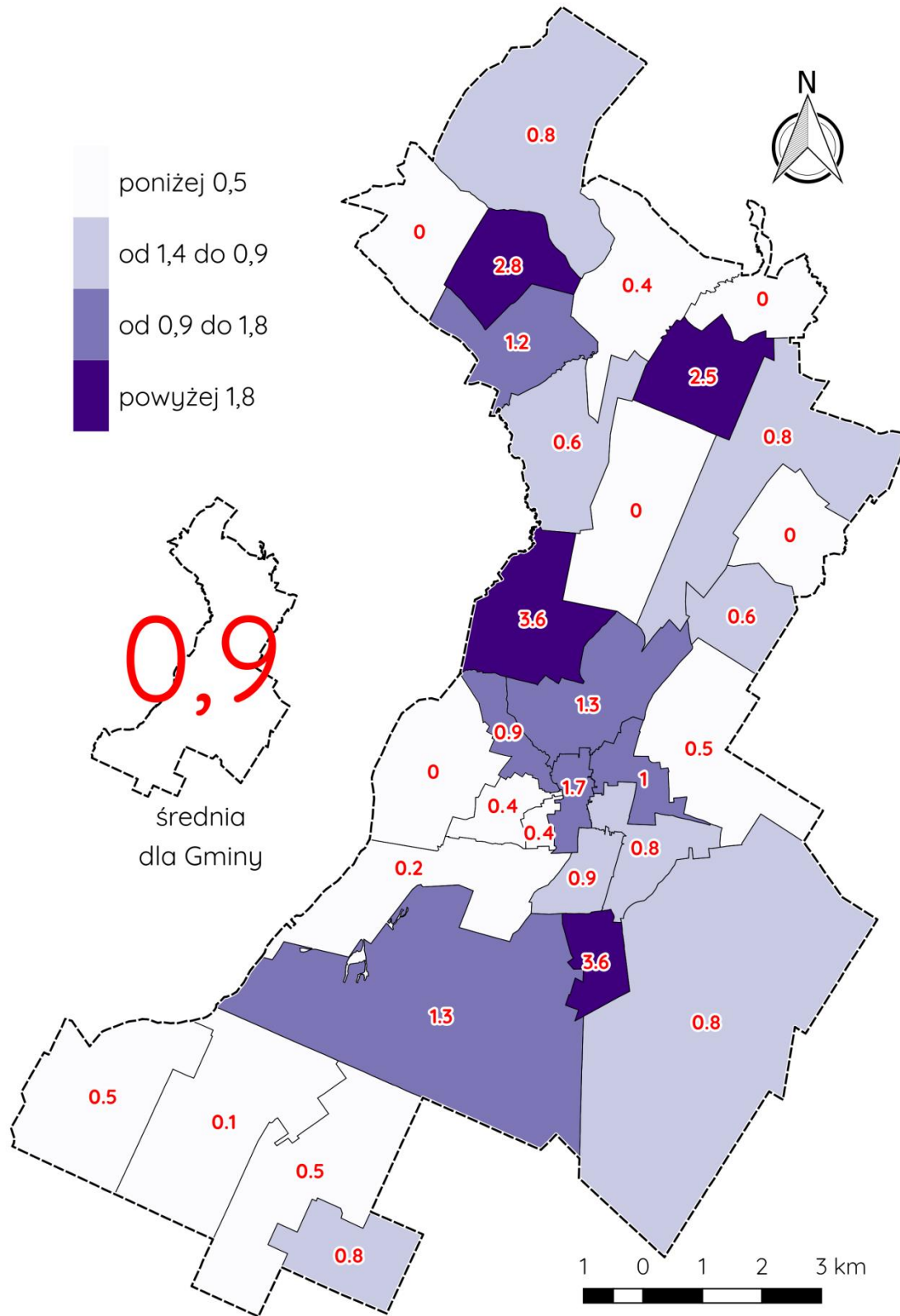
Skalę występowania opisanego zjawiska w ujęciu jednostek przestrzennych w odniesieniu do wartości referencyjnej przedstawiono w formie tabelarycznej, a także za pomocą ryciny.

Tabela 14. Liczba popełnionych przestępstw kryminalnych przypadająca na 100 mieszkańców danego obszaru

Lp.	Jednostka przestrzenna	Liczba ludności ogółem	Liczba popełnionych przestępstw kryminalnych	Liczba popełnionych przestępstw kryminalnych przypadająca na 100 mieszkańców danego obszaru
1	Osiedle Książek	445	1	0,2
2	Wymysłów i Zielonka	84	0	0,0
3	Osiedle Praga	875	11	1,3
4	Osiedle Kolejowa	1 973	16	0,8
5	Osiedle Wschód	3 207	32	1,0
6	Osiedle Powstańców	914	8	0,9*
7	Osiedle Stara Wieś	830	3	0,4
8	Osiedle Podzamcze	325	3	0,9*
9	Stare Miasto z przyległymi ulicami	2 001	34	1,7
10	Osiedle nad Zalewem	1 115	4	0,4
suma – obszar miejski		11 769	112	1,0
1	Barak	194	7	3,6
2	Chustki	442	0	0,0
3	Ciechostowice	855	1	0,1
4	Hucisko	203	1	0,5
5	Jankowice (w tym Mszadla)	198	0	0,0
6	Korzyce	115	0	0,0
7	Krzcięcin	86	1	1,2
8	Łazy	367	3	0,8
9	Majdów	563	3	0,5
10	Omięcín	120	1	0,8
11	Rybiana (w tym Długosz, Marywil)	220	8	3,6
12	Sadek	920	7	0,8
13	Szydłówek i Szydłówek II	731	4	0,5
14	Świerczek	344	2	0,6
15	Świniów	74	0	0,0
16	Wilcza Wola	108	1	2,8
17	Wola Korzeniowa	454	6	1,3
18	Wysocko	162	1	0,6
19	Wysoka	163	4	2,5
20	Zastronie	240	1	0,4
21	Zdziechów	594	5	0,8
suma – obszar wiejski		7 153	58	0,8
suma / średnia dla gminy miejsko – wiejskiej		18 922	170	0,9

Źródło: dane Komendy Powiatowej Policji w Szydłowcu za rok 2015 (stan na 31.12.2015 r.)

*-ze względu wartość zbliżoną do średniej dla całej gminy, w celu porównania obu wartości uwzględniono kolejne miejsca po przecinku

Ryc. 11. Liczba popełnionych przestępstw kryminalnych przypadająca na 100 mieszkańców danego obszaru

Źródło: opracowanie własne

3.3.2. Sfera gospodarcza

Kolejnym z elementów niezbędnych do określenia obszarów gminy cechujących się występowaniem stanu kryzysowego jest analiza klimatu aktywności gospodarczej.

W strefie gospodarczej elementem wskazanym do oceny klimatu aktywności gospodarczej poszczególnych jednostek przestrzennych są wskaźniki:

- liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 osób w wieku produkcyjnym na danym obszarze,
- liczby wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w odniesieniu do 100 osób mieszkających na danym obszarze.

Wskaźnik - liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 osób w wieku produkcyjnym na danym obszarze

W odniesieniu do powyższego wskaźnika, porównano liczbę zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych przypadającą na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na terenie Gminy Szydłowiec, w ujęciu poszczególnych jednostek przestrzennych.

Analizując dane GUS należy stwierdzić, że ilość zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych przypadająca na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym jest na terenie Gminy Szydłowiec znacznie niższa niż wartość dla województwa mazowieckiego i Polski.

W ujęciu poszczególnych jednostek przestrzennych trzeba wskazać, że najmniejsza ilość podmiotów gospodarczych osób fizycznych przypadająca na 100 osób w wieku produkcyjnym funkcjonuje na obszarach wiejskich, a także na obrzeżach Miasta Szydłowca. Jest to zjawisko zupełnie normalne, a wynika z dostępności lokali użytkowych jakie mogą zostać zaadaptowane na potrzeby działalności gospodarczej oraz gęstości zaludnienia danego obszaru, co gwarantuje popyt na sprzedawane towary i świadczone usługi.

Należy zauważyć, że corocznie obserwuje się przenoszenie działalności z centrum Miasta do lokalizacji oddalonych od Rynku Wielkiego. Powinno się zapobiegać temu zjawisku, gdyż ucieczka przedsiębiorców z centrum powoduje pozostawienie niezagospodarowanych lokali użytkowych. Puste obiekty niszczeją przez co pogarsza się wizerunek Szydłowca, a w konsekwencji wpływa to na stan społeczno – gospodarczy opisywanego obszaru.

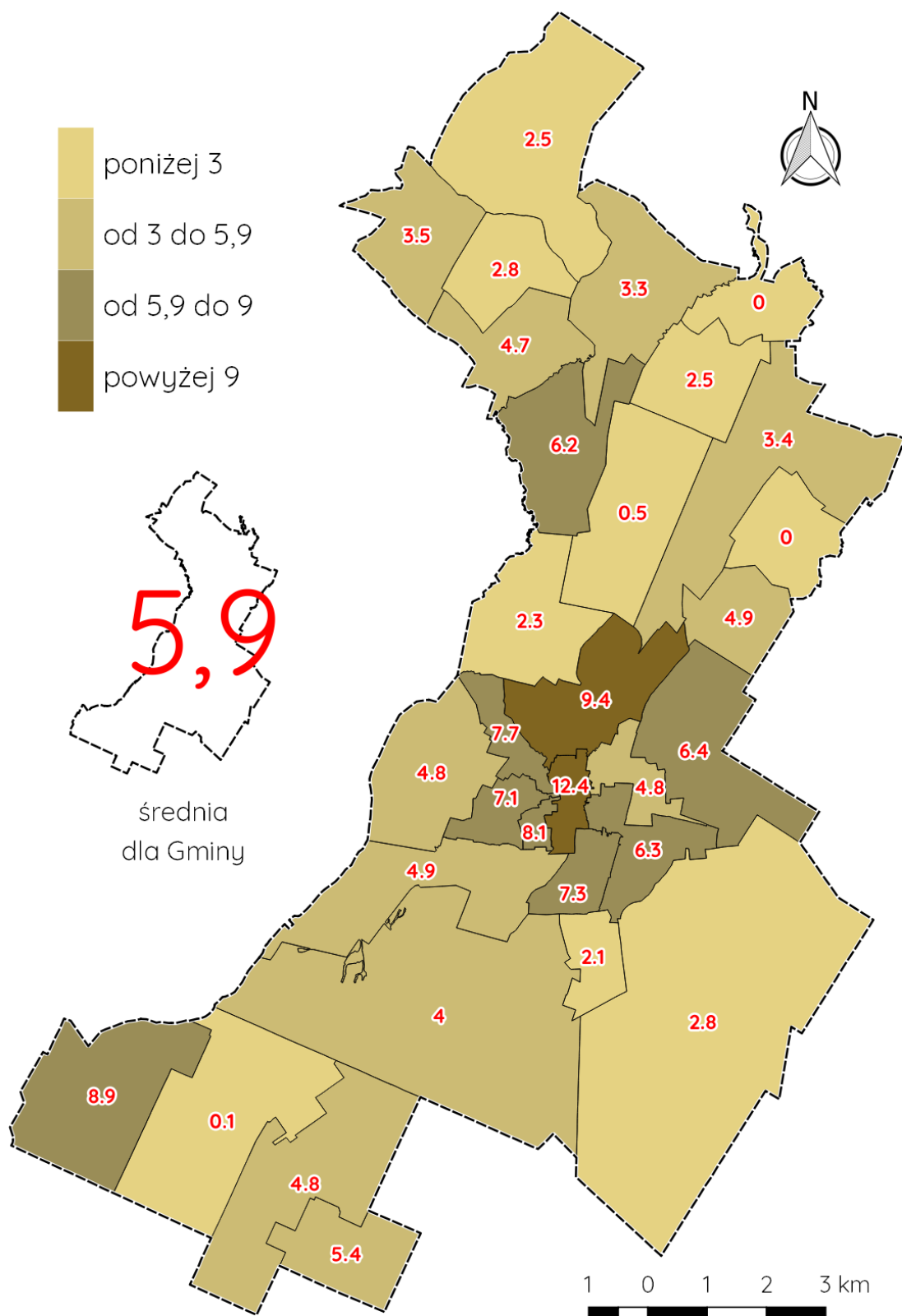
Budynki i obiekty centrum Szydłowca, podobnie jak w innych miastach ze względu na wiek, niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę techniczną oraz ogólny stan użytkowy stają się coraz mniej atrakcyjne dla lokowania działalności gospodarczej. Konieczność ponoszenia wysokich kosztów remontów i modernizacji tych obiektów sprawia, że przedsiębiorcy wybierają inną lokalizację. Co ważne, trzeba stwierdzić, że bez modernizacji tych obiektów, proces będzie postępował. Wiekowe budynki nie są bowiem w stanie konkurować z młodszymi i lepiej wyposażonymi zlokalizowanymi na obrzeżach miasta.

Kierunkiem docelowym, powinien być rozwój przedsiębiorczości mieszkańców Gminy Szydłowiec, mierzony wzrostem ilości aktywnie działających podmiotów gospodarczych. Nie powinno się to jednak odbywać kosztem działalności prowadzonych w centrum, ale przebiegać równomiernie we wszystkich obszarach Miasta i Gminy Szydłowiec.

Tabela 15. Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych przypadająca na 100 osób w wieku produkcyjnym na danym obszarze

Lp.	Jednostka przestrzenna	Liczba ludności w wieku produkcyjnym (mężczyźni wiek 18-64 lata, kobiety 18-59 lat)	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych przypadająca na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze
1	Osiedle Książek	266	22	4,9
2	Wymysłów i Zielonka	56	4	4,8
3	Osiedle Praga	529	82	9,4
4	Osiedle Kolejowa	1 289	124	6,3
5	Osiedle Wschód	1 931	154	4,8
6	Osiedle Powstańców	610	67	7,3
7	Osiedle Stara Wieś	555	59	7,1
8	Osiedle Podzamcze	207	25	7,7
9	Stare Miasto z przyległymi ulicami	1 197	249	12,4
10	Osiedle nad Zalewem	786	90	8,1
suma – obszar miejski		7 426	876	7,4
1	Barak	130	4	2,1
2	Chustki	273	0	0,0
3	Ciehostowice	566	1	0,1
4	Hucisko	119	18	8,9
5	Jankowice (w tym Mszadla)	122	1	0,5
6	Korzyce	67	4	3,5
7	Krzcięcin	54	4	4,7
8	Łazy	226	20	5,4
9	Majdów	368	27	4,8
10	Omięcín	56	3	2,5
11	Rybianka (w tym Długosz, Marywil)	129	5	2,3
12	Sadek	550	26	2,8
13	Szydłówek i Szydłówek II	467	47	6,4
14	Świerczek	217	17	4,9
15	Świniów	47	0	0,0
16	Wilcza Wola	65	3	2,8
17	Wola Korzeniowa	279	18	4,0
18	Wysocko	100	10	6,2
19	Wysoka	94	4	2,5
20	Zastronie	133	8	3,3
21	Zdziechów	351	20	3,4
suma – obszar wiejski		4 413	462	3,4
suma / średnia dla gminy miejsko – wiejskiej		11 839	901	5,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Szydłowcu (stan na 31.12.2015 r.)

Ryc. 12. Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych przypadająca na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze
 Źródło: opracowanie własne

Wskaźnik - liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w odniesieniu do 100 osób mieszkających na danym obszarze

Na bazie przedstawionych informacji dotyczących liczby funkcjonujących podmiotów gospodarczych, przywołano dane dodatkowe.

Uznano, że wskaźnikiem, który lepiej oddaje kondycję lokalnych działalności gospodarczych jest liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w odniesieniu do 100 osób mieszkających na danym obszarze. Jeśli podmiotów gospodarczych przybywa, oznacza to, że przedsiębiorcy znajdują zbyt na swoje towary i usługi. W przeciwnym razie podmiotów gospodarczych ubywa. Duża ilość wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych świadczy o słabej kondycji przedsiębiorstw.

W formie tabelarycznej przedstawiono liczbę wyrejestrowanych w 2015 r. podmiotów gospodarczych w odniesieniu do 100 osób mieszkających na danym obszarze. Liczba ta dla gminy miejsko-wiejskiej wynosi 0,7, przy czym na obszarze wiejskim jest niższa (0,5), a w Szydłowcu osiągnęła wartość 0,7). Dane zobrazowano także na rycinie.

Należy podkreślić, że w 2015 r. wyrejestrowano łącznie 123 podmioty gospodarcze, z czego 89 z terenu Szydłowca. Co istotne, aż 1/3 wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych zlokalizowana była w jednostce przestrzennej Stare Miasto z przyległymi ulicami.

Biorąc pod uwagę dane względne, określające jaka liczba podmiotów gospodarczych została wyrejestrowana w odniesieniu do 100 osób mieszkających na danym obszarze szczególnie niską kondycją cechują się przedsiębiorstwa działające w jednostce przestrzennej Osiedle Stara Wieś i Stare Miasto z przyległymi ulicami.

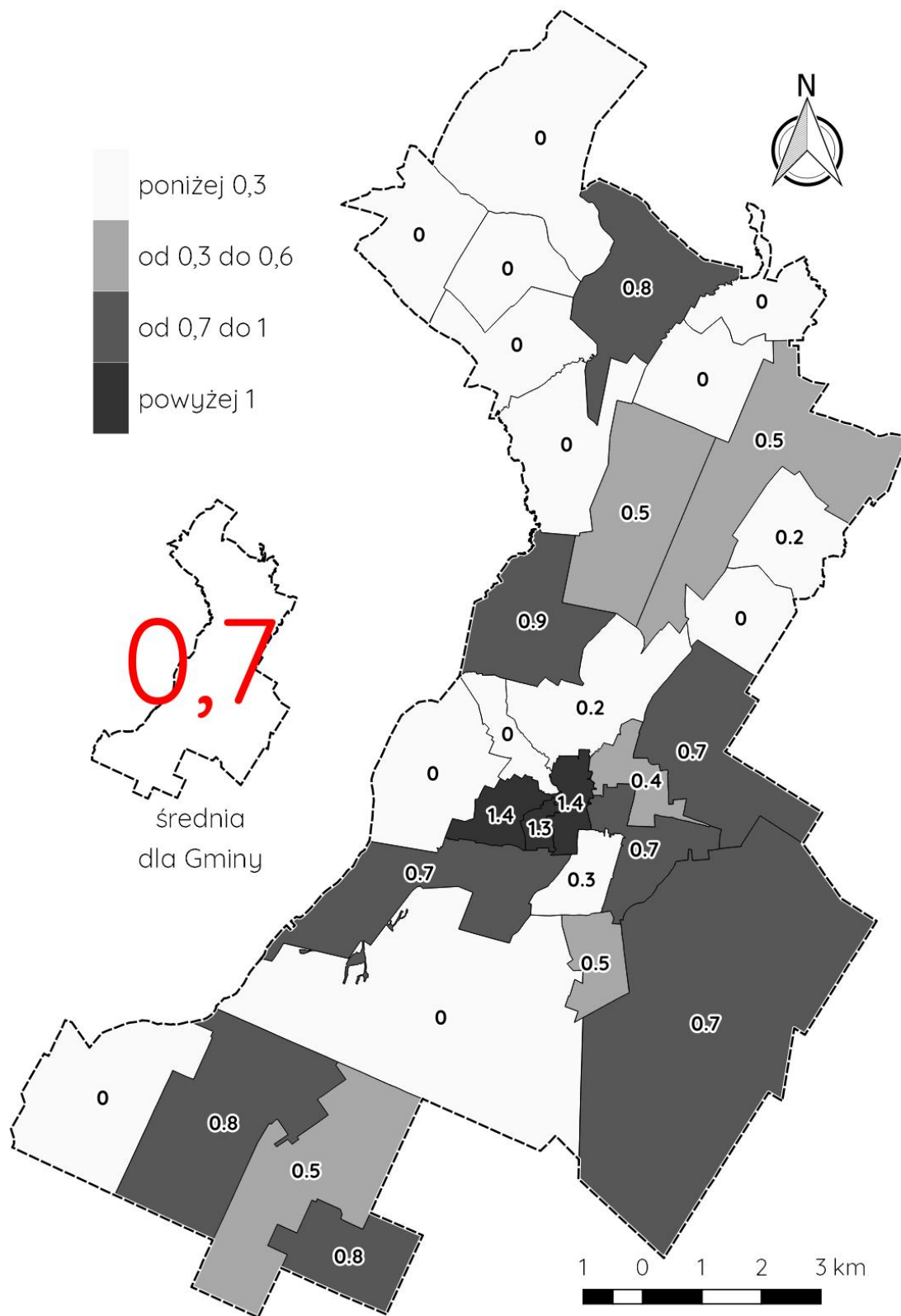

Tabela 16. Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w odniesieniu do 100 osób mieszkających na danym obszarze

Lp.	Jednostka przestrzenna	Liczba ludności ogółem	Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w 2015 r.	Liczba wyrejestrowanych w 2015 r. podmiotów gospodarczych w odniesieniu do 100 osób mieszkających na danym obszarze
1	Osiedle Książek	445	3	0,7
2	Wymysłów i Zielonka	84	0	0,0
3	Osiedle Praga	875	2	0,2
4	Osiedle Kolejowa	1 973	13	0,7
5	Osiedle Wschód	3 207	13	0,4
6	Osiedle Powstańców	914	3	0,3
7	Osiedle Stara Wieś	830	12	1,4
8	Osiedle Podzamcze	325	0	0,0
9	Stare Miasto z przyległymi ulicami	2 001	29	1,4
10	Osiedle nad Zalewem	1 115	14	1,3
suma – obszar miejski		11 769	89	0,8
1	Barak	194	1	0,5
2	Chustki	442	1	0,2
3	Ciechostowice	855	7	0,8
4	Hucisko	203	0	0,0
5	Jankowice (w tym Mszadla)	198	1	0,5
6	Korzyce	115	0	0,0
7	Krzcięcin	86	0	0,0
8	Łazy	367	3	0,8
9	Majdów	563	3	0,5
10	Omięcín	120	0	0,0
11	Rybianka (w tym Długosz, Marywil)	220	2	0,9
12	Sadek	920	6	0,7
13	Szydłówek i Szydłówek II	731	5	0,7
14	Świerczek	344	0	0,0
15	Świniów	74	0	0,0
16	Wilcza Wola	108	0	0,0
17	Wola Korzeniowa	454	0	0,0
18	Wysocko	162	0	0,0
19	Wysoka	163	0	0,0
20	Zastronie	240	2	0,8
21	Zdziechów	594	3	0,5
suma – obszar wiejski		7 153	34	0,5
suma / średnia dla gminy miejsko – wiejskiej		18 922	123	0,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Szydłowcu (stan na 31.12.2015 r.)

*-w przypadku, gdy na podstawie jednego miejsca po przecinku nie można było porównać danych, wzięto pod uwagę kolejne miejsce po przecinku

Ryc. 13. Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w odniesieniu do 100 osób mieszkających na danym obszarze

Źródło: opracowanie własne

3.3.3. Sfera przestrzenno-funkcjonalna

W sferze przestrzenno – funkcjonalnej odniesiono się w mniejszym lub większym stopniu do takich zjawisk jak: degradacja stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, brak funkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska, niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę techniczną i społeczną, niedostosowanie rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru.

Na terenie Gminy Szydłowiec przeprowadzono inwentaryzację terenową. Oceniono stan budynków komunalnych, stwierdzając które z nich nadają się do remontu. Przy ocenie stanu budynków wzięto pod uwagę wyżej wymienione aspekty sfery przestrzenno – funkcjonalnej. Dlatego szacunkowa inwentaryzacja jest cennym źródłem informacji dotyczących badanego zjawiska. Podczas wizji terenowej i z informacji uzyskanych od mieszkańców i pracowników Urzędu Miejskiego w Szydłowcu wyznaczono przestrzenie zdegradowane cechujące się wysokim potencjałem rozwoju i które są istotne z punktu widzenia rozwoju społeczno-gospodarczego Miasta i Gminy.

Zgodnie z przeprowadzoną wizją terenową oraz wywiadem społecznym, wiele obiektów budowlanych położonych na terenie Gminy Szydłowiec cechuje się postępującą degradacją stanu technicznego oraz brakiem funkcjonowania rozwiązań technicznych, umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych.

W szczególności widoczne są niedostatki w zakresie termomodernizacji budynków mieszkalnych. Jak wynika z zebranych danych na terenie wskazanego obszaru istnieje duża potrzeba realizacji przedsięwzięć termomodernizacyjnych budynków.

Powszechnie przyjmuje się, że termomodernizacja to działanie mające na celu zmniejszenie zapotrzebowania i zużycia energii cieplnej na potrzeby danego budynku. Działania składające się na ten proces dotyczą wszelkich usprawnień w zakresie wytwarzania, przesyłania, wykorzystania i zmniejszania zużycia energii. W ich skład wchodzi:

- ocieplenie dachu/stropodachu,
- ocieplenie ścian,
- wymiana lub remont okien,
- modernizacja lub wymiana systemu grzewczego w budynku,
- unowocześnienie systemu wentylacji,
- usprawnienie systemu wytwarzania ciepłej wody użytkowej.

Największe straty ciepła są związane z przegrodami zewnętrznymi i w skrajnych przypadkach wynosić mogą do 35 % strat ciepła z całego domu. Dlatego niezmiernie istotne z punktu widzenia kosztów eksploatacji budynku jest prawidłowe dobranie materiałów budowlanych na przegrody zewnętrzne.

Inną ważną przyczyną strat ciepła, przekładających się na zużycie paliw i energii, jest niska sprawność instalacji grzewczej. Wynika to przede wszystkim z niskiej sprawności źródła ciepła, czyli kotła, ale także ze złego stanu technicznego wewnętrznej instalacji centralnego ogrzewania. Zły stan techniczny instalacji centralnego ogrzewania wynika przede wszystkim z jej rozregulowania, braku lub niedokładnego zaizolowania rur oraz zwężeń w przepływie czynnika grzewczego w rurach i grzejnikach spowodowane odkładaniem się osadów stałych. Wysokie zużycie energii cieplnej wynika również z braku

możliwości łatwej regulacji i dostosowania zapotrzebowania ciepła do zmieniających się warunków pogodowych (automatyka kotła) i potrzeb cieplnych w poszczególnych pomieszczeniach (zawory termostatyczne).

Kolejnym problemem związanym z brakiem możliwości efektywnego korzystania z obiektów budowlanych w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska jest wysoki udział nieruchomości mieszkalnych wykorzystujących tradycyjne surowce (np. węgiel kamienny, węgiel brunatny, drewno) do ogrzewania budynków mieszkalnych i przygotowania ciepłej wody użytkowej. Powoduje to powstawanie dużej ilości zanieczyszczeń stanowiących potencjalne zagrożenie dla zdrowia miejscowej ludności.

Indywidualne źródła ogrzewania budynków stanowią główne źródło „niskiej emisji”. Niska emisja to zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego szkodliwe dla zdrowia i środowiska substancjami powstałymi w wyniku procesów spalania paliw i innych procesów związanych z bytowaniem człowieka, m.in.: zaopatrzeniem w energię ciepłą budynków. Spaliny emitowane przez kominy o wysokości około 10 m (budynki mieszkalne), rozprzestrzeniają się w przyziemnych warstwach atmosfery. Niska wysokość emitorów w powiązaniu z częstą w okresie zimowym inwersją temperatury, sprzyja kumulacji zanieczyszczeń. Indywidualne gospodarstwa domowe nie posiadają urządzeń ochrony powietrza, wielkość emisji z tych źródeł jest trudna do oszacowania. Wprowadzanie do powietrza zanieczyszczeń z kotłowni budynków mieszkalnych przez osoby fizyczne nie podlega żadnym ograniczeniom prawnym, organizacyjnym i ekonomicznym.

Na uwagę zasługuje również fakt, że znaczna część wykorzystywanych w proponowanych obszarach zdegradowanych źródeł ogrzewania i ciepłej wody użytkowej nie odpowiada wymaganym standardom w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska. Wiek kotłów centralnego ogrzewania determinuje ich sprawność użytkową. Wraz ze wzrostem okresu przez jaki eksploatowany jest kocioł, spada jego sprawność grzewcza, czyli należy zużyć więcej paliwa, aby ogrzać tą samą powierzchnię. Powoduje to wzrost kosztów ogrzewania oraz wydzielanie większej ilości CO₂ do atmosfery.

Analizując możliwość efektywnego korzystania z obiektów budowlanych, w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska należy stwierdzić że na terenie Gminy Szydłowiec występuje mała liczba mikroinstalacji OZE np. panele słoneczne, ogniwa fotowoltaiczne czy pompy ciepła.

Dodatkowo należy podkreślić, że na opisywanym obszarze znajdują się obiekty ujęte w ewidencji zabytków, co potwierdza istotną wartość historyczną tych terenów.

Wskaźnik – nagromadzenie budynków komunalnych, których stan konstrukcji ogranicza lub uniemożliwia ich użytkowanie, mierzone liczbą domów i budynków mieszkalnych nadających się do remontu przypadającą na 100 ha obszaru

Warunki lokalnej egzystencji wynikające ze stanu budynków przeanalizowano za pomocą wskaźnika:

- nagromadzenie budynków, których stan konstrukcji ogranicza lub uniemożliwia ich użytkowanie, mierzone ilością liczby domów i budynków mieszkalnych nadających się do remontu przypadającą na 100 ha obszaru.

Na podstawie wstępnych informacji dotyczących stanu technicznego i funkcjonalnego budynków mieszkalnych na terenie Gminy Szydłowiec podjęto się inwentaryzacji terenowej. Cały obszar Gminy Szydłowiec został spisany, a wynikiem prac był wykaz domów i budynków mieszkalnych nadających się do remontu.

W tabeli przedstawiono wyniki analizy. Dane ilościowe dotyczące zinwentaryzowanych budynków odniesiono do powierzchni poszczególnych jednostek przestrzennych. Uzyskano w ten sposób wskaźnik dotyczący nagromadzenia budynków, których stan konstrukcji ogranicza lub uniemożliwia ich użytkowanie, mierzony liczbą domów i budynków mieszkalnych nadających się do remontu. Konieczność modernizacji dotyczy stolarki drzwiowej i okiennej, elewacji i dachu, a także dostosowania do norm efektywności energetycznej. Dane przedstawiono w odniesieniu do 100 ha.

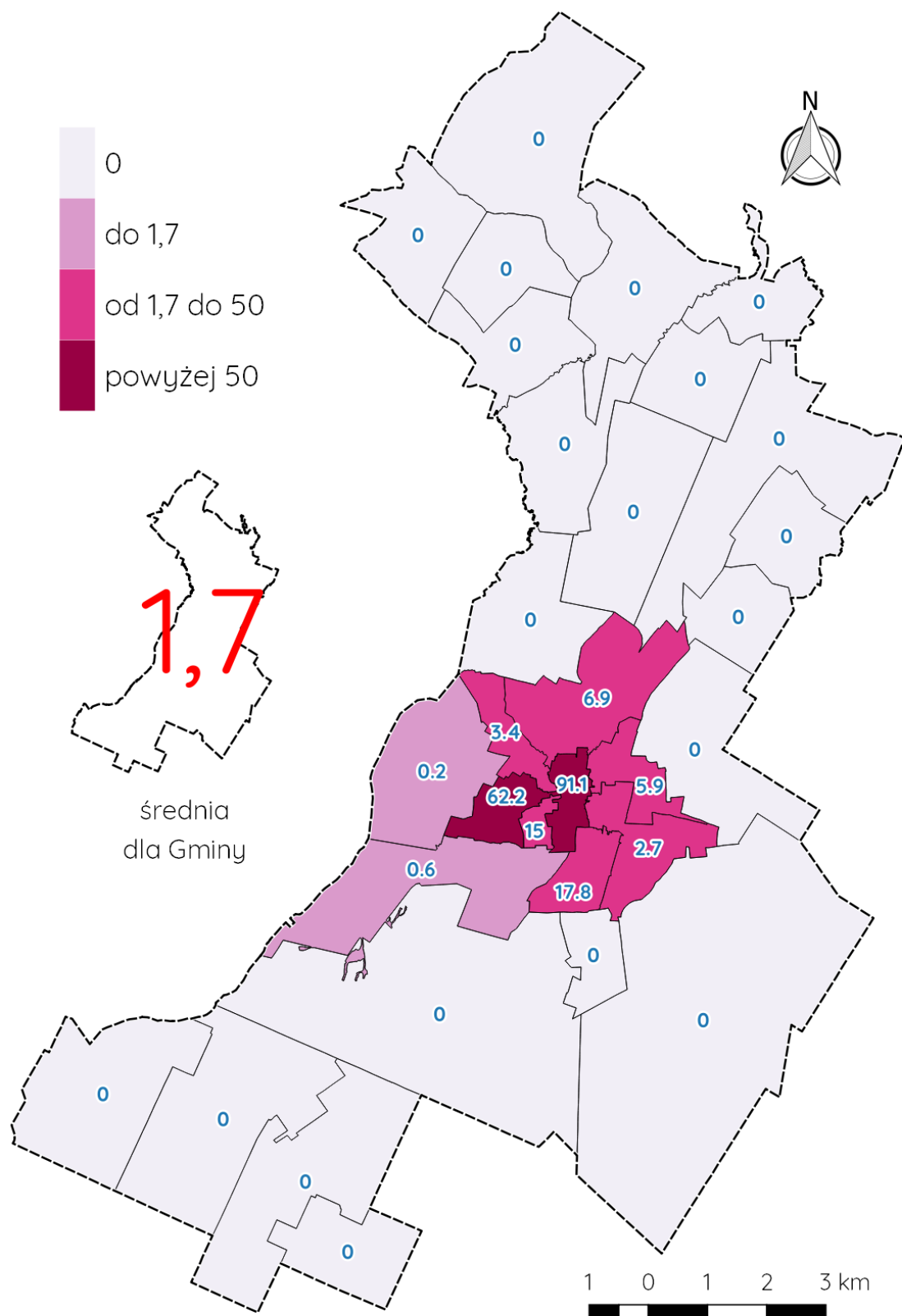
Średnia wartość nagromadzenia budynków, których stan konstrukcji ogranicza lub uniemożliwia ich użytkowanie wynosi na terenie gminy miejsko-wiejskiej 1,7 domów i budynków mieszkalnych (zasób komunalny) nadających się do remontu na 100 ha. Jednostki przestrzenne, dla których wartość wskaźnika jest mniej korzystna od wartości referencyjnej oznaczono tłem pomarańczowym. Warto podkreślić, że szczególnie wysoką wartość zdiagnozowano w jednostce przestrzennej Stare Miasto z przyległymi ulicami, gdzie wskaźnik wynosi 91,1. Duża liczba takich budynków koncentruje się m.in. przy ulicy Radomskiej cechującej się starą tkanką urbanistyczną.

Dane przedstawiono formie tabelarycznej oraz za pomocą ryciny.

Tabela 17. Nagromadzenie budynków komunalnych, których stan konstrukcji ogranicza lub uniemożliwia ich użytkowanie, mierzone liczbą domów i budynków mieszkalnych nadających się do remontu przypadającą na 100 ha obszaru

Lp.	Jednostka przestrzenna	Powierzchnia (ha)	Liczba domów i budynków mieszkalnych (zasób komunalny) nadających się do remontu	Nagromadzenie budynków komunalnych, których stan konstrukcji ogranicza lub uniemożliwia ich użytkowanie, mierzone liczbą domów i budynków mieszkalnych nadających się do remontu przypadającą na 100 ha obszaru
1	Osiedle Książek	514	3	0,6
2	Wymysłów i Zielonka	422	1	0,2
3	Osiedle Praga	394	27	6,9
4	Osiedle Kolejowa	223	6	2,7
5	Osiedle Wschód	135	8	5,9
6	Osiedle Powstańców	135	24	17,8
7	Osiedle Stara Wieś	119	74	62,2
8	Osiedle Podzamcze	117	4	3,4
9	Stare Miasto z przyległymi ulicami	90	82	91,1
10	Osiedle nad Zalewem	40	6	15,0
suma – obszar miejski		2 189	235	10,7
1	Barak	147	0	0,0
2	Chustki	260	0	0,0
3	Ciechostowice	719	0	0,0
4	Hucisko	614	0	0,0
5	Jankowice (w tym Mszadla)	523	0	0,0
6	Korzyce	342	0	0,0
7	Krzcięcin	302	0	0,0
8	Łazy	276	0	0,0
9	Majdów	658	0	0,0
10	Omięcín	800	0	0,0
11	Rybianka (w tym Długosz, Marywil)	392	0	0,0
12	Sadek	2 009	0	0,0
13	Szydłówek i Szydłówek II	510	0	0,0
14	Świerczek	222	0	0,0
15	Świniów	223	0	0,0
16	Wilcza Wola	256	0	0,0
17	Wola Korzeniowa	1494	0	0,0
18	Wysocko	400	0	0,0
19	Wysoka	292	0	0,0
20	Zastronie	478	0	0,0
21	Zdziechów	724	0	0,0
suma – obszar wiejski		11 641	0	0,0
suma / średnia dla gminy miejsko – wiejskiej		13 830	235	1,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Szydłowcu i Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szydłowcu, (stan na 31.12.2015 r.)

Ryc. 14. Nagromadzenie budynków komunalnych, których stan konstrukcji ogranicza lub uniemożliwia ich użytkowanie, mierzone liczbą domów i budynków mieszkalnych nadających się do remontu przypadającą na 100 ha obszaru

Źródło: opracowanie własne

Wskaźnik – liczba obiektów zabytkowych ujętych w Gminnej Ewidencji Zabytków przypadająca na 100 ha

Jako istotny czynnik świadczący o tożsamości historycznej mieszkańców Gminy Szydłowiec należy uznać liczbę obiektów zabytkowych ujętych w Gminnej Ewidencji Zabytków przypadającą na 100 ha.

Obiekty są zauważalnymi „wizytówkami” jednostek przestrzennych, które odznaczają się na tle pozostałych. Zabytki stanowią najgłębszy wyraz pozostałości wcześniejszych pokoleń wśród wszystkich historycznych obiektów. Są zatem wielowiekową spuścizną o najbardziej wartościowym znaczeniu. Historyczne założenia zachowane w pierwotnym i równocześnie dobrym stanie pozytywnie oddziałują na mieszkańców. W przypadku ich złego stanu zachowania i braku opieki nad nimi mogą stać się miejscami, które będą sprzyjały licznym patologiom społecznym (np. nieoświetlony park, czy też popadające w stan ruiny obiekty budowlane).

Dlatego w myśl zasady wspólnego dbania o dziedzictwo kulturowe oraz niedopuszczenie do rodzenia się patologii społecznych (zgodnie z zasadą ex – ante) obiekty te powinny być utrzymywane, modernizowane i w dalszym etapie monitorowane. Zabytki nieruchome mogą być również obiektami użyteczności publicznej, które służą mieszkańcom gminy jako przestrzeń otwarte (np. parki) lub zamknięte (obiekty budowlane).

W Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Szydłowiec figuruje 196 obiektów, z czego 68 na obszarze wiejskim, natomiast 128 w Szydłowcu. Wykaz jest dostępny w Programie Opieki nad Zabytkami Gminy Szydłowiec będącym załącznikiem do uchwały Nr 104/XVI/12 Rady Miejskiej w Szydłowcu z dnia 26 marca 2012 r. Ze względu na fakt, że jest to dokument ogólnie dostępny zamieszczony na stronie internetowej Gminy Szydłowiec pod adresem www.bip.szydlowiec.pl/system/obj/2735_U2012.104.z.pdf w niniejszym opracowaniu nie przedstawia się zestawienia obiektów ujętych w Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Szydłowiec.

Poniżej przedstawiono jednak wykaz zabytków na terenie Gminy Szydłowiec ujętych w rejestrze zabytków województwa mazowieckiego. Są to obiekty o najwyższej wartości historycznej, architektonicznej i kulturowej.

Tabela 18. Wykaz zabytków na terenie Gminy Szydłowiec ujętych w rejestrze zabytków dla województwa mazowieckiego

Lp.	Miejscowość	Nazwa obiektu	Nr rejestru	Data
1	Krzcięcin	park pałacowy	463/A	02.09.1991
2	Szydłowiec	kościół par. p.w. św. Zygmunta, dzwonnica, ogrodzenie	272/A/56	16.10.1956
			393	21.06.1967
			160/A	18.03.1982
3	Szydłowiec	cmentarz rzym.-kat	377/A	29.02.1988
4	Szydłowiec	cmentarz żydowski, k. XVII	845	2.04.1959
			406/A	08.05.1989
5	Szydłowiec	ratusz	273/A/56	16.10.1956
			395	23.06.1967
			55/A	07.05.1980
6	Szydłowiec	zajazd, ul. Radomska 60, XIX	840/A	15.03.1975

Lp.	Miejscowość	Nazwa obiektu	Nr rejestru	Data
7	Szydłowiec	d. szkoła, Rynek / Świerczewskiego 5, 1820	452/A	06.09.1972
8	Szydłowiec	zespół zamku, XVI-XIX: zamek i dawny ogród z fosą	19/A/47	11.02.1947
			394	23.06.1967
			161/A	18.03.1982
9	Szydłowiec	lodownia (w d. browarze Stumpfów), 2 poł. XIX	344/A	18.06.1986
10	Szydłowiec	budynek mieszkalny wraz z „domem modlitwy” prywatną bożnicą z pierwszej połowy XX w.	A - 1044	09.09.2011
11	Świerczek	dróżniczówka, 1840 (ob. adres Szydłowiec, ul. Kościuszki 297)	398/A	03.04.1989

Źródło: opracowanie własne na podstawie rejestru zabytków nieruchomych Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Warszawie

Liczba obiektów zabytkowych ujętych w Gminnej Ewidencji Zabytków przypadająca na 100 ha w skali całej gminy miejsko-wiejskiej Szydłowiec wynosi 1,4 przy czym dla obszaru wiejskiego wynosi 0,6 natomiast dla Szydłowca jest wyższa i wynosi 5,8.

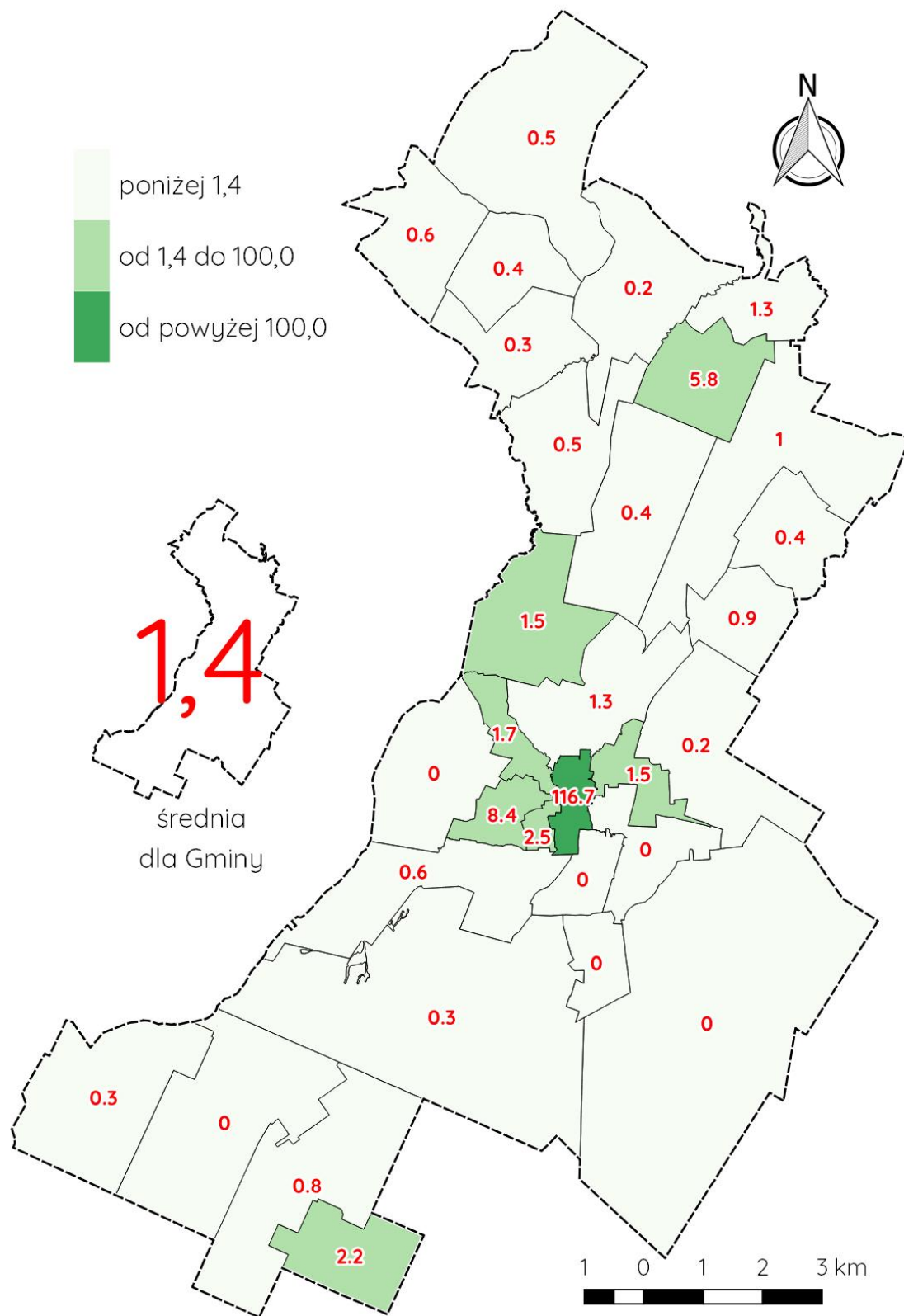
Liczbę obiektów zabytkowych ujętych w Gminnej Ewidencji Zabytków przypadającą na 100 ha w ujęciu poszczególnych jednostek przestrzennych, przedstawiono w tabeli. Tłem pomarańczowym oznaczono wartości wskazujące, że nagromadzenie obiektów zabytkowych jest wyższe niż przeciętna wartość dla gminy miejsko-wiejskiej. Zdaniem autorów niniejszego opracowania duża ilość obiektów zabytkowych może stanowić przyczynę wielu negatywnych zjawisk opisanych we wcześniejszej części opracowania. Najwyższa liczba obiektów zabytkowych ujętych w Gminnej Ewidencji Zabytków przypadająca na 100 ha występuje w jednostce przestrzennej Stare Miasto z przyległymi ulicami (116,7).

Obiekty zabytkowe mimo swej wartości historycznej wymagają większych nakładów finansowych celem dostosowania ich do zamieszkania czy prowadzenia działalności gospodarczej. Wiąże się to z kosztami remontów i bieżącego utrzymania takich obiektów. Ich przebudowa jest również utrudniona przez przepisy prawne. Zgodnie z wcześniej przedstawionymi danymi, w jednostce przestrzennej Stare Miasto z przyległymi ulicami notuje się dużą liczbę wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych, a także odpływ mieszkańców (depopulacja). Zjawiska te są znacznie bardziej nasilone niż w wielu innych obszarach gminy. Jednocześnie Stare Miasto z przyległymi ulicami, to miejsce występowania dużej ilości interwencji Policji. Znaczna część osób zamieszkujących ten obszar znajduje się w trudnej sytuacji finansowej, przez co zmuszona jest korzystać ze świadczeń pomocy społecznej, a mimo to nie jest w stanie ponieść kosztów najmu lokali komunalnych i socjalnych.

Tabela 19. Liczba obiektów zabytkowych ujętych w Gminnej Ewidencji Zabytków przypadająca na 100 ha

Lp.	Jednostka przestrzenna	Powierzchnia (ha)	Liczba obiektów zabytkowych ujętych w Gminnej Ewidencji Zabytków	Liczba obiektów zabytkowych ujętych w Gminnej Ewidencji Zabytków przypadająca na 100 ha
1	Osiedle Książek	514	3	0,6
2	Wymysłów i Zielonka	422	0	0,0
3	Osiedle Praga	394	5	1,3
4	Osiedle Kolejowa	223	0	0,0
5	Osiedle Wschód	135	2	1,5
6	Osiedle Powstańców	135	0	0,0
7	Osiedle Stara Wieś	119	10	8,4
8	Osiedle Podzamcze	117	2	1,7
9	Stare Miasto z przyległymi ulicami	90	105	116,7
10	Osiedle nad Zalewem	40	1	2,5
suma – obszar miejski		2 189	128	5,8
1	Barak	147	0	0,0
2	Chustki	260	1	0,4
3	Ciechostowice	719	0	0,0
4	Hucisko	614	2	0,3
5	Jankowice (w tym Mszadla)	523	2	0,4
6	Korzyce	342	2	0,6
7	Krzcięcin	302	1	0,3
8	Łazy	276	6	2,2
9	Majdów	658	5	0,8
10	Omięcín	800	4	0,5
11	Rybianka (w tym Długosz, Marywil)	392	6	1,5
12	Sadek	2 009	1	0,0
13	Szydłówek i Szydłówek II	510	1	0,2
14	Świerczek	222	2	0,9
15	Świniów	223	3	1,3
16	Wilcza Wola	256	1	0,4
17	Wola Korzeniowa	1494	4	0,3
18	Wysocko	400	2	0,5
19	Wysoka	292	17	5,8
20	Zastronie	478	1	0,2
21	Zdziechów	724	7	1,0
suma – obszar wiejski		11 641	68	0,6
suma / średnia dla gminy miejsko – wiejskiej		13 830	196	1,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Szydłowcu (stan na 31.12.2015 r.)

Ryc. 15. Liczba obiektów zabytkowych ujętych w Gminnej Ewidencji Zabytków przypadająca na 100 ha
Źródło: opracowanie własne

3.3.4. Zdegradowane przestrzenie – analiza jakościowa

Na terenie Gminy Szydłowiec występują przestrzenie, które zatraciły swoje pierwotne funkcje i znaczenie lub pozostają nie wykorzystane i niezagospodarowane w odpowiedni sposób. Wspólną ich cechą jest wysoki potencjał rozwoju i istotne znaczenie dla rozwoju Miasta i Gminy. Odpowiednie ich wykorzystanie poprzez przywrócenie im funkcjonalności dzięki zmianie sposobu ich użytkowania, przywróceniu dawnej funkcji, czy modernizacji zniszczonej infrastruktury. Na podstawie wizji terenowej i informacji uzyskanych od pracowników Urzędu Miejskiego i mieszkańców określono przestrzenie zdegradowane, które posiadają rozwoju na rzecz aktywizacji społeczno-gospodarczej i opisano je poniżej.

Zalew w Szydłowcu to sztuczny zbiornik wodny retencyjno-rekreacyjny w Mieście Szydłowiec. Utworzony został w latach 70 XX wieku na rzece Korzeniówce. W ostatnich latach popada w coraz to większą degradację. Począwszy od powolnego zaniku oferty usługowej nad Zalewem po pogarszający się stan wody, który doprowadził w 2014 roku do wprowadzenia zakazu kąpieli utracił swoje znaczenie i przestał pełnić pierwotną funkcję. Zalew w Szydłowcu był wcześniej często odwiedzanym miejscem, gdzie mieszkańcy mogli spędzać swój wolny czas. Obecnie mieszkańcy Szydłowca udają się nad najbliższy zbiornik wodny, gdzie można korzystać z szerokiej oferty usługowej i kąpieli do pobliskich Chlewisz. Dlatego zasadnym wydaje się objęcie danego obszaru działaniami rewitalizacyjnymi, który posiada ogromny potencjał rozwoju dla całej Gminy Szydłowiec, w tym mieszkańców przyszłego obszaru rewitalizacji. Teren ten cechuje wysoki potencjał jako miejsce rekreacyjno-wypoczynkowe, którego wyraźnie brakuje. Jest to jedyny zbiornik wodny w Szydłowcu, któremu dzięki odpowiednim działaniom rekultywacyjnym może zostać przywrócona ponowna możliwość kąpieli. Jest to miejsce atrakcyjne dla inwestorów, którzy mogą prowadzić swoją działalność gospodarczą dla osób i turystów odwiedzających zalew. Dany zbiornik wodny dzięki odpowiedniemu zapleczu usługowemu może stać się całoroczną atrakcją turystyczną i miejscem rekreacji dla mieszkańców, co wydatnie poprawia jakości ich życia i sprzyja integracji społecznej.

Tereny nad rzeką Korzeniówką położone pomiędzy Parkiem Zamkowym, a Zalewem są niewykorzystaną i niezagospodarowaną przestrzenią o wysokim potencjale rozwoju. Wykorzystanie potencjału tego miejsca przyczyni się poprawy jakości życia mieszkańców, wzmocnienia tożsamości historycznej miejscowej ludności, dzięki stworzeniu im odpowiedniej infrastruktury na rzecz aktywizacji i integracji społecznej, która jest ważna w kontekście wyjścia z sytuacji kryzysowej obszaru rewitalizacji. Przede wszystkim istotne jest stworzenie ciągu komunikacyjnego, jaki połączy tereny zabudowy mieszkaniowej, ze sklepami, lokalami usługowymi, rzemieślniczymi, gastronomicznymi i noclegowymi. Wpłynie to bez wątpienia na zaktywizowanie gospodarcze tego terenu, a także będzie sprzyjać zwiększeniu dostępności do podstawowych walorów i zasobów Szydłowca.

Dodatkowo, dzięki odpowiedniemu zagospodarowaniu mogą one połączyć najważniejsze atrakcje kulturowe Gminy Szydłowiec (w postaci zabytków architektury tj. Zamek Szydłowiecki i Radziwiłłów, Kościół Farny, czy Rynek Wielki i Ratuszem) z terenami rekreacyjno-wypoczynkowymi nad Zalewem. Wzmocni to spójność obszaru i wpłynie na większą aktywność mieszkańców, którzy uzyskają lepszy dostęp do kultury i możliwość aktywnego i pożytecznego spędzania czasu. Na obszarze tym obowiązuje MPZP, który przedstawia kierunki rozwoju tego miejsca w charakterze zagospodarowania terenów

zieleni na cele rekreacyjno-wypoczynkowe, a także ciąg pieszy, który zostałby zlokalizowany wzdłuż rzeki. Wprowadzenie tej koncepcji zagospodarowania mogłoby by zaaktywizować i przybliżyć tereny nadrzeczne mieszkańcom w miasta. W Szydłowcu występuje natomiast deficyt wysokiej jakości, atrakcyjnych przestrzeni publicznych.

Łom Podkowiński to stanowisko dokumentacyjne, którego celem jest zachowanie ściany nieczynnego kamieniołomu wglębnego piaskowców szydłowieckich. Jest to miejsce, które chroni dziedzictwo historyczne Szydłowca w postaci wydobywania piaskowca szydłowieckiego, który niewątpliwie jest wizytówką miasta. Piaskowiec szydłowiecki jest obecny w tkance miejskiej, a w szczególności w najważniejszych obiektach zabytkowych. W tożsamości historycznej i kulturowej mieszkańców Gminy Szydłowiec jest to miejsce szczególne, wyróżniające ten obszar z innych.

Jest to również miejsce o wysokim potencjale wykorzystania na cele aktywizacji turystycznej miasta, które może stać jedną z jego głównych atrakcji. Jednak obecny stan zagospodarowania dawnego kamieniołomu jest nieodpowiedni do jego znaczenia. Potencjał wykorzystania i zintegrowania z pozostałymi atrakcjami turystycznymi w jednej ofercie turystycznej Szydłowca może przyczynić się do wzrostu ruchu turystycznego. Skutkiem większej ilości osób odwiedzających miasto jest rozwój przedsiębiorczości związanej z turystyką, a także dodatkowa promocja miasta.

Plac Wolności jest jeden z trzech głównych placów Szydłowca, który dawniej nazywany był Rynkiem Słomianym. Podłoże placu nie jest równe, leży on bowiem na wysokości od 225 do 228 metrów n.p.m., a jego powierzchnia wynosi 9400 m². Obecnie pełni funkcje komunikacyjne i handlowe, mieści się na nim dworzec autobusowy i kilka sklepów. Jednak stan zagospodarowania przestrzeni i degradacji infrastruktury placu sprawia, że nie jest on funkcjonalny. Dworzec autobusowy nie posiada siedziby w żadnym budynku, nie ma poczekalni, ani żadnych usług towarzyszących. Zieleń na placu jest nieuporządkowana, stan techniczny nawierzchni dróg okalających plac również jest bardzo zły, o czym świadczą liczne ubytki w ich nawierzchni. Plac wymaga gruntownej modernizacji i zaznaczenia jego ważnej funkcji komunikacyjnej poprzez odpowiednie zagospodarowanie terenu na potrzeby dworca autobusowego.

Plac Marii Konopnickiej jest jednym z trzech głównych placów Szydłowca. Położony w centrum miasta na zbiegu ulic Radomskiej i Widok nazywany dawniej Rynkiem Skalecznym. Plac pełni obecnie funkcje reprezentacyjne, administracyjne (przy placu mieści się Sąd Rejonowy), a także usługowe. Jednak stan techniczny infrastruktury, jak i stan zagospodarowania zieleni świadczy o niskiej jakości przestrzeni. Plac jest mało atrakcyjny ze względu na nie uporządkowaną i zaniedbaną zielenią, zniszczoną małą architekturę np. zdewastowane ławki, nieczynną fontannę, a także zdegradowane alejki. Nie zmienił on swojego kształtu, ani nie był remontowy przez wiele lat. Mało atrakcyjna przestrzeń nie przyciąga mieszkańców, ani przedsiębiorców o czym świadczyły puste lokale do wynajęcia. Jednak dzięki odpowiednim działaniom można przywrócić dawne znaczenie tego miejsca i stworzyć odnowioną przestrzeń publiczną, która z powrotem zachęci do korzystania z niej. Może stać się ona miejscem aktywizacji społeczno-gospodarczej.

Kino „Górnik” jest klasycznym przykładem infrastruktury kulturalnej, która utraciła swoje znaczenie. Kino zostało zamknięte na początku XXI w. Jednak obecnie wśród lokalnej społeczności zaszła potrzeba jego reaktywacji. Stan budynku, w którym mieści się kino nie

zmienił się w ogóle od czasu jego zamknięcia. Dlatego zachodzi potrzeba szeroko zakrojonych prac modernizacyjnych aby przystosować obiekt do pełnienia docelowej funkcji. Wcześniej były już prowadzone akcje społeczne przez Towarzystwo Aktywnych Kulturalnie PROJEKTORIAT, które miały na celu przypomnienie mieszkańcom miasta o nieczynnym kinie. Zostało również uruchomione kino plenerowe w okresie letnim (Sierpniowe Kino na Rynku Wielkim), które cieszyło się dużą popularnością. To świadczy o potencjalnej potrzebie modernizacji kina i przywrócenia mu dawnej funkcji.

3.3.5. Podsumowanie analizy wskaźnikowej

Na bazie przeprowadzonej analizy wskaźnikowej, przeprowadzono podsumowanie zebranych wyników. W diagnozie przedstawiono stan rozwoju Gminy Szydłowiec w poszczególnych sferach.

Należy podkreślić fakt, że wartość obliczoną dla jednostki przestrzennej, za każdym razem porównywano do wartości referencyjnej. Dzięki temu pokazano w których jednostkach przestrzennych negatywne zjawiska są nasilone bardziej niż przeciętnie w Gminie Szydłowiec. Wartości wskazujące na taki fakt oznaczono tłem pomarańczowym.

Wartością referencyjną została określona za każdym razem wartość średnia dla całej gminy miejsko-wiejskiej. Dzięki temu każdej z jednostek przestrzennych przypisano konkretne wartości umożliwiające porównywanie jednostek między sobą. Co istotne, nie porównywano wyłącznie danych bezwzględnych, ale za każdym razem przedstawiono odniesienie, np. do powierzchni lub liczby ludności, dzięki temu dane są czytelne, porównywalne i reprezentatywne.

SFERA SPOŁECZNA

Biorąc pod uwagę niekorzystne tendencje demograficzne o charakterze przestrzennym polegające na odpływie mieszkańców z określonych jednostek przestrzennych do innych przeanalizowano zmiany liczby ludności w latach 2013-2015. Porównano liczbę ludności wg stanu na 31.12.2015 r. w stosunku do liczby ludności wg stanu na 31.12.2013 r. W przypadku, gdy przedstawiona w tabeli wartość jest niższa niż 100, to mamy do czynienia z depopulacją, tj. wyludnianiem się obszaru. Jednak za wartość bazową przyjęto wskaźnik 97,9, tj. wartość średnią dla całej gminy. Okazuje się, że w ubytek ludności notowany jest w skali całej Gminy Szydłowiec, ale w określonych jednostkach przestrzennych jest szczególnie istotny (im wartość bliższa 0, tym ubytek ludności jest większy).

W analizie uwzględniono zaawansowanie procesu starzenia się ludności poddano. Obliczono udział (%) ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze, który dla gminy miejsko-wiejskiej wg stanu na 31.12.2015 r. wyniósł 19,2 %. Jednostki przestrzenne, dla których wartość jest mniej korzystna, tj. przekracza 19,2 % cechują się stosunkowo wysokim udziałem liczby ludności w wieku poprodukcyjnym. Takie wartości oznaczono tłem pomarańczowym.

W ramach badania problemów rynku pracy przeanalizowano liczbę osób bezrobotnych ogółem, liczbę osób długotrwale bezrobotnych, pozostających bez pracy co najmniej 24 miesiące. Dane przedstawiono w odniesieniu do każdej jednostki analitycznej

z osobna, a także uwzględniając średnie dla obszaru miejskiego, wiejskiego i całej Gminy Szydłowiec.

W celu określenia problemu bezrobocia w Gminie Szydłowiec przytoczono dane względne. Określono udział (%) osób bezrobotnych w ludności ogółem na danym obszarze. Wynosi on przeciętnie 10,4 % i była to wartość do której porównano pozostałe wyniki. Gdy dla jednostki analitycznej stwierdzono większy udział (%) osób bezrobotnych w ludności ogółem na danym obszarze, to wartość oznaczono tłem pomarańczowym. Oznacza to występowanie stanu kryzysowego ze względu na problem bezrobocia.

W ramach analizy samowystarczalności ekonomicznej ludności i gospodarstw domowych analizie poddano liczbę rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej przypadająca na 100 mieszkańców danego obszaru, a także wielkość zaległości czynszowych w lokalach komunalnych i socjalnych (w zł) przypadająca na 100 mieszkańców. Za obszary znajdujące się w stanie kryzysowym uznano jednostki przestrzenne, w których:

- liczba rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej przypadająca na 100 mieszkańców była wyższa niż 4,8,
- wielkość zaległości czynszowych w lokalach komunalnych i socjalnych (w zł) przypadająca na 100 mieszkańców jest wyższa niż 680,4 zł.

Biorąc pod uwagę dane dotyczące bezpieczeństwa i porządku uwzględniono następujące wskaźniki:

- liczba interwencji służb porządkowych z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego przypadająca na 100 mieszkańców danego obszaru. Wartość referencyjna wyniosła 9,9.
- liczba popełnionych przestępstw kryminalnych przypadająca na 100 mieszkańców danego obszaru. Wartość referencyjna wyniosła 0,9.

Jednostki przestrzenne, w których liczba interwencji lub popełnionych przestępstw kryminalnych jest wyższa niż wartość referencyjna cechują się zmniejszonym poziomem bezpieczeństwa. Jest to przesłanka do wskazania stanu kryzysowego.

SFERA GOSPODARCZA

W celu przedstawienia warunków działalności gospodarczej wzięto pod uwagę liczbę wyrejestrowanych w 2015 r. podmiotów gospodarczych w odniesieniu do 100 osób mieszkających na danym obszarze. Średnia wartość dla gminy miejsko-wiejskiej Szydłowiec wynosi 6,5. Oznacza to, że liczba podmiotów gospodarczych, jaka w 2015 r. została wyrejestrowana wynosi 6,5 na 100 mieszkańców. Te jednostki przestrzenne, w których notuje się więcej wyrejestrowań podmiotów gospodarczych cechują się słabą kondycją gospodarczą. Ze względu na występowanie stanu kryzysowego, wskazane jest prowadzenie tam działań skierowanych na poprawę sytuacji gospodarczej.

SFERA PRZESTRZENNO - FUNKCJONALNA

W zakresie przestrzenno- funkcjonalnych warunków lokalnej egzystencji przedstawiono:

- liczbę obiektów zabytkowych ujętych w Gminnej Ewidencji Zabytków przypadającą na 100 ha. Wartość referencyjna wynosi 1,4,

- nagromadzenie budynków komunalnych, których stan konstrukcji ogranicza lub uniemożliwia ich użytkowanie, mierzone liczbą domów i budynków mieszkalnych nadających się do remontu przypadającą na 100 ha obszaru. Wartość referencyjna wynosi 1,7.

W przypadku obu wskaźników, w tabeli tłem pomarańczowym oznaczono wartości świadczące o zwiększonej koncentracji liczby obiektów zabytkowych, a także nagromadzenia budynków komunalnych, których stan konstrukcji ogranicza lub uniemożliwia ich użytkowanie. Zwiększona koncentracja jest równoznaczna z występowaniem wartości wyższej niż średnia wartość dla gminy miejsko-wiejskiej.

W tabeli przedstawiono podsumowanie analizy wskaźnikowej na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Miasta Szydłowca. Kolorem pomarańczowym oznaczono wartości mniej korzystne niż średnia wartość dla wszystkich wydzielonych jednostek przestrzennych. Oznaczenie tłem pomarańczowym świadczy o występowaniu stanu kryzysowego w jednostce przestrzennej w odniesieniu do uwzględnionego wskaźnika.

Tabela 20. Zestawienie wskaźników dotyczących sfery społecznej uwzględnionych w procedurze wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Szydłowiec

Lp.	Jednostka przestrzenna	Zmiana liczby ludności w latach 2013 - 2015 (wartość 100 oznacza stałą liczbę ludności, wartość niższa depopulację, tj. wyludnianie się obszaru)	Udział (%) ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze	Udział (%) osób bezrobotnych w ludności ogółem na danym obszarze	Liczba rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej przypadająca na 100 mieszkańców danego obszaru	Wielkość zaległości czynszowych w lokalach komunalnych i socjalnych (w zł) przypadająca na 100 mieszkańców	Liczba interwencji służb porządkowych z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego przypadająca na 100 mieszkańców danego obszaru	Liczba popełnionych przestępstw kryminalnych przypadająca na 100 mieszkańców danego obszaru
1	Osiedle Książek	101,8	18,0	10,6	4,7	0,0	4,0	0,2
2	Wymysłów i Zielonka	103,7	11,9	21,4	0,0	0,0	3,6	0,0
3	Osiedle Praga	99,0	22,6	7,7	3,8	1 944,6	14,3	1,3
4	Osiedle Kolejowa	97,8	18,2	8,4	3,0	748,5	8,2	0,8
5	Osiedle Wschód	93,0	24,3	8,5	3,0	1 717,8	10,8	1,0
6	Osiedle Powstańców	101,7	15,2	8,1	4,4	0,0	13,1	0,9*
7	Osiedle Stara Wieś	99,4	16,4	12,3	5,3	1 125,5	6,3	0,4
8	Osiedle Podzamcze	100,6	16,3	9,8	4,0	0,0	14,5	0,9*
9	Stare Miasto z przyległymi ulicami	96,4	23,8	10,4*	5,0	1 625,5	19,8	1,7
10	Osiedle nad Zalewem	103,0	7,9	9,4	2,9	0,0	3,9	0,4
suma – obszar miejski		97,4	19,7	9,3	3,7	1 093,9	11,2	1,0
1	Barak	87,8	16,0	11,9	2,6	0,0	39,7	3,6
2	Chustki	104,0	16,1	13,3	4,3	0,0	26,7	0,0
3	Ciechostowice	98,1	13,7	14,7	8,5	0,0	1,6	0,1
4	Hucisko	101,5	22,7	8,4	2,0	0,0	4,9	0,5
5	Jankowice (w tym Mszadla)	101,5	17,2	9,1	6,1	0,0	3,5	0,0
6	Korzyce	102,7	27,8	5,2	7,0	0,0	1,7	0,0
7	Krzcięcin	100,0	10,5	17,4	7,0	0,0	4,7	1,2

Lp.	Jednostka przestrzenna	Zmiana liczby ludności w latach 2013 - 2015 (wartość 100 oznacza stałą liczbę ludności, wartość niższa depopulację, tj. wyludnianie się obszaru)	Udział (%) ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze	Udział (%) osób bezrobotnych w ludności ogółem na danym obszarze	Liczba rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej przypadająca na 100 mieszkańców danego obszaru	Wielkość zaległości czynszowych w lokalach komunalnych i socjalnych (w zł) przypadająca na 100 mieszkańców	Liczba interwencji służb porządkowych z powodu zakłócenia miru domowego i porządku publicznego przypadająca na 100 mieszkańców danego obszaru	Liczba popełnionych przestępstw kryminalnych przypadająca na 100 mieszkańców danego obszaru
8	Łazy	95,1	20,4	13,1	11,2	0,0	4,6	0,8
9	Majdów	98,3	16,2	12,1	6,9	0,0	5,0	0,5
10	Omięcín	97,6	37,5	9,2	5,8	0,0	7,5	0,8
11	Rybianka (w tym Długosz, Marywil)	103,3	18,6	13,2	5,9	0,0	5,9	3,6
12	Sadek	97,8	22,8	10,0	6,1	0,0	6,0	0,8
13	Szydłówek i Szydłówek II	97,7	15,9	12,0	4,5	0,0	9,0	0,5
14	Świerczek	100,3	14,5	15,7	7,6	0,0	14,8	0,6
15	Świniów	97,4	8,1	27,0	16,2	0,0	5,4	0,0
16	Wilcza Wola	97,3	23,1	9,3	11,1	0,0	9,3	2,8
17	Wola Korzeniowa	100,7	21,6	13,7	5,7	0,0	5,3	1,3
18	Wysocko	96,4	19,8	13,6	6,2	0,0	3,1	0,6
19	Wysoka	96,4	23,9	9,8	3,7	0,0	11,7	2,5
20	Zastronie	98,0	24,2	5,8	7,9	0,0	4,2	0,4
21	Zdziechów	100,5	15,8	13,0	5,9	0,0	2,7	0,8
suma – obszar wiejski		98,7	18,5	12,2	6,5	0,0	7,8	0,8
suma dla gminy miejsko – wiejskiej		97,9	19,2	10,4	4,8	680,4	9,9	0,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie zebranych danych

*-ze względu wartość zbliżoną do średniej dla całej gminy, w celu porównania obu wartości uwzględniono kolejne miejsca po przecinku

Tabela 21. Zestawienie wskaźników dotyczących sfer: gospodarczej i przestrzenno-funkcjonalnej uwzględnionych w procedurze wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Szydłowiec

Lp.	Jednostka przestrzenna	Liczba obiektów zabytkowych ujętych w Gminnej Ewidencji Zabytków przypadająca na 100 ha	Liczba wyrejestrowanych w 2015 r. podmiotów gospodarczych w odniesieniu do 100 osób mieszkających na danym obszarze	Nagromadzenie budynków komunalnych, których stan konstrukcji ogranicza lub uniemożliwia ich użytkowanie, mierzone liczbą domów i budynków mieszkalnych nadających się do remontu przypadającą na 100 ha obszaru
1	Osiedle Książek	0,6	0,7*	0,6
2	Wymysłów i Zielonka	0,0	0,0	0,2
3	Osiedle Praga	1,3	0,2	6,9
4	Osiedle Kolejowa	0,0	0,7*	2,7
5	Osiedle Wschód	1,5	0,4	5,9
6	Osiedle Powstańców	0,0	0,3	17,8
7	Osiedle Stara Wieś	8,4	1,4	62,2
8	Osiedle Podzamcze	1,7	0,0	3,4
9	Stare Miasto z przyległymi ulicami	116,7	1,4	91,1
10	Osiedle nad Zalewem	2,5	1,3	15,0
suma – obszar miejski		5,8	0,8	10,7
1	Barak	0,0	0,5	0,0
2	Chustki	0,4	0,2	0,0
3	Ciechostowice	0,0	0,8	0,0
4	Hucisko	0,3	0,0	0,0
5	Jankowice (w tym Mszadla)	0,4	0,5	0,0
6	Korzyce	0,6	0,0	0,0
7	Krzcięcin	0,3	0,0	0,0
8	Łazy	2,2	0,8	0,0
9	Majdów	0,8	0,5	0,0
10	Omięcín	0,5	0,0	0,0
11	Rybianka (w tym Długosz, Marywil)	1,5	0,9	0,0
12	Sadek	0,0	0,7*	0,0

Lp.	Jednostka przestrzenna	Liczba obiektów zabytkowych ujętych w Gminnej Ewidencji Zabytków przypadająca na 100 ha	Liczba wyrejestrowanych w 2015 r. podmiotów gospodarczych w odniesieniu do 100 osób mieszkających na danym obszarze	Nagromadzenie budynków komunalnych, których stan konstrukcji ogranicza lub uniemożliwia ich użytkowanie, mierzone liczbą domów i budynków mieszkalnych nadających się do remontu przypadającą na 100 ha obszaru
13	Szydłówek i Szydłówek II	0,2	0,7*	0,0
14	Świerczek	0,9	0,0	0,0
15	Świniów	1,3	0,0	0,0
16	Wilcza Wola	0,4	0,0	0,0
17	Wola Korzeniowa	0,3	0,0	0,0
18	Wysocko	0,5	0,0	0,0
19	Wysoka	5,8	0,0	0,0
20	Zastronie	0,2	0,8	0,0
21	Zdziechów	1,0	0,5	0,0
suma – obszar wiejski		0,6	0,5	0,0
suma dla gminy miejsko – wiejskiej		1,4	0,7	1,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie zebranych danych

*-w przypadku, gdy na podstawie jednego miejsca po przecinku nie można było porównać danych, wzięto pod uwagę kolejne miejsce po przecinku

3.3.6. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Procedura wyznaczenia obszaru zdegradowanego na terenie Miasta Szydłowca została przeprowadzona w następujący sposób:

- 1) Dokonano analizy wskaźnikowej wszystkich jednostek przestrzennych, uwzględniając zweryfikowane, mierzalne i porównywalne dane. Spośród 10 zastosowanych wskaźników, 7 dotyczy sfery społecznej, 2 odnoszą się do sfery przestrzenno-funkcjonalnej, 1 do sfery gospodarczej.
- 2) Za obszary zdegradowane uznano te jednostki przestrzenne, na terenie których dokonana diagnoza wykazała wartości mniej korzystne niż średnia wartość dla Gminy Szydłowiec w przypadku co najmniej 5 wskaźników ze sfery społecznej, a dodatkowo minimum jedna wartość wybranego wskaźnika ze sfery gospodarczej lub przestrzenno-funkcjonalnej przyjmuje wartość mniej korzystną niż średnia wartość dla Gminy Szydłowiec Szydłowca.

Wobec zebranych informacji proponuje się **uznanie za obszar zdegradowany** jednostek przestrzennych: Osiedle Wschód oraz Stare Miasto z przyległymi ulicami, gdzie zdiagnozowano nasilone problemy o charakterze społecznym oraz gospodarczym lub przestrzenno - funkcjonalnym. Szczegółowa mapa pozwalająca na ustalenie dokładnego przebiegu granic obszaru zdegradowanego stanowi załącznik do niniejszego opracowania.

W wyniku przeprowadzonej diagnozy stwierdzono, że w ramach jednostki przestrzennej **Stare Miasto z przyległymi ulicami** występują pogłębione negatywne zjawiska społeczne, przestrzenno-funkcjonalne i gospodarcze.

Wszystkie wzięte pod uwagę wskaźniki świadczą o występowaniu stanu kryzysowego w wymienionej jednostce przestrzennej, gdyż są mniej korzystne niż wartości referencyjne dla gminy miejsko - wiejskiej Szydłowiec. Są nimi:

- 1) Zmiana liczby ludności w latach 2013 -2015 (wartość 100 oznacza stałą liczbę ludności, wartość niższa depopulację, tj. wyludnianie się obszaru). Wartość dla jednostki przestrzennej Stare Miasto z przyległymi ulicami wynosi 96,4, przy wartości referencyjnej 97,9.
- 2) Udział (%) ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze. Wartość dla jednostki przestrzennej Stare Miasto z przyległymi ulicami wynosi 23,8, przy wartości referencyjnej 19,2.
- 3) Udział (%) osób bezrobotnych w ludności ogółem na danym obszarze. Wartość dla jednostki przestrzennej Stare Miasto z przyległymi ulicami wynosi 10,4, przy wartości referencyjnej 10,4 (uwzględniono kolejne miejsca po przecinku).
- 4) Liczba rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej przypadająca na 100 mieszkańców danego obszaru. Wartość dla jednostki przestrzennej Stare Miasto z przyległymi ulicami wynosi 5,0, przy wartości referencyjnej 4,8.
- 5) Wielkość zaległości czynszowych w lokalach komunalnych i socjalnych (w zł) przypadająca na 100 mieszkańców. Wartość dla jednostki przestrzennej Stare Miasto z przyległymi ulicami wynosi 1 625,5, przy wartości referencyjnej 680,4.
- 6) Liczba interwencji służb porządkowych z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego przypadająca na 100 mieszkańców danego obszaru. Wartość dla jednostki przestrzennej Stare Miasto z przyległymi ulicami wynosi 19,8, przy wartości referencyjnej 9,9.

- 7) Liczba popełnionych przestępstw kryminalnych przypadająca na 100 mieszkańców danego obszaru. Wartość dla jednostki przestrzennej Stare Miasto z przyległymi ulicami wynosi 1,7, przy wartości referencyjnej 0,9.
- 8) Liczba obiektów zabytkowych ujętych w Gminnej Ewidencji Zabytków przypadająca na 100 ha. Wartość dla jednostki przestrzennej Stare Miasto z przyległymi ulicami wynosi 116,7, przy wartości referencyjnej 1,4.
- 9) Liczba wyrejestrowanych w 2015 r. podmiotów gospodarczych w odniesieniu do 100 osób mieszkających na danym obszarze. Wartość dla jednostki przestrzennej Stare Miasto z przyległymi ulicami wynosi 14,5, przy wartości referencyjnej 6,5.
- 10) Nagromadzenie budynków komunalnych, których stan konstrukcji ogranicza lub uniemożliwia ich użytkowanie, mierzone liczbą domów i budynków mieszkalnych nadających się do remontu przypadająca na 100 ha obszaru. Wartość dla jednostki przestrzennej Stare Miasto z przyległymi ulicami wynosi 91,1, przy wartości referencyjnej 1,7.

W wyniku przeprowadzonej diagnozy stwierdzono, że w ramach jednostki przestrzennej **Osiedle Wschód** występują pogłębione negatywne zjawiska społeczne i przestrzenno-funkcjonalne.

Wszystkie wzięte pod uwagę wskaźniki świadczą o występowaniu stanu kryzysowego w wymienionej jednostce przestrzennej, gdyż są mniej korzystne niż wartości referencyjne dla gminy miejsko wiejskiej Szydłowiec. Są nimi:

- 1) Zmiana liczby ludności w latach 2013 -2015 (wartość 100 oznacza stałą liczbę ludności, wartość niższa depopulację, tj. wyludnianie się obszaru). Wartość dla jednostki przestrzennej Osiedle Wschód wynosi 3,04, przy wartości referencyjnej 97,9.
- 2) Udział (%) ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze. Wartość dla jednostki przestrzennej Osiedle Wschód wynosi 24,3, przy wartości referencyjnej 19,2.
- 3) Wielkość zaległości czynszowych w lokalach komunalnych i socjalnych (w zł) przypadająca na 100 mieszkańców. Wartość dla jednostki przestrzennej Osiedle Wschód wynosi 1 125, przy wartości referencyjnej 680,4.
- 4) Liczba interwencji służb porządkowych z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego przypadająca na 100 mieszkańców danego obszaru. Wartość dla jednostki przestrzennej Osiedle Wschód wynosi 10,8, przy wartości referencyjnej 9,9.
- 5) Liczba popełnionych przestępstw kryminalnych przypadająca na 100 mieszkańców danego obszaru. Wartość dla jednostki przestrzennej Osiedle Wschód wynosi 1,0, przy wartości referencyjnej 0,9.
- 6) Liczba obiektów zabytkowych ujętych w Gminnej Ewidencji Zabytków przypadająca na 100 ha. Wartość dla jednostki przestrzennej Osiedle Wschód wynosi 1,5, przy wartości referencyjnej 1,4.
- 7) Nagromadzenie budynków komunalnych, których stan konstrukcji ogranicza lub uniemożliwia ich użytkowanie, mierzone liczbą domów i budynków mieszkalnych nadających się do remontu przypadająca na 100 ha obszaru. Wartość dla jednostki przestrzennej Osiedle Wschód wynosi 5,9, przy wartości referencyjnej 1,7.

Osiedle Wschód zgodnie z wyznaczonym podziałem na jednostki przestrzenne zajmuje 135 ha, tj. 0,98 % powierzchni Gminy Szydłowiec, natomiast Stare Miasto z przyległymi ulicami odpowiednio 90 ha, tj. 0,65 % powierzchni Gminy Szydłowiec. Łącznie jest to 1,6 %.

Biorąc pod uwagę liczbę ludności, Osiedle Wschód zamieszkuje 3 207 osób, tj. 16,9 % ludności Gminy Szydłowiec, a Stare Miasto z przyległymi ulicami liczy 2 001 osób, tj. 10,6 % ogółu mieszkańców.

Obszarem rewitalizacji może zostać obszar zdegradowany w całości lub jego część jeśli łącznie nie przekracza 20% powierzchni gminy oraz 30% jej ludności. Łączna ilość mieszkańców dwóch wydzielonych jednostek przestrzennych zaliczonych do obszaru zdegradowanego: Osiedla Wschód i Starego Miasta z przyległymi ulicami wynosi 5 208 osób. Liczba ludności całej Gminy Szydłowiec wynosi 18 922 osoby.

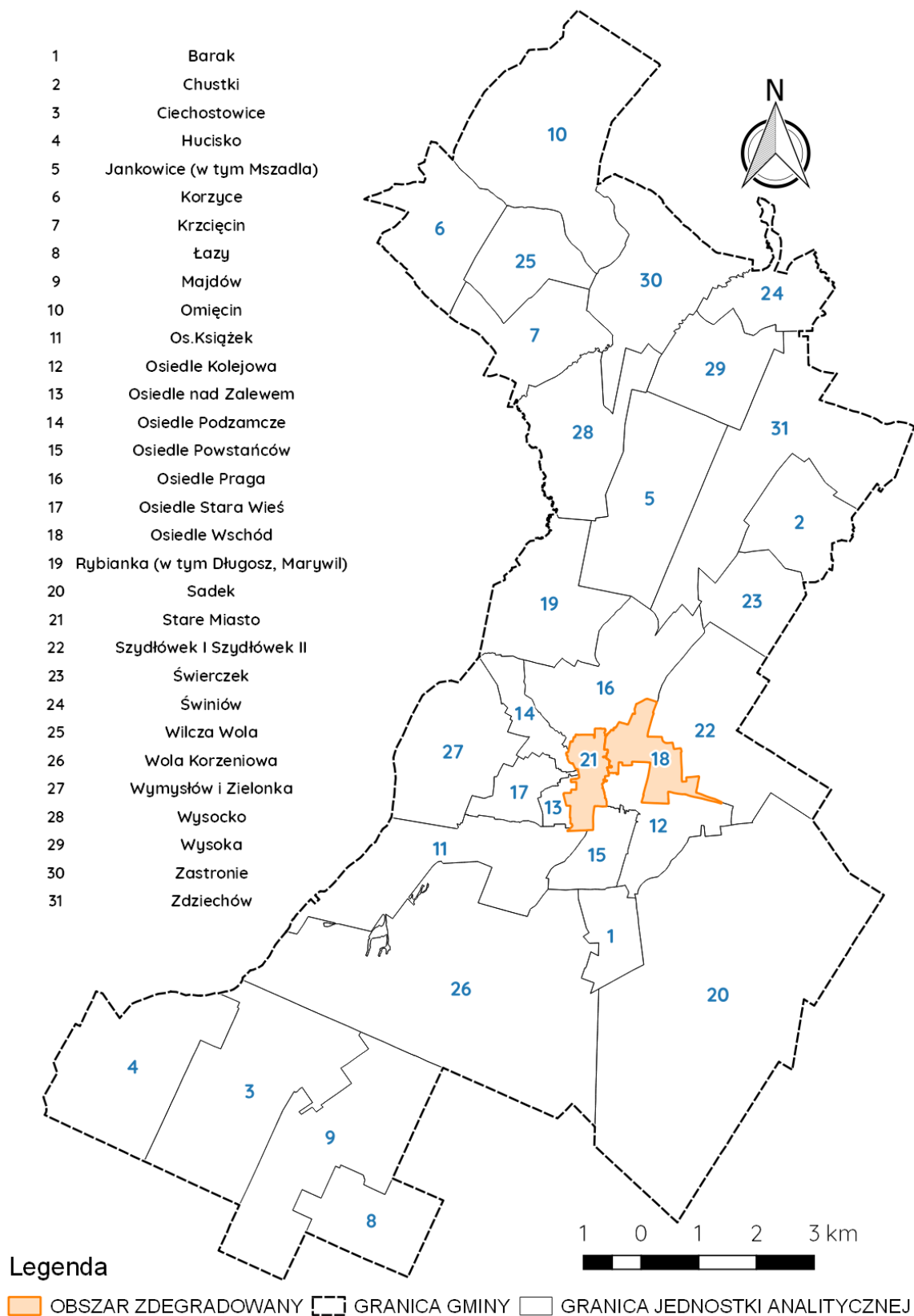
Powierzchnia Gminy Szydłowiec wynosi 13 830 ha. Powierzchnia obszaru zdegradowanego to 225 ha, co stanowi 1,6 % całkowitej powierzchni Gminy Szydłowiec.

W związku z powyższym do **obszaru rewitalizacji** włączono jednostkę przestrzenną **Stare Miasto z przyległymi ulicami** oraz jednostkę przestrzenną **Osiedle Wschód**, zgodnie z granicami przedstawionymi bardziej szczegółowo na załączniku graficznym do niniejszego opracowania.

Kierując się zasadą, że obszar rewitalizacji może obejmować nie więcej niż 20% powierzchni Gminy Szydłowiec i dotyczyć nie więcej 30 % ludności, stwierdza się, że wyznaczony obszar rewitalizacji obejmuje 1,6 % powierzchni całkowitej Gminy Szydłowiec i 27,5 % jej mieszkańców. Spełnia więc wymagane kryteria.

Wymienione jednostki analityczne obok przedstawionych problemów stanowią również potencjał rozwojowy. Stare Miasto z przyległymi ulicami położone w centralnej części Szydłowca ma duży potencjał rozwoju działalności gospodarczej. Z kolei duża liczba osób starszych w jednostce analitycznej Osiedle Wschód daje możliwości w zakresie dostosowania przestrzeni i obiektów do potrzeb tych osób. W obu przypadkach dużych możliwości rozwojowych należy upatrywać w znacznej liczbie osób bezrobotnych. Aktywizacja zawodowa tych osób powinna być jednym z elementów świadczących o potencjale gospodarczym obszaru rewitalizacji.

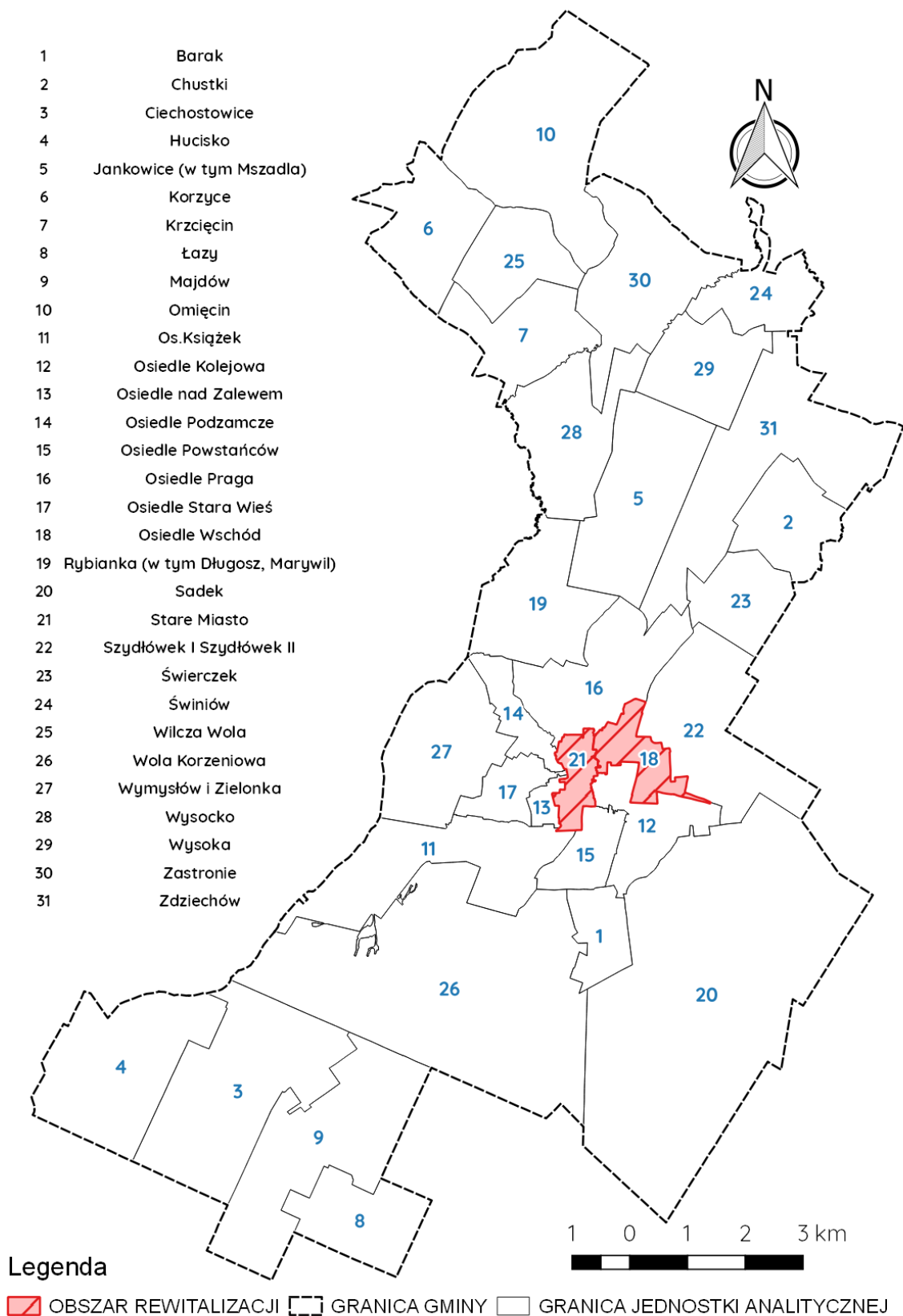
Granice obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji przedstawiono poglądowo na rycinach. Szczegółowy przebieg granic został oznaczony w załączniku graficznym do niniejszego dokumentu.

Ryc. 16. Obszar zdegradowany na terenie Gminy Szydłowiec

Źródło: opracowanie własne na podstawie zebranych danych

Ryc. 17. Obszar rewitalizacji na terenie Gminy Szydłowiec

Źródło: opracowanie własne na podstawie zebranych danych

IV. WIZJA STANU OBSZARU PO PRZEPROWADZONEJ REWITALIZACJI, CELE REWITALIZACJI I KIERUNKI DZIAŁAŃ

4.1. WIZJA STANU OBSZARU PO PRZEPROWADZONEJ REWITALIZACJI

Wizja stanu obszaru rewitalizacji odpowiada na pytania dotyczące stanu docelowego, do którego dąży się w wyniku działań rewitalizacyjnych:

- Co chcemy osiągnąć do 2023 r.?
- Do jakiego stanu rozwoju obszaru rewitalizacji dążymy?

Wizja obszaru po przeprowadzonej rewitalizacji przedstawia się następująco:

Obszar rewitalizacji Gminy Szydłowiec (Stare Miasto, Osiedle Wschód) w 2023 r. jest miejscem:

- *bezpiecznym i atrakcyjnym do życia sprzyjającym aktywności społecznej, zawodowej i integracji wszystkich mieszkańców*
- *zachęcającym do założenia i prowadzenia działalności gospodarczej przyczyniającej się do rozwoju rynku pracy i lokalnej przedsiębiorczości*
- *o wysokiej jakości strukturze funkcjonalno-przestrzennej, które wykorzystuje lokalny potencjał dziedzictwa historycznego i kulturalnego miasta*
- *obszarem integracji i współpracy wszystkich interesariuszy rewitalizacji*

Osiągnięcie stanu obszaru rewitalizacji w 2023 r. przedstawionego w powyższej wizji będzie możliwe dzięki realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych ukierunkowanych na wyjście ze zdiagnozowanej sytuacji kryzysowej i wykorzystanie lokalnego potencjału rozwoju danego obszaru. Rewitalizacja będzie prowadzona kompleksowo we wszystkich sferach, w których wymagane jest wsparcie, poprzez realizację skoncentrowanych terytorialnie działań na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki

4.2. CELE REWITALIZACJI I ODPOWIADAJĄCE IM KIERUNKI DZIAŁAŃ SŁUŻĄCE ELIMINACJI LUB OGRANICZENIU ZDIAGNOZOWANYCH NEGATYWNYCH ZJAWISK

Działania rewitalizacyjne dla Gminy Szydłowiec będą prowadzone w oparciu o wyznaczone cele rewitalizacji dopasowane do lokalnych uwarunkowań i potrzeb mieszkańców obszaru rewitalizacji. Wszystkie cele wynikają z przeprowadzonej diagnozy i są ukierunkowane przede wszystkim na eliminację lub ograniczenie występowania negatywnych zjawisk. Cele rewitalizacji są również zgodne z założeniami powiązanych

dokumentów strategicznych i planistycznych Gminy Szydłowiec, a także są pochodną wizji obszaru po przeprowadzonej rewitalizacji.

Główny celem rewitalizacji założonym do osiągnięcia w niniejszym programie do końca 2023 r. jest:

***Aktywizacja społeczno-gospodarcza obszaru Starego Miasta
z przyległymi ulicami i Osiedla Wschód***

W następnej tabeli określono pozostałe 3 cele szczegółowe i odpowiadające im kierunki działań rewitalizacyjnych, które odnoszą się do zidentyfikowanych problemów opisanych w diagnozie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji problemów.

Tabela 22. Zestawienie celów szczegółowych rewitalizacji i odpowiadających im kierunków działań

Cel 1: Aktywizacja społeczno-zawodowa mieszkańców obszaru rewitalizacji	Cel 2: Stworzenie przyjaznych warunków do życia mieszkańców obszaru rewitalizacji	Cel 3. Poprawa jakości struktury funkcjonalno-przestrzennej obszaru rewitalizacji wsparciem pozytywnych przemian społecznych
Kierunki działań		
<p>1.1 Aktywizacja społeczno-zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem i wykluczonych społecznie, w tym bezrobotnych i osób korzystających ze świadczeń MOPS</p> <p>1.2 Rozwój przedsiębiorczości i rynku pracy poprzez wsparcie w zakładaniu nowej działalności gospodarczej</p> <p>1.3 Prowadzenie działań na rzecz aktywizacji społecznej i integracji mieszkańców poprzez budowę tożsamości regionalnej</p> <p>1.4 Przeprowadzenie działań edukacyjnych i promocyjnych dotyczących procesu rewitalizacji w Gminie Szydłowiec wśród interesariuszy rewitalizacji</p>	<p>2.1 Poprawa warunków życia mieszkańców Osiedla Wschód i zagospodarowanie przestrzeni na cele aktywizacji społecznej</p> <p>2.2 Poprawa efektywności energetycznej zdegradowanych budynków mieszkalnych będących w zasobie mieszkaniowym Gminy Szydłowiec</p>	<p>3.1 Modernizacja i zagospodarowanie przestrzeni publicznych ukierunkowanych na ożywienie społeczno-gospodarcze obszaru rewitalizacji</p> <p>3.2 Poprawa efektywności energetycznej obiektów użyteczności publicznej z obszaru rewitalizacji – ożywienie społeczno-gospodarcze Starego Miasta i Osiedla Wschód</p> <p>3.3 Poprawa dostępności obszaru rewitalizacji prowadząca do aktywizacji społeczno-gospodarczej</p> <p>3.4 Rozwój infrastruktury technicznej na rzecz aktywizacji społeczno-gospodarczej</p>

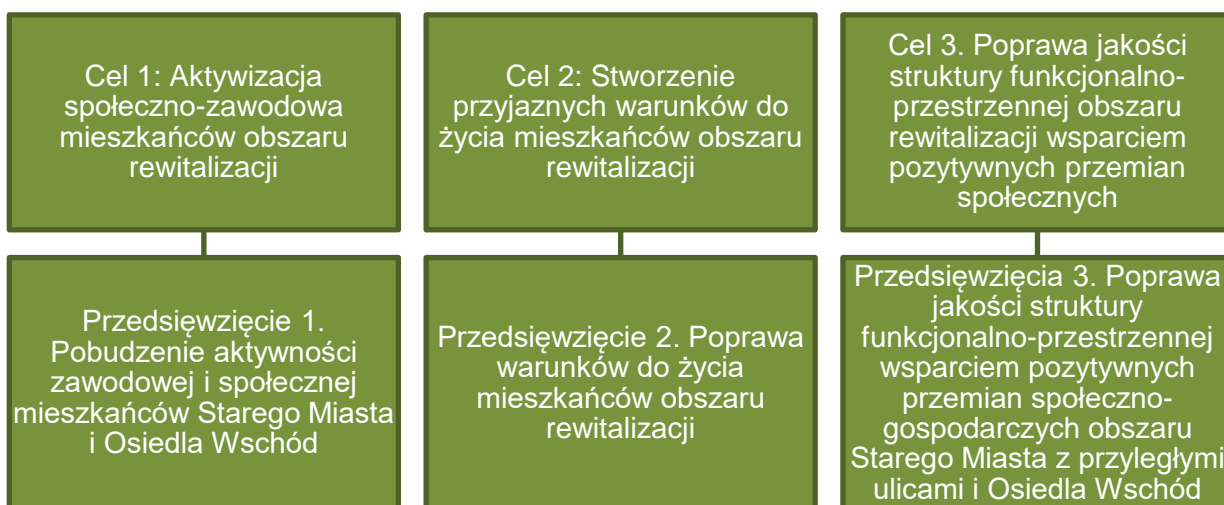
Źródło: opracowanie własne.

V. PRZEDSIĘWZIĘCIA I PROJEKTY REWITALIZACYJNE

Do obszaru rewitalizacji włączono jednostki przestrzenne: Stare Miasto z przyległymi ulicami i Osiedle Wschód, gdzie występuje największa koncentracja negatywnych zjawisk wykazana w diagnozie, i które to jednostki tworzą **obszar rewitalizacji Gminy Szydłowiec**

Przedsięwzięcia i wynikające z nich projekty rewitalizacyjne są pochodną wyznaczonych celów rewitalizacji i kierunków działań rewitalizacyjnych. Zgodnie z założeniami „Instrukcji dotyczącej przygotowania projektów rewitalizacyjnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020 oraz preferencji dla projektów mających na celu przywrócenie ładu przestrzennego” program rewitalizacji powinien zawierać wykaz dopełniających się wzajemnie najważniejszych przedsięwzięć i głównych projektów rewitalizacyjnych dotyczących obszaru zdegradowanego, które będą realizowane w ramach danego GPR, tzn. takich, bez których realizacja celów programu rewitalizacji nie będzie możliwa i obszar rewitalizacji nie będzie w stanie wyjść z sytuacji kryzysowej.

Wyznaczono trzy **główne przedsięwzięcia** do których przypisane są **główne projekty rewitalizacyjne**, wynikające z wyznaczonych celów rewitalizacji i odpowiadającym im kierunkom działań. Poniższy schemat prezentuje cele rewitalizacji i wynikające z nich przedsięwzięcia:

Wykres 8. Zestawienie celów rewitalizacji i wynikających z nich przedsięwzięć

Źródło: opracowanie własne

Wykaz projektów głównych zawiera syntetyczny opis przedsięwzięć i wynikających z nich konkretnych projektów rewitalizacyjnych. W opisie przedstawiono uzasadnienie dla realizacji danych projektów wynikające ze zdiagnozowanych problemów, a także wskazano powiązania pomiędzy projektami, które potwierdzają wzajemne oddziaływanie projektów rewitalizacyjnych prowadzące do efektu synergii. Takie szerokie powiązanie, sprawia że GPR będzie wpływał na obszar rewitalizacji we wszystkich możliwych aspektach (społecznym, przestrzenno-funkcjonalnym, gospodarczym, technicznym, środowiskowym).

1. Pobudzenie aktywności zawodowej i społecznej mieszkańców Starego Miasta i Osiedla Wschód – przedsięwzięcie obejmuje projekty ze sfery społecznej i projekt gospodarczy, które bezpośrednio wpłyną na eliminację lub znaczne ograniczenie zdiagnozowanych negatywnych zjawisk społecznych i niskiego poziomu przedsiębiorczości skoncentrowanych na obszarze rewitalizacji. Projekty z przedsięwzięcia 1 są powiązane również z pozostałymi działaniami zawartymi w pozostałych dwóch głównych przedsięwzięciach, co zostało opisane w poszczególnych przedsięwzięciach.

1.1 Wsparcie działalności Klubu Integracji Społecznej w Szydłowcu – projekt dotyczy wsparcia Klubu Integracji Społecznej działającego przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej. W ramach projektu wsparta zostanie bieżąca działalność klubu ukierunkowana na reintegrację społeczną i zawodową. Projekt jest odpowiedzią na wysoką koncentrację problemu bezrobocia w obszarze rewitalizacji (obszar Starego Miasta), a także zależności od pomocy społecznej dużej liczby rodzin wykazanej w obszarze rewitalizacji. Działanie jest ukierunkowane na rozwój lokalnego rynku pracy poprzez wzrost jakości kapitału ludzkiego i społecznego. KIS jest również miejscem, które wspiera osoby w trudnej sytuacji życiowej poprzez trening umiejętności i kompetencji społecznych pozwalających na integrację z pozostałą częścią społeczeństwa. Działanie jest również ściśle powiązane z wszystkimi projektami z przedsięwzięcia drugiego i trzeciego. Członkowie KIS-u w ramach reintegracji zawodowej mogliby uczestniczyć przy pracach budowlanych przewidzianych podczas realizacji danych projektów. Nabycie nowego doświadczenia zawodowego może pomóc w powrocie uczestników KIS na rynek pracy. Dodatkowo w ramach projektów: 3.3, 3.4, 3.5, 3.7 i 3.10 przewiduje się utworzenie nowych miejsc pracy dla członków KIS-u, które pomogłyby im w wyjściu z trudnej sytuacji życiowej, podniesieniu kwalifikacji zawodowych i podniesieniu poziomu życia. Takie działania wpływają również na aktywne włączenie społeczne członków KIS-u i pomagają w integracji lokalnej społeczności. Projektem zostaną objęci mieszkańcy obszaru rewitalizacji, gdzie zdiagnozowano największe nasilenie problemów społecznych.

1.2 Utworzenie Szydłowieckiej Akademii Rodziny – projekt dotyczy utworzenia Szydłowieckiej Akademii Rodziny (SAR) przy MOPS, której głównym zadaniem będzie edukacja i promocja rodziny, a szczególnie pomoc dla rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej. Projekt jest odpowiedzią na wykazaną w diagnozie dużą liczbę rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w obszarze Starego Miasta, a także jest skierowany na eliminację lub ograniczenie pozostałych problemów społecznych zbadanych w obszarze rewitalizacji tj. wysoki udział osób bezrobotnych, czy niski poziom bezpieczeństwa publicznego, które świadczą o nasileniu negatywnych zjawisk społecznych. Zadaniem projektu jest konsolidacja i promocja rodziny jako podstawowej instytucji społecznej. Interwencja skierowana jest do rodzin borykających się z trudną sytuacją życiową tj. ubóstwo, bezrobocie, czy konieczność opieki nad osobami starszymi bądź niesamodzielnymi, niepełnosprawnymi, które uniemożliwiają podjęcie zatrudnienia. Różnego rodzaju problemy społeczne są ze sobą powiązane jak np. ubóstwo wynikające z bezrobocia. Oddziałują one negatywnie na członków poszczególnych rodzin, które wymagają kompleksowego wsparcia do wyjścia z sytuacji kryzysowej. Projekt jest skierowany do rodzin zamieszkałych na obszarze rewitalizacji znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, na co wskazuje analiza wskaźników ze sfery społecznej.

Działanie jest również ściśle powiązane z projektami z przedsięwzięcia trzeciego m.in. 3.3, 3.4, 3.5, 3.7, 3.8. Zmodernizowane przestrzenie i budynki mogą zostać wykorzystane do prowadzenia działalności SAR. W miejscach ujętych w ww. projektach mogą odbywać się m.in. zajęcia, wydarzenia, imprezy, warsztaty, których organizatorem będzie SAR.

1.3 Wsparcie początkowej fazy rozwoju przedsiębiorstw realizowane przez Inkubator

Przedsiębiorczości – projekt dotyczy ożywienia gospodarczego i przeciwdziałania problemowi bezrobocia. W obszarze rewitalizacji zbadano problemy w sferze gospodarczej. W jednostce przestrzennej Stare Miasto zdiagnozowano wysoką liczbę wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych przypadającą na 100. Wartości danego wskaźnika potwierdzają niski poziom przedsiębiorczości wśród mieszkańców Starego Miasta i wskazują na trudność w utrzymaniu własnej działalności gospodarczej. Powiązaniem problemem jest również wysoki udział osób bezrobotnych w ogóle mieszkańców jednostki przestrzennej – Stare Miasto, która wynika również ze wskazanych negatywnych zjawisk gospodarczych. Niniejszy projekt dotyczy wsparcia osób zamierzających rozpocząć działalność gospodarczą lub początkujących przedsiębiorców. Działanie polega na wsparciu przedsiębiorstw znajdujących się we wczesnej fazie rozwoju poprzez stworzenie kompleksowej oferty wsparcia początkowej fazy rozwoju przedsiębiorstwa (począwszy od pomysłu do inkubacji). Działanie jest ukierunkowane na wzrost liczby podmiotów gospodarczych, poprawę ich kondycji i utrzymanie się na rynku nowopowstałych przedsiębiorstw, a także ograniczenie problemu bezrobocia dzięki powstaniu nowych miejsc pracy. Inkubator przedsiębiorczości jest zlokalizowany poza obszarem rewitalizacji, jednak interwencja jest skierowana do mieszkańców obszaru rewitalizacji – przyszłych przedsiębiorców lub podmiotów gospodarczych prowadzących już działalność gospodarczą na obszarze rewitalizacji, które zamierzają skorzystać z usług Inkubatora. Warunkiem preferencyjnym zostaną również objęte osoby bezrobotne zamieszkałe na obszarze rewitalizacji, które będą chciały założyć swoją działalność gospodarczą, lub które będą ubiegać się o zatrudnienie w inkubowanych podmiotach. Wsparcie dla przedsiębiorców jest ściśle powiązane z projektem 1.1. Członkowie KIS-u po przejściu reintegracji społeczno-zawodowej będą mogli dalej się rozwijać poprzez możliwość skorzystania z usług Inkubatora jako początkujący przedsiębiorcy bądź ubiegać się o pracę w inkubowanych przedsiębiorstwach. Przyszli przedsiębiorcy będą mogli mieć pierwszeństwo w założeniu działalności gospodarczej w ramach realizacji projektów 3.2, 3.4, 3.6.

1.4 „Szydłowieckie spotkania z kulturą”

– projekt jest ukierunkowany na ożywienie społeczne obszaru rewitalizacji i budowanie tożsamości regionalnej mieszkańców. Celem projektu jest integracja lokalnej społeczności, promowanie kultury i twórczości związanej z Szydłowcem, a przede wszystkim z obszarem rewitalizacji. Realizacja projektu przyczyni się do zwiększenia atrakcyjności obszaru rewitalizacji jako miejsca przyjaznego do życia poprzez zwiększenie dostępności do usług kulturalnych i promocji lokalnego dziedzictwa kulturowego i historycznego. Zamierzonym efektem realizacji projektu jest ograniczenie negatywnego zjawiska w postaci depopulacji. Projekt wpływa również na efektywność i trwałość realizacji pozostałych działań zaplanowanych w programie, dzięki zintegrowaniu lokalnej społeczności. Wiąże się to ze zwiększonym zaangażowaniem w działania zmierzające ku poprawie obszaru rewitalizacji, z którym mieszkańcy są ściśle związani. Podczas konsultacji społecznych programu rewitalizacji wskazano zapotrzebowanie na większą promocję działań kulturalnych, zwiększenie dostępności oferty kulturalnej związanej z dziedzictwem kulturowym i historycznym Szydłowca

w obszarze rewitalizacji. Projekt zakłada przeprowadzenie działań edukacyjno-animacyjnych z zakresu edukacji kulturalnej dla osób z obszaru rewitalizacji, jak i pozostałych mieszkańców celem prowadzenia zrównoważonego rozwoju społecznego. Działania zawarte projekcie zakładają promocję dziedzictwa kulturowego obszaru rewitalizacji i budowanie tożsamości regionalnej wśród mieszkańców obszaru rewitalizacji pośród wszystkich grup wiekowych. Efektem działań jest wzrost jakości kapitału społecznego, w szczególności na obszarze rewitalizacji, gdzie będą prowadzone działania edukacyjne. Miejskami, gdzie będą organizowane „Szydłowieckie spotkania z kulturą” mogą być zmodernizowane przestrzenie i obiekty w ramach projektów: 3.3, 3.4, 3.5, 3.7, 3.8.

1.5 „Rewitalizacja naszą wspólną sprawą !!!” – projekt zakłada przeprowadzenie działań promocyjno-edukacyjnych dla wszystkich interesariuszy rewitalizacji, a także pozostałych mieszkańców Miasta i Gminy Szydłowiec. Projekt ma na celu podniesienie świadomości społecznej, w szczególności mieszkańców obszaru rewitalizacji (Starego Miasta i Osiedla Wschód) na temat prowadzonego procesu rewitalizacji i jego partycypacyjnego charakteru. Zakłada on przeprowadzenie działań zachęcających do aktywnego uczestnictwa w zaplanowanych projektach i przedsięwzięciach rewitalizacyjnych. Równocześnie byłyby prowadzone działania edukacyjne, które podniosłyby świadomość społeczną na temat prowadzonego procesu rewitalizacji, a także zachęciły by do aktywnego i efektywnego uczestnictwa mieszkańców we wdrażaniu programu, a także w jego ciągłym ulepszaniu. GPR ma charakter otwarty, gdzie interesariusze będą mogli zgłaszać swoje uwagi i pomysły, w tym własne projekty skierowane na poprawę sytuacji kryzysowej w obszarze rewitalizacji. Dane działanie wynika z przeprowadzonych konsultacji społecznych, które wykazały stosunkowo niskie zainteresowanie interesariuszy w przygotowaniu i uczestnictwie przy opracowaniu i realizacji GPR. Zauważono także potrzebę dalszej edukacji i poszerzenia świadomości lokalnej społeczności na temat partycypacji i aktywnego uczestnictwa w procesie rewitalizacji.

2. Poprawa warunków do życia mieszkańców obszaru rewitalizacji – przedsięwzięcie drugie obejmuje projekty realizujące działania, które mają przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców Starego Miasta i Osiedla Wschód. Zaplanowane są również działania mające na celu poprawę bezpieczeństwa publicznego mieszkańców danych obszarów, co wynika ze zdiagnozowanego niskiego poziomu bezpieczeństwa publicznego.

2.1 Odnowa Osiedla „Wschód” – poprawa jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji – projekt dotyczy ożywienia społeczno-gospodarczego Osiedla Wschód dzięki odpowiedniemu zagospodarowaniu przestrzeni wewnątrzosiedlowej i poprawie efektywności energetycznej budynków. Celem realizacji zadania jest stworzenie atrakcyjnego miejsca do życia, zamieszkania i prowadzenia działalności gospodarczej. W danej jednostce wykazano szereg problemów społecznych tj. depopulacja, która świadczy o niskiej atrakcyjności. Kolejnym zdiagnozowanym problemem jest wysoki udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności na danym obszarze. Świadczy to o problemie starzejącego się społeczeństwa, a co za tym idzie koniecznością dostosowania infrastruktury do potrzeb osób starszych. Kolejne problemy społeczne zdiagnozowane w analizowanej jednostce to duża liczba interwencji służb porządkowych, a także przestępstw kryminalnych, które świadczą o niskim poziomie

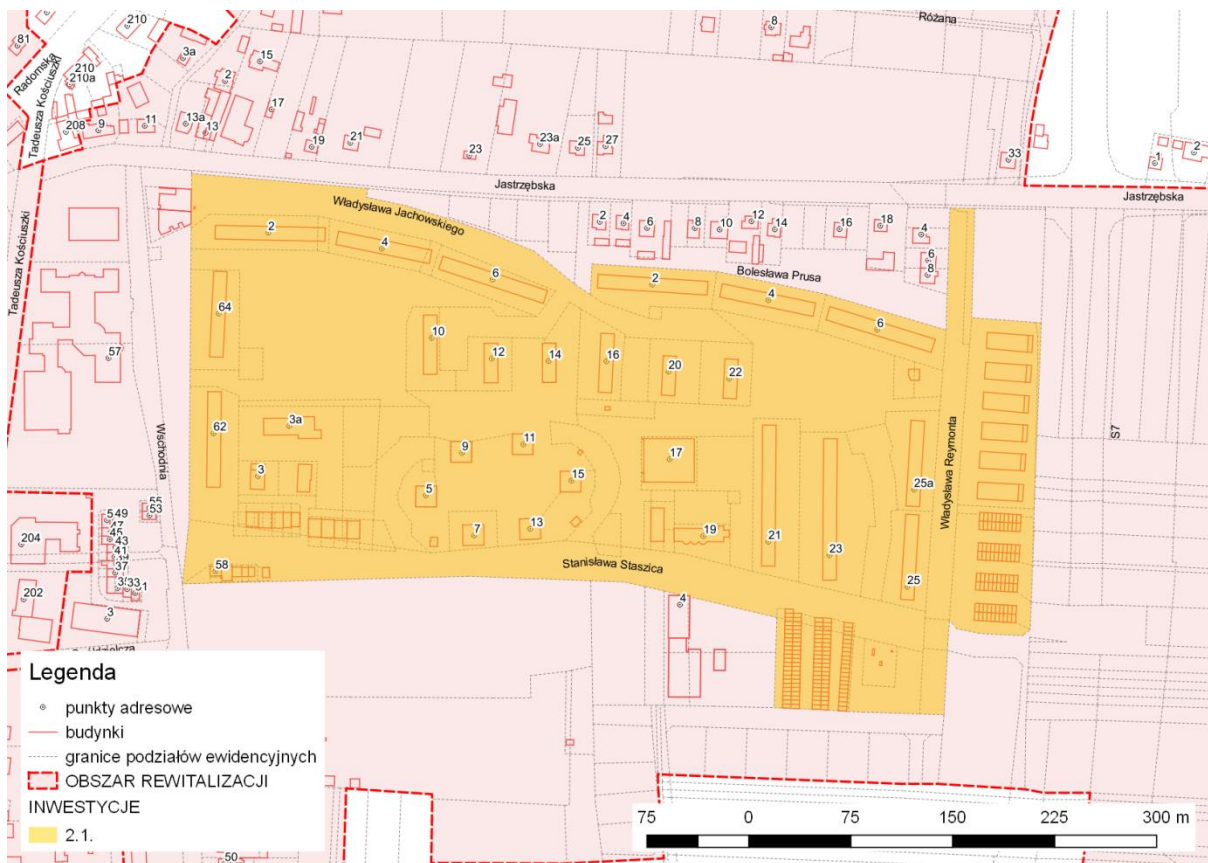
bezpieczeństwa publicznego w analizowanej jednostce. Prócz problemów społecznych w diagnozie wykazano również nagromadzenie budynków, których stan konstrukcji uniemożliwia ich użytkowanie. Wszystkie wymienione wyżej problemy wskazują na konieczność wsparcia realizacji działań miękkich skierowanych do mieszkańców poprzez stworzenie atrakcyjnej przestrzeni dostosowanej do potrzeb mieszkańców. Zamierzonym efektem realizacji działania jest poprawa warunków mieszkaniowych, a także ożywienie gospodarcze obszaru.

Działania zawarte w projekcie przewidują kompleksową termomodernizację wielorodzinnych budynków mieszkalnych oraz zagospodarowanie przestrzeni publicznej w granicach osiedla i nadanie jej nowych funkcji. Projekt zostanie podzielony na dwa etapy: **I etap**: Termomodernizacja wielorodzinnych budynków mieszkalnych, **II etap**: Zagospodarowanie terenu Osiedla Wschód i stworzenie nowej przestrzeni publicznej celem aktywizacji i integracji mieszkańców. Pierwszy etap odnosi się do poprawy warunków zamieszkania dzięki poprawie efektywności energetycznej wielorodzinnych budynków mieszkalnych. Natomiast drugi etap odnosi się do utworzenia atrakcyjnej przestrzeni publicznej dla osób w różnym przedziale wiekowym. Celem tego działania jest integracja lokalnej społeczności i przystosowania przestrzeni do potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych. Jednym z elementów działania jest modernizacja istniejącej infrastruktury technicznej i społecznej. Istniejące place zabaw, boiska czy miasteczko ruchu drogowego wymagają przystosowania na rzecz aktywizacji mieszkańców. Modernizacja tych miejsc ma na celu stworzenie przyjaznej do życia przestrzeni przystosowanej dla wielopokoleniowego przekroju społeczeństwa zamieszkującego Osiedle Wschód. Takie działanie sprzyja zintegrowaniu lokalnej społeczności, poprawie warunków życia, które prowadzi do ogólnego ożywienia społeczno-gospodarczego danego obszaru. W ramach projektu przewiduje się organizację konkursu urbanistyczno-architektonicznego na opracowanie koncepcji zagospodarowania przestrzennego obszaru Osiedla Wschód, która będzie podstawą realizacji projektu. Projekt jest ściśle powiązany z projektami miękkimi z przedsięwzięcia pierwszego, które są ukierunkowane na eliminację bądź ograniczenie zbadanych problemów społecznych, a także gospodarczych.

Zasięg przestrzenny projektu pokrywa się z obszarem objętym miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego miasta Szydłowiec dla obszaru Osiedla „Wschód”. Obszar objęty projektem pokrywa się z określonymi w MPZP terenami o przeznaczeniu podstawowym tj.:

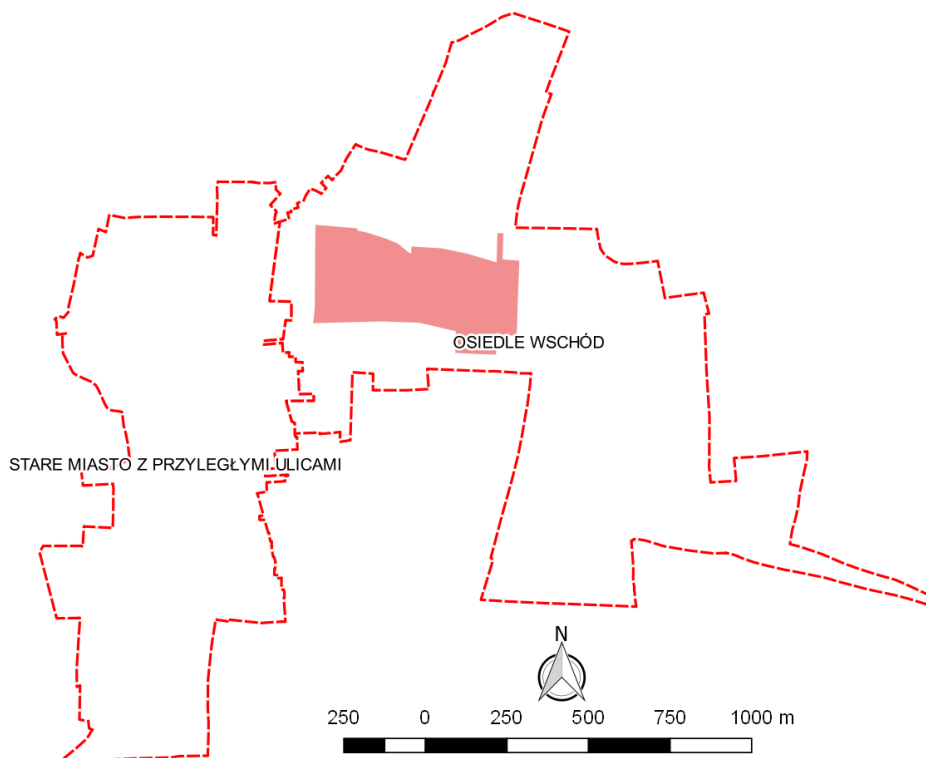
- MwM1; MwM2; MwM3; MwM4 – tereny zabudowy mieszkaniowej (wielorodzinnej),
- KS1; KS2 – tereny obiektów i urządzeń obsługi komunikacji,
- KD1, KD4, KD5, KD6, KD8, KX1, KL1 – tereny publicznych dróg i innych ciągów komunikacyjnych,
- ZI.1 – tereny zieleni urządzonej,
- ZP.3; ZP.4 – tereny zieleni urządzonej.

Założenia projektu wpisują się w przeznaczenie podstawowe i dopuszczalne określone w MPZP dla ww. terenów i nie będą wychodziły poza określone ramy.

Ryc. 18. Lokalizacja projektu 2.1

Źródło: opracowanie własne

Legenda

— OBSZAR REWITALIZACJI

Ryc. 19. Umieszczenie projektu 2.1 na tle obszaru rewitalizacji

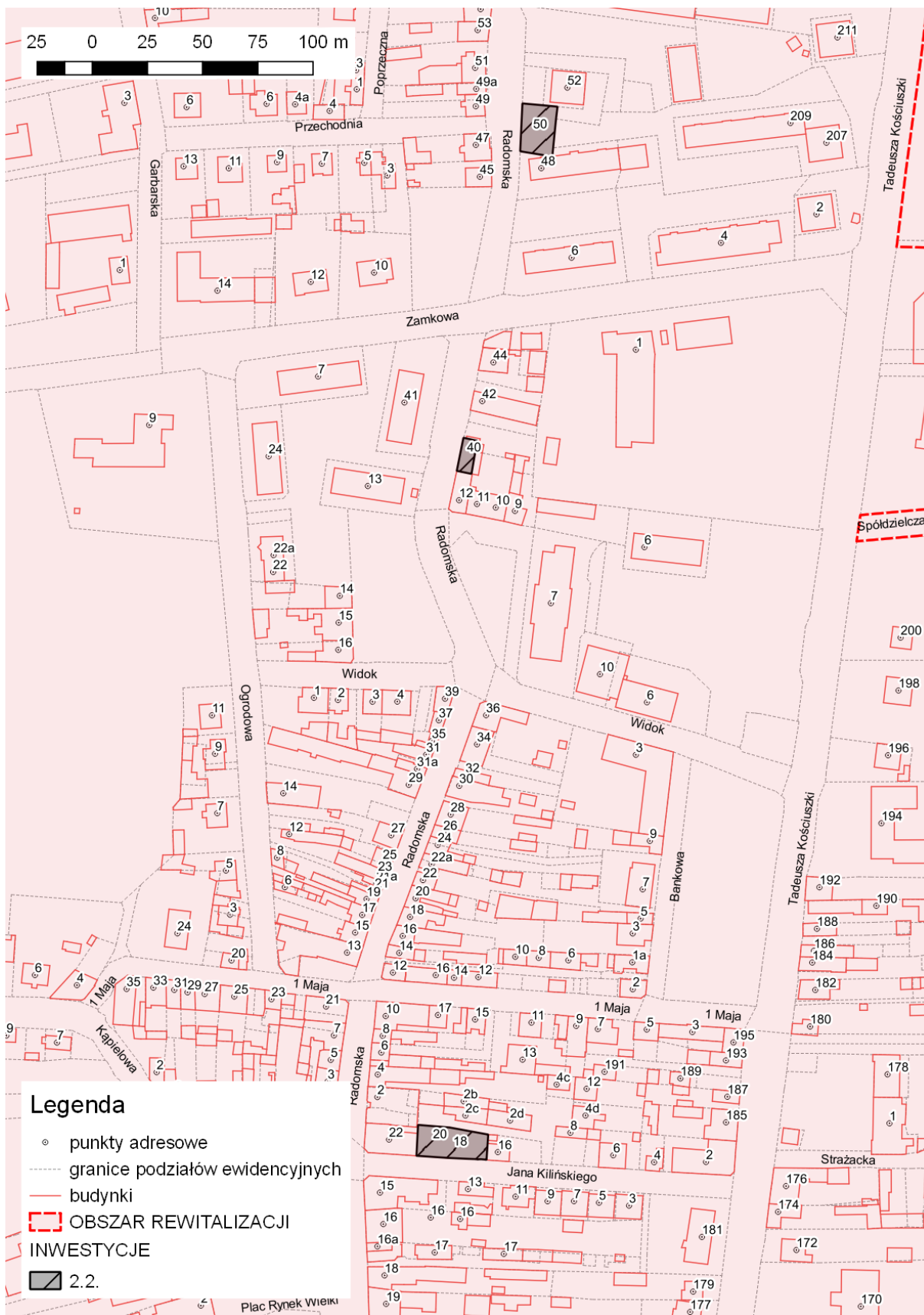
Źródło: opracowanie własne

2.2 Poprawa warunków bytowych mieszkańców obszaru rewitalizacji poprzez termomodernizację wielorodzinnych budynków mieszkalnych będących w zasobie mieszkaniowym Gminy – projekt jest ukierunkowany na poprawę warunków mieszkaniowych lokatorów mieszkań socjalnych, nadających się do remontu. Działanie obejmuje poprawę efektywności energetycznej wielorodzinnych budynków mieszkaniowych. Dane obiekty znajdujące przy ulicy Radomskiej 38 i 50, a także budynek przy ul. Kilińskiego 10 charakteryzują się bardzo złym stanem technicznym. W tych budynkach znajduje się łącznie 12 lokali socjalnych, z których korzystają osoby znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej, zależne od pomocy społecznej, czy osoby bezrobotne. Dlatego zasadnym jest poprawa warunków bytowych rodzin i zmniejszenie kosztów eksploatacji budynków związanych z koniecznością przeprowadzania doraźnych remontów, czy kosztów eksploatacyjnych np. ogrzewania. Odpowiednie warunki życia są podstawą do wyjścia z sytuacji kryzysowej. Mieszkańcy danych budynków mogą również uczestniczyć w projektach społecznych zawartych w niniejszym programie jak 1.1, 1.2, które są nastawione na pomoc osobom wykluczonym bądź zagrożonym wykluczeniem społecznym z obszaru rewitalizacji.

Zasięg przestrzenny projektu pokrywa się z obszarem objętym miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego obszaru – Strefa historycznego centrum S1 w mieście Szydłowcu. Obszar objęty projektem pokrywa się z określonymi w MPZP terenami o przeznaczeniu podstawowym tj.:

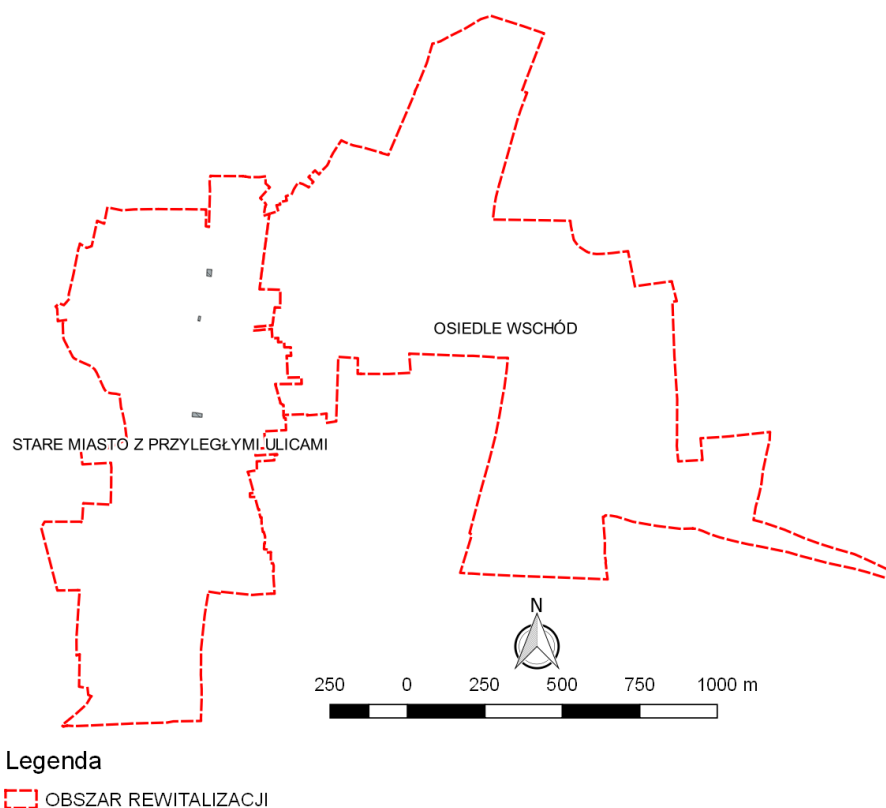
- Ms,U – tereny zabudowy śródmiejskiej z usługami:
  - B4Ms,U
  - B5Ms,U
  - B16Ms,U

Założenia projektu wpisują się w przeznaczenie podstawowe i dopuszczalne określone w MPZP dla ww. terenów i nie będzie wychodziło poza określone ramy.

Ryc. 20. Lokalizacja projektu 2.2

Źródło: opracowanie własne

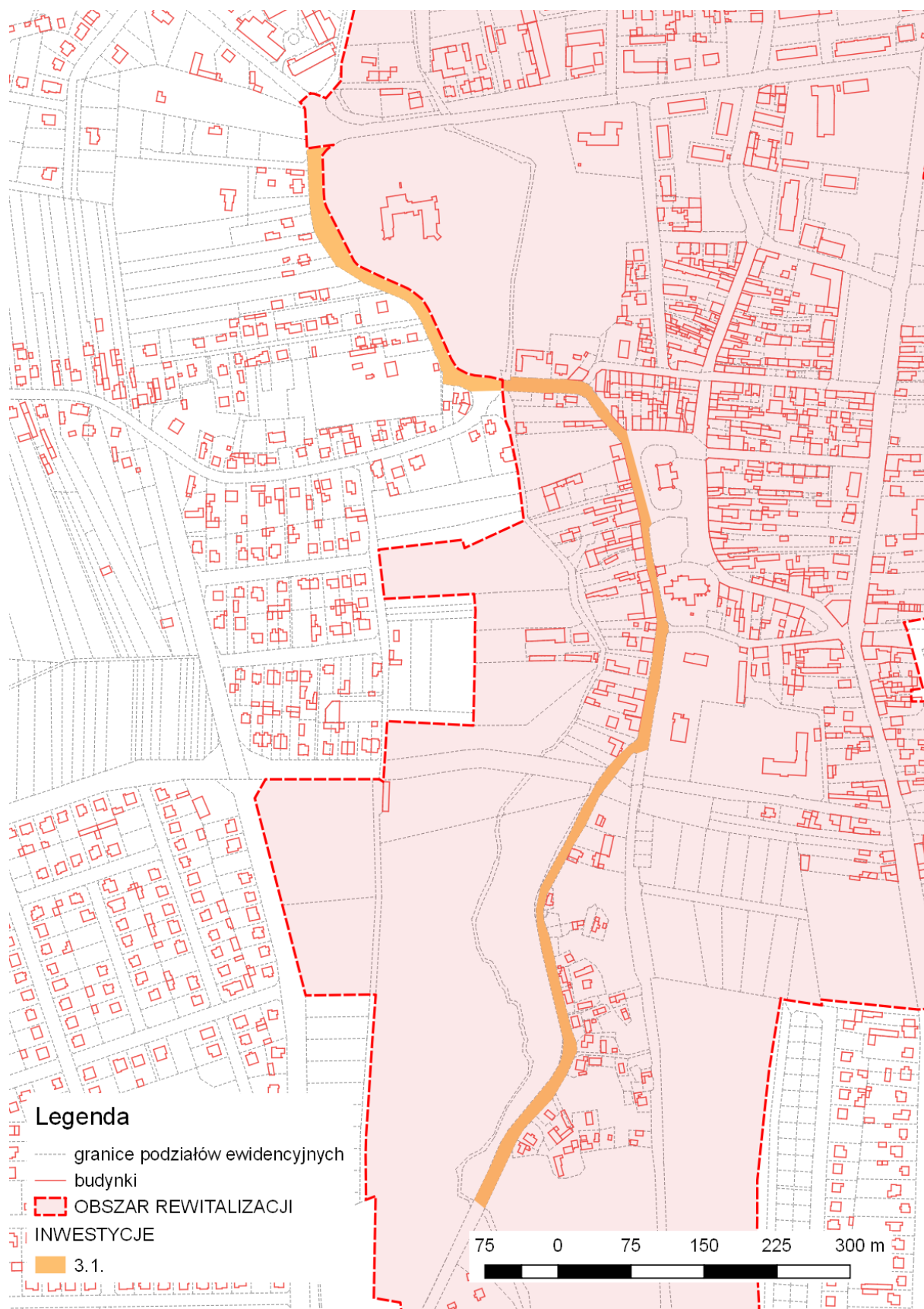

Ryc. 21. Umiejscowienie projektu 2.2 na tle obszaru rewitalizacji

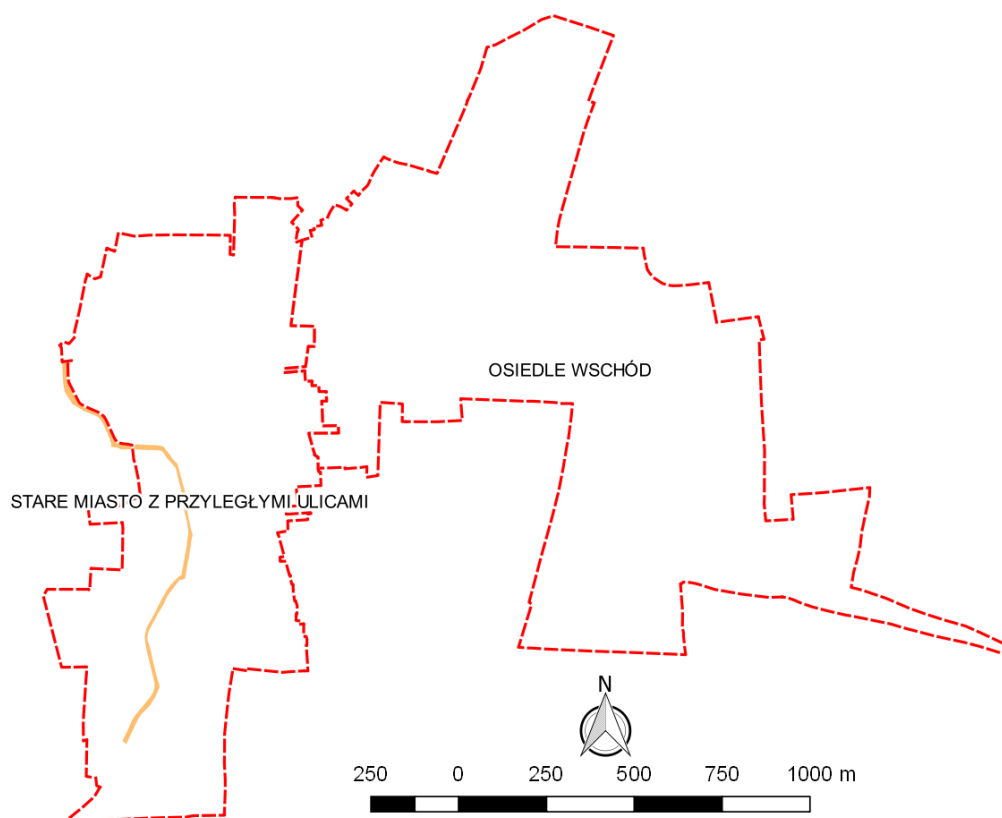
Źródło: opracowanie własne

3. Poprawa jakości struktury funkcjonalno-przestrzennej wsparciem pozytywnych przemian społeczno-gospodarczych obszaru Starego Miasta z przyległymi ulicami i Osiedla Wschód – przedsięwzięcie trzecie obejmuje projekty, które realizują działania ukierunkowane na ożywienie społeczno-gospodarcze obszaru rewitalizacji, obejmujące utworzenie atrakcyjnych przestrzeni publicznych, poprawę spójności i dostępności obszaru rewitalizacji, budowaniu tożsamości regionalnej poprzez ochronę i propagowanie dziedzictwa historycznego. Działania zawarte w poniższych projektach są ściśle powiązane z projektami z przedsięwzięcia 1. Stanowią ich dopełnienie i wsparcie efektywności ich realizacji poprzez stworzenie odpowiedniej infrastruktury na rzecz rozwoju społeczno-gospodarczego obszaru rewitalizacji.

3.1. Poprawa dostępności i spójności przestrzennej obszaru rewitalizacji poprzez utworzenie trasy pieszo-rowerowej Zamek – Łom Podkowiński – projekt dotyczy poprawy spójności funkcjonalno-przestrzennej obszaru rewitalizacji prowadzącego do ożywienia społeczno-gospodarczego. Planowana trasa będzie przebiegać w ciągu ulic Sowińskiego, Kąpielowa, Kamienna, Podgórze do Łomu Podkowiński. Część trasy znajduje się poza obszarem rewitalizacji, jednak bezpośrednio z nim graniczy. Wpływ projektu na obszar rewitalizacji jest znaczący, ponieważ projekt zwiększa dostępność komunikacyjną Starego Miasta i jest skierowany na poprawę sytuacji społeczno-gospodarczej tej jednostki, co zostało szczegółowo opisane poniżej. Na rycinie przedstawiono planowany przebieg trasy.

Ryc. 22. Lokalizacja projektu 3.1
Źródło: opracowanie własne

Legenda

 OBSZAR REWITALIZACJI

Ryc. 23. Umiejscowienie projektu 3.1 na tle obszaru rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne

Projekt jest odpowiedzią na zdiagnozowane problemy społeczne i gospodarcze. Obszar Starego Miasta, który cechuje się problemami tj. depopulacja ludności, wysoki udział osób bezrobotnych w ludności ogółem, czy słaba kondycja przedsiębiorstw wymaga szeroko zakrojonych działań skierowanych na ożywienie społeczno-gospodarcze obszaru. Słaby poziom rozwoju społeczno-gospodarczego danej jednostki jest podstawą do podjęcia kompleksowych działań mających na celu jego wyjście z sytuacji kryzysowej. Niniejszy projekt ukierunkowany jest na poprawę dostępności komunikacyjnej Starego Miasta wzdłuż którego będzie przebiegać trasa pieszo-rowerowa. Zwiększy to dostępność różnych obszarów funkcjonalnych jednostki przestrzennej Starego Miasta, przede wszystkim obszarów usługowych i lepsze połączenie ich z obszarami zabudowy mieszkaniowej, a także z najważniejszymi obiektami zabytkowymi stanowiącymi dziedzictwo kulturalne i historyczne Miasta. W ciągu ulicy Kamiennej zlokalizowane są zakłady kamieniarskie kultywujące tradycję lokalnego rzemiosła związanego z obróbką piaskowca szydłowieckiego. Połączenie tych obszarów za pomocą odpowiednio ukształtowanych ciągów komunikacyjnych wpłynie na wzrost atrakcyjności terenów wzdłuż trasy jako miejsca zamieszkania, czy prowadzenia działalności gospodarczej. Poprawi się wewnętrzna dostępność dla mieszkańców obszaru rewitalizacji. Dany projekt wspiera zwiększenie tożsamości regionalnej budowanej na lokalnej historii i tradycji, która w obszarze trasy pieszo-rowerowej będzie reprezentowana przez najcenniejsze obiekty zabytkowe Miasta tj. Zamek, Rynek Wielki, Łom Podkowiński. Buduje to związek mieszkańców obszaru

rewitalizacji z miejscem swojego zamieszkania i sprzyja integracji społecznej oraz ograniczeniu depopulacji danej jednostki. Lepsza dostępność komunikacyjna zwiększa mobilność mieszkańców co prowadzi również do rozwoju lokalnej przedsiębiorczości, dzięki zwiększeniu dostępności do sklepów, czy przedsiębiorców zlokalizowanych przy planowanej trasie pieszo-rowerowej. Nowoutworzona trasa będzie wspierała i promowała funkcjonującą w mieście wypożyczalnię rowerów miejskich dzięki stworzeniu nowego szlaku rowerowego. Zachęcenie mieszkańców do częstszego przemieszczania się za pomocą roweru wpływa na lepsze zdrowie mieszkańców i ich jakość życia.

Projekt jest również łącznikiem z poprzednio prowadzonymi działaniami rewitalizacyjnymi i stanowi ich uzupełnienie. Zamek zmodernizowany na podstawie poprzedniego programu został by połączony szlakiem pieszo-rowerowym z Łomem Podkowiński, gdzie w ramach projektu 3.7 planowane jest utworzenie Skansenu kamieniarstwa szydłowieckiego.

Projekt jest również ściśle powiązany z działalnością KIS, którego członkowie mogliby uczestniczyć w realizacji danego działania (np. prace budowlane) w ramach swojej reintegracji zawodowej.

Zasięg przestrzenny projektu pokrywa się z obszarem objętym miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego południowo-zachodniej części miasta Szydłowca, część I. Obszar objęty projektem pokrywa się z określonymi w MPZP terenem o przeznaczeniu podstawowym 26KDD – droga dojazdowa. Część obszaru jest również objęta miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego obszaru – Strefa historycznego centrum S1 w mieście Szydłowcu. Projekt zasięgiem przestrzennym obejmuje tereny komunikacji dróg dojazdowych (29KDD i 32KDD), dróg lokalnych (7KDL) i plac miejski z urządzeniami komunikacji pieszej, kołowej, obiektami małej architektury, zielenią urządzoną (B3KPX), czyli Rynek Wielki.

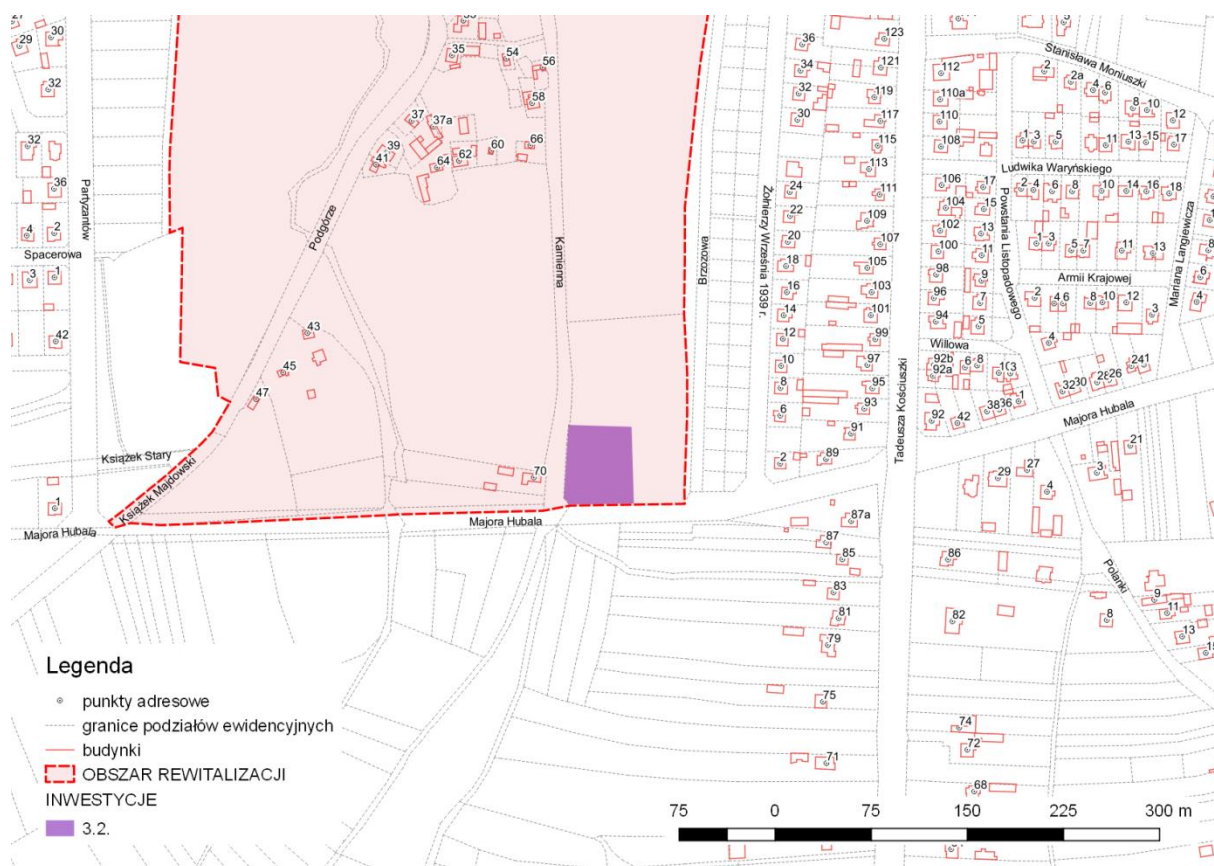
Założenia projektu wpisują się w przeznaczenie podstawowe i dopuszczalne danych terenów określone w obydwu miejscowych planach i nie będą wychodzić poza określone zasady zagospodarowania terenu.

- 3.2. Stworzenie warunków do rozwoju lokalnej przedsiębiorczości dzięki zagospodarowaniu terenu przy ulicy Kamiennej na cele aktywizacji gospodarczej** – dany projekt jest ukierunkowany na stworzenie warunków do rozwoju lokalnej przedsiębiorczości. Projekt jest odpowiedzią na zdiagnozowaną wysoką koncentrację problemów gospodarczych, a także społecznych w postaci bezrobocia. Celem danego działania jest ożywienie gospodarcze obszaru rewitalizacji, dzięki wykorzystaniu potencjału danego miejsca. Projekt dotyczy utworzenia strefy handlowo-usługowej wraz z budową parkingu i budynku komercyjnego przy ulicy Kamiennej. Projekt jest ściśle powiązany z działaniami projektów społecznych 1.1 i 1.3. Członkowie KIS uczestniczyliby w realizacji danego projektu, a także zostaliby zatrudnieni w nowopowstałych przedsiębiorstwach. Potencjalni przedsiębiorcy za pomocą Inkubatora Przedsiębiorczości (projekt 1.3) mogli by otrzymać wsparcie w założeniu własnej działalności gospodarczej, a członkowie KIS otrzymali by szansę na powrót na rynek pracy dzięki nowoutworzonym miejscom pracy i udziału przy realizacji projektu (udział w robotach budowlanych). Warunkiem preferencyjnym dla przedsiębiorców byłoby zatrudnienie uczestników KIS. Powrót na rynek pracy to również jeden z pierwszych kroków do integracji z resztą lokalnej społeczności dla członków KIS, którymi są przede wszystkim osoby wykluczone społecznie lub zagrożone wykluczeniem z powodu bezrobocia, ubóstwa, czy ogólnie trudnej sytuacji życiowej, która powoduje zależność

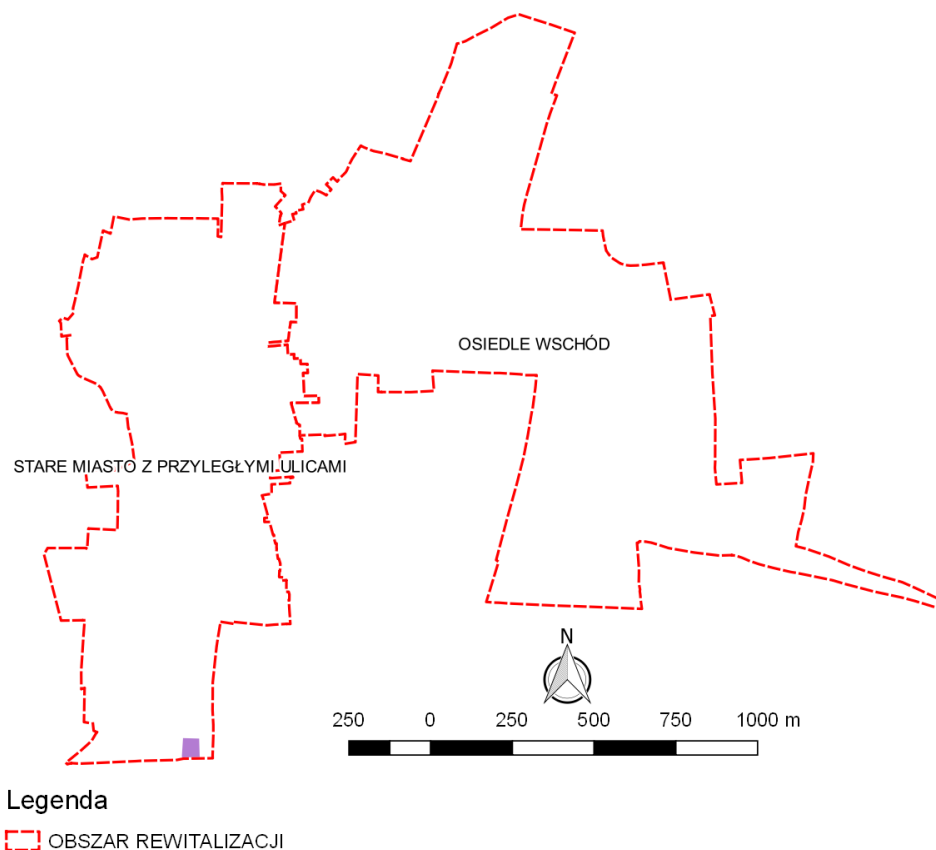
tych ludzi od pomocy społecznej. W ramach projektu przewiduje zaangażowanie prywatnego inwestora w ramach realizacji danego działania, na podstawie umowy partnerstwa publiczno-prywatnego.

Zasięg przestrzenny projektu pokrywa się z obszarem objętym miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego południowo-zachodniej części miasta Szydłowca, część I. Obszar objęty projektem pokrywa się w całości z terenem określonym w planie jako 1ZC – cmentarz z obiektami i urządzeniami towarzyszącymi. Założenia projektu wpisują się w przeznaczenie podstawowe i dopuszczalne określone w MPZP, przede wszystkim w zakresie lokalizacji miejsc postojowych, zieleni urządzonej, obiektów małej architektury, urządzeń komunikacji pieszej i kołowej, a także związanych z lokalizacją obiektów związanych z obsługą cmentarza.

Ryc. 24. Lokalizacja projektu 3.2

Źródło: opracowanie własne

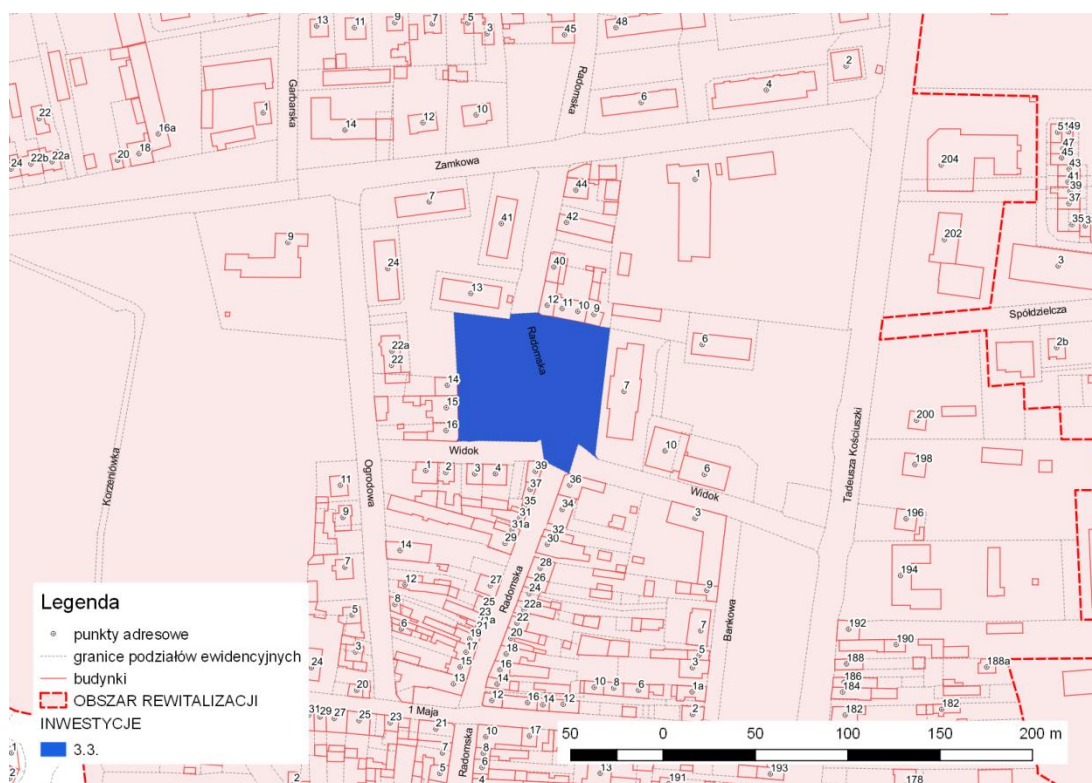
Ryc. 25. Umieszczenie projektu 3.2 na tle obszaru rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne

3.3. Ożywienie społeczno-gospodarcze obszaru rewitalizacji dzięki modernizacji obszaru Placu Marii Konopnickiej w Szydłowiecu – projekt dotyczy stworzenia atrakcyjnej przestrzeni publicznej placu Marii Konopnickiej celem ożywienia społeczno-gospodarczego obszaru rewitalizacji. Efektem realizacji danego działania jest zwiększenie atrakcyjności placu Marii Konopnickiej i jego najbliższej okolicy jako miejsca zamieszkania, lokalizacji działalności gospodarczej, czy integracji lokalnej społeczności. Projekt jest odpowiedzią na zdiagnozowane w jednostce problemy jak depopulacja, słaba kondycja przedsiębiorstw, bezrobocie, czy duża liczba interwencji służb porządkowych, a także przestępstw kryminalnych. Nowe zagospodarowanie przestrzenne placu ma na celu jego ożywienie, zwiększenie liczby podmiotów gospodarczych zlokalizowanych wokół placu, zwiększenie liczby osób korzystających z przestrzeni, stworzenie miejsca spotkań i integracji społecznej dla mieszkańców, a także poprawę estetyki przestrzeni. Elementem projektu jest także budowa pomnika: „Ławeczka Malarza Władysława Aleksandra Małeckiego”. Pomysł został zgłoszony podczas konsultacji społecznych programu rewitalizacji. Postać Władysława Aleksandra Małeckiego jest ściśle związana z Miastem, gdzie tworzył swoje dzieła na których uwieczniał Miasto i okolice. Dlatego upamiętnienie tak ważnej postaci dla historii Szydłowca wzmacnia poczucie tożsamości lokalnej wśród mieszkańców i przywiązania do miejsca swojego zamieszkania. Kolejnym elementem działania jest wsparcie właścicieli nieruchomości w poprawie efektywności energetycznej budynków tworzących pierzeje placu Marii Konopnickiej, co wydatnie poprawi warunki bytowe mieszkańców danych obiektów, czy jakość oferowanych usług (budynki mieszkalno-usługowe, usługowe). Zakres termomodernizacji danych obiektów będzie zależał od

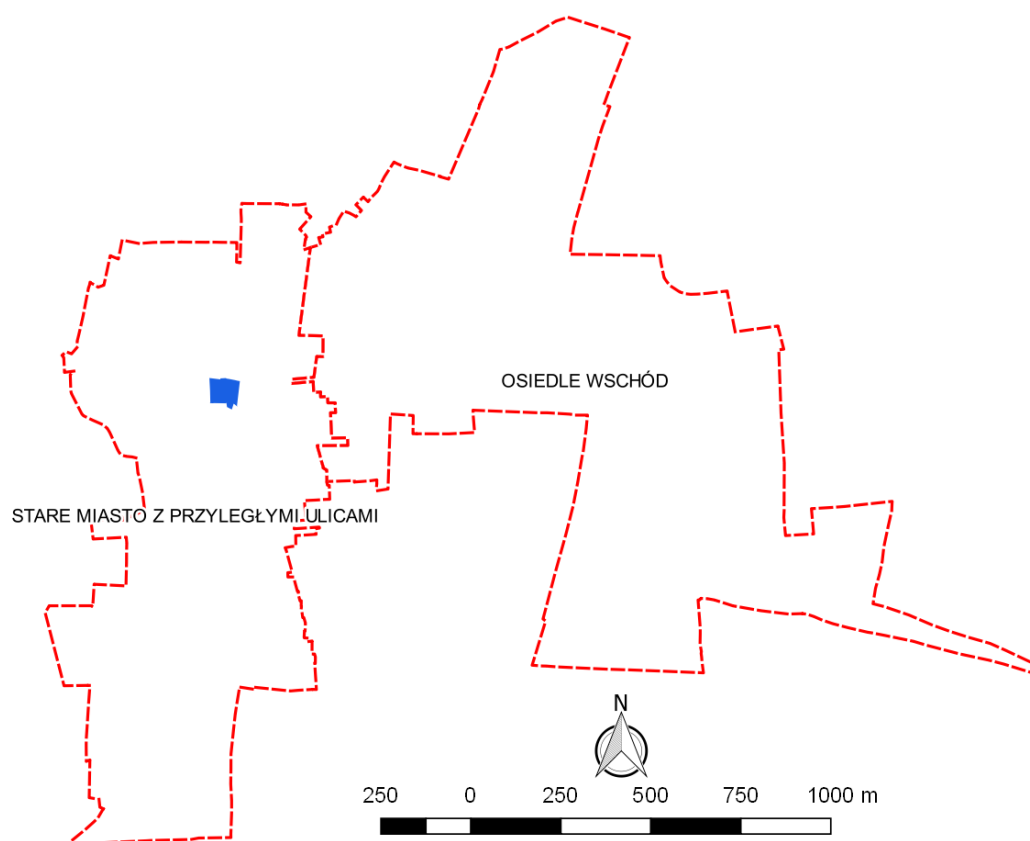
możliwości wniesienia wkładu własnego właścicieli nieruchomości, oraz wyrażenia chęci do uczestnictwa w projekcie. Możliwe będzie również partnerstwo publiczno-prywatne podczas realizacji inwestycji. Inwestycja obejmuje kompleksową modernizację placu Marii Konopnickiej znajdującego się u zbiegu ulic Radomskiej i Widok. Plac wymaga szeroko zakrojonych prac związanych z wymianą nawierzchni, uzbrojeniem terenu, czy uporządkowaniem terenów zieleni publicznej. Został on wskazany w diagnozie jako jedna z zdegradowanych przestrzeni publicznych. W działaniach związanych z realizacją samego projektu, jak i dalszą obsługą danej przestrzeni (dbanie o czystość, pomoc przy organizacji wydarzeń, imprez kulturalnych itp.) byłiby odpowiedzialni członkowie Klubu Integracji Społecznej. Projekt jest również ściśle powiązany z projektem społecznym 1.2. Zmodernizowany plac stał by się miejscem organizacji różnych wydarzeń związanych z działalnością kulturalną, czy działalnością SAR. Podczas spaceru studyjnego stwierdzono, że wokół placu istnieje wiele pustych lokali usługowych, co potwierdza również analiza liczby wyrejstrowanych podmiotów gospodarczych.

Zasięg przestrzenny projektu pokrywa się z obszarem objętym miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego obszaru – Strefa historycznego centrum S1 w mieście Szydłowcu. Obszar objęty projektem pokrywa się z określonym w MPZP terenem o przeznaczeniu podstawowym B2KPX – place miejskie z urządzeniami komunikacji pieszej, kołowej, obiektami małej architektury, zielenią urządzoną. Założenia projektu wpisują się w przeznaczenie podstawowe i dopuszczalne określone w MPZP dla opisanego terenu i nie będą wychodzić poza wyznaczone ramy. MPZP określa również charakter działań dla danego obszaru, którym jest rewitalizacja przestrzeni publicznych. Dlatego projekt rewitalizacyjny 3.3 wpisuje się w tak określony charakter działań.

Ryc. 26. Lokalizacja projektu 3.3

Źródło: opracowanie własne

Legenda

OBSZAR REWITALIZACJI

Ryc. 27. Umiejscowienie projektu 3.3 na tle obszaru rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne

3.4. Zagospodarowanie terenów nad Zalewem wraz z nadaniem nowych funkcji na rzecz aktywizacji społeczno-gospodarczej obszaru rewitalizacji – projekt dotyczy utworzenia atrakcyjnej przestrzeni publicznej na rzecz aktywizacji społeczno-gospodarczej obszaru rewitalizacji. Projekt ma na celu „ożywienie” przestrzeni nad Zalewem w Szydłowcu, które prowadzi do eliminacji bądź ograniczenia zbadanych problemów. W ramach diagnozy wykazano na obszarze rewitalizacji negatywne zjawisko w postaci depopulacji obszaru, które związane jest z jego atrakcyjnością jako miejsca zamieszkania i pracy. Innymi ważnymi problemami wskazanymi w diagnozie są: bezrobocie, czy słaba kondycja przedsiębiorstw mierzona liczbą wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych 100 osób (Stare Miasto). Teren Zalewu został również wskazany jako miejsce o wysokim potencjale rozwoju, które zatraciło swoje pierwotne funkcje, uległo degradacji i przestało mieć wpływ na rozwój społeczno-gospodarczy Miasta, a przede wszystkim obszaru rewitalizacji.

Poprawa jakości wody w zbiorniku, zagospodarowanie przestrzenne otoczenia wraz z budową nowej infrastruktury ma na celu ożywienie danego obszaru. Atrakcyjna przestrzeń przyciąga nowych mieszkańców, inwestorów, a także pozytywnie wpływa na warunki i jakość ich życia osób mieszkających w obrębie oddziaływania danej przestrzeni. W ramach inwestycji zostałyby stworzone warunki dla pobudzenia lokalnej przedsiębiorczości. Potencjalny prywatny inwestor mógłby skorzystać z pomocy Inkubatora Przedsiębiorczości (projekt 1.3) przy realizacji projektu. Członkowie KIS-u

(projekt 1.1) zostaliby zaangażowani w trakcie realizacji inwestycji przy pracach budowlanych. Potencjalny przedsiębiorca zamierzający założyć działalność gospodarczą byłby zobligowany do utworzenia dwóch miejsc pracy dla osób z KIS-u w ramach warunków preferencyjnych uprawniających do realizacji danej inwestycji. Projekt ma charakter otwarty i w ramach jego realizacji możliwe jest ewentualne partnerstwo publiczno-prywatne w ramach realizacji inwestycji. Rozwój przedsiębiorczości niesie ze sobą również poprawę na rynku pracy i zmniejszenie skali bezrobocia, które jest jednym z największych problemów społecznych w Szydłowcu. Przestrzeń nad Zalewem mogłaby zostać również miejscem organizacji zawodów sportowych, działalności Szydłowieckiej Akademii Rodziny czy w ramach realizacji projektu 1.4 „Szydłowieckich spotkań z kulturą”. Realizacja projektu w zamierzeniu ma sprzyjać integracji lokalnej społeczności, która pozytywnie wpływa na efektywne rozwiązanie problemów obszaru rewitalizacji.

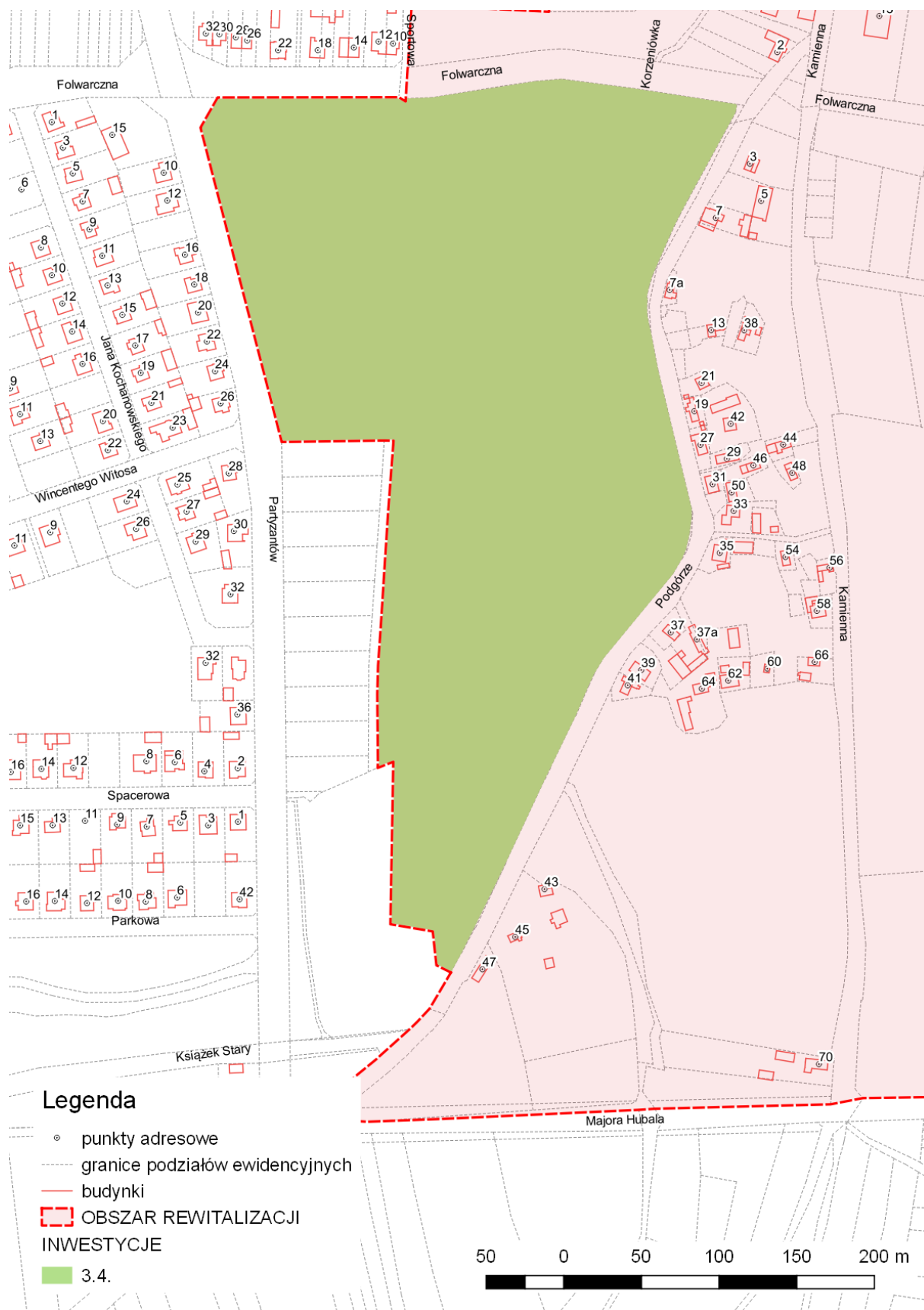
Całość inwestycji składa się z II etapów. **I etap**, który obejmuje przede wszystkim oczyszczenie samego i dostosowanie go do możliwości kąpieli przy minimalnej ingerencji w środowisko naturalne. **II etap** dotyczy natomiast zagospodarowania terenu wokół zbiornika na rzecz aktywizacji społecznej (boiska, plac zabaw, staw, fontanna, budynki – klub fitness, ośrodek). Projekt posiada już gotową dokumentację techniczną. Celem projektu jest przywrócenie dawnej funkcji Zalewu, który był w przeszłości miejscem tętniącym życiem, z którego korzystali mieszkańcy Miasta, a także okolic. Wywierał on pozytywny wpływ na obszar rewitalizacji, jak miejsce pobudzające rozwój społeczno-gospodarczy.

Zalew jest położony w obszarze jednostki przestrzennej Starego Miasta z przyległymi ulicami jednak zasięg oddziaływania tego miejsca jest dużo większy i obejmuje całe miasto. Dlatego opisywana inwestycja wpływa bezpośrednio na cały obszar rewitalizacji, a także na pozostałe obszary co prowadzi do zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego całej miejscowości.

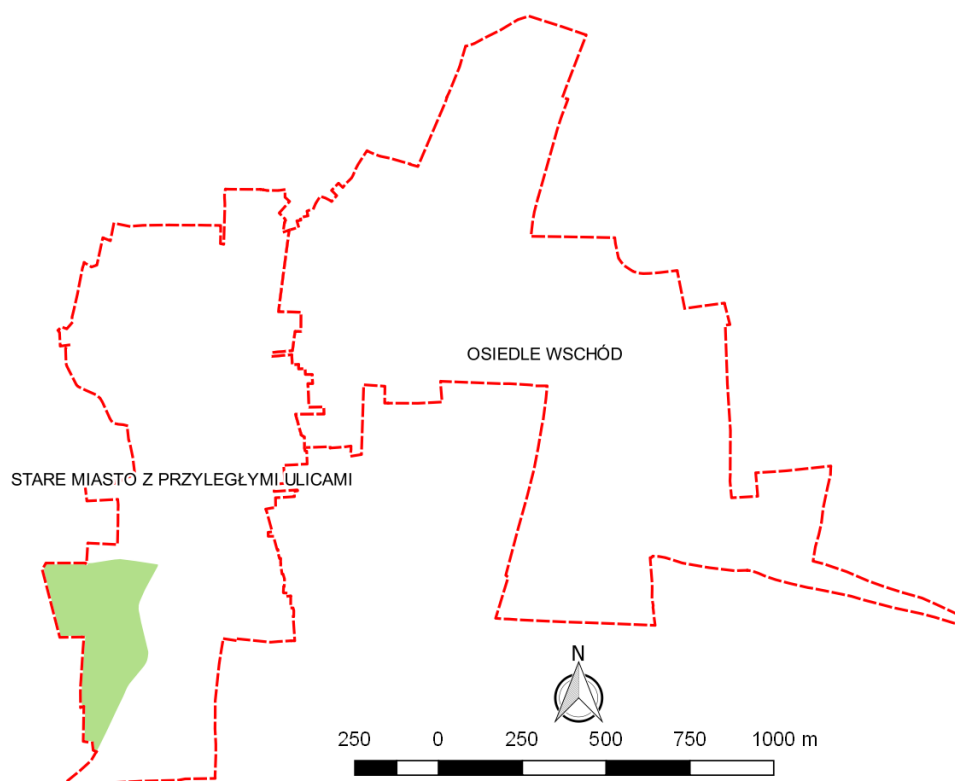
Zasięg przestrzenny projektu pokrywa się z obszarem objętym miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego południowo-zachodniej części miasta Szydłowca, część I. Obszar objęty projektem pokrywa się z określonymi w MPZP terenami o przeznaczeniu podstawowym tj.:

- 1U – zabudowa usługowa, w tym usług zdrowotno-rekreacyjnych,
- 2ZP,UT – zieleń parkowa z obiektami i urządzeniami sportowo-rekreacyjnymi,
- 2ZP – 4ZP – zieleń parkowa i terenowe urządzenia sportowo-rekreacyjne,
- 1UT – zabudowa usługowa z zakresu turystyki, sportu i rekreacji, terenowe urządzenia sportowo-rekreacyjne,
- 1WS – wody śródlądowe – rzeki Korzeniówka i Kobyłka, zalew na rzece Korzeniówce.

Założenia projektu wpisują się w przeznaczenie podstawowe i dopuszczalne określone w MPZP dla ww. terenów i nie będzie wychodził poza określone ramy. Istniejąca koncepcja zagospodarowania terenów nad Zalewem w Szydłowcu została sporządzona zgodnie z przeznaczeniem określonym w MPZP co umożliwi ujęcie danej inwestycji w niniejszym GPR.

Ryc. 28. Lokalizacja projektu 3.4
 Źródło: opracowanie własne

Legenda

OBSZAR REWITALIZACJI

Ryc. 29. Umiejscowienie projektu 3.4 na tle obszaru rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne

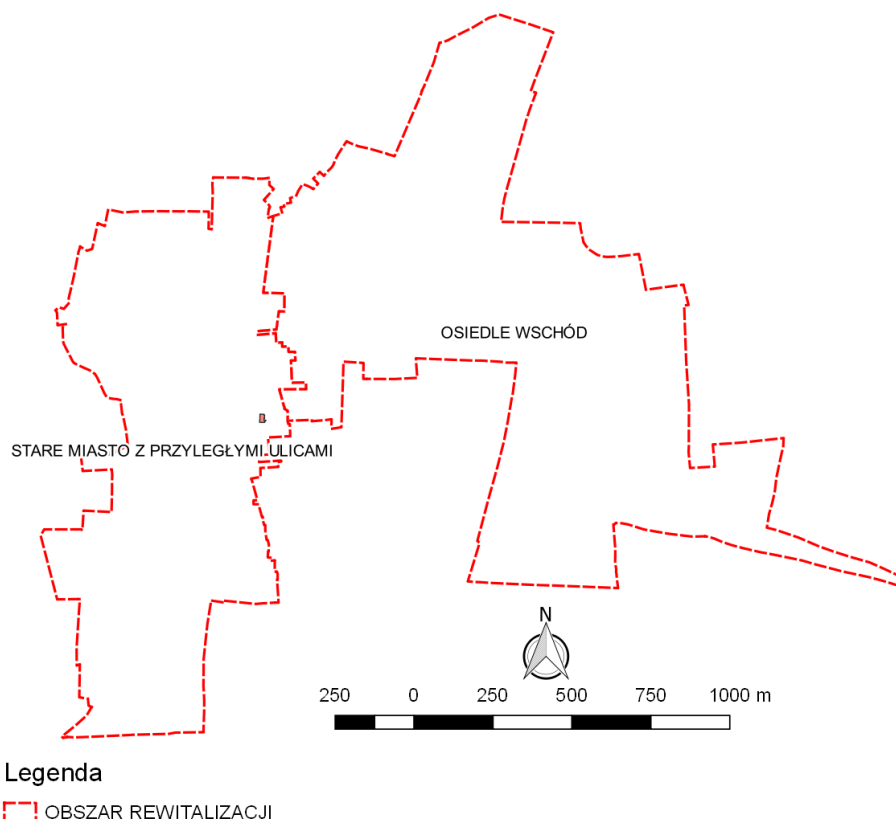
3.5. Aktywizacja społeczna mieszkańców obszaru rewitalizacji poprzez modernizację

kina „Górnik” w Szydłowcu – projekt ma na celu utworzenie infrastruktury na rzecz aktywizacji i integracji społecznej. Dawne kino to miejsce, które jest obecne w świadomości mieszkańców Miasta, a przede wszystkim obszaru rewitalizacji. W trakcie konsultacji społecznych poruszane były kwestie aktywizacji kulturalnej mieszkańców i braku odpowiedniej infrastruktury, co dodatkowo potwierdza potrzebę realizacji danego projektu. Kino Górnik ma stać się w zamierzeniu nowym miejscem integracji społecznej, które zwiększa atrakcyjność obszaru rewitalizacji jako miejsca do zamieszkania. Realizacja działania wpłynie na jakość życia mieszkańców dzięki zwiększeniu możliwości dostępu do kultury, w tym kultury lokalnej, która buduje tożsamość regionalną mieszkańców Szydłowca. Projekt jest odpowiedzią na wskazane problemy społeczne, przede wszystkim depopulację, która świadczy o małej atrakcyjności obszaru rewitalizacji jako miejsca zamieszkania.

Inwestycja dotyczy kompleksowej modernizacji budynku dawnego kina i przywrócenia jemu pierwotnej funkcji. Inwestycja obejmie przebudowę zarówno elewacji budynku jak i remont wewnątrz włącznie z wyposażeniem sali widowiskowo-kinowej. Projekt zakłada kompleksową termomodernizację obiektu, a także przystosowanie go do potrzeb osób niepełnosprawnych. Działanie jest również ściśle zintegrowane ze wszystkimi projektami z przedsięwzięcia społecznego. Członkowie KIS mieliby zapewniony udział przy realizacji danego projektu, w trakcie prac budowlanych, a także po rozpoczęciu działalności kina zostałyby utworzone jedno miejsce pracy dla członka Klubu. W ramach wsparcia przedsiębiorczości zostałyby przeznaczone pomieszczenia na utworzenie lokalu handlowo-gastronomicznego, gdzie poprzez Inkubator

Legenda

OBSZAR REWITALIZACJI

Ryc. 31. Umiejscowienie projektu 3.5 na tle obszaru rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne

3.6. Aktywizacja społeczno-gospodarcza obszaru rewitalizacji poprzez modernizację

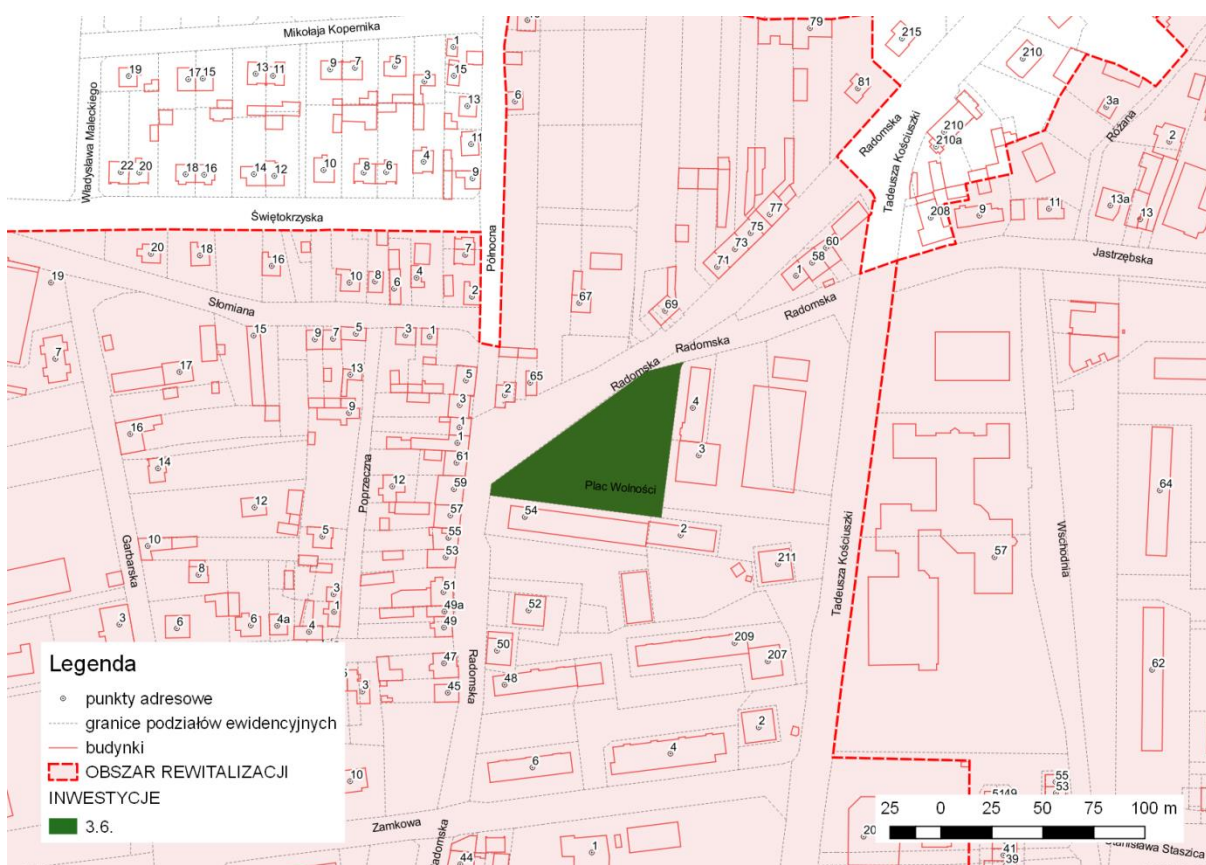
Placu Wolności w Szydłowiecu – projekt dotyczy modernizacji Placu Wolności celem ożywienia społeczno-gospodarczego obszaru rewitalizacji. Stworzenie atrakcyjnej przestrzeni publicznej sprzyja integracji społecznej, czy pobudzeniu przedsiębiorczości. Projekt jest również odpowiedzią na problem depopulacji, czy trudności w utrzymaniu działalności gospodarczej na danym obszarze.

Inwestycja obejmuje kompleksową modernizację zdegradowanej przestrzeni Placu Wolności i działania tj. zmianę struktury przestrzenno-funkcjonalnej, utworzenie skweru, budowę nowych miejsc parkingowych, a także budowę budynku dworca autobusowego z poczekalnią, punktem miejskiej informacji turystycznej i barem szybkiej obsługi. Wymienione podmioty byłyby miejscem działalności i zatrudnienia dla członków spółdzielni socjalnej, którą tworzyli by uczestnicy projektu KIS. Takie działanie wydatnie wspiera reintegrację zawodową i społeczną mieszkańców obszaru rewitalizacji, którzy są wykluczeni lub zagrożeni wykluczeniem społecznym ze względu na bezrobocie, czy trudną sytuację życiową. Powrót na rynek pracy to także poprawa sytuacji ekonomicznej tych osób, a także wzrost poczucia własnej wartości co jest początkiem i dużym ułatwieniem w integracji z pozostałą częścią lokalnej społeczności. Dany projekt wykazuje ścisłe powiązanie z działaniem 1.1 i z ograniczeniem problemów natury społecznej wykazanych w diagnozie, a także oddziałuje na zdegradowaną przestrzeń publiczną. Projekt jest również ściśle powiązany przedsięwzięciem 5 rozwojem systemu monitoringu miejskiego.

Realizacja danego zadania wydatnie wpłynie na ograniczenie i eliminację wykazanych w diagnozie problemów. Zmodernizowana przestrzeń publiczna zwiększa atrakcyjność obszaru rewitalizacji jako miejsca zamieszkania i pracy co jest odpowiedzią na problem

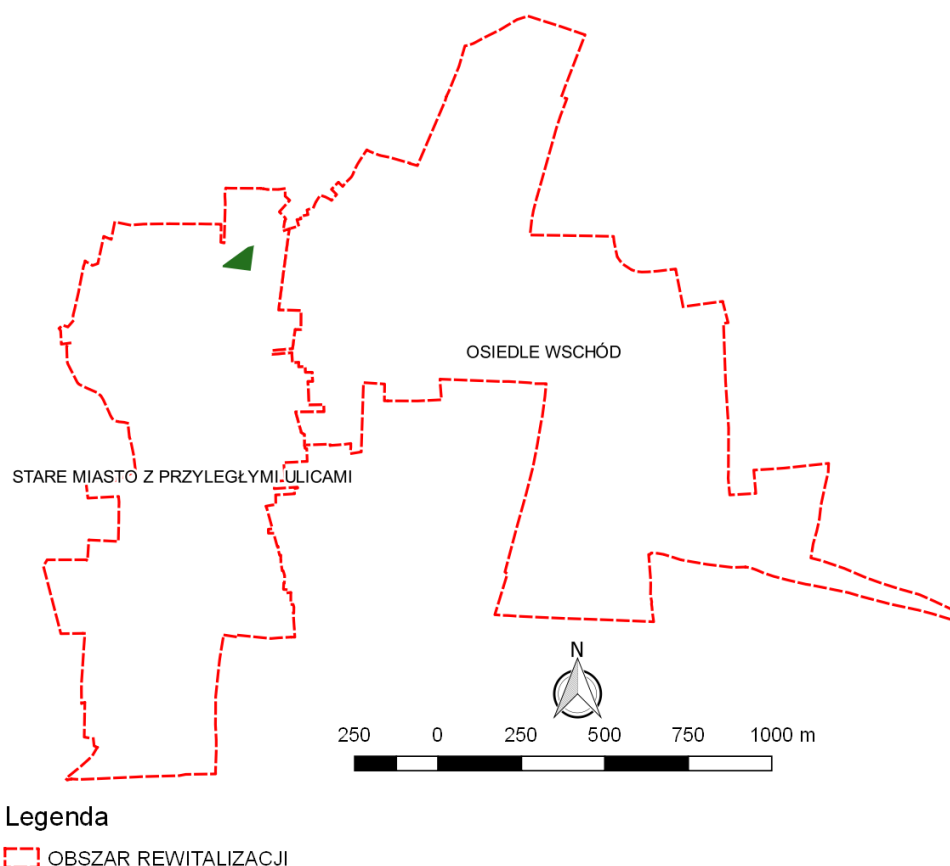
depopulacji. Nadanie miejscu nowych funkcji jak (przeniesienie dworca autobusowego, utworzenie punktu informacji turystycznej i baru szybkiej obsługi) pobudzi lokalną przedsiębiorczość i będzie przeciwdziałać problemowi bezrobocia. Również osoby wykluczone lub zagrożone wykluczeniem społecznym korzystające z usług KIS, będą zaangażowane we współtworzenie i funkcjonowanie zmodernizowanej przestrzeni co pomoże im skutecznie zintegrować się z lokalną społecznością i nabyć nowe kwalifikacje zawodowe, czy znaleźć pracę. Podsumowując, odpowiednie przekształcenie przestrzeni Placu Wolności ma na celu wpłynąć z korzyścią na obszar rewitalizacji i „ożywić” go społecznie i gospodarczo z korzyścią dla całego obszaru rewitalizacji.

Zasięg przestrzenny projektu pokrywa się z obszarem objętym miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego obszaru – Strefa historycznego centrum S1 w mieście Szydłowcu. Obszar objęty projektem pokrywa się z określonym w MPZP terenem o przeznaczeniu podstawowym B1KPX – zabudowa usługowa (administracyjna (policja, straż pożarna), biurowa, oświatowa, kulturalna, gastronomiczna, handlowa). Założenia projektu wpisują się w przeznaczenie podstawowe i dopuszczalne określone w MPZP dla opisanego terenu i nie będą wychodzić poza wyznaczone ramy. MPZP określa również charakter działań dla danego obszaru, którym jest rewitalizacja przestrzeni publicznych. Dlatego projekt rewitalizacyjny 3.6 wpisuje się w tak określony charakter działań.

Ryc. 32. Lokalizacja projektu 3.6

Źródło: opracowanie własne

Ryc. 33. Umiejscowienie projektu 3.6 na tle obszaru rewitalizacji

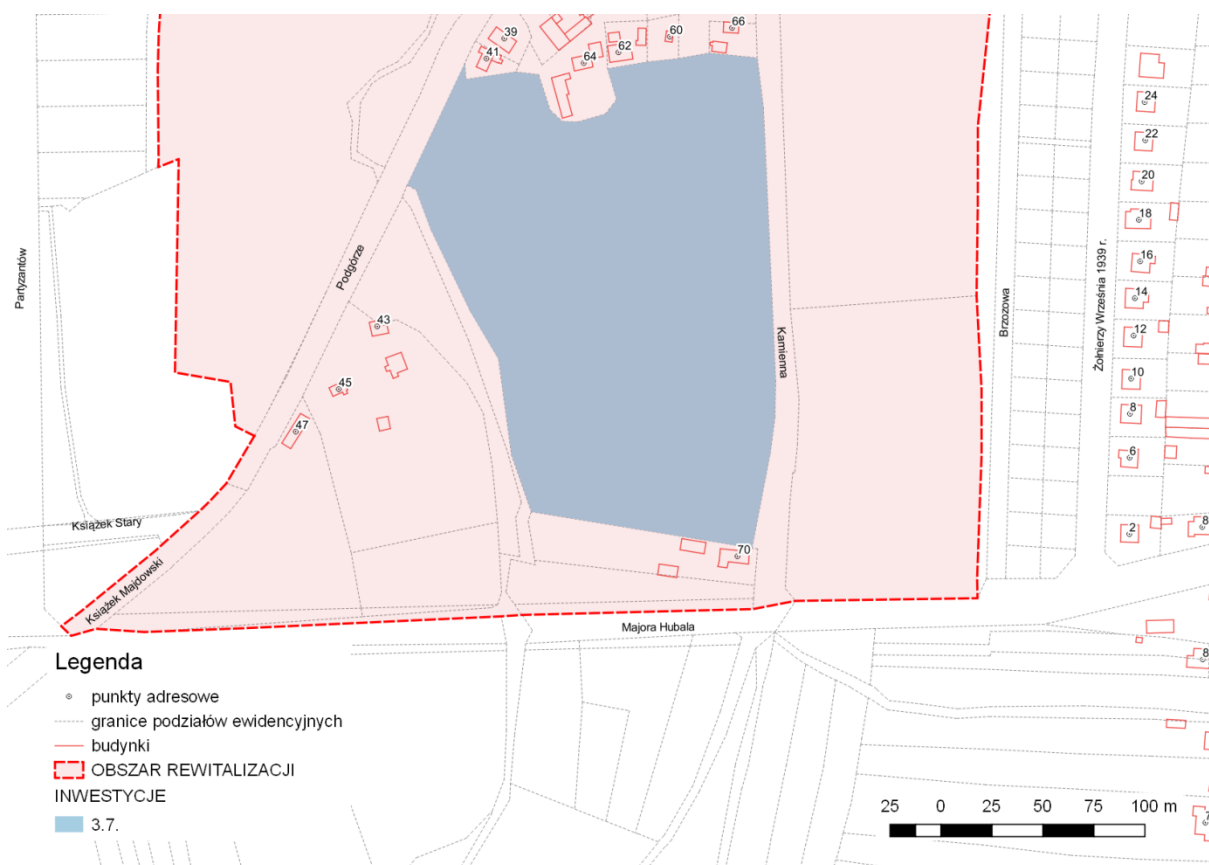
Źródło: opracowanie własne

- 3.7. Ochrona i promocja lokalnego dziedzictwa w postaci tradycji wydobycia piaskowca szydłowieckiego poprzez utworzenie skansenu kamieniarstwa szydłowieckiego w Łomie „Podkowiński”** – projekt ma na celu stworzenie atrakcyjnego miejsca na rzecz ożywienia społecznego i gospodarczego przy zachowaniu i promocji lokalnego dziedzictwa w postaci tradycji wydobycia i obróbki piaskowca szydłowieckiego. Piaskowiec był i jest wykorzystywany w licznych budynkach, małej architekturze, czy innych obiektach stanowiących dużą część tkanki miejskiej Szydłowca. Świadczy to o jego wielkim znaczeniu w rozwoju Miasta, a w szczególności obszaru Starego Miasta, gdzie w największej liczbie budynków i obiektów infrastruktury wykorzystano piaskowiec. Zachowanie i promocja dziedzictwa buduje lokalną tożsamość mieszkańców i przywiązanie do miejsca z którego pochodzą. Promocja piaskowca Szydłowieckiego jest wsparciem dla lokalnych przedsiębiorców, którzy zajmują się jego obróbką i większość ma zlokalizowaną swoją działalność w obszarze rewitalizacji. Lepsza kondycja przedsiębiorstw, to również powstanie nowych miejsc pracy i zmniejszenie skali problemu bezrobocia. Działanie dotyczy stworzenia skansenu kamieniarstwa na obszarze dawnego, nieczynnego kamieniołomu „Podkowiński” – obecnie stanowisko dokumentacyjne Łom „Podkowiński”(opisane w podrozdziale 2.2.1. Środowisko i użytkowanie gruntów). Projekt jest ściśle powiązany z projektami społecznymi: 1.1, 1.2 i 1.4. W realizacji projektu na etapie prac budowlanych mogliby uczestniczyć członkowie KIS. Również po rozpoczęciu działalności Skansenu członkowie Klubu znaleźli by zatrudnienie w ramach obsługi tego miejsca.

Zasięg przestrzenny projektu pokrywa się z obszarem objętym miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego południowo-zachodniej części miasta Szydłowca, część I. Obszar objęty projektem pokrywa się z określonymi w MPZP terenami o przeznaczeniu podstawowym tj.:

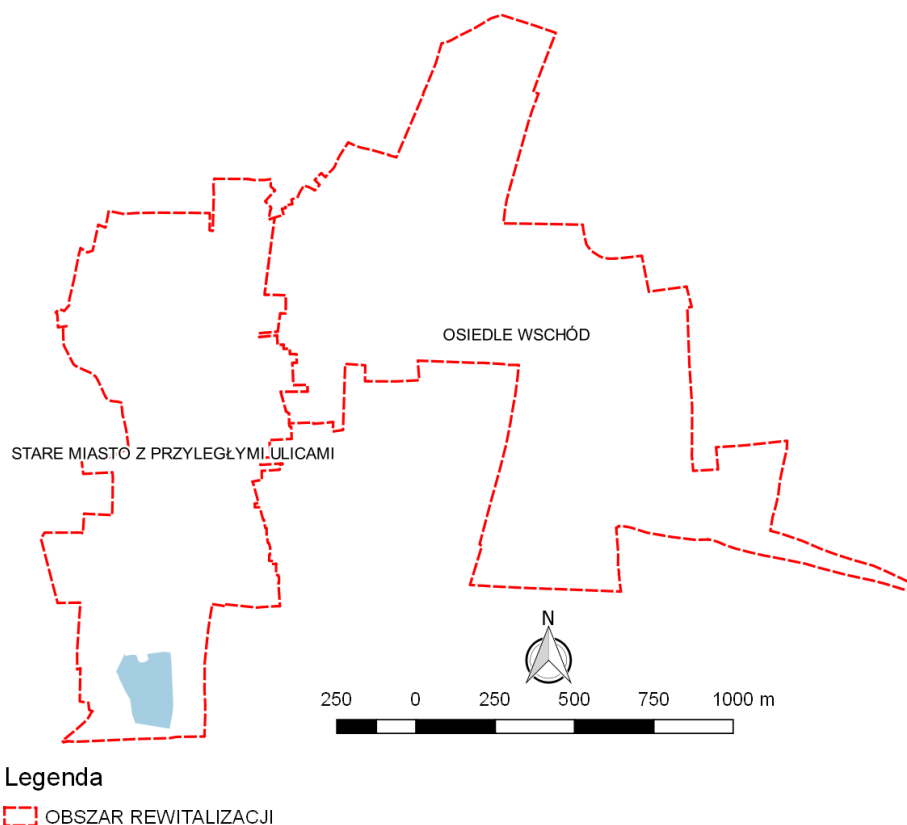
- 11DZL – tereny dolesień
- 42ZL – tereny leśne
- 7ZP,UT – zieleń parkowa z obiektami i urządzeniami sportowo-rekreacyjnymi

Założenia projektu wpisują się w przeznaczenie podstawowe i dopuszczalne określone w MPZP dla ww. terenów. Zakres projektu 3.7 nie będzie wychodził poza przeznaczenie podstawowe i dopuszczalne określone miejscowym planie.

Ryc. 34. Lokalizacja projektu 3.7

Źródło: opracowanie własne

Legenda

OBSZAR REWITALIZACJI

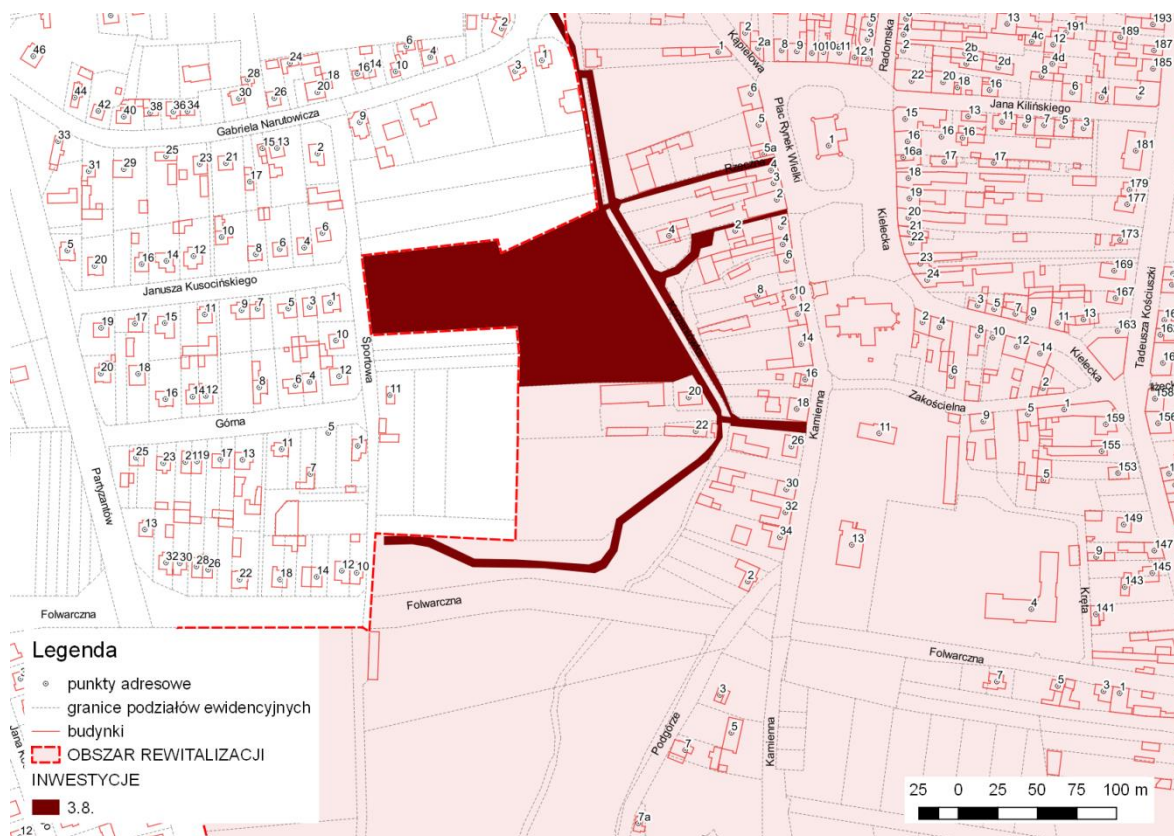
Ryc. 35. Umiejscowienie projektu 3.7 na tle obszaru rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne

3.8. Ożywienie społeczno-gospodarcze i poprawa dostępności obszaru rewitalizacji dzięki utworzeniu deptaku nad rzeką Korzeniówką – Zamierzonym efektem realizacji zadania jest ożywienie społeczno-gospodarcze obszaru Starego Miasta dzięki stworzeniu atrakcyjnej i spójnej przestrzeni wraz z nadaniem jej nowych funkcji i powiązań. Deptak stałby się łącznikiem terenów o różnych funkcjach co wpływa na ich wzajemny rozwój i zwiększenie atrakcyjności Starego Miasta jako miejsca do życia i pracy. Nowy ciąg komunikacyjny łączyłby takie obszary jak Zamek, Rynek, Zalew (przestrzeń publiczne służące aktywizacji społecznej) z terenami mieszkaniowo-usługowymi w centrum Szydłowca. Takie działanie buduje tożsamość mieszkańców miasta, dzięki zwiększeniu dostępności obszarów o znaczeniu historycznym, kulturalnym, a także rekreacyjnym. Lokalizacja deptaku wiąże się również z likwidacją barier przestrzennych i poprawą spójności obszaru Starego Miasta, która prowadzi do jego ożywienia. Działanie przeciwdziała zbadanym problemom społecznym. Zwiększenie atrakcyjności obszaru może prowadzić do zmniejszenia skali depopulacji. Natomiast poprawa dostępności wpływa również na ożywienie gospodarcze prowadzące do polepszenia warunków dla lokalnych przedsiębiorców, a co za tym idzie ograniczenia problemu bezrobocia.

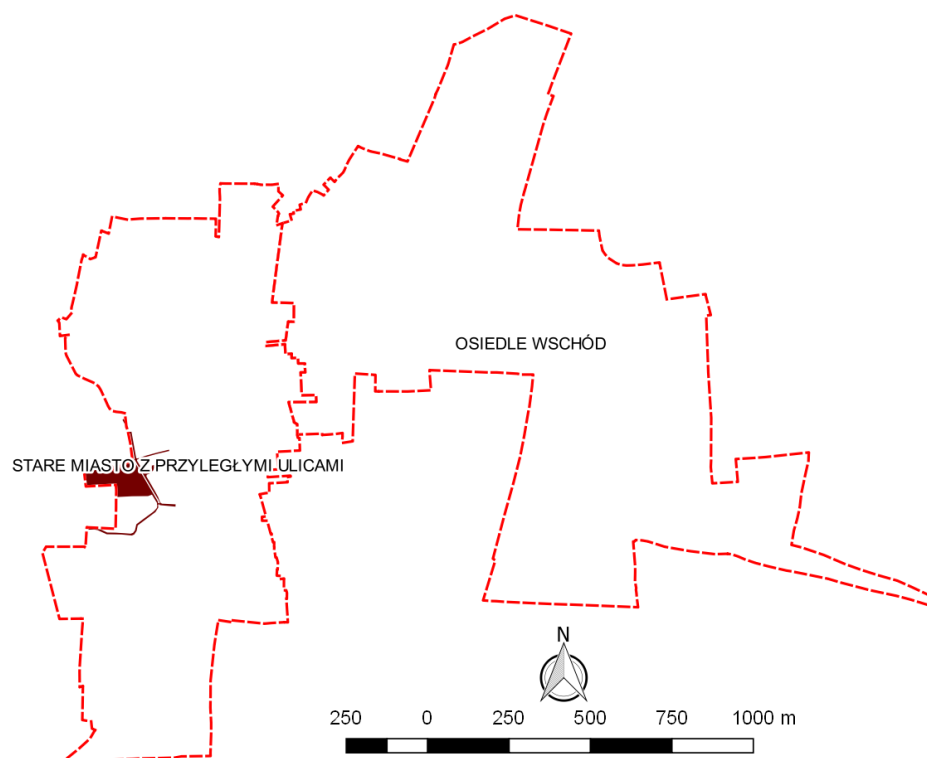
Inwestycja dotyczy zagospodarowania terenów nadrzecznych o dużym potencjale rozwoju, które obecnie pozostają niewykorzystane i popadają w dalszą degradację. Jest to również miejsce niebezpieczne gdzie dochodzi do różnych zachowań patologicznych i zakłócania porządku publicznego ze względu na brak jakiegokolwiek infrastruktury wspierającej poczucie bezpieczeństwa. Projekt zakłada dwie inwestycje aktywizujące dany obszar. Pierwszą z nich jest zagospodarowanie terenów oznaczonym symbolami 41KPJ, 42KPJ, 60K, 61KP, 62KP (trasa ciągów pieszych

i pieszo-jezdnych tworzących deptak i łączących go z Rynkiem Wielkim) w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego obszaru strefy historycznej centrum S1 w Szydłowcu. Potrzeba utworzenia deptaku została potwierdzona podczas przeprowadzonych konsultacji społecznych. W ramach prowadzonych konsultacji wpłynęły uwagi dotyczące modernizacji ulicy rzecznej i utworzenia Kosmicznego Placu Zabaw, które zostały również zgłoszone do budżetu obywatelskiego (projekt „Zamłynie nie z tej Ziemi”). W opisanym powyżej MPZP tereny te na których miałyby być zlokalizowany plac zabaw mają przeznaczenie podstawowe tj.: C1ZP,US – zieleni urządzonej, terenowe urządzenie i obiekty sportu, rekreacji i turystyki; C1U – zabudowa usługowa (hotelarska, sportu, turystyki i rekreacji, gastronomiczna, kulturalna, oświatowa, handlowa, biurowa). Plac zabaw posiada również gotową dokumentację projektową. Jest on unikatowy ze względu na to, że w opracowaniu projektu uczestniczyły dzieci (warsztaty przeprowadzone przez Mazowieckie Centrum Kultury i Sztuki, Towarzystwo Aktywnych Kulturalnie), które są główną grupą docelową i dlatego dany plac zabaw będzie najlepiej odpowiadał ich potrzebom. Plac zabaw nawiązuje kształtem do układu Słonecznego, a urządzenia i zagospodarowanie obszaru nawiązują do elementów kosmosu. Projekt jest powiązany z działaniami z projektów 1.4 i 1.2 i może stanowić miejsce organizacji różnego rodzaju wydarzeń związanych z działalnością Szydłowieckiej Akademii Rodziny, czy działań kulturalnych z projektu 1.4. Założenia projektu wpisują się w przeznaczenie podstawowe i dopuszczalne ww. terenów określone w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego obszaru – Strefa historycznego centrum S1 w mieście Szydłowcu. Zakres projektu 3.8 nie będzie wychodził poza przeznaczenie podstawowe i dopuszczalne określone miejscowym planem.

Ryc. 36. Lokalizacja projektu 3.8

Źródło: opracowanie własne

Legenda

OBSZAR REWITALIZACJI

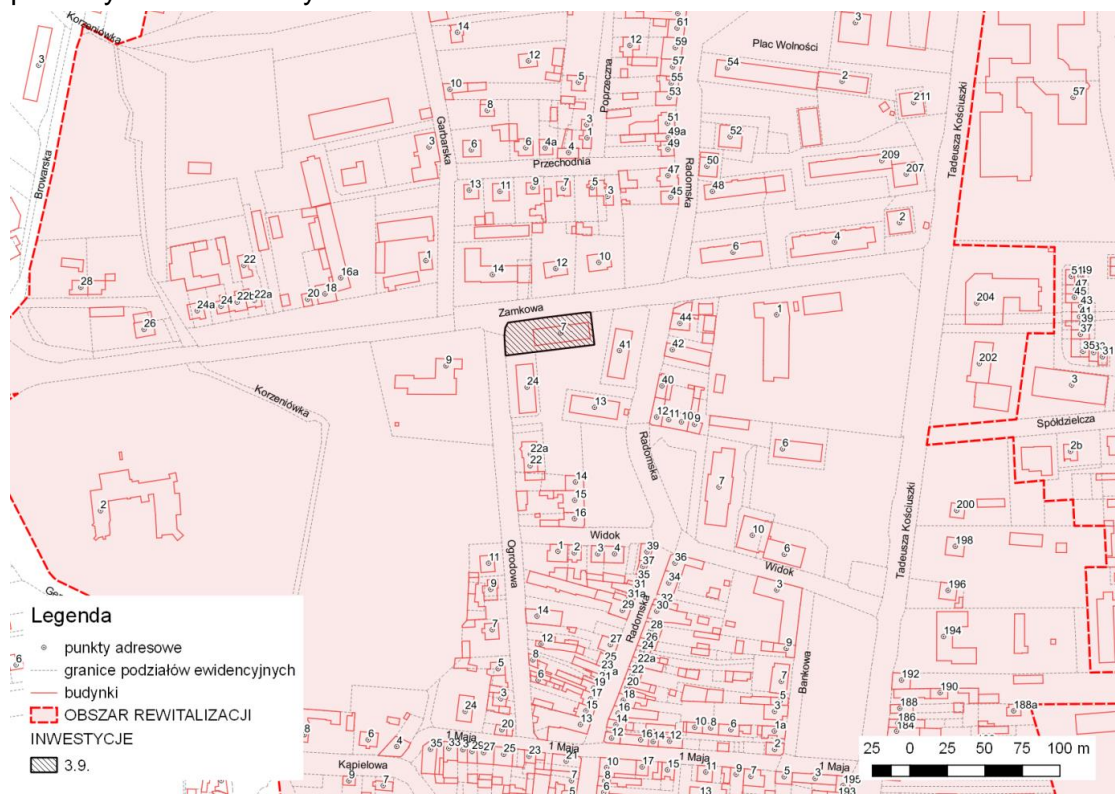
Ryc. 37. Umiejscowienie projektu 3.8 na tle obszaru rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne

- 3.9. Poprawa efektywności energetycznej budynku Warsztatów Terapii Zajęciowej w Szydłowcu wraz z montażem instalacji odnawialnych źródeł energii – projekt** dotyczy kompleksowej termomodernizacji budynku użyteczności publicznej w Gminie Szydłowiec oraz instalacji odnawialnych źródeł energii. Prace związane z termomodernizacją odbywać się będą w budynku, którego właścicielem jest Gmina Szydłowiec, a funkcjonują w nim Warsztaty Terapii Zajęciowej prowadzone przez Stowarzyszenie Pomocy Osobom Niepełnosprawnym w Szydłowcu. System fotowoltaiczny zostanie zainstalowany na budynku. Instalacja fotowoltaiczna nie będzie przekraczała 40 kW. W wyniku realizacji inwestycji nastąpi zmniejszenie utraty ciepła m in. przez przenikanie przez ściany zewnętrzne, drzwi zewnętrzne, stropy i okna. Wykorzystanie technologii odnawialnych źródeł energii (systemy fotowoltaiczne) pozwoli na redukcję kosztów ogrzewania oraz wpłynie pozytywnie na jakość powietrza w gminie. W ramach projektu zostaną wykonane między innymi prace związane z: dociepleniem ścian, dociepleniem stropodachu, wymiana okien, wymiana drzwi, wymiana instalacji CO. Realizacja projektu będzie miała pozytywny wpływ na politykę zrównoważonego rozwoju przede wszystkim poprzez przeciwdziałanie niekorzystnym zmianom klimatu i poprawę jakości powietrza w regionie. Projekt spełnia założenia polityki horyzontalnej rozwoju UE, która skupia się m. in. na takich elementach jak: budowanie bardziej konkurencyjnej gospodarki, która będzie korzystać z zasobów w sposób racjonalny i oszczędny, ochronie środowiska poprzez ograniczenie emisji gazów cieplarnianych do atmosfery. Inwestycja ma na celu poprawę stanu technicznego danego budynku celem podniesienia warunków dla prowadzonych zajęć

z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej. Projekt jest również powiązany z działaniami społecznymi z projektu 1.2. SAR może również prowadzić zajęcia we współpracy z WTZ. Zamierzonym efektem działania jest wzrost jakości kapitału społecznego i poprawa jakości świadczonych usług przez WTZ poprzez modernizację i przystosowanie obiektu dla osób korzystających z warsztatów. Projekt wpisuje się w cel strategii Europa 2020 w zakresie zmiany klimatu i zrównoważonego wykorzystania energii. Okres realizacji projektu, zakres projektu, charakter projektu jest spójny z dokumentami strategicznymi.

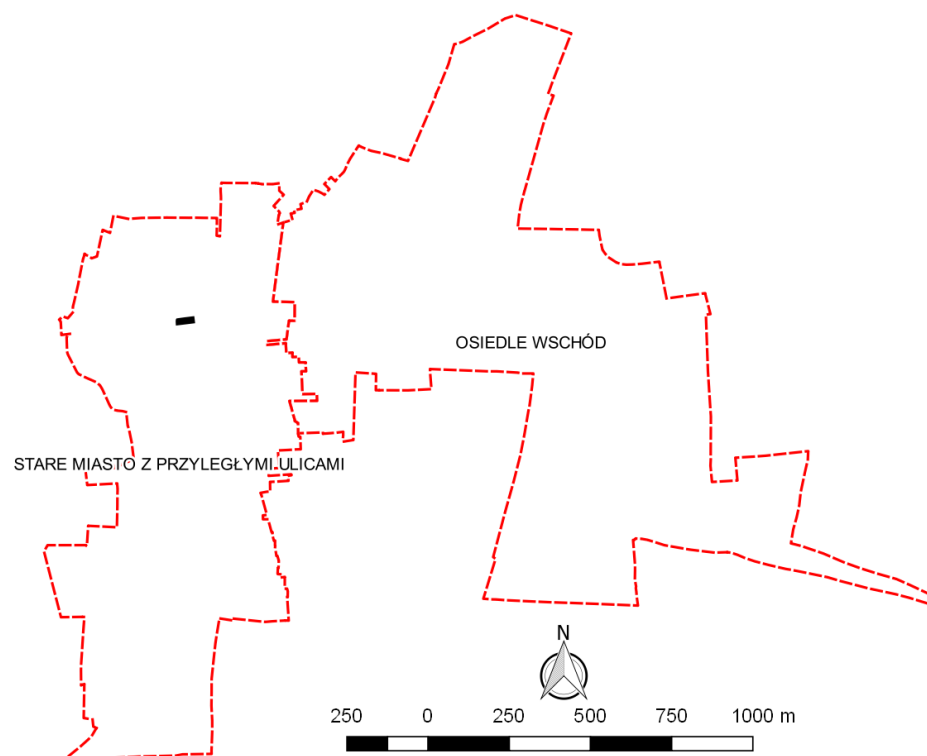
Zasięg przestrzenny projektu pokrywa się z obszarem objętym miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego obszaru – Strefa historycznego centrum S1 w mieście Szydłowcu. Obszar objęty projektem pokrywa się z określonym w MPZP terenem o przeznaczeniu podstawowym B2MW,U – zabudowa mieszkaniowa wielorodzinnna. Założenia projektu wpisują się w przeznaczenie podstawowe i dopuszczalne (usługi) określone w MPZP dla opisanego terenu i nie będą wychodzić poza wyznaczone ramy.

Ryc. 38. Lokalizacja projektu 3.9

Źródło: opracowanie własne

Legenda

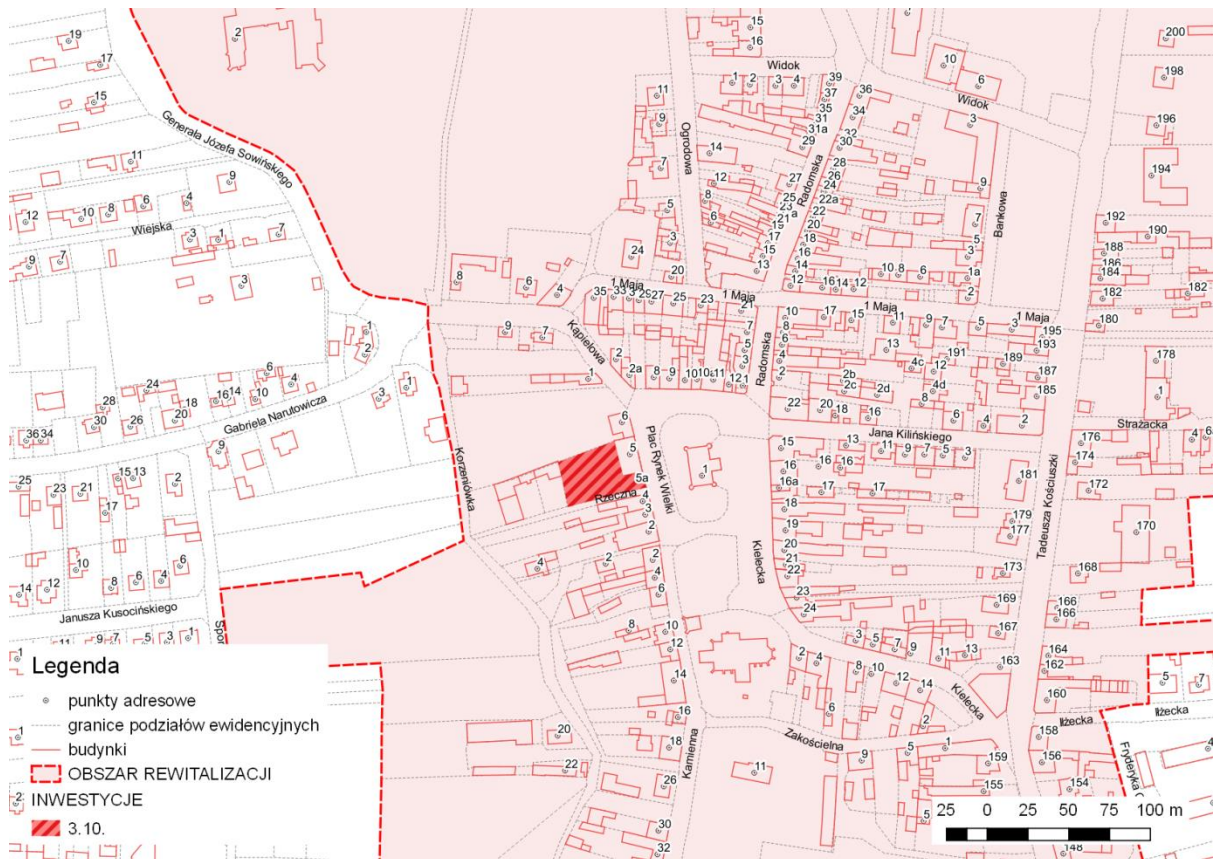
OBSZAR REWITALIZACJI

Ryc. 39. Umieszczenie projektu 3.9 na tle obszaru rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne

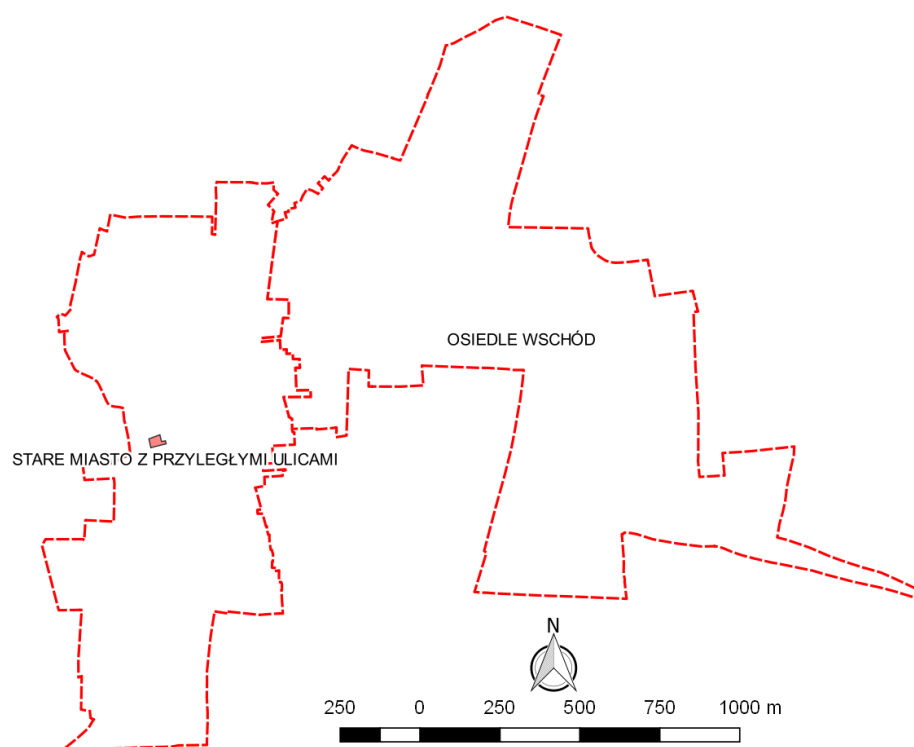
3.10. Poprawa funkcjonalności Starego Miasta poprzez rozbudowę infrastruktury technicznej w postaci toalety publicznej przy Rynku Wielkim – potrzeba realizacji projektu została zgłoszona przez interesariuszy obszaru rewitalizacji podczas przeprowadzonych konsultacji społecznych. W centrum miasta, czyli w obszarze jednostki Starego Miasta zaznacza się brak toalety publicznej. Jest to podstawowy element infrastruktury centrów miast, które pełnią funkcje administracyjne, skupiające handel i usługi, oraz będące centrum życia publicznego danej miejscowości, tak jak Stare Miasto w przypadku Szydłowca. Toalety publiczne w miejscu koncentracji różnorodnych usług i w miejscach spotkań mieszkańców, odwiedzających miasto turystów stanowią o funkcjonalności i komforcie korzystania z danej przestrzeni. Dlatego utworzenie toalety publicznej wpłynie pozytywnie na jakość i atrakcyjność obszaru Starego Miasta. Prowadzi to również do ożywienia społecznego i gospodarczego danej jednostki, dzięki zwiększeniu możliwości korzystania z przestrzeni. Dana inwestycja odpowiada potrzebom mieszkańców i jej umieszczenie w GPR wynika również z uwag zgłaszanych podczas konsultacji społecznych. Projekt obejmuje budowę toalety publicznej na obszarze Starego Miasta przy Rynku Wielkim, zlokalizowanego dokładnie przy ulicy Rzecznej. Wskazany obszar jest objęty miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego obszaru strefy historycznej Centrum S1 w Szydłowcu na terenie o przeznaczeniu pod zabudowę usługową B9U. Projekt jest również powiązany z działalnością KIS, gdzie jego członkowie uczestniczyli przy realizacji projektu, a także zostało by utworzone jedno miejsce pracy do obsługi szaletu miejskiego.

Zasięg przestrzenny projektu pokrywa się z obszarem objętym miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego obszaru – Strefa historycznego centrum S1 w mieście Szydłowcu. Obszar objęty projektem pokrywa się z określonymi w MPZP terenem o przeznaczeniu podstawowym B9U – zabudowa usługowa (hotelarska, sportu, turystyki i rekreacji i gastronomiczna, kulturalna, oświatowa, biurowa). Założenia projektu wpisują się w przeznaczenie podstawowe i dopuszczalne określone w MPZP dla opisanego terenu i nie będą wychodzić poza przeznaczenie podstawowe i dopuszczalne określone miejscowym planie.

Ryc. 40. Lokalizacja projektu 3.10

Źródło: opracowanie własne

Legenda

OBSZAR REWITALIZACJI

Ryc. 41. Umiejscowienie projektu 3.10 na tle obszaru rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne

Wyznaczono również **przedsięwzięcia uzupełniające**, które realizują wyznaczone cele rewitalizacji i dążą do ograniczenia bądź eliminacji negatywnych zjawisk. Jednakże ze względu na mniejszą skalę oddziaływania trudno jest je zidentyfikować indywidualnie, i wskazać szczegółowe informacje na temat np. podmiotu realizującego przedsięwzięcie, czy sposobów oceny efektów realizacji przedsięwzięć/projektów rewitalizacyjnych. Lista przedsięwzięć uzupełniających przedstawia się następująco:

1. **Poprawa efektywności energetycznej wielorodzinnych budynków mieszkalnych** – przedsięwzięcie dotyczy kompleksowej termomodernizacji wielorodzinnych budynków mieszkalnych będących w zasobie mieszkaniowym gminy. Wszystkie budynki są położone na obszarze rewitalizacji. Działanie to wynika z wykazanego dużego udziału zdegradowanych budynków w ogólnej liczbie budynków na danym obszarze. Najwięcej obiektów, które wymagają poprawy stanu technicznego zlokalizowanych jest na obszarze Starego miasta wraz z przyległymi ulicami. Działaniami zawartymi w przedsięwzięciu zastałyby objęte również budynki przy: ul. Kościuszki 176 i ul. Garbarskiej 7.
2. **Rozwój dzielnicy przemysłowej S2. Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości i przeciwdziałanie bezrobociu** – przedsięwzięcie obejmuje kompleksowe przygotowanie terenów inwestycyjnych przeznaczonych w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego obszaru nowej dzielnicy przemysłowej S2 w mieście Szydłowiec. Działanie jest ściśle powiązane z projektem 1.3, w ramach którego można pozyskać dofinansowanie na przygotowanie terenów inwestycyjnych. Obszar strefy leży poza wyznaczonym obszarem rewitalizacji, jednak bezpośrednio wpływa na poprawę

jakości życia mieszkańców rewitalizacji poprzez możliwość stworzenia nowych miejsc pracy i rozwoju lokalnych przedsiębiorców.

Warunkiem preferencyjnym dla potencjalnych dla potencjalnych przedsiębiorców zamierzających zlokalizować swoją działalność w dzielnicy przemysłowej S2 byłoby zatrudnienie określonej liczby osób bezrobotnych, czy też członków KIS będących mieszkańcami obszaru rewitalizacji. Liczba zatrudnionych osób uwarunkowana byłaby wielkością danego przedsiębiorstwa i warunkom określonym w klauzuli społecznej umożliwiającej realizację danej inwestycji. W ramach klauzuli zapewniona byłaby także możliwość odbycia staży dla członków KIS w ramach ich reintegracji społeczno-zawodowej.

- 3. Utworzenie Dziennego Domu Pobytu w Szydłowcu** – przedsięwzięcie dotyczy utworzenia Dziennego Domu Pobytu dla osób starszych i niesamodzielnych. Niniejsze działanie jest odpowiedzią na wykazane w diagnozie zaawansowanie procesu starzenia się ludności na obszarze rewitalizacji. Inwestycja została by zlokalizowana w zdegradowanym budynku przy ulicy Kościuszki 265. Znajduje się on poza obszarem rewitalizacji. Lokalizacja przedsięwzięcia jest związana z brakiem możliwości adaptacji obiektu będące własnością Gminy, który znajdowałby się na obszarze rewitalizacji. Jednak nowopowstały Dzienny Domu Pobytu swoim zasięgiem oddziaływania obejmowałby mieszkańców całego obszaru rewitalizacji. Największa liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym, czyli grupy docelowej przedsięwzięcia zamieszkuje obszar rewitalizacji i stanowi blisko 53 % ogółu osób w tej grupie w mieście. Koncentracja pozostałych problemów społecznych również świadczy o potrzebie wsparcia w zakresie usług społecznych dla osób zamieszkujących obszar rewitalizacji. Można oszacować, że ponad 50 % potencjalnych osób korzystających z Dziennego Domu Pobytu będzie pochodziła z obszaru rewitalizacji.
- 4. Utworzenie Centrum Integracji Społecznej w Szydłowcu** – projekt obejmuje utworzenie Centrum Integracji Społecznej w ramach którego prowadzona będzie aktywna integracja dla włączenia społecznego i aktywizacja zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i wykluczonych społecznie z obszaru rewitalizacji. CIS mógłby być dalszym etapem rozwoju istniejącego Klubu Integracji Społecznej. Utworzenie CIS, kontynuowałoby reintegrację społeczno-zawodową mieszkańców obszaru rewitalizacji dając również większe możliwości, jakie daje prowadzenie Centrum. Zamierzonym efektem realizacji przedsięwzięcia jest włączenie społeczne mieszkańców obszaru rewitalizacji, przywrócenie ich na rynek pracy, a także integracja z resztą społeczeństwa.
- 5. Utworzenie systemu monitoringu wizyjnego na obszarze rewitalizacji** – przedsięwzięcie ma na celu poprawę bezpieczeństwa publicznego obszaru rewitalizacji, który razem z pozostałymi działaniami ma prowadzić do ożywienia społeczno-gospodarczego obszaru rewitalizacji. Potrzeba utworzenia monitoringu miejskiego wynika z dużej liczby przestępstw i interwencji służb porządkowych zdiagnozowanych na obszarze Starego Miasta i Osiedla Wschód. Zamierzonym efektem wdrożenia danego działania jest ograniczenie zbadanych negatywnych zjawisk. Przedsięwzięcie zakłada utworzenie systemu monitoringu wizyjnego na obszarze rewitalizacji w miejscach najbardziej zagrożonych na zakłócanie porządku publicznego. Inwestycja jest powiązana z realizacją pozostałych projektów ukierunkowanych na odnowę zdegradowanych przestrzeni publicznych tj. 2.1, 3.1, 3.2, 3.3, 3.4, 3.5, 3.6, 3.7, 3.8, a także z wcześniej już zrealizowanymi działaniami rewitalizacyjnymi wynikającymi z poprzedniego programu rewitalizacji w latach 2008 – 2015 (Rynek Wielki, Zamek

i park). Opisywane działanie jest w części uzupełnieniem wcześniej zrealizowanych przedsięwzięć, poprzez wsparcie ochrony bezpieczeństwa osób korzystających z tych przestrzeni, przede wszystkim mieszkańców obszaru rewitalizacji. Monitoring jest również jednym z działań zabezpieczających nowo zmodernizowane przestrzenie publiczne przed dewastacją. System monitoringu ma w zamierzeniu rozwijać się etapowo wraz z realizacją pozostałych projektów. W pierwszej kolejności zostaną zamontowane kamery na Rynku Wielkim i w Parku Zamkowym.

- 6. Rozbudowa i termomodernizacja przedszkola „Mali Odkrywczy” na Osiedlu Wschód** – przedsięwzięcie ma na celu wsparcie przemian przestrzenno-funkcjonalnych i społecznych na Osiedlu Wschód zaplanowanych w wyniku realizacji projektów głównych. Infrastruktura społeczna w postaci przedszkola będzie uzupełnieniem głównych działań ukierunkowanych na osiągnięcie celów rewitalizacji. Efektem prowadzonej rewitalizacji będzie ożywienie społeczno-gospodarcze obszaru Osiedla Wschód, a także ograniczenie depopulacji i stworzenie atrakcyjnego miejsca do życia i pracy, którego jednym z elementów będzie zmodernizowany obiekt przedszkola

Szczegółowy opis głównych i uzupełniających projektów rewitalizacyjnych został przedstawiony w kolejnych tabelach. Zawiera on syntetyczny opis planowanych do podjęcia zadań i działań, wskazanie podmiotu realizującego, założenia i cel(e) projektu, szacunkową wartość, prognozowane rezultaty oraz sposób oceny (zmierzenia) efektów realizacji projektów w odniesieniu do przyjętych celów programu.

Tabela 23. Szczegółowy opis głównych projektów rewitalizacyjnych z przedsięwzięcia 1. Pobudzenie aktywności zawodowej i społecznej mieszkańców Starego Miasta i Osiedla Wschód

Lp.	Projekt	Lokalizacja	Podmiot realizujący	Prognozowane rezultaty	Zakres realizowanych zadań i działań	Szacunkowa wartość projektu (zł)	Sposób oceny efektów realizacji projektów
CEL1. Aktywizacja społeczno-zawodowa mieszkańców obszaru rewitalizacji							
KIERUNEK1.1 Aktywizacja społeczno-zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem i wykluczonych społecznie, w tym bezrobotnych i osób korzystających ze świadczeń MOPS							
1	1.1 Wsparcie działalności Klubu Integracji Społecznej w Szydłowcu	Obszar rewitalizacji Gminy Szydłowiec (siedziba MOPS ul. Kilińskiego 2)	MOPS w Szydłowcu	<p>Prognozowane rezultaty:</p> <ul style="list-style-type: none"> - reintegracja zawodowa mieszkańców obszaru rewitalizacji, - integracja z resztą społeczności lokalnej osób zagrożonych wykluczeniem i wykluczonych społecznie – członków KIS, - wzrost jakości kapitału ludzkiego i społecznego, - zmniejszenie problemu bezrobocia na obszarze rewitalizacji, - zmniejszenie udziału osób korzystających z MOPS. <p>Cel(e) projektu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - stworzenie odpowiednich warunków 	<ul style="list-style-type: none"> - projekt dotyczy wsparcia istniejącego Klubu Integracji Społecznej w Szydłowcu przy MOPS. Wsparcie będzie polegać na: diagnozie indywidualnych potrzeb i potencjałów uczestników projektu, poradnictwu psychologicznemu i psychospołecznemu, treningowi kompetencji i umiejętności społecznych, prowadzeniu kursów i szkoleniu umożliwiającemu nabycie, podniesienie lub zmianę kwalifikacji, - przygotowanie członków KIS do pracy przy realizacji pozostałych projektów rewitalizacyjnych, - przygotowanie członków KIS do założenia i prowadzenia spółdzielni socjalnej w ramach projektu 3.6 - w ramach projektu przewiduje się szkolenia dla pracowników obsługi KIS celem podniesienia kwalifikacji zawodowych. 	1 500 000	<p>Wskaźnik produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie – 80 os. <p>Wskaźnik rezultatu bezpośredniego:</p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu – 5 os. - liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, poszukujących pracy po opuszczeniu programu – 40 os. - liczba osób zagrożonych

Lp.	Projekt	Lokalizacja	Podmiot realizujący	Prognozowane rezultaty	Zakres realizowanych zadań i działań	Szacunkowa wartość projektu (zł)	Sposób oceny efektów realizacji projektów
				aktywizacji zawodowej i integracji społecznej osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem, a w szczególności mieszkańców obszaru rewitalizacji.			ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek) – 16 os. Sposób zmierzenia i oceny: – ewidencja uczestników projektu, – dane PUP, – dane MOPS.
CEL 1. Aktywizacja społeczno-zawodowa mieszkańców obszaru rewitalizacji							
KIERUNEK 1.1 Aktywizacja społeczno-zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem i wykluczonych społecznie, w tym bezrobotnych i osób korzystających ze świadczeń MOPS							
2	1.2 Utworzenie Szydłowieckiej Akademii Rodziny	Obszar rewitalizacji Gminy Szydłowiec (siedziba MOPS ul. Kilińskiego 2)	MOPS w Szydłowcu	Prognozowane rezultaty: – poprawa jakości życia rodzin z obszaru rewitalizacji znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, – wzrost poziomu integracji społecznej osób wykluczonych społecznie lub zagrożonych wykluczeniem, – wzrost jakości kapitału	– projekt dotyczy poprawy jakości życia rodzin poprzez prowadzenie zintegrowanych, kompleksowych działań odpowiadających potrzebom rodzin z obszaru rewitalizacji, a także pozostałych, – działania z zakresu profilaktyki, terapeutyczno-edukacyjne, kulturalne, sportowe i edukacyjne będą prowadzone dla wszystkich rodzin a głównie dla rodzin wymagających wsparcia ze względu na trudną sytuację (wielodzietność, ubóstwo,	1 000 000	Wskaźnik produktu: – liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie – 250 os. Wskaźnik rezultatu bezpośredniego: – liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, poszukujących

Lp.	Projekt	Lokalizacja	Podmiot realizujący	Prognozowane rezultaty	Zakres realizowanych zadań i działań	Szacunkowa wartość projektu (zł)	Sposób oceny efektów realizacji projektów
				społecznego. Cel(e) projektu: – stworzenie odpowiednich warunków aktywizacji i integracji społecznej dla rodzin zamieszkujących obszar rewitalizacji.	niepełnosprawność, osoby starsze i niesamodzielne w rodzinie), – za organizację i funkcjonowanie Akademii będzie odpowiedzialny Urząd Miejski we współpracy z MOPS, – dodatkowo przewiduje się zatrudnienie wykwalifikowanej kadry lub podniesienie kwalifikacji obecnych pracowników i przygotowanie do pracy w Akademii (obecni pracownicy MOPS), – projekt przewiduje również przeprowadzenie szkoleń, zajęć terapeutyczno-edukacyjnych przez ekspertów zewnętrznych.		pracy po opuszczeniu programu – 30 os. Sposób zmierzenia i oceny: – ewidencja uczestników projektu, – dane PUP, – dane MOPS.
CEL 1. Aktywizacja społeczno-zawodowa mieszkańców obszaru rewitalizacji							
KIERUNEK 1.3 Prowadzenie działań na rzecz aktywizacji społecznej i integracji mieszkańców poprzez budowę tożsamości regionalnej							
3	1.3 Wsparcie początkowej fazy rozwoju przedsiębiorstw realizowane przez Inkubator Przedsiębiorczości	Obszar rewitalizacji Gminy Szydłowiec (ul. Kolejowa 36b)	Gmina Szydłowiec	Prognozowane rezultaty: – poprawa sytuacji na rynku pracy i ograniczenie problemu bezrobocia, – wzrost jakości kapitału ludzkiego i społecznego, – wzrost przedsiębiorczości wśród lokalnej społeczności,	– projekt dotyczy wsparcia nowych podmiotów gospodarczych, poprzez kompleksową pomoc w początkowej fazie rozwoju przedsiębiorstw począwszy od pomysłu na biznes, poprzez preinkubację i inkubację, – wsparcie będzie obejmować doradztwo w zakresie zakładania działalności gospodarczej, opracowanie strategii, monitorowania	2 000 000	Wskaźnik produktu: – liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie – 1 szt. – liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie niefinansowe – 1 szt. – powierzchnia przygotowanych terenów

Lp.	Projekt	Lokalizacja	Podmiot realizujący	Prognozowane rezultaty	Zakres realizowanych zadań i działań	Szacunkowa wartość projektu (zł)	Sposób oceny efektów realizacji projektów
				<ul style="list-style-type: none"> – stworzenie nowych miejsc pracy, – zagospodarowanie nowych terenów inwestycyjnych. <p>Cel(e) projektu:</p> <ul style="list-style-type: none"> – stworzenie odpowiednich warunków aktywizacji gospodarczej i rozwoju przedsiębiorczości na obszarze rewitalizacji. 	<ul style="list-style-type: none"> – biznesu, transferu technologii i prognozowania, do dyspozycji przedsiębiorców będzie udostępniona przestrzeń biurowa znajdująca się w budynku Inkubatora Przedsiębiorczości, – wsparciem objęte zostanie przygotowanie nowych terenów inwestycyjnych dla przedsiębiorców korzystających z Inkubatora 		<p>inwestycyjnych – 0,1 ha</p> <p>Wskaźnik rezultatu bezpośredniego:</p> <ul style="list-style-type: none"> – liczba inwestycji zlokalizowanych na przygotowanych terenach inwestycyjnych – 1 szt. – wzrost zatrudnienia we wspieranych przedsiębiorstwach – 10 os. – liczba przedsiębiorstw dokapitalizowanych na etapie inkubacji – 1 szt. <p>Sposób zmierzenia i oceny:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ewidencja uczestników projektu, – dane PUP, – dane Urzędu Miejskiego.
CEL 1. Aktywizacja społeczno-zawodowa mieszkańców obszaru rewitalizacji							
KIERUNEK 1.3 Prowadzenie działań na rzecz aktywizacji społecznej i integracji mieszkańców poprzez budowę tożsamości regionalnej							
4	1.4 „Szydłowieckie spotkania z kulturą”	Obszar rewitalizacji Gminy Szydłowiec	Towarzystwo Aktywnych Kulturalnie PROJEKTORIAT, Gmina Szydłowiec	<p>Prognozowane rezultaty:</p> <ul style="list-style-type: none"> – budowanie tożsamości mieszkańców i propagowanie dziedzictwa 	<ul style="list-style-type: none"> – prowadzenie cyklicznych działań edukacyjno-animacyjnych z zakresu edukacji kulturalnej i budowania tożsamości regionalnej, – promocja dziedzictwa 	700 000	<p>Wskaźnik produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> – liczba zorganizowanych rocznie wydarzeń kulturalnych – 2 szt.

Lp.	Projekt	Lokalizacja	Podmiot realizujący	Prognozowane rezultaty	Zakres realizowanych zadań i działań	Szacunkowa wartość projektu (zł)	Sposób oceny efektów realizacji projektów
				kulturalnego i historycznego Szydłowiec, – wzrost zainteresowania i udziału w wydarzeniach kulturalnych mieszkańców obszaru rewitalizacji, – rozwój kapitału społecznego mieszkańców obszaru rewitalizacji, – zwiększenie oferty usług kulturalnych, – wzrost jakości usług kulturalnych. Cel(e) projektu: – rozwój społeczny mieszkańców obszaru rewitalizacji dzięki edukacji kulturalnej i budowaniu tożsamości regionalnej.	kulturowego i historycznego regionu wśród mieszkańców obszaru rewitalizacji i całego regionu, – organizowanie spotkań, warsztatów, imprez, wystaw i innych wydarzeń kulturalnych z udziałem różnych twórców, osobistości związanych z działalnością kulturalną, – aktywizowanie miejsc objętych rewitalizacją w projektach 3.4, 3.5, 3.6, 3.8 poprzez organizację na nich różnego rodzaju wydarzeń kulturalnych.		Wskaźnik rezultatu bezpośredniego: – liczba uczestników zorganizowanych wydarzeń kulturalnych (rocznie) – 500 os. Sposób zmierzenia i oceny: – ewidencja uczestników projektu, – ankietyzacja mieszkańców.
CEL 1. Aktywizacja społeczno-zawodowa mieszkańców obszaru rewitalizacji							
KIERUNEK 1.4 Przeprowadzenie działań edukacyjnych i promocyjnych dotyczących procesu rewitalizacji w Gminie Szydłowiec wśród interesariuszy rewitalizacji							
5	1.5 „Rewitalizacja naszą wspólną sprawą !!!”	Obszar rewitalizacji Gminy Szydłowiec	Gmina Szydłowiec	Prognozowane rezultaty: – wzrost zainteresowania i wiedzy	– prowadzenie cyklicznych działań promocyjno-edukacyjnych z zakresu prowadzonej rewitalizacji w wyznaczonym obszarze	70 000	Wskaźnik produktu: – liczba zorganizowanych rocznie działań edukacyjno-

Lp.	Projekt	Lokalizacja	Podmiot realizujący	Prognozowane rezultaty	Zakres realizowanych zadań i działań	Szacunkowa wartość projektu (zł)	Sposób oceny efektów realizacji projektów
				<p>mieszkańców obszaru rewitalizacji na temat prowadzonych działań rewitalizacyjnych,</p> <ul style="list-style-type: none"> - promocja prowadzonych działań wśród mieszkańców rewitalizacji, - wzrost udziału interesariuszy rewitalizacji w prowadzonych działaniach rewitalizacyjnych poprzez ich aktywne uczestnictwo przy wdrażaniu i ocenie rewitalizacji, - wysoka efektywność prowadzonych działań rewitalizacyjnych. <p>Cel(e) projektu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zwiększenie świadomości mieszkańców obszaru rewitalizacji na temat prowadzonych działań 	<ul style="list-style-type: none"> - rewitalizacji, organizowanie spotkań, warsztatów, debat i innych działań edukacyjnych i promocyjnych przybliżających tematykę procesu rewitalizacji i dużą wagę udziału wszystkich interesariuszy we wdrażaniu, ocenie i aktualizacji programu rewitalizacji, - działania wynikające z projektu będą zorganizowane na rewitalizowanym obszarze (Stare Miasto i Osiedle Wschód), a także w miejscach realizacji poszczególnych projektów z przedsięwzięcia 2 i 3, - prowadzenie działań informacyjno-promocyjnych za pomocą różnych środków przekazu np. Internet, lokalna prasa, telewizja, radio. 		<p>promocyjnych – 2 szt.</p> <p>Wskaźnik rezultatu bezpośredniego:</p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba uczestników zorganizowanych wydarzeń edukacyjno-promocyjnych (rocznie) – 300 os. <p>Sposób zmierzenia i oceny:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ewidencja uczestników projektu, - ankietyzacja mieszkańców, - dane Urzędu Miejskiego.

Lp.	Projekt	Lokalizacja	Podmiot realizujący	Prognozowane rezultaty	Zakres realizowanych zadań i działań	Szacunkowa wartość projektu (zł)	Sposób oceny efektów realizacji projektów
				rewitalizacyjnych, – aktywizacja interesariuszy na etapie wdrażania, oceny i aktualizacji programu rewitalizacji.			

Źródło: opracowanie własne

Tabela 24. Szczegółowy opis głównych projektów rewitalizacyjnych z przedsięwzięcia 2. Poprawa warunków do życia i bezpieczeństwa publicznego mieszkańców obszaru rewitalizacji

Lp.	Projekt	Lokalizacja	Podmiot realizujący	Prognozowane rezultaty	Zakres realizowanych zadań i działań	Szacunkowa wartość projektu (zł)	Sposób oceny efektów realizacji projektów
CEL 2 Stworzenie przyjaznych warunków do życia mieszkańców obszaru rewitalizacji							
Kierunek 2.1 Poprawa warunków życia mieszkańców Osiedla Wschód i zagospodarowanie przestrzeni na cele aktywizacji społecznej							
1	2.1 Odnowa Osiedla „Wschód” – poprawa jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji	Osiedle Wschód	Szydłowiecka Spółdzielnia Mieszkaniowa, Gmina Szydłowiec	Prognozowane rezultaty: – stworzenie atrakcyjnej przestrzeni i warunków do rozwoju społeczno-gospodarczego, – poprawa efektywności energetycznej zdegradowanych budynków wielorodzinnych znajdujących się na terenie Osiedla Wschód, – poprawa warunków	– I etap: Termomodernizacja wielorodzinnych budynków mieszkalnych na Osiedlu Wschód obejmujące takie działania jak: – ocieplenie obiektu: przegród zewnętrznych obiektów, w tym ścian zewnętrznych, podłóg, dachów, stropodachów, wymiana drzwi i okien, wymiana oświetlenia na energooszczędne, – przebudowa systemów grzewczych, wraz, – zastosowania systemów zarządzania energią budynków,	4 000 000	Wskaźnik produktu: – Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją – 16 ha Wskaźnik rezultatu bezpośredniego: – Liczba przedsięwzięć ulokowanych na rewitalizowanych obszarach – 2 szt. Sposób zmierzenia: – dokumentacja techniczna,

Lp.	Projekt	Lokalizacja	Podmiot realizujący	Prognozowane rezultaty	Zakres realizowanych zadań i działań	Szacunkowa wartość projektu (zł)	Sposób oceny efektów realizacji projektów
				<p>bytowych mieszkańców,</p> <ul style="list-style-type: none"> – zmniejszenie kosztów eksploatacji budynków, – poprawa jakości wewnątrzsiedlowej infrastruktury komunikacyjnej, – poprawa bezpieczeństwa mieszkańców poprzez montaż kamer i oświetlenia, – integracja lokalnej społeczności poprzez utworzenie przestrzeni aktywizującej wszystkie grupy wiekowe mieszkańców. <p>Cel(e) projektu:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ożywienie społeczno-gospodarcze Osiedla Wschód dzięki utworzeniu atrakcyjnej przestrzeni aktywizującej i integrującej lokalną społeczność, – poprawa warunków mieszkaniowych mieszkańców 	<ul style="list-style-type: none"> – instalacja OZE, – dostosowanie rozwiązań architektonicznych do potrzeb osób starszych i z niepełnosprawnościami, – I etap obejmuje mniej niż 50 % kosztów kwalifikowanych projektu. – II etap: Zagospodarowanie terenu osiedla będzie obejmowało szereg działań dotyczących utworzenia: parku osiedlowego, modernizacji miasteczka ruchu drogowego, remontu dróg wewnętrznych i budowy nowych miejsc parkingowych, – park osiedlowy: budowa nowych ciągów pieszo-rowerowych, oświetlenie, monitoring, mała architektura, aranżacja wspólnych przestrzeni rekreacyjno-wypoczynkowych dedykowanych dla osób z różnych grup wiekowych, siłownia zewnętrzna, plac zabaw, – modernizacja miasteczka ruchu rowerowego: przebudowa układu drogowego wraz z wymianą nawierzchni, montaż sygnalizacji świetlnej 		<ul style="list-style-type: none"> – protokoły odbioru robót budowlanych, – ewidencja osób korzystających z rewitalizowanych obiektów, – audyt energetyczny, – wyniki konkursu urbanistyczno-architektonicznego, – ankietyzacja mieszkańców.

Lp.	Projekt	Lokalizacja	Podmiot realizujący	Prognozowane rezultaty	Zakres realizowanych zadań i działań	Szacunkowa wartość projektu (zł)	Sposób oceny efektów realizacji projektów
				Osiedla Wschód.	<ul style="list-style-type: none"> i nowych znaków drogowych, – modernizacja istniejących placów zabaw, montaż nowych urządzeń, – modernizacja dróg wewnętrznych i dojazdowych w obrębie Osiedla wraz z wyznaczeniem i utworzeniem nowych miejsc parkingowych (budowa dróg nie przekracza 20 % kosztów kwalifikowanych projektu), – montaż kamer i utworzenie systemu monitoringu wizyjnego na terenie Osiedla Wschód, – przeprowadzenie konkursu architektoniczno-urbanistycznego na opracowanie koncepcji zagospodarowania przestrzennego terenu „Osiedla Wschód”, – zapewnienie udziału mieszkańców przy wyborze i realizacji projektu – konsultacje społeczne na etapie konkursu architektoniczno-urbanistycznego, przy wyborze najlepszej koncepcji zagospodarowania terenu. – 		

Lp.	Projekt	Lokalizacja	Podmiot realizujący	Prognozowane rezultaty	Zakres realizowanych zadań i działań	Szacunkowa wartość projektu (zł)	Sposób oceny efektów realizacji projektów
CEL 2 Stworzenie przyjaznych warunków do życia mieszkańców obszaru rewitalizacji							
KIERUNEK 2.2 Poprawa efektywności energetycznej zdegradowanych budynków mieszkalnych będących w zasobie mieszkaniowym Gminy Szydłowiec							
2	2.2 Poprawa warunków bytowych mieszkańców obszaru rewitalizacji poprzez termomodernizację wielorodzinnych budynków mieszkalnych będących w zasobie mieszkaniowym Gminy	Stare Miasto z przyległymi ulicami (ul. Radomska 38 i 50, ul. Kilińskiego 10)	Gmina Szydłowiec	<p>Prognozowane rezultaty:</p> <ul style="list-style-type: none"> – poprawa efektywności energetycznej zdegradowanych budynków wielorodzinnych, w których znajdują się lokale socjalne, – poprawa warunków bytowych mieszkańców danych budynków, – zmniejszenie kosztów eksploatacji budynków, <p>Cel(e) projektu:</p> <ul style="list-style-type: none"> – poprawa warunków życia mieszkańców zdegradowanych budynków znajdujących się na terenie Starego Miasta. 	<ul style="list-style-type: none"> – Termomodernizacja 3 wielorodzinnych budynków mieszkalnych (ul. Radomska 38 i 50, ul. Kilińskiego 10), w których mieści się 12 lokali socjalnych, które obejmuje takie działania jak: <ul style="list-style-type: none"> – ocieplenie obiektu: przegród zewnętrznych obiektów, w tym ścian zewnętrznych, podłóg, dachów, stropodachów, wymiana drzwi i okien, – wymiana oświetlenia na energooszczędne, – przebudowa systemów grzewczych, wraz z wymianą źródła ciepła, – zastosowania systemów zarządzania energią budynków, – instalacja OZE, – wykonanie audytu energetycznego, – dostawanie rozwiązań architektonicznych do potrzeb osób starszych i z niepełnosprawnościami. 	1 200 000	<p>Wskaźnik produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków – 3 szt. – Liczba gospodarstw domowych z lepszą klasą życia energii - 12 gospodarstw domowych <p>Wskaźnik rezultatu bezpośredniego:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych – 25 % (w stosunku do stanu sprzed termomodernizacji) – Zmniejszenie rocznego zużycia energii finalnej – 25 % (w stosunku do stanu sprzed termomodernizacji) <p>Sposób zmierzenia i oceny:</p> <ul style="list-style-type: none"> – dokumentacja techniczna, – protokoły odbioru robót budowlanych, – ewidencja osób

Lp.	Projekt	Lokalizacja	Podmiot realizujący	Prognozowane rezultaty	Zakres realizowanych zadań i działań	Szacunkowa wartość projektu (zł)	Sposób oceny efektów realizacji projektów
							korzystających z rewitalizowanych obiektów, – audyt energetyczny.

Tabela 25. Szczegółowy opis głównych projektów rewitalizacyjnych z przedsięwzięcia 3. Poprawa jakości struktury funkcjonalno-przestrzennej wsparciem pozytywnych przemian społeczno-gospodarczych obszaru Starego Miasta i Osiedla Wschód

Lp.	Projekt	Lokalizacja	Podmiot realizujący	Prognozowane rezultaty	Zakres realizowanych zadań i działań	Szacunkowa wartość projektu (zł)	Sposób oceny efektów realizacji projektów
CEL 3. Poprawa jakości struktury funkcjonalno-przestrzennej obszaru rewitalizacji wsparciem pozytywnych przemian społecznych							
KIERUNEK 3.3 Poprawa dostępności obszaru rewitalizacji prowadząca do ożywienia gospodarczego							
1	3.1. Poprawa dostępności i spójności przestrzennej obszaru rewitalizacji poprzez utworzenie trasy pieszo-rowerowej Zamek – Łom Podkowiński	Stare Miasto z przyległymi ulicami (ulice Sowińskiego, Kąpielową, Kamienną, Podgórze)	Gmina Szydłowiec	Prognozowane rezultaty: <ul style="list-style-type: none"> – poprawa dostępności komunikacyjnej Starego Miasta, – poprawa dostępności do podmiotów gospodarczych zlokalizowanych wzdłuż trasy, – ożywienie społeczno-gospodarcze Starego Miasta, – zwiększenie liczby osób korzystających z rowerów jako środka transportu, 	<ul style="list-style-type: none"> – projekt dotyczy wytyczenia, oznakowania i trasy pieszo-rowerowej przebiegającej przez ulice Sowińskiego, Kąpielową, Kamienną, Podgórze do nieczynnego kamieniołomu „Podkowiński” (Łom Podkowiński), – projekt obejmuje budowę i montaż niezbędnych elementów trasy jak oznakowania drogowe, tablice informacyjno-edukacyjne nawiązujące do historii Szydłowca, przejścia dla pieszych i rowerów, budowa ścieżki pieszo-rowerowej na odcinku od ulicy Podgórze do Łomu „Podkowiński”, 	500 000	Wskaźnik produktu: <ul style="list-style-type: none"> – Liczba obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 1 szt. Wskaźnik rezultatu bezpośredniego: <ul style="list-style-type: none"> – Liczba przedsiębiorstw ulokowanych na zrewitalizowanych obszarach –2 szt. Sposób zmierzenia: <ul style="list-style-type: none"> – dokumentacja techniczna, – protokoły odbioru robót, – dane Urzędu

Lp.	Projekt	Lokalizacja	Podmiot realizujący	Prognozowane rezultaty	Zakres realizowanych zadań i działań	Szacunkowa wartość projektu (zł)	Sposób oceny efektów realizacji projektów
				<ul style="list-style-type: none"> – zwiększenie ilości osób korzystających z roweru miejskiego. <p>Cel(e) projektu:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ożywienie społeczno-gospodarcze obszaru rewitalizacji poprzez poprawę dostępności komunikacyjnej i powiązanie różnych obszarów funkcjonalnych. 	<ul style="list-style-type: none"> – budowa obiektu wypożyczalni roweru miejskiego przy Zamku, – orientacyjny przebieg trasy zostanie oznaczony na załączniku graficznym do programu, 		<ul style="list-style-type: none"> – Miejskiego, ewidencja osób korzystających z roweru miejskiego.
CEL 3. Poprawa jakości struktury funkcjonalno-przestrzennej obszaru rewitalizacji wsparciem pozytywnych przemian społecznych							
KIERUNEK 3.1 Modernizacja i zagospodarowanie przestrzeni publicznych ukierunkowanych na ożywienie społeczno-gospodarcze obszaru rewitalizacji							
2	3.2. Stworzenie warunków do rozwoju lokalnej przedsiębiorczości dzięki zagospodarowaniu terenu przy ulicy Kamiennej na cele aktywizacji gospodarczej	Stare Miasto z przyległymi ulicami (dz. nr 4552/1)	Gmina Szydłowiec, potencjalny prywatny inwestor – możliwe partnerstwo publiczno-prywatne	<p>Prognozowane rezultaty:</p> <ul style="list-style-type: none"> – utworzenie nowych przedsiębiorstw, – stworzenie nowych miejsc pracy, – utwardzenie parkingu – poprawa dostępności komunikacyjnej strefy handlowo-usługowej <p>Cel(e) projektu:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ożywienie gospodarcze obszaru 	<ul style="list-style-type: none"> – projekt obejmuje wybudowanie budynku usługowo-handlowego na części dz. nr 4552/1 oraz utwardzenie istniejącego parkingu, – projekt obejmuje również zagospodarowanie otoczenia i uporządkowanie terenów zieleni, nowe nasadzenia, – orientacyjny zasięg przestrzenny projektu został przedstawiony na załączniku graficznym do GPR, – nabór na partnera prywatnego do realizacji 	400 000	<p>Wskaźnik produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Liczba obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 1 szt. – Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją – 0,32 ha – Budynki publiczne lub komercyjne wybudowane lub wyremontowane na obszarach miejskich – 1 szt.

Lp.	Projekt	Lokalizacja	Podmiot realizujący	Prognozowane rezultaty	Zakres realizowanych zadań i działań	Szacunkowa wartość projektu (zł)	Sposób oceny efektów realizacji projektów
				rewitalizacji poprzez stworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości.	danego zadania.		<p>Wskaźnik rezultatu bezpośredniego:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Liczba przedsiębiorstw ulokowanych na zrewitalizowanych obszarach – 1 szt. <p>Sposób zmierzenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – dokumentacja techniczna, – protokoły odbioru robót, – dane Urzędu Miejskiego.
CEL 3. Poprawa jakości struktury funkcjonalno-przestrzennej obszaru rewitalizacji wsparciem pozytywnych przemian społecznych							
KIERUNEK 3.1 Modernizacja i zagospodarowanie przestrzeni publicznych ukierunkowanych na ożywienie społeczno-gospodarcze obszaru rewitalizacji							
3	3.3. Ożywienie społeczno-gospodarcze obszaru rewitalizacji dzięki modernizacji obszaru Placu Marii Konopnickiej w Szydłowcu	Stare Miasto z przyległymi ulicami (plac Marii Konopnickiej)	Gmina Szydłowiec, właściciele nieruchomości, ewentualne partnerstwo publiczno-prywatne	<p>Prognozowane rezultaty:</p> <ul style="list-style-type: none"> – aktywizacja społeczno-gospodarcza mieszkańców – integracja lokalnej społeczności dzięki stworzeniu atrakcyjnej przestrzeni publicznej, – plac miejscem spotkań mieszkańców obszaru rewitalizacji, organizacji imprez, wydarzeń 	<ul style="list-style-type: none"> – projekt dotyczy kompleksowej modernizacji placu Marii Konopnickiej (zasięg projektu został oznaczony na załączniku graficznym) obejmującej takie prace jak: uzbrojenie terenu, budowę oświetlenia energooszczędnego, zmianę struktury przestrzenno-funkcjonalnej placu, w tym przebudowę alejek i chodników, stworzenie nowych miejsc parkingowych przy ulicy Radomskiej, budowę małej architektury: ławek, koszy, tablic informacyjnych, stojaków na rowery; 	2 000 000	<p>Wskaźnik produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> – powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją – 0,56 ha, <p>Wskaźnik rezultatu bezpośredniego:</p> <ul style="list-style-type: none"> – liczba przedsiębiorstw ulokowanych na rewitalizowanych obszarach – 1 szt. <p>Sposób zmierzenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – dokumentacja techniczna, – protokoły odbioru robót budowlanych,

Lp.	Projekt	Lokalizacja	Podmiot realizujący	Prognozowane rezultaty	Zakres realizowanych zadań i działań	Szacunkowa wartość projektu (zł)	Sposób oceny efektów realizacji projektów
				<p>kulturalnych,</p> <ul style="list-style-type: none"> – rozwój przedsiębiorczości w ścisłym otoczeniu placu, – powstanie nowych podmiotów gospodarczych, – poprawa kondycji podmiotów gospodarczych. <p>Cel(e) projektu:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ożywienie społeczno-gospodarcza obszaru rewitalizacji, w szczególności Starego Miasta 	<ul style="list-style-type: none"> – modernizację zdegradowanej fontanny, budowę pomnika „Ławeczka Malarza Władysława Aleksandra Małeckiego”, dodatkowo wsparciem zostanie objęta tkanka mieszkaniowa w zakresie części wspólnych budynków wielorodzinnych znajdujących się w obrębie placu. Wsparcie będzie polegać na kompleksowej termomodernizacji i poprawie stanu technicznego budynków celem zwiększenia ich efektywności energetycznej i poprawy ich stanu technicznego. W tych budynkach mieszczą się również wolne lokale usługowe, które mogą zostać wykorzystane przez potencjalnych przedsiębiorców, planowany koszt termomodernizacji budynków stanowi mniej niż 50 % wartości całkowitej projektu i jego zakres będzie zależny od przeprowadzonego audytu energetycznego, – przeprowadzenie konkursu architektoniczno-urbanistycznego na opracowanie koncepcji zagospodarowania 		<ul style="list-style-type: none"> – ewidencja osób korzystających z zrewitalizowanego obszaru, – audyt energetyczny, wyniki konkursu urbanistyczno-architektonicznego, – ankietyzacja mieszkańców

Lp.	Projekt	Lokalizacja	Podmiot realizujący	Prognozowane rezultaty	Zakres realizowanych zadań i działań	Szacunkowa wartość projektu (zł)	Sposób oceny efektów realizacji projektów
					<p>przestrzennego placu Marii Konopnickiej,</p> <ul style="list-style-type: none"> - zapewnienie udziału mieszkańców obszaru rewitalizacji przy wyborze i realizacji projektu – konsultacje społeczne na etapie konkursu architektoniczno-urbanistycznego, przy wyborze najlepszej koncepcji zagospodarowania terenu, - utworzenie 2 miejsc pracy dla członków KIS w ramach prowadzonej przez Klub reintegracji zawodowej. 		
CEL 3. Poprawa jakości struktury funkcjonalno-przestrzennej obszaru rewitalizacji wsparciem pozytywnych przemian społecznych							
KIERUNEK 3.1 Modernizacja i zagospodarowanie przestrzeni publicznych ukierunkowanych na ożywienie społeczno-gospodarcze obszaru rewitalizacji							
4	3.4. Zagospodarowanie terenów nad Zalewem wraz z nadaniem nowych funkcji na rzecz aktywizacji społeczno-gospodarczej obszaru rewitalizacji	Stare Miasto z przyległymi ulicami (Zalew w Szydłowcu wraz z otoczeniem)	Gmina Szydłowiec, potencjalny prywatny inwestor – możliwe partnerstwo publiczno-prywatne	Prognozowane rezultaty: <ul style="list-style-type: none"> - ożywienie społeczno-gospodarcze obszaru rewitalizacji, - stworzenie atrakcyjnej przestrzeni publicznej i infrastruktury społecznej, - wsparcie rozwoju przedsiębiorczości poprzez stworzenie warunków do założenia 	<ul style="list-style-type: none"> - I etap: obejmuje takie działania jak: <ul style="list-style-type: none"> - oczyszczenie zbiornika: spuszczenie wody, bagrowanie, wzmocnienie podłoża geowłókniną, zagospodarowanie zielenie, w tym nowe nasadzenia; - zagospodarowanie terenu: budowa ciągów pieszych i ciągów ruchu samochodowego, przygotowanie terenów pod altany i wiaty, zagospodarowanie terenu zieleni, nowe nasadzenia, - II etap: roboty przygotowawcze, budowa 	7 302 411,06	Wskaźnik produktu: <ul style="list-style-type: none"> - Liczba obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 1 szt. - powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją – 10,64 ha, - Budynki publiczne lub komercyjne wybudowane lub wyremontowane na obszarach miejskich – 2 szt. Wskaźnik rezultatu

Lp.	Projekt	Lokalizacja	Podmiot realizujący	Prognozowane rezultaty	Zakres realizowanych zadań i działań	Szacunkowa wartość projektu (zł)	Sposób oceny efektów realizacji projektów
				<p>działalności gospodarczej,</p> <ul style="list-style-type: none"> – aktywizacja i integracja społeczności obszaru rewitalizacji poprzez wykorzystanie miejsca przy organizacji różnego rodzaju inicjatyw, – utworzenie nowych miejsc pracy. <p>Cel(e) projektu:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ożywienie społeczno-gospodarcze obszaru rewitalizacji dzięki zagospodarowaniu atrakcyjnej i wielofunkcyjnej przestrzeni nad Zalewem. 	<ul style="list-style-type: none"> – nowych ciągów pieszych i ruchu samochodowego, budowa: placu zabaw, skateparku, siłowni zewnętrznej, basenu, boiska do piłki nożnej, boiska do piłki siatkowej plażowej, utworzenie pola namiotowego, ogrodzenie terenu inwestycji, – zasięg przestrzenny projektu został przedstawiony na załączniku graficznym do GPR, – nabór na partnera prywatnego do realizacji danego zadania. 		<p>bezpośredniego:</p> <ul style="list-style-type: none"> – liczba przedsięwzięć ułożonych na rewitalizowanych obszarach – 1 szt. <p>Sposób zmierzenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – dokumentacja techniczna, – protokoły odbioru robót budowlanych, – ewidencja osób korzystających z zrewitalizowanego obszaru, – dane Urzędu Miejskiego.
CEL 3. Poprawa jakości struktury funkcjonalno-przestrzennej obszaru rewitalizacji wsparciem pozytywnych przemian społecznych							
KIERUNEK 3.2 Poprawa efektywności energetycznej obiektów użyteczności publicznej z obszaru rewitalizacji – ożywienie społeczno-gospodarcze Starego Miasta i Osiedla Wschód							
5	3.5. Aktywizacja społeczna mieszkańców obszaru rewitalizacji poprzez modernizację kina „Górnik” w Szydłowcu	Stare Miasto z przyległymi ulicami (ul. Strażacka 1)	Gmina Szydłowiec, Komenda Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Szydłowcu	<p>Prognozowane rezultaty:</p> <ul style="list-style-type: none"> – rozwój infrastruktury kulturalnej i zwiększeni oferty usług kulturalnych (kino, teatr), 	<ul style="list-style-type: none"> – projekt dotyczy kompleksowej modernizacji budynku przy ul. Strażackiej 1 celem przywrócenia dawnej funkcji – kina, – inwestycja obejmuje kompleksową termomodernizację budynku 	1 500 000	<p>Wskaźnik produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Liczba instytucji kultury objętych wsparciem – 1 szt. – Liczba kulturowych obszarów / miejsc / instytucji kulturalnych

Lp.	Projekt	Lokalizacja	Podmiot realizujący	Prognozowane rezultaty	Zakres realizowanych zadań i działań	Szacunkowa wartość projektu (zł)	Sposób oceny efektów realizacji projektów
				<ul style="list-style-type: none"> – promocja kultury wśród mieszkańców – kino miejscem organizacji inicjatyw lokalnych, – powstanie nowych miejsc pracy, <p>Cel(e) projektu:</p> <ul style="list-style-type: none"> – rozwój infrastruktury kulturalnej i poprawa jakości i dostępności oferowanych usług kulturalnych, – wsparcie aktywizacja lokalnej społeczności poprzez promocję kultury w ramach działalności kina. 	<ul style="list-style-type: none"> – i poprawę jego efektywności energetycznej, a także remont sali widowiskowo-kinowej wraz z wyposażeniem w niezbędny sprzęt do działalności kulturalnej m.in. prowadzenia wydarzeń kulturalnych, projekcji filmów, – modernizacja obejmuje również dostosowanie budynku dla osób niepełnosprawnych. 		<p>udostępnianych dla niepełnosprawnych – 1 szt.</p> <p>Wskaźnik rezultatu bezpośredniego:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Wzrost oczekiwanej liczby odwiedzin w objętych wsparciem miejscach należących do dziedzictwa kulturalnego i naturalnego oraz stanowiących atrakcje turystyczne – 2 500 os./rok <p>Sposób zmiernia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – dokumentacja techniczna, – protokoły odbioru robót budowlanych, – ewidencja osób korzystających z zrewitalizowanego obiektu, – dane Urzędu Miejskiego.
CEL 3. Poprawa jakości struktury funkcjonalno-przestrzennej obszaru rewitalizacji wsparciem pozytywnych przemian społecznych							
KIERUNEK 3.1 Modernizacja i zagospodarowanie przestrzeni publicznych ukierunkowanych na ożywienie społeczno-gospodarcze obszaru rewitalizacji							
KIERUNEK 3.3 Poprawa dostępności obszaru rewitalizacji prowadząca do ożywienia gospodarczego							
6	3.6. Aktywizacja społeczno-gospodarcza obszaru rewitalizacji	Stare Miasto z przyległymi ulicami (plac Wolności)	Gmina Szydłowiec	<p>Prognozowane rezultaty:</p> <ul style="list-style-type: none"> – utworzenie atrakcyjnej przestrzeni 	<ul style="list-style-type: none"> – projekt dotyczy kompleksowej modernizacji placu obejmującej takie działania jak: utworzenie skweru, uporządkowanie 	2 000 000	<p>Wskaźnik produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Liczba obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych

Lp.	Projekt	Lokalizacja	Podmiot realizujący	Prognozowane rezultaty	Zakres realizowanych zadań i działań	Szacunkowa wartość projektu (zł)	Sposób oceny efektów realizacji projektów
	poprzez modernizację Placu Wolności w Szydłowcu			<p>publicznej,</p> <ul style="list-style-type: none"> – stworzenie miejsca spotkań i integracji społeczności obszaru rewitalizacji, – powstanie nowych podmiotów gospodarczych, – poprawa kondycji podmiotów gospodarczych, – powstanie nowych miejsc pracy, – wsparcie aktywizacji społeczno zawodowej mieszkańców obszaru rewitalizacji zagrożonych wykluczeniem i wykluczonych społecznie, <p>Cel(e) projektu:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ożywienie społeczno-gospodarcze obszaru rewitalizacji dzięki zagospodarowaniu zdegradowanej przestrzeni Placu Wolności, – aktywizacja społeczno- 	<ul style="list-style-type: none"> zieleni, budowę ścieżek, przebudowę istniejących chodników i modernizację nawierzchni brukowej, – inwestycja dotyczy również budowy budynku mieszczącego dworzec autobusowy z poczekalnią, pomieszczeniami socjalnymi, punktu informacji turystycznej i baru szybkiej obsługi, które to byłyby obsługiwane przez spółdzielnię socjalną utworzoną z uczestników projektu 1.1 – przeniesienie peronów dworca autobusowego na dz. nr 3947/1 przy dworcu autobusowym, – wykorzystanie przy realizacji działań budowlanych piaskowca szydłowieckiego, – przeprowadzenie konkursu architektoniczno-urbanistycznego na opracowanie koncepcji zagospodarowania przestrzennego Placu Wolności, – zapewnienie udziału mieszkańców obszaru rewitalizacji przy wyborze i realizacji projektu – konsultacje społeczne na etapie konkursu architektoniczno-urbanistycznego, przy 		<ul style="list-style-type: none"> obszarach – 1 szt. – powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją – 0,38 ha, – Budynki publiczne lub komercyjne wybudowane lub wyremontowane na obszarach miejskich – 1 szt. <p>Wskaźnik rezultatu bezpośredniego:</p> <ul style="list-style-type: none"> – liczba przedsiębiorstw ulokowanych na rewitalizowanych obszarach – 1 szt. <p>Sposób zmierzenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – dokumentacja techniczna, – protokoły odbioru robót budowlanych, – ewidencja osób korzystających z zrewitalizowanego obszaru, – dane Urzędu Miejskiego.

Lp.	Projekt	Lokalizacja	Podmiot realizujący	Prognozowane rezultaty	Zakres realizowanych zadań i działań	Szacunkowa wartość projektu (zł)	Sposób oceny efektów realizacji projektów
				gospodarcza mieszkańców obszaru rewitalizacji dzięki utworzeniu spółdzielni socjalnej	wyborze najlepszej koncepcji zagospodarowania terenu, – orientacyjny zasięg przestrzenny projektu został przedstawiony na załączniku graficznym do GPR.		
CEL 3. Poprawa jakości struktury funkcjonalno-przestrzennej obszaru rewitalizacji wsparciem pozytywnych przemian społecznych							
KIERUNEK 3.1 Modernizacja i zagospodarowanie przestrzeni publicznych ukierunkowanych na ożywienie społeczno-gospodarcze obszaru rewitalizacji							
7	3.7. Ochrona i promocja lokalnego dziedzictwa w postaci tradycji wydobywania piaskowca szydłowieckiego poprzez utworzenie skansenu kamieniarstwa szydłowieckiego w Łomie „Podkowiński”	Stare Miasto z przyległymi ulicami (Łom Podkowiński)	Gmina Szydłowiec	Prognozowane rezultaty: – ożywienie społeczno-gospodarcze obszaru rewitalizacji, – budowa tożsamości regionalnej mieszkańców i ochrona dziedzictwa kulturowego i historycznego (piaskowiec szydłowiecki), – wzrost liczby podmiotów gospodarczych obszarze rewitalizacji, – poprawa kondycji podmiotów gospodarczych, w szczególności zakładów kamieniarskich, – utworzenie nowych	– projekt obejmuje utworzenie skansenu kamieniarstwa szydłowieckiego przedstawiającego proces wydobywania i obróbki piaskowca na terenie nieczynnego kamieniołomu – Łom „Podkowiński” – projekt obejmuje zabezpieczenie pozostałości infrastruktury, w tym ruin budynków pozostałych po wydobywaniu kamienia i wyeksponowanie ich do zwiedzania przez turystów, – przewiduje się budowę ścieżki dydaktyczno-edukacyjnej, zawierającej ekspozycje związane z wydobywaniem i obróbką piaskowca szydłowieckiego, – projekt przewiduje budowę domu kamieniarza, w którym byłyby umieszczone ekspozycje związane z kamieniarstwem, – skansen stanowiłby część trasy turystycznej	2 000 000	Wskaźnik produktu: – Liczba instytucji kultury objętych wsparciem – 1 szt. – Liczba kulturowych obszarów / miejsc / instytucji kulturalnych udostępnianych dla niepełnosprawnych – 1 szt. Wskaźnik rezultatu bezpośredniego: – Wzrost oczekiwanej liczby odwiedzin w objętych wsparciem miejscach należących do dziedzictwa kulturalnego i naturalnego oraz stanowiących atrakcje turystyczne – 1 500 os./rok Sposób zmierzenia:

Lp.	Projekt	Lokalizacja	Podmiot realizujący	Prognozowane rezultaty	Zakres realizowanych zadań i działań	Szacunkowa wartość projektu (zł)	Sposób oceny efektów realizacji projektów
				<p>miejsc pracy w obszarze rewitalizacji.</p> <p>Cel(e) projektu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ożywienie społeczno-gospodarcze obszaru rewitalizacji dzięki zachowaniu i promocji dziedzictwa kulturowego i historycznego w postaci tradycji wydobycia i obróbki piaskowca szydłowieckiego, - integracja i budowa tożsamości lokalnej społeczności 	<ul style="list-style-type: none"> - „Szydłowiec – miasto na kamieniu”, - przeprowadzenie konkursu architektoniczno-urbanistycznego na opracowanie koncepcji zagospodarowania przestrzennego Skansenu, - zapewnienie udziału mieszkańców obszaru rewitalizacji przy wyborze i realizacji projektu – konsultacje społeczne na etapie konkursu architektoniczno-urbanistycznego, przy wyborze najlepszej koncepcji zagospodarowania terenu, - orientacyjny zasięg przestrzenny projektu został przedstawiony na załączniku graficznym do GPR. 		<ul style="list-style-type: none"> - dokumentacja techniczna, - protokoły odbioru robót budowlanych, - ewidencja osób korzystających z zrewitalizowanego obszaru, - wyniki konkursu architektoniczno-urbanistycznego, dane Urzędu Miejskiego, - ankietyzacja mieszkańców i turystów.
CEL 3. Poprawa jakości struktury funkcjonalno-przestrzennej obszaru rewitalizacji wsparciem pozytywnych przemian społecznych							
KIERUNEK 3.1 Modernizacja i zagospodarowanie przestrzeni publicznych ukierunkowanych na ożywienie społeczno-gospodarcze obszaru rewitalizacji							
KIERUNEK 3.3 Poprawa dostępności obszaru rewitalizacji prowadząca do ożywienia gospodarczego							
8	3.8. Ożywienie społeczno-gospodarcze i poprawa dostępności obszaru rewitalizacji dzięki utworzeniu deptaku nad rzeką Korzeniówką	Stare Miasto z przyległymi ulicami	Gmina Szydłowiec	<p>Prognozowane rezultaty:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ożywienie społeczno-gospodarcze obszaru rewitalizacji, - poprawa dostępności różnych obszarów funkcjonalnych 	<ul style="list-style-type: none"> - I Etap: obejmuje budowę deptaku nad rzeką Korzeniówką. Nad rzeką zostaną również poprowadzone kładki. Wzdłuż brzegów rzeki powstaną pomniki upamiętniające ważne historyczne postaci związane z miastem. Projekt obejmuje budowę małej architektury w postaci ławek, 	1 800 000	<p>Wskaźnik produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Liczba obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach –1 szt. - powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją – 1,83 ha,

Lp.	Projekt	Lokalizacja	Podmiot realizujący	Prognozowane rezultaty	Zakres realizowanych zadań i działań	Szacunkowa wartość projektu (zł)	Sposób oceny efektów realizacji projektów
				<p>połączonych deptakiem,</p> <ul style="list-style-type: none"> – zagospodarowanie i wykorzystanie potencjału zdegradowanych terenów nadrzecznych, – poprawa kondycji podmiotów gospodarczych, – stworzenie nowego miejsca spotkań blisko centrum miasta. <p>Cel(e) projektu:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ożywienie społeczno-gospodarcze obszaru rewitalizacji dzięki poprawie jego dostępności i stworzeniu atrakcyjnej przestrzeni publicznej. 	<ul style="list-style-type: none"> koszy na odpady, a także wykorzystanie piaskowca szydłowieckiego przy realizacji działań budowlanych, budowę oświetlenia, montaż kamer i uporządkowanie terenów zieleni, – modernizacja ulicy Rzecznej, która jest jedną z części deptaku obejmując odtworzenie źródła Hindeburga, montaż tablicy informacyjnej o źródle, modernizację nawierzchni ulicy, – lokalizacja deptaku – tereny przeznaczone w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego pod ciągi piesze i pieszo-jezdne oznaczone symbolami (41KPJ, 42KPJ, 60K, 61KP, 62KP), – II Etap: budowa Kosmicznego Placu Zabaw obejmująca działania związane z przygotowaniem terenu pod inwestycję, montażem urządzeń: zjeżdżalni, trapu, karuzeli, kopuły, zestawu linowego, ścianki wspinaczkowej, – Zagospodarowanie otoczenia placu i uporządkowanie terenów 		<p>Wskaźnik rezultatu bezpośredniego:</p> <ul style="list-style-type: none"> – liczba przedsięwzięć ulokowanych na rewitalizowanych obszarach –1 szt. <p>Sposób zmierzenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – dokumentacja techniczna, – protokoły odbioru robót budowlanych, – ewidencja osób korzystających z zrewitalizowanego obszaru, – dane Urzędu Miejskiego.

Lp.	Projekt	Lokalizacja	Podmiot realizujący	Prognozowane rezultaty	Zakres realizowanych zadań i działań	Szacunkowa wartość projektu (zł)	Sposób oceny efektów realizacji projektów
					<ul style="list-style-type: none"> zieleni, zasięg przestrzenny projektu został przedstawiony na załączniku graficznym do GPR. 		
CEL 3. Poprawa jakości struktury funkcjonalno-przestrzennej obszaru rewitalizacji wsparciem pozytywnych przemian społecznych							
KIERUNEK 3.2 Poprawa efektywności energetycznej obiektów użyteczności publicznej z obszaru rewitalizacji – ożywienie społeczno-gospodarcze Starego Miasta i Osiedla Wschód							
9	3.9. Poprawa efektywności energetycznej budynku Warsztatów Terapii Zajęciowej w Szydłowcu wraz z montażem instalacji odnawialnych źródeł energii	Stare Miasto z przyległymi ulicami (ul. Zamkowa 9)	Gmina Szydłowiec	<p>Prognozowane rezultaty:</p> <ul style="list-style-type: none"> poprawa warunków do prowadzenia działalności WTZ polegającej na reintegracji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych, w tym mieszkańców obszaru rewitalizacji, wzrost jakości życia członków WTZ zamieszkałych na obszarze rewitalizacji, zmniejszenie zużycia energii cieplnej, redukcja kosztów ogrzewania budynku, <p>Cel(e) projektu:</p> <ul style="list-style-type: none"> rozwój 	<ul style="list-style-type: none"> projekt dotyczy kompleksowej modernizacji budynku przy ul. Zamkowej 9 celem poprawy warunków do prowadzenia działalności przez WTZ, inwestycja obejmuje rozbudowę i kompleksową termomodernizację budynku, w tym: ocieplenie ścian zewnętrznych budynku, wymianę stolarki okiennej i drzwiowej, ocieplenie dachu lub stropodachu, ocieplenie stropu nad piwnicą lub ocieplenie podłogi na poziomie gruntu, modernizacja obejmuje dostosowanie budynku dla osób niepełnosprawnych, wykonanie audytu energetycznego. 	300 000	<p>Wskaźnik produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków – 1 szt. <p>Wskaźnik rezultatu bezpośredniego:</p> <ul style="list-style-type: none"> Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych – 25 % (w stosunku do stanu sprzed termomodernizacji) <p>Sposób zmierzenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> dokumentacja techniczna, protokoły odbioru robót budowlanych, wyniki audytu energetycznego, dane Urzędu Miejskiego.

Lp.	Projekt	Lokalizacja	Podmiot realizujący	Prognozowane rezultaty	Zakres realizowanych zadań i działań	Szacunkowa wartość projektu (zł)	Sposób oceny efektów realizacji projektów
				<p>infrastruktury aktywizacji społecznej dla osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem będących członkami WTZ,</p> <ul style="list-style-type: none"> – poprawa efektywności energetycznej budynku WTZ 			
CEL 3. Poprawa jakości struktury funkcjonalno-przestrzennej obszaru rewitalizacji wsparciem pozytywnych przemian społecznych							
KIERUNEK 3.4 Rozwój infrastruktury technicznej na rzecz aktywizacji społeczno-gospodarczej							
10	3.10. Poprawa funkcjonalności Starego Miasta poprzez rozbudowę infrastruktury technicznej w postaci toalety publicznej przy Rynku Wielkim	Stare Miasto z przyległymi ulicami (Rynek)	Gmina Szydłowiec	<p>Prognozowane rezultaty:</p> <ul style="list-style-type: none"> – stworzenie podstawowej infrastruktury technicznej na rzecz poprawy jakości życia mieszkańców i użytkowników przestrzeni Rynku, – ożywienie społeczno-gospodarcze obszaru rewitalizacji. <p>Cel(e) projektu:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ożywienie społeczno-gospodarcze obszaru rewitalizacji 	<ul style="list-style-type: none"> – projekt obejmuje prace budowlane związane z budową budynku szaletu miejskiego, zagospodarowaniem otoczenia terenu, podłączeniem budynku do miejskiej sieci kanalizacyjnej 	100 000	<p>Wskaźnik produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Liczba obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 1 szt. – powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją – 0,12 ha, – Budynki publiczne lub komercyjne wybudowane lub wyremontowane na obszarach miejskich – 1 szt. <p>Wskaźnik rezultatu bezpośredniego:</p> <ul style="list-style-type: none"> – liczba przedsiębiorstw ulokowanych na rewitalizowanych

Lp.	Projekt	Lokalizacja	Podmiot realizujący	Prognozowane rezultaty	Zakres realizowanych zadań i działań	Szacunkowa wartość projektu (zł)	Sposób oceny efektów realizacji projektów
				poprzez budowę podstawowej infrastruktury technicznej, – poprawa jakości życia mieszkańców i użytkowników przestrzeni.			obszarach –1 szt. Sposób zmiernia: – dokumentacja techniczna, – protokoły odbioru robót budowlanych, – ankietyzacja mieszkańców korzystających z nowej infrastruktury technicznej, – dane Urzędu Miejskiego.

Źródło: opracowanie własne

Tabela 26. Szczegółowy opis przedsięwzięć uzupełniających

Lp.	Przedsięwzięcie	Lokalizacja	Charakterystyka przedsięwzięcia
CEL 2 Stworzenie przyjaznych warunków do życia mieszkańców obszaru rewitalizacji			
KIERUNEK 2.2 Poprawa efektywności energetycznej zdegradowanych budynków mieszkalnych wielorodzinnych w obszarze rewitalizacji			
1	1. Poprawa efektywności energetycznej wielorodzinnych budynków mieszkalnych	Obszar rewitalizacji Gminy Szydłowiec	<ul style="list-style-type: none"> – przedsięwzięcie dotyczy przeprowadzenie kompleksowej modernizacji energetycznej budynków mieszkaniowych wielorodzinnych w szczególności przy ulicy Garbarskiej 7 i Kościuszki 176, obejmującej takie działania jak ocieplenie obiektu, instalację energooszczędnego oświetlenia, przebudowę systemów grzewczych, czy instalacja OZE, – celem realizacji przedsięwzięcia jest poprawa jakości życia mieszkańców danych budynków znajdujących się w wyznaczonym obszarze rewitalizacji, – przedsięwzięcie wynika ze zdiagnozowanej dużej ilości budynków będących nadających się do remontu w szczególności na obszarze Starego Miasta wraz z przyległymi ulicami.
Cel 1: Aktywizacja społeczno-zawodowa mieszkańców obszaru rewitalizacji			
KIERUNEK 1.2 Rozwój przedsiębiorczości i rynku pracy poprzez wsparcie w zakładaniu nowej działalności gospodarczej			
2	2. Rozwój dzielnicy przemysłowej S2	Szydłowiec, dzielnica przemysłowa S2	<ul style="list-style-type: none"> – projekt dotyczy kompleksowego przygotowania terenów inwestycyjnych wskazanych w MPZP obejmujące takie działania jak: wyposażenie bądź doposażenie terenu inwestycyjnego w media: sieć wodociągowa, sieć kanalizacyjna, sieć gazowa lub ciepłownicza, sieć energetyczna, sieć teleinformacyjna – inwestycja obejmuje także budowę wewnętrznego układu komunikacyjnego jako element uzupełniający projektu, – zagospodarowanie otoczenia w postaci urządzenia terenów zieleni i budowy parkingów jako element uzupełniających projektu, – działania informacyjno-promocyjne o przygotowywanych terenach inwestycyjnych jako element uzupełniający projektu, – celem przedsięwzięcia jest rozwój społeczno-gospodarczy obszaru zdegradowanego poprzez wsparcie rozwoju przedsiębiorczości i ograniczenie problemu bezrobocia, – efektem realizacji projektu będzie stworzenie nowych miejsc pracy, i ograniczenie bezrobocia na obszarze rewitalizacji, w szczególności na obszarze Starego Miasta, – warunkiem preferencyjnym dla potencjalnych przedsiębiorców będzie zatrudnienie określonej liczby osób bezrobotnych, czy też członków KIS będących mieszkańcami obszaru rewitalizacji. Liczba zatrudnionych osób uwarunkowana byłaby wielkością danego przedsiębiorstwa i warunkom określonym w klauzuli społecznej umożliwiającej realizację danej inwestycji. Zapewnienie możliwości odbycia staży przez członków KIS.
Cel 1: Aktywizacja społeczno-zawodowa mieszkańców obszaru rewitalizacji			
KIERUNEK 1.3 Prowadzenie działań na rzecz aktywizacji społecznej i integracji mieszkańców poprzez budowę tożsamości regionalnej			
3	3. Utworzenie Dziennego Domu Pobytu w Szydłowcu	Szydłowiec, ul. Kościuszki 265	<ul style="list-style-type: none"> – przedsięwzięcie dotyczy utworzenia Dziennego Domu Pobytu dla osób starszych i niesamodzielnych w Szydłowcu, w szczególności dla mieszkańców obszaru rewitalizacji, – inwestycja jest odpowiedzią na zdiagnozowane wysokie zaawansowanie procesu starzenia się ludności, w szczególności na obszarze Osiedla Wschód, – przewidywana lokalizacja przedsięwzięcia to obiekt przy ulicy Kościuszki 265 dla którego przewiduje się adaptację/przebudowę/rozbudowę budynku na cele działalności Dziennego Domu Pobytu, dostosowanie pomieszczeń poprzez wyposażenie w odpowiedni sprzęt (RTV, AGD, sanitarny, biurowy, meble) celem prowadzenia zajęć

Lp.	Przedsięwzięcie	Lokalizacja	Charakterystyka przedsięwzięcia
			aktywizacyjnych.
Cel 1: Aktywizacja społeczno-zawodowa mieszkańców obszaru rewitalizacji			
KIERUNEK 1.1 Aktywizacja społeczno-zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem i wykluczonych społecznie, w tym bezrobotnych i osób korzystających ze świadczeń MOPS			
4	4. Utworzenie Centrum Integracji Społecznej w Szydłowcu	Obszar rewitalizacji Gminy Szydłowiec	<ul style="list-style-type: none"> – projekt dotyczy utworzenia Centrum Integracji Społecznej w Szydłowcu, – w ramach przedsięwzięcia przewiduje się reintegrację społeczno-zawodową uczestników polegającą na: kształceniu umiejętności pozwalających na pełnienie ról społecznych, podnoszeniu kwalifikacji zawodowych, zdobywanie nowych kwalifikacji zawodowych dostosowanych do potrzeb rynku pracy, – przedsięwzięcie przewiduje również szkolenia dla pracowników centrum integracji społecznej celem podniesienia kwalifikacji zawodowych lub zatrudnienie dodatkowych pracowników do obsługi CIS, – celem przedsięwzięcia jest włączenie społeczne mieszkańców obszaru rewitalizacji, przywrócenie ich na rynek pracy, a także integracja z resztą społeczeństwa.
CEL 3. Poprawa jakości struktury funkcjonalno-przestrzennej obszaru rewitalizacji wsparciem pozytywnych przemian społecznych			
KIERUNEK 3.4 Rozwój infrastruktury technicznej na rzecz aktywizacji społeczno-gospodarczej			
5	5. Utworzenie systemu monitoringu wizyjnego na obszarze rewitalizacji	Obszar rewitalizacji Gminy Szydłowiec	<ul style="list-style-type: none"> – celem projektu jest poprawa poziomu bezpieczeństwa publicznego na obszarze rewitalizacji i wsparcie efektywności i trwałości realizacji pozostałych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych, – przedsięwzięcie obejmuje zamontowanie kamer w miejscach realizacji projektów 2.1, 3.1, 3.2, 3.3, 3.4, 3.5, 3.6, 3.7, 3.8, a także na Rynku Wielkim, Parku Zamkowym i innych miejscach użyteczności publicznej, – Utworzenie studia monitoringu i wyposażenie go w odpowiedni sprzęt, w tym m.in. w urządzenia retransmisyjne, sprzęt komputerowy.
CEL 2 Stworzenie przyjaznych warunków do życia mieszkańców obszaru rewitalizacji			
Kierunek 2.1 Poprawa warunków życia mieszkańców Osiedla Wschód i zagospodarowanie przestrzeni na cele aktywizacji społecznej			
6	6. Rozbudowa i termomodernizacja przedszkola „Mali Odkrywcy” na Osiedlu Wschód	Szydłowiec, ul. Staszica 3a	<ul style="list-style-type: none"> – przedsięwzięcie dotyczy rozbudowy i kompleksowej termomodernizacji istniejącego obiektu Przedszkola Samorządowego nr 2 w Szydłowcu, – celem inwestycji jest rozwój infrastruktury przedszkolnej wspierającej realizację pozostałych projektów zlokalizowanych na Osiedlu Wschód, w szczególności działania 2.1. Dane zadania są powiązane i zachodzi pomiędzy nimi efekt synergii, – efektem realizacji inwestycji będzie poprawa jakości pełnionych przez przedszkole usług, a także poprawa efektywności energetycznej prowadząca do zmniejszenia kosztów eksploatacji i ograniczenie niskiej emisji wpływającej niekorzystnie na stan środowiska naturalnego.

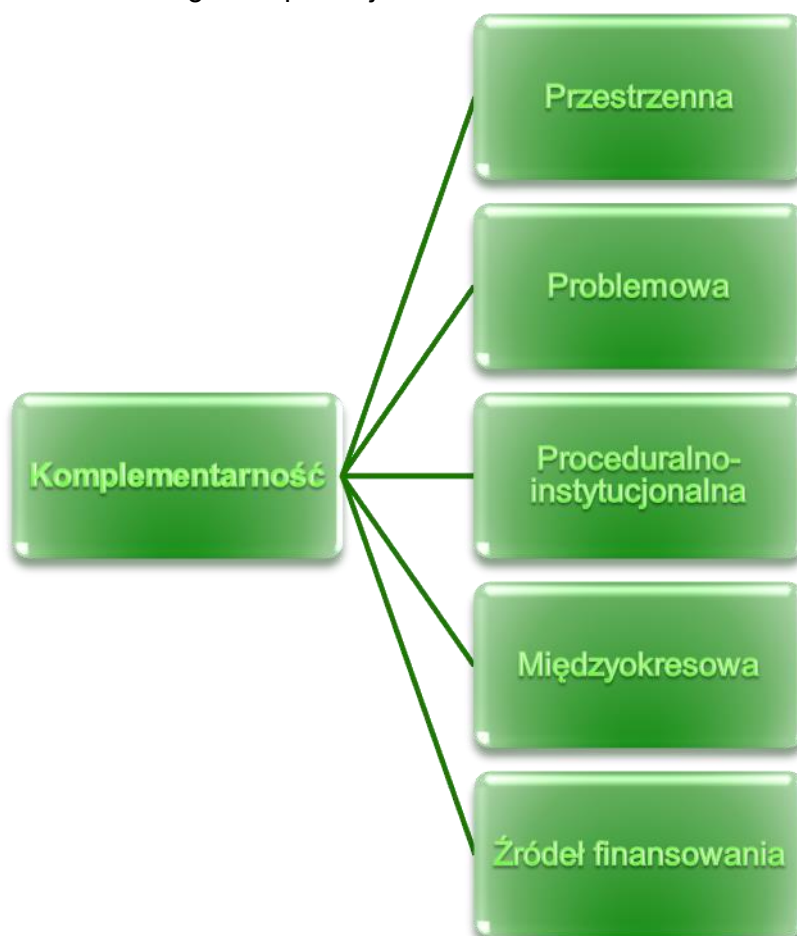
Źródło: opracowanie własne.

VI. MECHANIZMY INTEGROWANIA DZIAŁAŃ REWITALIZACYJNYCH

W niniejszym rozdziale przedstawiono mechanizmy integrowania działań rewitalizacyjnych. Opisano mechanizmy zapewniania komplementarności między poszczególnymi projektami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami podmiotów i funduszy na obszarze rewitalizacji. Przedstawiono również syntetyczny opis działań zapewniających włączenie mieszkańców, przedsiębiorców oraz innych podmiotów i grup aktywnych na terenie gminy w proces rewitalizacji.

6.1. MECHANIZMY ZAPEWNIANIA KOMPLEMENTARNOŚCI MIĘDZY POSZCZEGÓLNYMI PROJEKTAMI REWITALIZACYJNYMI ORAZ POMIĘDZY DZIAŁANIAM PODMIOTÓW I FUNDUSZY NA OBSZARZE OBJĘTYM PROGRAMEM REWITALIZACJI

Zachowanie komplementarności projektów rewitalizacyjnych w różnych wymiarach jest koniecznym wymogiem dla wspierania projektów w ramach RPO WM. Poszczególne wymiary zostały przedstawione w grafice poniżej

Wykres 9. Wymiary komplementarności projektów rewitalizacyjnych

Źródło: opracowanie własne na podstawie „Wytucznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014 - 2020”

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Szydłowiec na lata 2016-2023 jest komplementarny pod względem przestrzennym, problemowym, proceduralno-instytucjonalnym, międzyokresowym i źródeł finansowania. Szczegółowy opis komplementarności GPR dla poszczególnych wymiarów został przedstawiony poniżej.

Komplementarność **przestrzenna** została zachowana dzięki skupieniu się większości zaplanowanych działań na obszarze rewitalizacji. Niektóre z nich zostały zlokalizowane poza wyznaczonym obszarem rewitalizacji, jednak ich zasięg oddziaływania i wpływ na mieszkańców obszaru jest bardzo duży i bezpośrednio przyczynia się do eliminacji negatywnych zjawisk zbadanych na terenie objętym rewitalizacją, co zostało zawarte w opisie poszczególnych projektów (1.3, 3.1) i przedsięwzięć uzupełniających 2 i 3. Projekty wzajemnie się dopełniają i oddziałują na obszar we wszystkich aspektach rewitalizacji. Łączą również przestrzenie zdegradowane nowymi powiązaniem funkcjonalnymi. Obszary niezagospodarowane i zdewastowane zostają wykorzystane na cele aktywizacji społeczno-gospodarczej jak np. Obszar Zalewu, czy tereny położone nad rzeką Korzeniówką. Projekty społeczne, kulturalne, gospodarcze są ściśle powiązane z projektami typowo infrastrukturalnymi czy przestrzenno-funkcjonalnymi co daje efekt synergii zaplanowanych działań. Rewitalizacja jest kompleksowym procesem społeczno-gospodarczym, dlatego wszystkie działania zawarte w programie są zintegrowane i razem mają na celu wyprowadzenie obszaru rewitalizacji z sytuacji kryzysowej. Szczegółowo efekt synergii i powiązań z poszczególnymi projektami został ujęty w opisie każdego z projektów i przedsięwzięć.

Komplementarność **problemowa** przedsięwzięć rewitalizacyjnych również została zachowana. GPR obejmuje wszystkie sfery działań rewitalizacyjnych wyrażone w projektach rewitalizacyjnych zbadanych w diagnozie. Prawidłowo prowadzona rewitalizacja odnosi do wszystkich z wymienionych sfer i dopiero wtedy prowadzi do skutecznej rewitalizacji obszaru znajdującego się w sytuacji kryzysowej. Projekty zawarte w GPR wzajemnie dopełniają się tematycznie i oddziałują na wszystkie zdiagnozowane problemy. Realizacja projektów ze sfery społecznej przyczyniających się do aktywizacji społeczno-zawodowej mieszkańców jest wspierana przez inwestycję poprawiającą warunki bytowe mieszkańców, czy tworzące i modernizujące infrastrukturę na rzecz rozwoju społeczno-gospodarczego. Zdegradowane przestrzenie poprzez realizację projektów i przedsięwzięć zyskują nową jakość i wpływają na ożywienie społeczno-gospodarcze obszaru rewitalizacji. Problemy związane z bezrobociem, ubóstwem, wykluczeniem społecznym zostają wsparte poprzez projekty miękkie na rzecz aktywizacji zawodowej i integracji społecznej. Odpowiedzią na niski poziom przedsiębiorczości są działania na rzecz wsparcia osób zamierzających założyć swoją działalność gospodarczą. Również dziedzictwo kulturowe regionu w postaci licznych zabytków, czy tradycji górniczych związanych z wydobywaniem piaskowca szydłowieckiego jest promowane i wykorzystane do aktywizacji społeczno-zawodowej, a także edukacji i budowaniu tożsamości lokalnej. Ochrona dziedzictwa to również promocja turystyczna miejscowości, która przynosi korzyści związane z rozwojem przedsiębiorczości w zakresie usług turystycznych. Zaproponowane w programie działania są kompleksowe i całościowo podchodzą do naprawy sytuacji kryzysowej występującej na obszarze rewitalizacji.

Komplementarność **źródeł finansowania** została zachowana we wszystkich przedsięwzięciach, co oznacza, że w kontekście polityki spójności 2014-2020 projekty opierają się na konieczności umiejętnego uzupełniania i łączenia wsparcia ze środków EFRR, EFS i FS z wykluczeniem ryzyka podwójnego dofinansowania. Projekty zakładają różne źródła finansowania, w tym: środki własne: Gminy Szydłowiec i środki prywatne.

Wszystkie źródła finansowania wzajemnie się uzupełniają celem uzyskania korzystnych efektów rewitalizacji. Projekty rewitalizacyjne mogą zostać dofinansowane z różnych źródeł, także krajowych, które wskazano w różnych projektach. Dokładne wskazanie źródeł finansowania i szacunkowa wielkość została przedstawiona w podrozdziale 8.2 Harmonogram i szacunkowe ramy finansowe gminnego programu rewitalizacji wraz ze wskazaniem środków finansowych ze źródeł publicznych i prywatnych.

Komplementarność **proceduralno-instytucjonalna** polega na wypracowaniu odpowiedniego systemu zarządzania i oceny programu rewitalizacji. W ramach realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Szydłowiec 2016-2023 utworzono system, który zapewnia aktywny udział wszystkich interesariuszy. Głównym podmiotem odpowiedzialnym za realizację programu rewitalizacji będzie Gmina Szydłowiec, która wspólnie z pozostałymi interesariuszami rewitalizacji będzie prowadziła proces rewitalizacji na danym obszarze. System zarządzania został opisany szczegółowo w rozdziale X Opis struktury zarządzania realizacją programu rewitalizacji.

Komplementarność **międzyokresowa** została zachowana dzięki integracji działań już realizowanych na terenie gminy opisanych w Wieloletniej Prognozie Finansowej Gminy Szydłowiec na lata 2016-2018 (Uchwała Nr 97/XVI/15 Rady Miejskiej w Szydłowcu z dnia 30 grudnia 2015 r.) z przedsięwzięciami zaproponowanymi w GPR. Projekty rewitalizacyjne nie kolidują z przedsięwzięciami zawartymi w WPF. Program jest także kontynuacją i uzupełnieniem wcześniejszych działań rewitalizacyjnych przeprowadzonych na podstawie Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Szydłowiec na lata 2008-2015 i nie powiela wcześniej już zrealizowanych przedsięwzięć. Program również uzupełnia wcześniej realizowane działania wspierane z funduszy unijnych z poprzedniej perspektywy finansowej, Poniższa tabela przedstawia zrealizowane projekty:

Tabela 27. Wykaz projektów zrealizowanych w ostatnich latach dofinansowanych z funduszy unijnych

Lp.	Tytuł projektu	Beneficjent	Program operacyjny
1	„Odnowa zabytkowych obiektów i przestrzeni publicznej w Szydłowcu - poprawa funkcjonalności i dostępności infrastruktury kulturalnej i turystycznej dla mieszkańców Mazowsza”	Gmina Szydłowiec	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego 2007 - 2013
2	„Równe sz@nse na starcie – przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu w Szydłowcu”	Gmina Szydłowiec	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka 2007 - 2013
3	„Poprawa dostępności strefy działalności gospodarczej przy ulicy Strażackiej i Wschodniej”	Gmina Szydłowiec	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego 2007 - 2013
4	„Międzygminna Strefa Aktywności Gospodarczej i Inkubator Przedsiębiorczości w Szydłowcu”	Gmina Szydłowiec	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego 2007 - 2013
5	„Dziecięca akademicka przyszłości – wyrównywanie szans	Gmina Szydłowiec	Europejski Fundusz Społeczny, Program Operacyjny Województwa

Lp.	Tytuł projektu	Beneficjent	Program operacyjny
	edukacyjnych uczniów poprzez dodatkowe zajęcia rozwijające kompetencje kluczowe w szkołach podstawowych”		Mazowieckiego 2007 - 2013
6	„Wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów poprzez dodatkowe zajęcia rozwijające kompetencje kluczowe – Moja przyszłość”	Gmina Szydłowiec	Europejski Fundusz Społeczny, Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego 2007 - 2013
7	„Promocja Ziemi Szydłowieckiej poprzez oznakowanie atrakcji turystycznych”	Gmina Szydłowiec	Dofinansowanie w ramach działania 413 „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju” objętego PROW na lata 2007 – 2013,
8	"Zygmunt 2013 - kultywowanie tradycji szydłowieckiej"	Gmina Szydłowiec	Dofinansowanie w ramach działania 413 „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju” objętego PROW na lata 2007 – 2013,
9	"Promocja ziemi szydłowieckiej poprzez organizację "X Zygmuntów Szydłowieckich"	Gmina Szydłowiec	Dofinansowanie w ramach działania 413 „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju” objętego PROW na lata 2007 – 2013,
10	„Budowa mikroinstalacji prosumenckich wykorzystujących odnawialne źródła energii w Gminie Szydłowiec”	Gmina Szydłowiec	Dofinansowanie w ramach działania 321 „Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej” objętego PROW 2007-2013
11	Będziesz zaradny – wygrasz	Gmina Szydłowiec	Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Priorytet VII Promocja Integracji Społecznej, Działanie 7.1 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji, Poddziałanie 7.1.1 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej
12	„Moja szkoła równych szans”	Gmina Szydłowiec	Program Operacyjny Kapitał Ludzki, Priorytet IX Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach, Działanie 9.1 Wyrównywanie szans edukacyjnych i zapewnienie wysokiej jakości usług edukacyjnych świadczonych w systemie oświaty Poddziałanie 9.1.2 Wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów z grup o utrudnionym dostępie do edukacji oraz zmniejszanie różnic w jakości usług edukacyjnych
13	„ Innowacyjny system wsparcia ekonomii społecznej na południowym Mazowszu”	Gmina Szydłowiec	Program Operacyjny Kapitał Ludzki, Priorytet VII Promocja integracji społecznej, Poddziałanie 7.2.2 wsparcie ekonomii społecznej

Źródło: dane Urzędu Miejskiego w Szydłowcu

Wszystkie przedsięwzięcia i przypisane do nich projekty są zgodne z cechami charakteryzującymi właściwie wykonany program rewitalizacji przedstawiony w „Instrukcji dotyczącej przygotowania projektów rewitalizacyjnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020 oraz preferencji dla projektów mających na celu przywrócenie ładu przestrzennego” i „Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020” Przede wszystkim projekty

zawarte w GPR cechują się komplementarnością pod względem: przestrzennym, problemowym, proceduralno-instytucjonalnym, międzyokresowym i źródeł finansowania.

6.2. MECHANIZMY WŁĄCZENIA MIESZKAŃCÓW, PRZEDSIĘBIORCÓW ORAZ INNYCH PODMIOTÓW I GRUP AKTYWNYCH NA TERENIE GMINY W PROCES REWITALIZACJI

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Szydłowiec na lata 2016-2023 został opracowany dla wyznaczonego obszaru rewitalizacji podjętego Uchwałą Nr 149/XXIII/16 Rady Miejskiej w Szydłowcu w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji i jest zgodny z ustawą o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. Prowadzenie rewitalizacji jest zadaniem własnym gminy, dlatego realizując zadania własne Gmina Szydłowiec przystąpiła do opracowania GPR. Pierwszym krokiem było zdiagnozowanie negatywnych zjawisk występujących na terenie gminy, predysponujących dane obszary do działań rewitalizacyjnych.

W ramach prowadzonego procesu rewitalizacji zidentyfikowano następujące grupy interesariuszy rewitalizacji:

- mieszkańcy obszaru rewitalizacji,
- właściciele, użytkownicy wieczysti nieruchomości i podmioty zarządzające nieruchomościami, wspólnoty mieszkaniowe, znajdujące się na obszarze rewitalizacji,
- podmioty prowadzące działalność gospodarczą na obszarze gminy lub planujące ją prowadzić. Mali lokalni przedsiębiorcy z obszaru rewitalizacji, a w szczególności ze względu na uwarunkowania danego obszary podmioty zajmujące się kamieniarstwem,
- podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność społeczną, w tym organizacje pozarządowe i grupy nieformalne,
- jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne, w szczególności MOPS Szydłowiec, Szydłowieckie Centrum Kultury – Zamek, Szydłowiecka Biblioteka Publiczna, czy placówki oświaty działające na obszarze rewitalizacji,
- pozostali interesariusze zainteresowani procesem rewitalizacji prowadzonym na danym obszarze.

W celu włączenia interesariuszy rewitalizacji przeprowadzono kilka spotkań i konsultacje społeczne na różnych etapach tworzenia programu rewitalizacji.

Po opracowaniu projektu diagnozy przeprowadzono konsultacje społeczne dotyczące projektu Uchwały Rady Miejskiej w Szydłowcu w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Szydłowiec oraz projektu uchwały w sprawie zasad wyznaczania składu, powołania oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji. Konsultacje odbyły się w dniach od 21 lipca do 20 sierpnia 2016 r. Wybrano następujące formy konsultacji społecznych:

- spotkania otwartego z interesariuszami rewitalizacji, które odbyło się 17.08.2016 r. o godzinie 14.00, na Rynku Wielkim w Szydłowcu. Podczas spotkania zostały omówione propozycje obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, została wyświetlona prezentacja multimedialna, a pracownicy Urzędu Miejskiego zbierali opinie i propozycje zmian w przedstawionej dokumentacji. Dla dzieci zapewniono

atrakcje w postaci zjeżdżalni i słodkich upominków. Dorośli mogli zapoznać się ze szczegółami projektu na stoisku informacyjnym,

- zbierania uwag ustnych, a także zbierania uwag w postaci papierowej lub elektronicznej, w tym za pomocą środków komunikacji elektronicznej, w szczególności poczty elektronicznej lub formularza zamieszczonego na stronie Urzędu Miejskiego w Szydłowcu w Biuletynie Informacji Publicznej.

W trakcie spotkania otwartego, które odbyło się 17 sierpnia 2016 na Rynku Wielkim uczestniczyli mieszkańcy Gminy Szydłowiec, przedstawiciele, spółdzielni i wspólnot mieszkaniowych, osoby prowadzące działalność gospodarczą, pracownicy Urzędu Miejskiego w Szydłowcu oraz instytucji publicznych z Szydłowca.

W trakcie konsultacji zebrano wiele cennych uwag i opinii na temat przedstawionego obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Interesariusze wskazali na możliwość poszerzenia proponowanego obszaru rewitalizacji o ulice Kopernika, Górną i Dworską. Jednak wymienione ulice nie mogły zostać włączone do obszaru rewitalizacji, ze względu na brak występowania tam pogłębionych zjawisk kryzysowych, w stosunku do pozostałych obszarów. Dane zjawiska kumulują się w innych wskazanych obszarach miasta, co wykazała analiza wskaźnikowa.

Zgodnie z przedstawionymi propozycjami, obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji rozszerzono o niezamieszkały teren zieleni przylegający do Zalewu – ograniczony ulicami Folwarczną i Partyzantów oraz o działki o numerach ewidencyjnych 4263 i 4265, gdzie planowane są działania rewitalizacyjne na rzecz ożywienia społeczno-gospodarczego obszaru rewitalizacji. Dany obszar jest istotny ze względu na wysoki potencjał rozwój społeczno-gospodarczego. Stanowi również potencjalne miejsce aktywizacji i integracji mieszkańców, co jest ważne w kontekście planowanej interwencji w ramach rewitalizacji.

Nie wniesiono uwag co do projektu uchwały w sprawie zasad wyznaczania składu, powołania oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji

Po przeprowadzeniu konsultacji społecznych sporządzono informację podsumowującą ich przebieg oraz opublikowano ją na stronie Biuletynu Informacji Publicznej w Szydłowcu: bip.szydlowiec.pl.

Kolejnym etapem włączenia w proces sporządzania GPR były konsultacje społeczne w sprawie projektu Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Szydłowiec na lata 2016-2023 r. Po sporządzeniu projektu GPR, Burmistrz Szydłowca przeprowadza konsultacje społeczne. o rozpoczęciu i o formach, w jakich będą prowadzone, powiadamia się nie później niż w terminie 7 dni przed dniem ich przeprowadzenia, w sposób zapewniający udział w nich możliwie szerokiego grona interesariuszy, co najmniej poprzez obwieszczenie, ogłoszenie w sposób zwyczajowo przyjęty w danej gminie oraz ogłoszenie na stronie podmiotowej gminy w Biuletynie Informacji Publicznej. Konsultacje społeczne zaplanowano w terminie od 20 września do 19 października 2016 r. Spośród proponowanych form konsultacji wybrano:

- Spotkanie otwarte, a także debatę z interesariuszami rewitalizacji, które odbyły się w dniu 7 października 2016r. o godz. 14:00 w Szydłowcu w Szydłowieckim Centrum Kultury Zamek.
- Spacer studyjny w obszarze rewitalizacji w miejscach proponowanych działań rewitalizacyjnych, który odbył się dnia 7 października o godzinie 17:00.

- Zbierania uwag ustnych - uwagi można było składać w okresie od dnia 20 września 2016 r. do dnia 19 października 2016 r. w Urzędzie Miejskim w Szydłowcu (pokój nr 24), Plac Rynek Wielki 1, 26-500 Szydłowiec, w godzinach pracy Urzędu,
- Zbierania uwag w postaci papierowej lub elektronicznej, w tym za pomocą środków komunikacji elektronicznej, w szczególności poczty elektronicznej lub formularza zamieszczonego na stronie Urzędu Miejskiego w Szydłowcu w Biuletynie Informacji Publicznej.

W trakcie trwania konsultacji postanowiono wydłużyć ich czas do dnia 31 października i zorganizowano dodatkowe spotkanie konsultacyjne, które odbyło się 25 października o godzinie 17:00 na auli Zespołu Szkół im. Jana Pawła II w Szydłowcu. Wynikało to również z niskiej frekwencji wśród interesariuszy rewitalizacji. Na ponownym spotkaniu przedstawiono jeszcze raz proponowane projekty i podczas debaty przedyskutowano dodatkowe możliwości realizacji nowych działań rewitalizacyjnych.

Na obydwu spotkaniach w ramach konsultacji społecznych GPR oraz podczas spaceru studyjnego uczestniczyli: mieszkańcy Miasta, przede wszystkim mieszkańcy obszaru rewitalizacji, przedstawiciele, spółdzielni i wspólnot mieszkaniowych, organizacji pozarządowych (Towarzystwo Aktywnych Kulturalnie PROJEKTORIAT) osoby prowadzące działalność gospodarczą, pracownicy Urzędu Miejskiego w Szydłowcu oraz instytucji publicznych z Szydłowca.

W trakcie pierwszego, jak i drugiego spotkania interesariusze zostali ponownie wprowadzeni w tematykę rewitalizacji w celu przypomnienia wcześniej omawianych podczas konsultacji obszarów rewitalizacji kwestii. Przedstawiono podstawowe pojęcia związane z procesem rewitalizacji, a także wyniki delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. W kolejnej części spotkania omówiono założenia projektu Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Szydłowiec 2016-2023. Na koniec obydwu spotkań przeprowadzono debatę, podczas której mieszkańcy poruszali kwestię założeń programu, a także przedstawiali swoje pomysły na przebieg procesu rewitalizacji w Starym Mieście i Osiedlu Wschód.

Po pierwszym spotkaniu w sprawie konsultacji społecznych GPR (7 października) odbył się spacer studyjny. W spacerze uczestniczyła większość interesariuszy obecna na spotkaniu (przedstawiciele władz Miasta, pracownicy Urzędu Miejskiego organizacji pozarządowych, mieszkańcy). Odwiedzono miejsca realizacji zaplanowanych w GPR projektów i omówiono szczegółowo ich założenia oraz zamierzony efekt ich wdrożenia w stosunku do zbadanych na obszarze rewitalizacji problemów.

W trakcie drugiego spotkania (25 października) interesariusze poruszyli wiele kwestii dotyczących treści samych projektów, a także przedstawili wiele cennych opinii i sugestii dotyczących dodatkowych działań, wynikających z lokalnych potrzeb. W trakcie spotkania prócz uwag w formie ustnej zebrano także uwagi w formie pisemnej. Poruszono kwestie związane z: ochroną i rozwojem terenów zielonych, uruchomieniem procesów partycypacyjnych podczas realizacji projektów, zwiększeniu nakładów na lokalną działalność kulturalną, braku monitoringu wizyjnego, braku toalety publicznej, czy zmiany lokalizacji deptaku nad rzeką Korzeniówką. Powyższe uwagi zostały uwzględnione w GPR. W poszczególnych projektach wprowadzono zapisy o:

- zagospodarowaniu i urządzeniu terenów zieleni,
- utworzenia systemu monitoringu wizyjnego,

- zapisano projekt dotyczący działań edukacyjno-animacyjnych z zakresu edukacji kulturalnej i budowania tożsamości regionalnej mieszkańców obszaru rewitalizacji (projekt 1.4),
- utworzeniu Szaletu Miejskiego,
- uwzględniono uwagę dotyczącą lokalizacji deptaku.

W trakcie trwania konsultacji społecznych wpłynęły również uwagi w formie pisemnej i elektronicznej. Łącznie zebrano 9 uwag, z czego nie uwzględniono 2 uwag.

Po przeprowadzeniu konsultacji społecznych sporządzono informację podsumowującą ich przebieg oraz opublikowano ją na stronie Biuletynu Informacji Publicznej w Szydłowcu: bip.szydlowiec.pl.

W terminie od 20 marca do 19 kwietnia przeprowadzono ponowne konsultacje społeczne Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Szydłowiec 2016-2023, spowodowane koniecznością wprowadzenia zmian w dokumencie programu wynikające z przeprowadzonej oceny programu przez IZ RPO WM. Dokument dostosowano do obowiązujących wymogów wynikających z Ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2015 r. poz. 1777, ze zm.), a także zapisów Instrukcji dotyczącej przygotowania projektów rewitalizacyjnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020 oraz preferencji dla projektów mających na celu przywrócenia ładu przestrzennego. Konsultacje społeczne odbyły się w formie:

- Spotkania otwartego, a także debaty z interesariuszami rewitalizacji, podczas których omówiono propozycje działań przewidzianych w projekcie dokumentu dla wyznaczonego obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Szydłowiec, a także była możliwość wyrażenia uwag, opinii i propozycji do założeń dokumentu. Spotkanie i debata odbyły się w dniu 31 marca 2017 r. o godz. 17:00 w Szydłowcu, ulica Sowińskiego 1 – Zamek w Szydłowcu, 26-500 Szydłowiec,
- Spotkania otwartego, a także debaty z interesariuszami rewitalizacji, podczas których można było porozmawiać i omówić propozycje działań dla wyznaczonego obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Szydłowiec, a także była możliwość wyrażenia uwag, opinii i propozycji do założeń dokumentu. Spotkanie otwarte odbyło się w dniu 9 kwietnia 2017 r. w godzinach od 9 do 15 podczas Szydłowieckiego Kiermaszu Wielkanocnego w Szydłowcu na Rynku Wielkim,
- Zbierania uwag ustnych - uwagi można było składać w okresie od dnia 20 marca 2017 r. do dnia 19 kwietnia 2017 r. w Urzędzie Miejskim w Szydłowcu (pokój nr 24), Plac Rynek Wielki 1, 26-500 Szydłowiec, w godzinach pracy Urzędu,
- Zbierania uwag w postaci papierowej lub elektronicznej, w tym za pomocą środków komunikacji elektronicznej, w szczególności poczty elektronicznej lub formularza zamieszczonego na stronie Urzędu Miejskiego w Szydłowcu w Biuletynie Informacji Publicznej – w terminie od dnia 20 marca 2017 r. do dnia 19 kwietnia 2017 r.

W trakcie trwania konsultacji społecznych wpłynęła jedna uwaga w formie pisemnej, którą uwzględniono w programie. Dotyczyła ona ujęcia w ramach programu działania: „Rozbudowa i termomodernizacja przedszkola „Mali Odkrywcy” na Osiedlu Wschód”. Daną inwestycję ujęto jako przedsięwzięcie uzupełniające wspierające realizację głównych projektów, a w szczególności projektu głównego 2.1 dotyczącego odnowy Osiedla Wschód.

Po przeprowadzeniu konsultacji społecznych sporządzono informację podsumowującą ich przebieg oraz opublikowano ją na stronie Biuletynu Informacji Publicznej w Szydłowcu: bip.szydlowiec.pl.

Partycypacja społeczna jest ważnym elementem każdego z etapów procesu rewitalizacji (planowanie, programowania, wdrażania i oceny). Dlatego podjęto szerokie działania aby zachęcić do aktywnego uczestnictwa interesariuszy w ramach przeprowadzonych konsultacji społecznych. Interesariusze byli informowani o przebiegu, formach konsultacji społecznych, a także możliwości zgłaszania swoich uwagi i pomysłów w ramach rewitalizacji, za pośrednictwem:

- strony internetowej **szydlowiec.pl** – gdzie utworzono specjalną zakładkę dedykowaną procesowi rewitalizacji, gdzie zachęcano do aktywnego uczestnictwa w procesie rewitalizacji oraz informowano o postępach prac nad realizacją projektu,
- Biuletynu Informacji Publicznej: bip.szydlowiec.pl
- lokalnej prasy,
- plakatów i ulotek,
- poczty – osobiste zaproszenia dla interesariuszy rewitalizacji (przedstawicieli lokalnych przedsiębiorców, NGO, przedstawicieli jednostek organizacyjnych Gminy Szydłowiec),
- informacje ogłaszano również w kościołach w Szydłowcu podczas mszy.

Mimo prowadzonych działań zachęcających do aktywnego wzięcia udziału w procesie rewitalizacji, konsultacje społeczne przeprowadzone zarówno na etapie wyznaczania obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, a także podczas konsultowania projektu programu rewitalizacji pokazały dość niskie zainteresowanie aktywnym uczestnictwem w programie rewitalizacji. Objawia się to w małej ilości projektów realizowanych przez interesariuszy nie reprezentujących Gminy Szydłowiec, bądź podległych jej jednostek organizacyjnych. Wynika to również ze stosunkowo niskiej frekwencji szczególnie widocznej na etapie konsultacji samego projektu Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Szydłowiec 2016-2023, a także z niską świadomością społeczną dotyczącą samej tematyki rewitalizacji, w kontekście Ustawy o rewitalizacji z 2015 r. (Dz. U. 2015 r., poz. 1777, ze zm.). Ustawa wprowadza nowe narzędzie w postaci Gminnego Programu Rewitalizacji i systematyzuje prowadzenie procesu rewitalizacji w Polsce. Dlatego zauważono potrzebę dalszej edukacji, promocji i budowania świadomości społecznej w zakresie tematyki rewitalizacji. Na terenie Gminy Szydłowiec są potrzebne działania aktywizujące lokalną społeczność, a w szczególności mieszkańców obszaru rewitalizacji. Należy w możliwie najlepszy sposób włączyć mieszkańców obszaru rewitalizacji w proces wdrażania, oceny i aktualizacji działań rewitalizacyjnych określonych w danym programie.

W celu włączenia interesariuszy w proces zarządzania programem rewitalizacji, powołuje się Komitet Rewitalizacji, który aktywnie uczestniczy w procesie tworzenia projektu Gminnego Programu Rewitalizacji, a także w dalszych etapach wdrażania GPR. Stanowi on forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami gminy w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji oraz pełni funkcję opiniotwórczo-doradczą Burmistrza Szydłowca. W skład Komitetu wchodzi przedstawiciele wszystkich grup interesariuszy rewitalizacji. Zostaje on powołany na podstawie Uchwały Rady Miejskiej, która ustala dokładnie zasady wyznaczania składu i działania Komitetu. Burmistrz Szydłowca

niezwłocznie po podjęciu uchwały przez Radę Miejską powołuje w drodze zarządzenia Komitet Rewitalizacji. Obsługę organizacyjną Komitetu zapewnia Burmistrz Szydłowca.

Szczegółowy opis Komitetu Rewitalizacji został przedstawiony w rozdziale IX. Opis struktury zarządzania realizacją gminnego programu rewitalizacji.

VII. OPIS POWIĄZAŃ GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Szydłowiec jest powiązany z różnymi dokumentami strategicznymi i planistycznymi Gminy. Założenia zawarte w GPR są w części zbieżne co do założeń zawartych w dokumentach strategicznych. Opis powiązań GPR z dokumentami strategicznymi został przedstawiony następujących podrozdziałach.

7.1. OPIS POWIĄZAŃ GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI Z STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY SZYDŁOWIEC

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Szydłowiec – Studium jest dokumentem, który stanowi podstawowe narzędzie planistyczne w gminie. Celem sporządzenia Studium jest samodzielne określenie polityki przestrzennej gminy przez samorząd danej gminy. Podstawowy dokument studium został podjęty Uchwałą Nr 169/XXVIII/2000 Rady Miejskiej w Szydłowcu z dnia 14 listopada 2000 roku w sprawie uchwalenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Szydłowiec. W kolejnych latach dokonano dwóch zmian podstawowego dokumentu celem aktualizacji jego założeń:

- Uchwała nr 297/LVIII/2010 r. Rady Miejskiej w Szydłowcu z dnia 28 października 2010 r. w sprawie Uchwalenia Zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy dla obszaru nowej dzielnicy przemysłowej,
- Uchwała Nr 97/XVI/12 Rady Miejskiej w Szydłowcu z dnia 26 marca 2012 r. w sprawie zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy i Miasta Szydłowiec.

Dokument podstawowy, jak i jego późniejsze zmiany stanowią podstawę do opracowania miejscowych planów. Obszar rewitalizacji swym zasięgiem przestrzennym pokrywa się z obowiązującymi miejscowymi planami, które nie mogą naruszać ustaleń Studium, co wynika z art. 20 ust. 1 Ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Wszystkie określone w GPR przedsięwzięcia i projekty o charakterze przestrzenno-funkcyjnym i technicznym zaznaczone na załączniku graficznym do programu znajdują się w granicach MPZP i są zgodne z ich ustaleniami co zostało szczegółowo opisane w rozdziale V. Przedsięwzięcia i projekty rewitalizacyjne.

W związku z powyższym należy stwierdzić, że niniejszy GPR jest zgodny z założeniami Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Szydłowiec

a także z jego późniejszymi zmianami, ponieważ jego założenia są zgodne z obowiązującymi MPZP.

7.2. OPIS POWIĄZAŃ GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI Z STRATEGIĄ ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY SZYDŁOWIEC

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Szydłowiec – obowiązujący dokument obejmuje perspektywę czasową na lata 2006 - 2020 r. Strategia służy ukierunkowaniu działań władz lokalnych i instytucji opieki społecznej dla poprawy jakości życia w danej społeczności. Celem danej strategii jest przeprowadzenie diagnozy problemów społecznych i na jej podstawie określenie kierunków strategicznych działań odniesionych do rzeczywistych problemów lokalnej społeczności. W Strategii wyznaczono 3 cele główne i przypisane do nich kierunki działań:

- Cel: Wysoki standard życia społeczeństwa:
  - Wyrównanie szans rozwojowych,
  - Edukacja i rozwój zasobów ludzkich,
  - Inwestowanie w młodzież,
  - Doskonalenie opieki medycznej,
  - Poprawa stanu bezpieczeństwa,
  - Organizacja czasu wolnego mieszkańców,
- Cel: Profesjonalna i kompleksowa pomoc w rozwiązywaniu problemów społecznych:
  - Profesjonalna pomoc społeczna
  - Współpraca międzygminna w zakresie rozwiązywania problemów społecznych
  - Integracja i aktywizacja środowisk lokalnych
- Cel: Przeciwdziałanie zjawiskom patologicznym
  - Przeciwdziałanie patologiom społecznym
  - Skuteczne przeciwdziałanie uzależnieniom
  - Profesjonalna pomoc terapeutyczno-profilaktyczna

Wszystkie cele główne wpisują się w założenia GPR dotyczące przedsięwzięć i projektów z zakresu wyeliminowania bądź ograniczenia występujących na terenie gminy problemów o charakterze społecznym, w szczególności zawartych w celu szczegółowym 1 przedmiotowego GPR, ale także w pozostałych dwóch celach. Również projekty wynikające z przedsięwzięcia 2 i 3 wpisują w poszczególne kierunki działań zawarte w Strategii. Wynika z tego, że dane działania służące aktywizacji społeczno-gospodarczej osób wykluczonych bądź zagrożonych wykluczeniem społecznym zamieszkałych na obszarze rewitalizacji są powiązane ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Szydłowiec. Jest to widoczne w projektach mających na celu ograniczenie problemu bezrobocia i ubóstwa oraz zwiększenie poziomu integracji społecznej.

7.3. OPIS POWIĄZAŃ GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI Z STRATEGIĄ ROZWOJU GMINY SZYDŁOWIEC NA LATA 2015-2025

Strategia Rozwoju Gminy Szydłowiec na lata 2015-2025 – jest podstawowym instrumentem długookresowej i kompleksowej polityki rozwoju gminy o charakterze długookresowego programu działania, określającego misję rozwoju oraz cele: strategiczne i operacyjne. Misja stanowiąca jednocześnie cel generalny brzmi następująco: *Szydłowiec gminą nowoczesną i otwartą na rozwój działalności gospodarczej, stawiającą na stały wzrost społeczno-gospodarczy poprzez rozbudowę i modernizację infrastruktury technicznej, społecznej oraz rozwój bazy turystycznej*. GPR wpisuje się w zawarte w misji zadania tj. rozbudowa i modernizacja infrastruktury technicznej i społecznej. Natomiast cele strategiczne i przypisane do nich cele operacyjne wpisujące się w dane przedsięwzięcia i projekty ujęte w GPR to:

- Cel strategiczny: Poprawa jakości życia mieszkańców i funkcji osiedleńczych gminy poprzez stały rozwój infrastruktury technicznej i społecznej; cele operacyjne powiązane z GPR:
  - Budowa ścieżek rowerowych,
  - Poprawa dostępności komunikacji publicznej,
  - Rozbudowa i modernizacja sieci oświetlenia oraz wprowadzenie nowych technologii mających na celu poprawę jakości oświetlenia ulicznego i spadek zużycia energii związanej z jego użytkowaniem,
  - Systematyczna modernizacja systemu ciepłowniczego gminy wraz z ewentualnym wprowadzeniem proekologicznych źródeł energii,
  - Budowa nowych parkingów i rozbudowa istniejących,
  - Rozbudowa i modernizacja zasobów mieszkaniowych gminy, w tym mieszkań komunalnych i socjalnych,
  - Wsparcie dla rozwoju budownictwa wielorodzinnego.
- Cel strategiczny: Efektywne wykorzystanie walorów przyrodniczych i poza przyrodniczych gminy w celu zwiększenia jej atrakcyjności turystycznej; cele operacyjne powiązane z GPR:
  - Rewitalizacja i ochrona walorów kultury materialnej gminy,
  - Rozwój otwartej przestrzeni kulturowej gminy poprzez wykorzystanie walorów ulicy Radomskiej,
  - Rozwój infrastruktury turystycznej przy szlakach turystycznych oraz tworzenie nowych szlaków,
  - Poszukiwanie nowych, nieszablonowych sposobów promocji gminy (np. spotkania z lokalnymi autorytetami, rekomendowanie plenerów na terenie gminy do produkcji filmowych i telewizyjnych),
  - Wsparcie dla inicjatyw mających na celu zachowanie czystości środowiska przyrodniczego gminy.
- Cel strategiczny: Stworzenie korzystnych warunków do rozwoju działalności gospodarczej na terenie gminy poprzez rozbudowę i poprawę oferty dla inwestorów; cele operacyjne powiązane z GPR:
  - Promocja dzielnicy przemysłowej Szydłowca – wsparcie dla nowych inwestorów,

- Wsparcie dla lokalnych przedsiębiorców, w tym wsparcie promocji surowców naturalnych gminy, np. piaskowca szydłowieckiego,
- Promocja piaskowca szydłowieckiego jako tradycyjnego elementu lokalnej gospodarki,
- Pozyskiwanie funduszy unijnych na rozwój programów aktywizacyjnych skierowanych do osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym osób bezrobotnych.

Cele szczegółowe GPR i wynikające z nich przedsięwzięcia odnoszą się do ww. celów ujętych w Strategii. Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez rozwój infrastruktury technicznej i społecznej jest również widoczna w kierunkach działań, które odnoszą się do poprawy stanu technicznego budynków, rozwoju infrastruktury społecznej, czy ożywienia społeczno-gospodarczego poprzez przekształcenia przestrzenno-funkcjonalne przestrzeni.

Działania rewitalizacyjne opierają się również na wykorzystaniu lokalnych walorów przyrodniczych i poza przyrodniczych w celu ożywienia społeczno-gospodarczego obszaru rewitalizacji przyczyniających się do poprawy warunków i jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji. Chodzi tutaj przede wszystkim o projekty związane z rozwojem terenów niezamieszkałych tj. Zalew, czy terenów stanowiących dziedzictwo historyczne i kulturowe obszaru, które stanowią potencjalną atrakcję turystyczną m.in. Łom Podkowiński. Natomiast w stworzeniu warunków do rozwoju działalności gospodarczej odpowiedzialne są projekty z przedsięwzięcia 1 odnoszące się do poprawy jakości kapitału społecznego i ludzkiego, a także wsparcia działalności Inkubatora Przedsiębiorczości. Projekty społeczne są wspierane przez odpowiednie działania o charakterze przestrzenno-funkcjonalnym, gospodarczym, które sprzyjają tworzeniu nowych podmiotów gospodarczych na zrewitalizowanych obszarach, a także w strefie przemysłowej S2.

W Strategii wskazano również konieczność rozwoju Miasta Szydłowiec, które jest lokalnym centrum społeczno-gospodarczym i administracyjnym dla obszaru całej Gminy Szydłowiec. W mieście jest największa kumulacja usług i instytucji, które swym zasięgiem oddziaływania obejmują całą Gminę Szydłowiec. Odnośnie do celu strategicznego 1 określonego w Strategii wskazano problemy związane z budownictwem mieszkaniowym i socjalnym w Szydłowcu, co znalazło odzwierciedlenie w ujętych w GPR projektach. Zaznaczono również potrzebę wsparcia inicjatyw lokalnych, w tym o charakterze kulturalnym. Dodatkowo również zaznaczono wagę partycypacji społecznej przy planowaniu i wdrażaniu działań służących rozwojowi Miasta. Dlatego w poszczególnych projektach rewitalizacyjnych wskazano konkretne działania (konsultacje społeczne poszczególnych projektów), a także sam projekt partycypacyjny (1.5), których celem jest aktywne włączenie mieszkańców w proces rewitalizacji. W celu strategicznym 2 określono eksponowanie i wykorzystanie walorów turystycznych i przyrodniczych miasta jako jeden z jego kierunków rozwojowych. Wysoki potencjał turystyczny Szydłowca został uwzględniony przy doborze projektów rewitalizacyjnych, które wpływają przede wszystkim na rozwój społeczno-gospodarczy obszaru rewitalizacji. W opisywanym kontekście wskazano teren Zalewu w Szydłowcu, jako miejsce wymagające zagospodarowania pod kątem ożywienia społeczno-gospodarczego obszaru rewitalizacji, co zostało ujęte w projekcie 3.4. Cel strategiczny 3 opisywanej Strategii wskazuje na potrzebę wykorzystania dzielnicy przemysłowej i jej promocję wśród potencjalnych inwestorów. Wzrost liczby podmiotów gospodarczych to szansa na rozwój społeczno-gospodarczy obszaru rewitalizacji, jak i całego Miasta. Wynikiem tych działań może być wzrost jakości kapitału ludzkiego i społecznego.

Zaznaczono również potrzebę zachowania i promocji dziedzictwa w postaci tradycji pozyskiwania piaskowca szydłowieckiego. Uwzględniono to w szczególności w projekcie dotyczącym utworzenia skansenu kamieniarstwa szydłowieckiego.

Podsumowując, działania zawarte w GPR są ściśle powiązane z poszczególnymi celami operacyjnymi określonymi w Strategii.

VIII. FINANSOWANIE GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI I HARMONOGRAM REALIZACJI DZIAŁAŃ

Niniejszy rozdział wskazuje źródła finansowania, harmonogram i szacunkowe ramy finansowe konkretnych projektów głównych i przedsięwzięć uzupełniających wraz ze wskazaniem wielkości dofinansowania możliwego do uzyskania z różnych źródeł. Termin realizacji danego projektu został podany w przybliżeniu i wielkość dofinansowania dotyczy całego okresu trwania projektu.

Źródłami finansowania zadań rewitalizacyjnych będą:

- środki publiczne,
- środki prywatne,
- środki komercyjne: kredyty, pożyczki,
- środki z funduszy Unii Europejskiej.

Głównym źródłem finansowania zaplanowanych działań rewitalizacyjnych będą środki własne Gminy Szydłowiec pochodzące z budżetu Gminy Szydłowiec. Gmina będzie również podejmowała działania w celu jak najszerszego włączenia środków prywatnych w realizację zaplanowanych projektów i przedsięwzięć. Środki zewnętrzne, przede wszystkim pochodzące z funduszy Unii Europejskiej stanowiąc będą dodatkowe źródło finansowania. Brak dofinansowania ze środków zewnętrznych może wpłynąć jedynie na termin realizacji lub ewentualnie zakres danego projektu/przedsięwzięcia.

Środki własne Gminy Szydłowiec gwarantują realizację zamierzonych działań rewitalizacyjnych.

Możliwe źródła finansowania projektów rewitalizacyjnych zostały przedstawione w poniższych tabelach wraz ze wskazaniem szacowanej, maksymalnej wielkości dofinansowania.

Tabela 28. Projekty rewitalizacyjne z przedsięwzięcia 1 – szacunkowe ramy finansowe

Termin realizacji projektu	Projekt	Podmiot realizujący	Szacowana wartość projektu (zł)	Źródło finansowania
2017-2023	1.1 Wsparcie działalności Klubu Integracji Społecznej w Szydłowcu	MOPS w Szydłowcu	1 500 000	– RPO WM z działania 9.1 – 80 %, – wkład własny podmiotu realizującego – do 20 % kosztów kwalifikowanych.
2017-2020	1.2 Utworzenie Szydłowieckiej Akademii Rodziny	MOPS w Szydłowcu	1 000 000	– RPO WM z działania 9.1 – 80 %, – wkład własny podmiotu realizującego – do 20 % kosztów kwalifikowanych.
2017-2022	1.3 Wsparcie początkowej fazy rozwoju przedsiębiorstw realizowane przez Inkubator Przedsiębiorczości	Gmina Szydłowiec	2 000 000	– RPO WM z działania 3.1 – 80 %, – wkład własny podmiotu realizującego – do 20 % kosztów kwalifikowanych.
2017-2023	1.4 „Szydłowieckie spotkania z kulturą”	Towarzystwo Aktywnych Kulturalnie PROJEKTORIAT	700 000	– Budżet państwa – programy MKiDN, – Towarzystwo Aktywnych Kulturalnie PROJEKTORIAT, – budżet Gminy Szydłowiec
2017-2023	1.5 „Rewitalizacja naszą wspólną sprawą !!!”	Gmina Szydłowiec	70 000	– budżet Gminy Szydłowiec

Źródło: opracowanie własne

Tabela 29. Projekty rewitalizacyjne z przedsięwzięcia 2 – szacunkowe ramy finansowe

Termin realizacji projektu	Projekt	Podmiot realizujący	Szacowana wartość projektu (zł)	Źródło finansowania
2018-2022	2.1 Odnowa Osiedla „Wschód” – poprawa jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji	Gmina Szydłowiec	4 000 000	– RPO WM z działania 6.2 – 80 %, – wkład własny: budżet Gminy Szydłowiec i środków prywatnych Szydłowieckiej Spółdzielni Mieszkaniowej – do 20 % kosztów kwalifikowanych

Termin realizacji projektu	Projekt	Podmiot realizujący	Szacowana wartość projektu (zł)	Źródło finansowania
2018-2020	2.2 Poprawa warunków bytowych mieszkańców obszaru rewitalizacji poprzez termomodernizację wielorodzinnych budynków mieszkalnych będących w zasobie mieszkaniowym Gminy	Gmina Szydłowiec	1 200 000	<ul style="list-style-type: none"> - RPO WM z działania 4.2 – 80 % - wkład własny: budżet Gminy Szydłowiec – 20 % kosztów kwalifikowanych

Źródło: opracowanie własne

Tabela 30. Projekty rewitalizacyjne z przedsięwzięcia 3 – szacunkowe ramy finansowe

Termin realizacji projektu	Projekt	Podmiot realizujący	Szacowana wartość projektu (zł)	Źródło finansowania
2017-2018	3.1. Poprawa dostępności i spójności przestrzennej obszaru rewitalizacji poprzez utworzenie trasy pieszo-rowerowej Zamek – Łom Podkowiński	Gmina Szydłowiec	500 000	<ul style="list-style-type: none"> - RPO WM z działania 6.2 – 80 % - wkład własny: budżet Gminy Szydłowiec – 20 % kosztów kwalifikowanych
2017-2018	3.2. Stworzenie warunków do rozwoju lokalnej przedsiębiorczości dzięki zagospodarowaniu terenu przy ulicy Kamiennej na cele aktywizacji gospodarczej	Gmina Szydłowiec, potencjalny prywatny inwestor – możliwe partnerstwo publiczno-prywatne	400 000	<ul style="list-style-type: none"> - RPO WM z działania 6.2 – 80 % - wkład własny: budżet Gminy Szydłowiec i środki potencjalnego prywatnego inwestora – 20 %
2018-2019	3.3. Ożywienie społeczno-gospodarcze obszaru rewitalizacji dzięki modernizacji obszaru Placu Marii Konopnickiej w Szydłowcu	Gmina Szydłowiec, właściele nieruchomości, ewentualne partnerstwo publiczno-prywatne	2 000 000	<ul style="list-style-type: none"> - RPO WM z działania 6.2 – 80 % - wkład własny: budżet Gminy Szydłowiec, środki właścicieli nieruchomości – 20 %

Termin realizacji projektu	Projekt	Podmiot realizujący	Szacowana wartość projektu (zł)	Źródło finansowania
2017-2018	3.4. Zagospodarowanie terenów nad Zalewem wraz z nadaniem nowych funkcji na rzecz aktywizacji społeczno-gospodarczej obszaru rewitalizacji	Gmina Szydłowiec, potencjalny prywatny inwestor – możliwe partnerstwo publiczno-prywatne	7 302 411,06	– RPO WM z działania 6.2 – 80 % – wkład własny: budżet Gminy Szydłowiec, środki własne potencjalnego inwestora – 20 %
2017-2018	3.5. Aktywizacja społeczna mieszkańców obszaru rewitalizacji poprzez modernizację kina „Górnik” w Szydłowcu	Gmina Szydłowiec, Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Szydłowcu	1 500 000	– RPO WM z działania 6.2 – 80 %/POLiŚ z działania 8.1 – 80 % – wkład własny: budżet Gminy Szydłowiec – 20 %
2018-2019	3.6. Aktywizacja społeczno-gospodarcza obszaru rewitalizacji poprzez modernizację Placu Wolności w Szydłowcu	Gmina Szydłowiec	2 000 000	– RPO WM z działania 6.2 – 80 % – wkład własny: budżet Gminy Szydłowiec – 20 %
2020-2023	3.7. Ochrona i promocja lokalnego dziedzictwa w postaci tradycji wydobywania piaskowca szydłowieckiego poprzez utworzenie skansenu kamieniarstwa szydłowieckiego w Łomie „Podkowiński”	Gmina Szydłowiec	2 000 000	– RPO WM z działania 6.2 – 80 %/POLiŚ z działania 8.1 – 80 % – wkład własny: budżet Gminy Szydłowiec – 20 %
2019-2020	3.8. Ożywienie społeczno-gospodarcze i poprawa dostępności obszaru rewitalizacji dzięki utworzeniu deptaku nad rzeką Korzeniówką	Gmina Szydłowiec	1 500 000	– RPO WM z działania 6.2 – 80 % – wkład własny: budżet Gminy Szydłowiec – 20 %

Termin realizacji projektu	Projekt	Podmiot realizujący	Szacowana wartość projektu (zł)	Źródło finansowania
2017-2018	3.9. Poprawa efektywności energetycznej budynku Warsztatów Terapii Zajęciowej w Szydłowcu wraz z montażem instalacji odnawialnych źródeł energii	Gmina Szydłowiec	300 000	<ul style="list-style-type: none"> – RPO WM z działania 4.2 – 80 % – wkład własny: budżet Gminy Szydłowiec – 20 %
2019-2020	3.10. Poprawa funkcjonalności Starego Miasta poprzez rozbudowę infrastruktury technicznej w postaci toalety publicznej przy Rynku Wielkim	Gmina Szydłowiec	100 000	<ul style="list-style-type: none"> – RPO WM z działania 4.2 – 80 % – wkład własny: budżet Gminy Szydłowiec – 20 %

Źródło: opracowanie własne

Możliwe źródła finansowania przedsięwzięć uzupełniających zostały przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 31. Przedsięwzięcia uzupełniające – szacunkowe ramy finansowe

Termin realizacji przedsięwzięcia	Przedsięwzięcie	Podmiot realizujący	Szacowana wartość przedsięwzięcia (zł)	Źródło finansowania
2019-2023	1. Poprawa efektywności energetycznej wielorodzinnych budynków mieszkalnych	Gmina Szydłowiec	300 000	EFRR, Gmina Szydłowiec
2019-2023	2. Rozwój dzielnicy przemysłowej S2	Gmina Szydłowiec	500 000	EFRR, Gmina Szydłowiec
2017-2018	3. Utworzenie Dziennego Domu Pobytu w Szydłowcu	Gmina Szydłowiec	1 000 000	EFRR, Senior-WIGOR, Gmina Szydłowiec
2020-2023	4. Utworzenie Centrum Integracji Społecznej w Szydłowcu	MOPS w Szydłowcu	2 000 000	EFRR, Gmina Szydłowiec

Termin realizacji przedsięwzięcia	Przedsięwzięcie	Podmiot realizujący	Szacowana wartość przedsięwzięcia (zł)	Źródło finansowania
2019-2023	5. Utworzenie systemu monitoringu wizyjnego na obszarze rewitalizacji	Gmina Szydłowiec	400 000	EFRR, Gmina Szydłowiec
2018-2019	6. Rozbudowa i termomodernizacja przedszkola „Mali Odkrywcy” na Osiedlu Wschód	Gmina Szydłowiec	1 000 000	EFRR, Gmina Szydłowiec

Źródło: opracowanie własne

Termin rozpoczęcia realizacji danego projektu głównego lub przedsięwzięcia uzupełniającego jest terminem rozpoczęcia prac projektowych.

Obecny harmonogram realizacji projektów rewitalizacyjnych i przedsięwzięć przewiduje równomierne rozłożenie zadań na okres obowiązywania programu, czyli do 2023 r. Projekty z przedsięwzięcia pierwszego odnoszą się do poprawy sytuacji społeczno-gospodarczej mieszkańców obszaru zdegradowanego i łącznie obejmują cały okres obowiązywania GPR. Drugie przedsięwzięcie odnosi się do poprawy warunków życia mieszkańców obszaru rewitalizacji. Założone działania przypisane do tego przedsięwzięcia rozpoczynają się od roku 2018 i trwają do końca 2023. Przedsięwzięcie trzecie obejmujące najwięcej projektów i jest również najbardziej rozłożone w czasie. Jednak największa koncentracja działań występuje do 2020 r. tak aby jak najbardziej efektywnie przeciwdziałać kompleksowo wszystkim zbadanym problemom. Przedsięwzięcie to ukierunkowane jest na poprawę jakości struktury-funkcjonalno-przestrzennej, która będzie bezpośrednim wsparciem pozytywnych przemian społeczno-gospodarczych realizowanych w ramach projektów społecznych z przedsięwzięcia 1. Okres obowiązywania poszczególnych projektów został przedstawiony w formie graficznej w następnym tabeli. Kolorem zielonym oznaczono lata realizacji poszczególnych projektów.

Tabela 32. Harmonogram realizacji głównych projektów rewitalizacyjnych

Nazwa projektu/przedsięwzięcia	Lata realizacji						
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
1.1 Wsparcie działalności Klubu Integracji Społecznej w Szydłowcu							
1.2 Utworzenie Szydłowieckiej Akademii Rodziny							
1.3 Wsparcie początkowej fazy rozwoju przedsiębiorstw realizowane przez Inkubator Przedsiębiorczości							
1.4 „Szydłowieckie spotkania z kulturą”							
1.5 „Rewitalizacja naszą wspólną sprawą !!!”							
2.1 Odnowa Osiedla „Wschód” – poprawa jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji							

Nazwa projektu/przedsięwzięcia	Lata realizacji						
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
2.2 Termomodernizacja wielorodzinnych budynków mieszkalnych będących w zasobie mieszkaniowym gminy – poprawa warunków bytowych mieszkańców obszaru rewitalizacji							
3.1. Poprawa dostępności i spójności przestrzennej obszaru rewitalizacji poprzez utworzenie trasy pieszo-rowerowej Zamek – Łom Podkowiński							
3.2. Stworzenie warunków do rozwoju lokalnej przedsiębiorczości dzięki zagospodarowaniu terenu przy ulicy Kamiennej na cele aktywizacji gospodarczej							
3.3. Ożywienie społeczno-gospodarcze obszaru rewitalizacji dzięki modernizacji obszaru Placu Marii Konopnickiej w Szydłowcu							
3.4. Zagospodarowanie terenów nad Zalewem wraz z nadaniem nowych funkcji na rzecz aktywizacji społeczno-gospodarczej obszaru rewitalizacji							
3.5. Aktywizacja społeczna mieszkańców obszaru rewitalizacji poprzez modernizację kina „Górnik” w Szydłowcu							

Nazwa projektu/przedsięwzięcia	Lata realizacji						
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
3.6. Aktywizacja społeczno-gospodarcza obszaru rewitalizacji poprzez modernizację Placu Wolności w Szydłowcu							
3.7. Ochrona i promocja lokalnego dziedzictwa w postaci tradycji wydobycia piaskowca szydłowieckiego poprzez utworzenie skansenu kamieniarstwa szydłowieckiego w Łomie „Podkowiński”							
3.8. Ożywienie społeczno-gospodarcze i poprawa dostępności obszaru rewitalizacji dzięki utworzeniu deptaku nad rzeką Korzeniówką							
3.9. Poprawa efektywności energetycznej budynku Warsztatów Terapii Zajęciowej w Szydłowcu wraz z montażem instalacji odnawialnych źródeł energii							
3.10. Poprawa funkcjonalności Starego Miasta poprzez rozbudowę infrastruktury technicznej w postaci toalety publicznej przy Rynku Wielkim							

Źródło: opracowanie własne

IX. OPIS STRUKTURY ZARZĄDZANIA REALIZACJĄ GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Szydłowiec na lata 2016-2023 wymaga odpowiedniego systemu wdrażania i zarządzania, ze względu na swoją złożoność. Konieczne jest odpowiednie przygotowanie informacyjne i aktywna partycypacja wszystkich interesariuszy rewitalizacji. GPR jest narzędziem niezbędnym do rozwoju społeczno-gospodarczego gminy. Jednak, żeby jego realizacja przyniosła oczekiwane efekty potrzebne jest sukcesywne wdrażanie wyznaczonych przedsięwzięć i stały monitoring ich realizacji. Właściwa realizacja GPR wymaga współpracy wielu instytucji publicznych, organizacji pozarządowych, inwestorów oraz mieszkańców Gminy Szydłowiec.

Za realizację Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Szydłowiec odpowiedzialny jest Burmistrz Szydłowca. Organem wspomagającym Burmistrza jest Komitet Rewitalizacji. Natomiast za koordynację wdrażania GPR odpowiedzialny będzie Zespół ds. przygotowania rewitalizacji powołany Zarządzeniem nr 151/2016 Burmistrza Szydłowca z dnia 13 października 2013 r. Zespół funkcjonuje w strukturze Urzędu Miejskiego w Szydłowcu. Skład zespołu liczy 16 członków, którzy są pracownikami różnych wydziałów Urzędu Miejskiego i Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej. Pracownicy wchodzący w skład Zespołu należą do wydziałów lub zajmują następujące stanowiska:

- Wydział Funduszy Strukturalnych i Strategii Rozwoju,
- Wydział Zagospodarowania Przestrzennego i Inwestycji,
- Wydział Finansowy,
- Wydział Informacji i Promocji,
- Referat Gospodarowania Odpadami Komunalnymi i Ochrony Środowiska,
- Referat Kancelaryjno – Administracyjny,
- Wydział Organizacyjny,
- Asystent Burmistrza
- Przedstawiciel Biura Rady Miejskiej,
- Przedstawiciel Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Pracami zespołu kieruje Koordynator. W skład zespołu wchodzi jeszcze: Zastępca Koordynatora, Sekretarz i pozostałych 13 członków Zespołu.

Do zadań Zespołu ds. rewitalizacji należą:

- Przygotowanie i opracowanie materiałów niezbędnych do opracowania GPR.
- Współpraca z komórkami organizacyjnymi urzędu w zakresie przygotowania GPR.
- Czynny udział w konsultacjach i warsztatach, identyfikowaniu problemów i wskazaniu możliwości eliminacji przeszkód w realizacji zadań, opiniowaniu propozycji działań oraz inicjowaniu i zgłaszaniu projektów w zakresie poszczególnych specjalności.
- Gromadzenia danych statystycznych i finansowych na temat postępów wdrażania oraz przebiegu realizacji projektów w ramach GPR oraz przygotowuje raporty na temat wdrożenia GPR.
- Współpracy z interesariuszami zgłaszającymi swoje zainteresowanie udziałem w procesie rewitalizacji miasta.

Zespół ds. przygotowania rewitalizacji będzie realizował zadania związane z wdrażaniem, monitoringiem i oceną Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Szydłowiec 2016-2023 w ramach swoich dotychczasowych obowiązków służbowych, dlatego nie określa się kosztów zarządzania GPR.

Zespół ds. rewitalizacji będzie również odpowiedzialny za aktywną partycypację społeczną w sprawach dotyczących aktualizacji programu, czy promowania poszczególnych projektów. Celem dialogu społecznego jest poznanie aktualnych potrzeb lokalnej społeczności, aby możliwie w najbardziej efektywny sposób realizować GPR. Formami dialogu społecznego będą organizowane przez Zespół ds. rewitalizacji: spotkania otwarte, debaty z udziałem Komitetu Rewitalizacji i pozostałych interesariuszy.

W trakcie realizacji GPR będzie możliwość zgłaszania uwag co do realizacji założeń programu, a także zgłaszania własnych projektów i pomysłów na rewitalizację. Dokument ma charakter otwarty i interesariusze rewitalizacji będą mogli zgłaszać swoje projekty, czy pomysły dotyczące zmian możliwych do ujęcia w dokumencie bezpośrednio u członków Zespołu ds. przygotowania rewitalizacji. Uwagi będą mogły być zgłaszane również do:

- pracowników Urzędu Miejskiego w Szydłowcu bezpośrednio zaangażowanych w proces rewitalizacji,
- za pośrednictwem Komitetu Rewitalizacji,
- pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej – zgłaszanie potrzeb i propozycji, w szczególności przez osoby będące podopiecznymi MOPS,
- za pośrednictwem Radnych Miejskich, którzy są bezpośrednimi przedstawicielami mieszkańców.

Gminny Program Rewitalizacji ma charakter otwarty i interesariusze rewitalizacji będą mogli aktywnie uczestniczyć w trakcie wdrażania, monitoringu i oceny procesu rewitalizacji. W każdej chwili będą oni mogli zgłosić swoje uwagi, pomysły, a także projekty, które wpisują się w proces rewitalizacji Gminy Szydłowiec. Szczegółowy opis sposobu włączenia interesariuszy został opisany w rozdziałach: IX. Opis struktury zarządzania realizacją gminnego programu rewitalizacji oraz X. System monitorowania i oceny gminnego programu rewitalizacji.

Uchwała Nr 148/XXIII/16 Rady Miejskiej w Szydłowcu w sprawie zasad wyznaczania składu, powołania oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji z dnia 30 sierpnia 2016 r. jest podstawą do powołania Komitetu. Określono w niej zadania (Rozdział 1) oraz organizację i tryb pracy Komitetu (Rozdział 2). Uchwała jest dostępna do wglądu na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Miasta i Gminy Szydłowiec bip.szydlowiec.pl.

Wspomniana wyżej Uchwała określa szczegółowo zasady powołania Komitetu:

- Członków Komitetu powołuje Burmistrz Szydłowca w drodze Zarządzenia.
- Komitet liczy nie więcej niż 20 członków, w tym:
  - nie więcej niż 2 przedstawicieli środowiska oświaty, kultury i służby zdrowia,
  - nie więcej niż 2 przedstawicieli Rady Miejskiej w Szydłowcu,
  - nie więcej niż 2 przedstawicieli środowiska architektów, urbanistów i planistów przestrzennych,
  - nie więcej niż 8 mieszkańców Gminy Szydłowiec niewymienionych w innych podpunktach,
  - nie więcej niż 2 przedstawicieli środowiska gospodarczego,

- nie więcej niż 2 przedstawiciele organizacji pozarządowych działających na obszarze Gminy Szydłowiec,
- nie więcej niż 2 przedstawiciele pozostałych grup interesariuszy niewymienionych w innych podgrupach.
- Zgłoszenie chęci przystąpienia do Komitetu następuje na podstawie pisemnej deklaracji, której wzór stanowi załącznik do Regulaminu.
- Informacja o naborze członków do Komitetu udostępniona będzie publicznie na stronie www.bip.szydlowiec.pl oraz poprzez tablice ogłoszeń w sposób zwyczajowo przyjęty w Gminie Szydłowiec. Ogłoszenie obowiązkowo określa termin i miejsce składania zgłoszeń kandydatów. Termin dokonywania zgłoszeń nie może być krótszy niż 14 dni od ukazania się informacji.
- W przypadku zgłoszenia większej ilości kandydatów niż maksymalna określona liczba członków Komitetu, wyłonienie kandydata następuje w drodze publicznego losowania przeprowadzonego przez Burmistrza Szydłowca.
- W przypadku zgłoszenia mniejszej ilości kandydatów niż dopuszczona, wyboru członków Komitetu dokonuje się z dostępnej grupy kandydatów.
- Kadencja Komitetu trwa do czasu zakończenia procesu rewitalizacji, co najmniej w latach 2016-2023.
- W trakcie kadencji Komitetu Burmistrz Szydłowca może odwołać obecnego członka Komitetu lub powołać nowego z własnej inicjatywy, z inicjatywy interesariuszy lub na wniosek Przewodniczącego Komitetu.

Zadaniem Komitetu jest wspieranie działań Burmistrza Szydłowca w obszarze rewitalizacji. Komitet stanowi także forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami gminy oraz sprawuje funkcje opiniodawczo-doradczą w sprawach związanych z przygotowaniem i wdrażaniem Programu Rewitalizacji Gminy Szydłowiec 2016-2023 oraz oceną przebiegu procesu rewitalizacji.

Komitet reprezentuje interesariuszy rewitalizacji zidentyfikowanych w procesie rewitalizacji, których opisano w podrozdziale 6.2 Mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców oraz innych podmiotów i grup aktywnych na terenie gminy w proces rewitalizacji.

Komitet Rewitalizacji jest uprawniony do wyrażenia opinii, podejmowania inicjatyw oraz działań odnoszących się do rewitalizacji Gminy Szydłowiec, a także uczestniczy w przygotowaniu projektów uchwał Rady Miejskiej w Szydłowcu i zarządzeń Burmistrza Szydłowca związanych z rewitalizacją

Opracowanie i uchwalenie GPR prowadzi do obowiązku dostosowania brzmienia załącznika do Wieloletniej Prognozy Finansowej gminy (WPF). Rada gminy ma obowiązek niezwłocznego wprowadzenia przedsięwzięć rewitalizacyjnych zawartych w GPR, służących realizacji zadań własnych gminy, do załącznika do uchwały w sprawie wieloletniej prognozy finansowej gminy, o którym mowa w Art. 226 ust. 3 Ustawy o finansach publicznych z dnia 27 sierpnia 2009 r. Wprowadzenie tych danych możliwe jest jednak wyłącznie w przypadku, gdy ich zakres i stopień szczegółowości umożliwiają zamieszczenie przedsięwzięcia (projektu) w WPF.

W rozumieniu ustawy o finansach publicznych przedsięwzięcia to wieloletnie programy, projekty lub zadania – jest to zatem kategoria szeroka, umożliwiająca zarówno

uwzględnienie pojedynczych inwestycji (np. rewitalizacja placu), jak i bardziej złożonych programów np. interwencji społecznej.

Jeżeli dane dotyczące tych przedsięwzięć nie są wystarczające do wpisania ich do załącznika do uchwały w sprawie wieloletniej prognozy finansowej gminy, rada gminy wprowadza przedsięwzięcia do tego załącznika niezwłocznie po ustaleniu niezbędnych danych, a zatem niezwłocznie po określeniu dla inwestycji parametrów wpisywanych do WPF (dotyczy przedsięwzięć uzupełniających).

X. SYSTEM MONITOROWANIA I OCENY GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

Odpowiedni system monitorowania i oceny GPR to niezbędne narzędzie kontroli efektywności realizacji programu. Cele rewitalizacji i stopień ich realizacji oraz skuteczności poszczególnych projektów musi być weryfikowana przez odpowiedni podmiot. Jednostką odpowiedzialną za monitoring i ocenę GPR będzie wspomniany wcześniej Zespół ds. przygotowania rewitalizacji.

Jednym z zadań Zespołu jest systematyczna ocena aktualności i stopnia realizacji GPR. W ramach oceny sporządzany będzie raport oraz prognoza realizacji w następnych latach, którą Zespół ds. przygotowania rewitalizacji przedstawia Burmistrzowi Szydłowca. Ocena podlega zaopiniowaniu przez Komitet Rewitalizacji. Raport będzie publikowany w Biuletynie Informacji Publicznej, w celu włączenia interesariuszy w proces monitoringu i oceny GPR. Interesariusze rewitalizacji będą mieli wgląd w przebieg wdrażania założeń GPR i będą mieć możliwość wpływu na kształt procesu rewitalizacji, poprzez możliwość zgłaszania uwag, propozycji zmian, czy własnych projektów, które będą uwzględniane podczas sporządzania raportu.

Ocena aktualności i stopnia realizacji GPR będzie sporządzana 2 razy w ciągu roku, w trakcie obowiązywania programu, począwszy od 2018 r.

Raport powinien zawierać karty oceny poszczególnych projektów i opis porównania rzeczywistego procesu wdrażania poszczególnych projektów z założonym dla nich w GPR harmonogramie.

Raport powinien zawierać informacje dotyczące:

- przebiegu procesu wdrażania działań rewitalizacyjnych poprzez poszczególne projekty z przedsięwzięć głównych opisanych także za pomocą wybranych wskaźników produktu i wskaźników bezpośredniego rezultatu przypisanych do projektów ujętych w karcie oceny realizacji danego projektu. Karty zostaną sporządzone przez podmiot/y realizujące dany projekt i przekazane Zespołowi ds. przygotowania rewitalizacji,
- przebieg wdrażania sposób monitorowania i oceny przebieg procesu wdrażania przedsięwzięć uzupełniających zostanie określony za pomocą odpowiednich wartości wskaźników produktu i wskaźników rezultatu bezpośredniego w trakcie składania danego projektu w ramach konkursu o dofinansowanie z konkretnych działań RPO WM 2014-2020, bądź z innego źródła. Na etapie tworzenia dokumentu GPR nie wskazano konkretnych

wskaźników i ich wartości. Przedsięwzięcia uzupełniające również będą monitorowane za pomocą karty oceny projektu.

- sposób zmierzenia efektów prowadzonych działań rewitalizacyjnych opartych o monitorowanie wybranych wskaźników rozwoju na etapie sporządzenia diagnozy. Wskaźniki monitorowania procesu i planowane wartości do osiągnięcia w 2020 r. i 2023 r. zostały przedstawione w dalszej części rozdziału w formie tabelarycznej,
- wykaz zgłoszonych przez interesariuszy uwag, pomysłów i projektów rewitalizacji.

Prognoza realizacji programu powinna natomiast zawierać:

- przewidywane zagrożenia dla realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych,
- wskazanie potrzebnych zmian lub kontynuacji podstawowych założeń GPR,
- uwzględnienie zgłoszonych przez interesariuszy uwag, pomysłów i projektów.

Zespół ds. przygotowania rewitalizacji będzie odpowiedzialny za zbieranie Kart oceny projektu oraz analizę zmian wartości wskaźników monitorowania efektów realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Szydłowiec 2016-2023. Karty oceny poszczególnych projektów będą zbierane w przewidywanym w harmonogramie terminie zakończenia realizacji danego projektu. Natomiast analiza wartości poszczególnych wskaźników rozwoju będzie dokonywana corocznie, począwszy od 2018 r. co pozwoli na wprowadzenia ewentualnych zmian w programie.

Tabela 33. Karta oceny projektu

Nazwa projektu			
Podmiot/y realizujące			
Planowany termin realizacji		Rzeczywisty termin realizacji	
Wskaźniki			
Wskaźniki produktu	Wartość założona		Wartość osiągnięta
Wskaźniki bezpośredniego rezultatu	Wartość założona		Wartość osiągnięta
Opis realizacji projektu i informacje dodatkowe			
Sporządził		Data	
Zatwierdził		Data	

Źródło: opracowanie własne.

Poniższa tabela przedstawia wskaźniki monitorowania efektów realizacji programu rewitalizacji, które umożliwią ocenę jego skuteczności. Przedstawiony został stan docelowy danych wskaźników planowy do osiągnięcia w 2020 r. i 2023 r. co wynika z terminów przeprowadzania oceny realizacji programu i sporządzenia raportu wraz z prognozą dalszych działań rewitalizacyjnych.

Tabela 34. Wskaźniki monitorowania efektów realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji

Cele	Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa		Wartość docelowa w 2020 r.		Wartość docelowa w 2023 r.		Źródło pozyskania danych
		Stare Miasto z przyległymi ulicami	Osiedle Wschód	Stare Miasto z przyległymi ulicami	Osiedle Wschód	Stare Miasto z przyległymi ulicami	Osiedle Wschód	
<p>Cel 1: Aktywizacja społeczno-zawodowa mieszkańców obszaru rewitalizacji</p> <p>Cel 2: Stworzenie przyjaznych warunków do życia mieszkańców obszaru rewitalizacji</p> <p>Cel 3. Poprawa jakości struktury funkcjonalno-przestrzennej obszaru rewitalizacji wsparciem pozytywnych przemian społecznych</p>	Zmiana liczby ludności w latach 2013 -2015 (wartość 100 oznacza stałą liczbę ludności, wartość niższa depopulację, tj. wyludnianie się obszaru)	96,4	93,0	98,0	96,0	99,0	98,0	– Urząd Miejski w Szydłowcu
Cel 1: Aktywizacja społeczno-zawodowa mieszkańców obszaru rewitalizacji	Udział (%) ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze	23,8	24,3	utrzymanie obecnej liczby	utrzymanie obecnej liczby	utrzymanie obecnej liczby	utrzymanie obecnej liczby	– Urząd Miejski w Szydłowcu

Cele	Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa		Wartość docelowa w 2020 r.		Wartość docelowa w 2023 r.		Źródło pozyskania danych
		Stare Miasto z przyległymi ulicami	Osiedle Wschód	Stare Miasto z przyległymi ulicami	Osiedle Wschód	Stare Miasto z przyległymi ulicami	Osiedle Wschód	
Cel 1: Aktywizacja społeczno-zawodowa mieszkańców obszaru rewitalizacji	Udział (%) osób bezrobotnych w ludności ogółem na danym obszarze	10,4	8,5	8,9	7,5	7,3	6,5	– Powiatowy Urząd Pracy w Szydłowcu – Urząd Miejski w Szydłowcu
Cel 1: Aktywizacja społeczno-zawodowa mieszkańców obszaru rewitalizacji	Liczba rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej przypadająca na 100 mieszkańców danego obszaru	5,0	3,0	4,6	Bez zmian lub zmniejszenie liczby rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej	4,2	Bez zmian lub zmniejszenie liczby rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej	– Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej – Urząd Miejski w Szydłowcu
Cel 1: Aktywizacja społeczno-zawodowa mieszkańców obszaru rewitalizacji	Wielkość zaległości czynszowych w lokalach komunalnych i socjalnych (w zł) przypadająca na 100 mieszkańców	1 625,5	1 717,8	1 550	1 650	1 400	1 500	– Urząd Miejski w Szydłowcu
Cel 1: Aktywizacja społeczno-zawodowa mieszkańców obszaru rewitalizacji Cel 3. Poprawa jakości struktury	Liczba interwencji służb porządkowych z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego przypadająca na 100 mieszkańców danego obszaru	19,8	10,8	17,8	8,8	15,8	6,8	– Komenda Powiatowa Policji w Szydłowcu – Urząd Miejski w Szydłowcu

Cele	Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa		Wartość docelowa w 2020 r.		Wartość docelowa w 2023 r.		Źródło pozyskania danych
		Stare Miasto z przyległymi ulicami	Osiedle Wschód	Stare Miasto z przyległymi ulicami	Osiedle Wschód	Stare Miasto z przyległymi ulicami	Osiedle Wschód	
funkcjonalno-przestrzennej obszaru rewitalizacji wsparciem pozytywnych przemian społecznych								
<p>Cel 1: Aktywizacja społeczno-zawodowa mieszkańców obszaru rewitalizacji</p> <p>Cel 3. Poprawa jakości struktury funkcjonalno-przestrzennej obszaru rewitalizacji wsparciem pozytywnych przemian społecznych</p>	Liczba popełnionych przestępstw kryminalnych przypadająca na 100 mieszkańców danego obszaru	1,7	1,0	1,5	0,8	1,2	0,6	<ul style="list-style-type: none"> – Komenda Powiatowa Policji w Szydłowcu – Urząd Miejski w Szydłowcu

Cele	Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa		Wartość docelowa w 2020 r.		Wartość docelowa w 2023 r.		Źródło pozyskania danych
		Stare Miasto z przyległymi ulicami	Osiedle Wschód	Stare Miasto z przyległymi ulicami	Osiedle Wschód	Stare Miasto z przyległymi ulicami	Osiedle Wschód	
Cel 1: Aktywizacja społeczno-zawodowa mieszkańców obszaru rewitalizacji	Liczba wyrejestrowanych w 2015 r. podmiotów gospodarczych w odniesieniu do 100 osób mieszkających na danym obszarze	14,5	4,1	12,5	Bez zmian lub zmniejszenie liczby wyrejestrowanych podmiotów	10,5	Bez zmian lub zmniejszenie liczby wyrejestrowanych podmiotów	– Powiatowy Urząd Pracy w Szydłowcu – Urząd Miejski w Szydłowcu
Cel 2: Stworzenie przyjaznych warunków do życia mieszkańców obszaru rewitalizacji Cel 3. Poprawa jakości struktury funkcjonalno-przestrzennej obszaru rewitalizacji wsparciem pozytywnych przemian społecznych	Nagromadzenie budynków komunalnych, których stan konstrukcji ogranicza lub uniemożliwia ich użytkowanie, mierzone liczbą domów i budynków mieszkalnych nadających się do remontu przypadającą na 100 ha obszaru	91,1	5,9	-	-	80,0	3,0	– Urząd Miejski w Szydłowcu

Źródło: opracowanie własne

XI. OKREŚLENIE NIEZBĘDNYCH ZMIAN W UCHWAŁACH

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Szydłowiec na lata 2016-2023 nie przewiduje niezbędnych zmian w: uchwałach, o których mowa w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. z 2014 r. poz. 150 oraz 2015 r. poz. 1322).

Gmina Szydłowiec nie posiada uchwały w sprawie wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy.

GPR nie wprowadza zmian w Uchwale Nr 110/XXIV/08 Rady Miejskiej w Szydłowcu z dnia 30 maja 2008r. w sprawie zasad gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy i trybu zaspokajania potrzeb mieszkaniowych wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu gminy Szydłowiec.

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Szydłowiec na lata 2016-2023 nie wprowadza zmian w Uchwale Nr 148/XXIII/16 Rady Miejskiej w Szydłowcu z dnia 30 sierpnia 2016 r. w sprawie zasad wyznaczania składu, powołania oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji. W trakcie konsultacji społecznych został szczegółowo przedstawiony i omówiony projekt danej Uchwały ze wszystkimi interesariuszami rewitalizacji. Nie wniesiono żadnych uwag i Uchwała została podjęta 30 sierpnia.

XII. WSKAZANIE KONIECZNOŚCI UTWORZENIA SPECJALNEJ STREFY REWITALIZACJI

Ustawa o rewitalizacji daje możliwość utworzenia Specjalnej Strefy Rewitalizacji na obszarze rewitalizacji, którą to strefę powołuje Rada Miejska. Strefę ustanawia się w celu zapewnienia sprawnej realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych, na okres nie dłuższy niż 10 lat, bez możliwości przedłużenia. Uchwała w sprawie ustanowienia strefy stanowi akt prawa miejscowego.

Dla wyznaczonego obszaru rewitalizacji przewiduje się utworzenie Specjalnej Strefy Rewitalizacji i zastosowanie instrumentów prawnych dedykowanych Strefie. Obszarem wskazanym do objęcia strefą jest obszar rewitalizacji Gminy Szydłowiec podjęty Uchwałą Nr 149/XXIII/16 Rady Miejskiej w Szydłowcu w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Tworzą go dwie jednostki przestrzenne: Stare Miasto z przyległymi ulicami i Osiedle Wschód.

Celem objęcia obszaru rewitalizacji Specjalną Strefą Rewitalizacji jest zapewnienie możliwości realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych zawartych w niniejszym GPR. Specjalna Strefa Rewitalizacji umożliwia wykorzystanie narzędzi prawnych, które są dedykowane tylko i wyłącznie dla obszarów rewitalizacji włączonych do Strefy. Takim działaniem można zapewnić realizację założonych działań, a także zwiększyć ich efektywność.

XIII. WSKAZANIE SPOSOBU REALIZACJI GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI W ZAKRESIE PLANOWANIA I ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Niniejszy rozdział omawia zakres wprowadzonych zmian w dokumentach planistycznych gminy: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, które swym zasięgiem obejmują obszar rewitalizacji. Wskazuje się również konieczność uchwalenia miejscowych planów rewitalizacji ze wskazaniem ich granic, łącznie z procedurą scaleń i podziałów nieruchomości, a także określa się wytyczne dotyczące tych planów.

13.1. ZAKRES NIEZBĘDNYCH ZMIAN W STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Niezbędne do wprowadzenia zmiany w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Szydłowiec przedstawiają się następująco:

- wprowadzenie zapisu o obszarach zdegradowanych ustanowionych mocą Uchwały Nr 149/XXIII/16 Rady Miejskiej w Szydłowcu w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji i oznaczenie ich w części graficznej Studium,

Proponowane ustalenia GPR są w całości zgodne z polityką przestrzenną przedstawioną w Studium, ale wymagają przeprowadzenia postępowania w sprawie jego zmiany, w celu wymaganego ustawowo wprowadzenia ustaleń dotyczących obszarów zdegradowanych wynikającego z art. 10 ust. 2 pkt 14a) ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. 2015 r., poz. 199 ze zm.)

Burmistrz Szydłowca jest zobowiązany do sporządzenia projektu zmiany studium niezwłocznie po uchwaleniu GPR. Postępowanie w sprawie zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy prowadzi w trybie określonym w ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2015 r. poz. 1777), przy czym:

- rada gminy nie podejmuje uchwały o przystąpieniu do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy,
- ogłaszając o przystąpieniu do sporządzenia projektu zmiany studium, Burmistrz nie określa formy, miejsca i terminu składania wniosków dotyczących tego studium,
- Burmistrz sporządza projekt zmiany tego studium nie rozpatrując wniosków dotyczących studium.

13.2. MIEJSCOWE PLANY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO I MIEJSCOWE PLANY REWITALIZACJI KONIECZNE DO UCHWALENIA ALBO ZMIANY

Na wyznaczonym obszarze rewitalizacji objętym Gminnym Programem Rewitalizacji Gminy Szydłowiec 2016-2023 obowiązują cztery miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego (MPZP):

- Uchwała Nr 96/XVI/12 Rady Miejskiej w Szydłowcu z dnia 26 marca 2012 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego północno-wschodniej części miasta Szydłowiec,
- Uchwała Nr 47/X/03 Rady Miejskiej w Szydłowcu z dnia 10 lipca 2003 r. w sprawie uchwalenia zmian w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego miasta Szydłowiec dla obszaru osiedla „Wschód”,
- Uchwała Nr 212/XLIII/09 Rady Miejskiej w Szydłowcu z dnia 23.IX.2009 roku w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru – Strefa historycznego centrum S1 w mieście Szydłowcu,
- Uchwała Nr 134/XXI/12 Rady Miejskiej w Szydłowcu z dnia 29 października 2012 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego południowo-zachodniej części miasta Szydłowca, część I.

Wymienione powyżej MPZP obejmują praktycznie cały obszar miasta, w tym obszar rewitalizacji. Lokalizacji przestrzennej konkretnych projektów rewitalizacyjnych jest ściśle powiązana z założeniami miejscowych planów i została zbadana pod kątem zgodności z przeznaczeniem terenów określonym w MPZP.

Wszystkie projekty ujęte w GPR są zgodne z przeznaczeniem terenów opisanym we wszystkich ww. MPZP. Dlatego nie przewiduje się konieczności ich zmiany i dostosowania do założeń GPR dotyczących przedstawionych projektów rewitalizacyjnych i wynikających z nich kierunków zagospodarowania przestrzennego.

Obszary na których będą realizowane projekty rewitalizacyjne są już objęte MPZP, dlatego nie przewiduje się konieczności uchwalenia nowych MPZP.

XIV. PODSUMOWANIE I POSTANOWIENIA KOŃCOWE

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Szydłowiec na lata 2016-2023 został opracowany zgodnie z ustawą o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. (Dz. U. 2015 r., poz. 1777, ze zm.), Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 (MR/H 2014-2020/20(2)08/2016) i z „Instrukcją dotyczącą przygotowania projektów rewitalizacyjnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020 oraz preferencji dla projektów mających na celu przywrócenia ładu przestrzennego”. Powyższe dokumenty zawierają niezbędny zestaw informacji i reguł, które należy stosować w celu sporządzenia wysokiej jakości GPR.

GPR jest narzędziem do prowadzenia skutecznej rewitalizacji, która należy do zadań własnych gminy. Dla wyznaczonego obszaru rewitalizacji zaproponowano szereg działań rewitalizacyjnych w postaci przedsięwzięć i wynikających z nich projektów, których systematyczna realizacja doprowadzi do wyjścia z sytuacji kryzysowej, zbadanej na danym

terenie. Celem Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Szydłowiec na lata 2016-2023 jest wyprowadzenie obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego i osiągnięcie wysokiego i równego poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego całej gminy. GPR stanowi również podstawowe narzędzie w celu ubiegania się o dofinansowanie dla projektów rewitalizacyjnych z funduszy Unii Europejskiej.

Projekty zawarte w GPR nie określają ram i założeń w zakresie ochrony przeciwpożarowej.

Projekty opisane w GPR nie wpływają na aktualne zagospodarowanie istniejących na obszarze Gminy terenów górniczych.

GPR nie określa szczegółowych ram i założeń w zakresie wymagań bezpieczeństwa i obronności państwa. Dokument nie ogranicza, ani nie rozszerza zakresu obowiązujących przepisów dotyczących bezpieczeństwa i obronności państwa.

Projekty zawarte w GPR nie określają ram i założeń w zakresie ochrony przeciwpożarowej. Dokument nie ogranicza, ani nie rozszerza zakresu obowiązujących przepisów dotyczących ochrony przeciwpożarowej.

Formy ochrony zabytków leżących w obszarze rewitalizacji zostały określone na mocy przepisów odrębnych. Wszelkie inwestycje prowadzone w obrębie obszaru rewitalizacji dotyczące obiektów objętych prawną ochroną należy konsultować z odpowiednim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.

Część wyznaczonego obszaru rewitalizacji znajduje się w obszarze obowiązującego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru – Strefa historycznego centrum S1 w mieście Szydłowcu, zatwierdzonego Uchwałą Rady Miejskiej nr 212/XLIII/09 z dnia 23.09.2009 r. W planie zostały określone zasady ochrony dziedzictwa kulturowego, zabytków i dóbr kultury współczesnej, w tym m.in. granice ścisłej ochrony konserwatorskiej – strefa A, i strefy ochrony konserwatorskiej – strefy B. Plan określa szczegółowe zasady ochrony, które obligatoryjnie uwzględnia się przy realizacji poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Obszar rewitalizacji i realizacja poszczególnych przedsięwzięć i projektów zawartych w programie nie obejmuje swym zasięgiem gruntów usytuowanych w bezpośrednim sąsiedztwie linii kolejowej, których zagospodarowanie powinno się odbywać na zasadach zawartych w przepisach odrębnych.

SPIS RYCIN

Ryc. 1. Cechy programów rewitalizacji.....	9
Ryc. 2. Położenie Gminy Szydłowiec na tle gmin powiatu szydłowieckiego	11
Ryc. 3. Gmina Szydłowiec na tle sieci komunikacyjnej.....	12
Ryc. 4. Zasięg jednostek przestrzennych wydzielonych na terenie Gminy Szydłowiec	20
Ryc. 5. Gęstość zaludnienia jednostek przestrzennych wydzielonych na terenie Gminy Szydłowiec.....	22
Ryc. 6. Zmiana liczby ludności w latach 2013 -2015 (wartość 100 oznacza stałą liczbę ludności, wartość niższa depopulację, tj. wyludnianie się obszaru)	38
Ryc. 7. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem w poszczególnych jednostkach przestrzennych	42
Ryc. 8. Udział (%) osób bezrobotnych w ludności ogółem na danym obszarze.....	49
Ryc. 9. Liczba rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w 2015 roku przypadająca na 100 mieszkańców w poszczególnych jednostkach przestrzennych.....	52
Ryc. 10. Liczba interwencji służb porządkowych z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego przypadająca na 100 mieszkańców danego obszaru	57
Ryc. 11. Liczba popełnionych przestępstw kryminalnych przypadająca na 100 mieszkańców danego obszaru	60
Ryc. 12. Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych przypadająca na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze	63
Ryc. 13. Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w odniesieniu do 100 osób mieszkających na danym obszarze.....	66
Ryc. 14. Nagromadzenie budynków komunalnych, których stan konstrukcji ogranicza lub uniemożliwia ich użytkowanie, mierzone liczbą domów i budynków mieszkalnych nadających się do remontu przypadająca na 100 ha obszaru	71
Ryc. 15. Liczba obiektów zabytkowych ujętych w Gminnej Ewidencji Zabytków przypadająca na 100 ha.....	75
Ryc. 16. Obszar zdegradowany na terenie Gminy Szydłowiec.....	88
Ryc. 17. Obszar rewitalizacji na terenie Gminy Szydłowiec	89
Ryc. 18. Lokalizacja projektu 2.1	98
Ryc. 19. Umieszczenie projektu 2.1 na tle obszaru rewitalizacji	98
Ryc. 20. Lokalizacja projektu 2.2	100
Ryc. 21. Umieszczenie projektu 2.2 na tle obszaru rewitalizacji	101
Ryc. 22. Lokalizacja projektu 3.1	102
Ryc. 23. Umieszczenie projektu 3.1 na tle obszaru rewitalizacji	103
Ryc. 24. Lokalizacja projektu 3.2	105
Ryc. 25. Umieszczenie projektu 3.2 na tle obszaru rewitalizacji	106
Ryc. 26. Lokalizacja projektu 3.3	107
Ryc. 27. Umieszczenie projektu 3.3 na tle obszaru rewitalizacji	108
Ryc. 28. Lokalizacja projektu 3.4	110
Ryc. 29. Umieszczenie projektu 3.4 na tle obszaru rewitalizacji	111
Ryc. 30. Lokalizacja projektu 3.5	112

Ryc. 31. Umieszczenie projektu 3.5 na tle obszaru rewitalizacji	113
Ryc. 32. Lokalizacja projektu 3.6.....	114
Ryc. 33. Umieszczenie projektu 3.6 na tle obszaru rewitalizacji	115
Ryc. 34. Lokalizacja projektu 3.7.....	116
Ryc. 35. Umieszczenie projektu 3.7 na tle obszaru rewitalizacji	117
Ryc. 36. Lokalizacja projektu 3.8.....	118
Ryc. 37. Umieszczenie projektu 3.8 na tle obszaru rewitalizacji	119
Ryc. 38. Lokalizacja projektu 3.9.....	120
Ryc. 39. Umieszczenie projektu 3.9 na tle obszaru rewitalizacji	121
Ryc. 40. Lokalizacja projektu 3.10.....	122
Ryc. 41. Umieszczenie projektu 3.10 na tle obszaru rewitalizacji	123

SPIS TABEL

Tabela 1. Użytkowanie gruntów na terenie Gminy Szydłowiec.....	13
Tabela 2. Liczba ludności Gminy Szydłowiec w podziale na jednostki przestrzenne i grupy ekonomiczne ludności.....	18
Tabela 3. Przynależność ulic Miasta Szydłowca do jednostek przestrzennych wydzielonych na potrzeby analizy wskaźnikowej	21
Tabela 4. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON według sekcji PKD	23
Tabela 5. Wykaz wydzielonych jednostek przestrzennych według udziału liczby ludności i zajmowanej powierzchni	31
Tabela 6. Zmiany liczby ludności Gminy Szydłowiec w latach 2013-2015 z uwzględnieniem grup wiekowych.....	34
Tabela 7. Tendencje dotyczące zmiany liczby ludności Gminy Szydłowiec w okresie lat 2013-2015.....	37
Tabela 8. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze	40
Tabela 9. Liczba osób bezrobotnych ogółem oraz liczba osób długotrwale bezrobotnych, pozostających bez pracy co najmniej 24 miesiące w odniesieniu do danego obszaru.....	46
Tabela 10. Udział (%) osób bezrobotnych w ludności ogółem na danym obszarze	47
Tabela 11. Liczba rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w 2015 roku przypadająca na 100 mieszkańców danego obszaru	51
Tabela 12. Wielkość zaległości czynszowych w lokalach komunalnych i socjalnych (w zł) przypadająca na 100 mieszkańców	54
Tabela 13. Liczba interwencji służb porządkowych z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego przypadająca na 100 mieszkańców danego obszaru	56
Tabela 14. Liczba popełnionych przestępstw kryminalnych przypadająca na 100 mieszkańców danego obszaru	59
Tabela 15. Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych przypadająca na 100 osób w wieku produkcyjnym na danym obszarze.....	62
Tabela 16. Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w odniesieniu do 100 osób mieszkających na danym obszarze	65

Tabela 17. Nagromadzenie budynków komunalnych, których stan konstrukcji ogranicza lub uniemożliwia ich użytkowanie, mierzone liczbą domów i budynków mieszkalnych nadających się do remontu przypadającą na 100 ha obszaru	70
Tabela 18. Wykaz zabytków na terenie Gminy Szydłowiec ujętych w rejestrze zabytków dla województwa mazowieckiego.....	72
Tabela 19. Liczba obiektów zabytkowych ujętych w Gminnej Ewidencji Zabytków przypadająca na 100 ha	74
Tabela 20. Zestawienie wskaźników dotyczących sfery społecznej uwzględnionych w procedurze wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Szydłowiec.....	81
Tabela 21. Zestawienie wskaźników dotyczących sfer: gospodarczej i przestrzenno-funkcjonalnej uwzględnionych w procedurze wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Szydłowiec	83
Tabela 22. Zestawienie celów szczegółowych rewitalizacji i odpowiadających im kierunków działań	92
Tabela 23. Szczegółowy opis głównych projektów rewitalizacyjnych z przedsięwzięcia 1. Pobudzenie aktywności zawodowej i społecznej mieszkańców Starego Miasta i Osiedla Wschód	126
Tabela 24. Szczegółowy opis głównych projektów rewitalizacyjnych z przedsięwzięcia 2. Poprawa warunków do życia i bezpieczeństwa publicznego mieszkańców obszaru rewitalizacji.....	132
Tabela 25. Szczegółowy opis głównych projektów rewitalizacyjnych z przedsięwzięcia 3. Poprawa jakości struktury funkcjonalno-przestrzennej wsparciem pozytywnych przemian społeczno-gospodarczych obszaru Starego Miasta i Osiedla Wschód.....	136
Tabela 26. Szczegółowy opis przedsięwzięć uzupełniających	150
Tabela 27. Wykaz projektów zrealizowanych w ostatnich latach dofinansowanych z funduszy unijnych	154
Tabela 28. Projekty rewitalizacyjne z przedsięwzięcia 1 – szacunkowe ramy finansowe	166
Tabela 29. Projekty rewitalizacyjne z przedsięwzięcia 2 – szacunkowe ramy finansowe	166
Tabela 30. Projekty rewitalizacyjne z przedsięwzięcia 3 – szacunkowe ramy finansowe	167
Tabela 31. Przedsięwzięcia uzupełniające – szacunkowe ramy finansowe.....	169
Tabela 32. Harmonogram realizacji głównych projektów rewitalizacyjnych	172
Tabela 33. Karta oceny projektu	180
Tabela 34. Wskaźniki monitorowania efektów realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji.....	181

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem	16
Wykres 2. Wskaźniki obciążenia demograficznego	17
Wykres 3. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem – porównanie na poziomie gminy miejsko – wiejskiej Szydłowiec	18
Wykres 4. Zmiany liczby ludności Gminy Szydłowiec w latach 2013-2015	33
Wykres 5. Spadek liczby ludności w okresie między 31.12.2013 r. a 31.12.2015 r. w przeliczeniu na 100 osób	39
Wykres 6. Szacunkowa stopa bezrobocia rejestrowanego w latach 2004-2015	45
Wykres 7. Wielkość zaległości czynszowych w lokalach komunalnych i socjalnych (% ogółu zaległości dla całej Gminy Szydłowiec)	53
Wykres 8. Zestawienie celów rewitalizacji i wynikających z nich przedsięwzięć	93
Wykres 9. Wymiary komplementarności projektów rewitalizacyjnych	152

WYKORZYSTANE MATERIAŁY I OPRACOWANIA

Wybrane akty prawne (stan prawny na kwiecień 2017 r.)

- Ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2015 r. poz. 1777, ze zm.),
- Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 446, ze zm.),
- Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. 2016 r., poz. 778 ze zm.),
- Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. 2016 r., poz. 1828),
- Ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. 2016 r., poz. 1610),
- Ustawa z dnia 17 maja 1989 r. – Prawo geodezyjne i kartograficzne (Dz. U. 2016 r. poz. 1629, ze zm.),
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. 2016 r., poz. 1870, ze zm.).

Literatura i wybrane dokumenty programowe

- Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030,
- Narodowy Plan Rewitalizacji 2022 Założenia,
- Polska 2030 Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju,
- Strategia Rozwoju Kraju 2020,
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020 Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie,
- Wytyczne w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020,
- Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020,
- Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 roku,
- Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020,
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego,
- Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego 2014-2020,
- Instrukcja dotycząca przygotowania projektów rewitalizacyjnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020 oraz preferencji dla projektów mających na celu przywrócenia ładu przestrzennego,
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Szydłowiec,
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Szydłowiec,
- Strategia Rozwoju Gminy Szydłowiec na lata 2015-2025,

Dostępne strony internetowe

- www.stat.gov.pl,
- www.geoportal.gov.pl,
- www.funduszeuropejskie.gov.pl,
- www.mojregion.eu
- www.deminimis.gov.pl

ZAŁĄCZNIKI

1. Załącznik graficzny przedstawiający podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji w Gminie Szydłowiec